

ZEMĚ PŘIROZENÁ A DUCHOVNÍ

VNITŘNÍM SLOVEM OD OTCE SVĚTLA OBDRŽEL A NAPSAL

JAKOB LORBER

PŘEKLAD Z NĚMČINY PODLE TŘETÍHO VYDÁNÍ Z ROKU 1922
ZE SBÍRKY SPISŮ VYDANÝCH NOVOSALEMSKOU SPOLEČNOSTÍ
BIETRIGHEIM – WÜRTEMBERG

TRIGON

PRVÉ VYDÁNÍ – TISÍC VÝTISKŮ

PŘIPRAVIL KRUH PŘÁTEL NOVOSALEMSKÉHO SVĚTLA * BRNO

© T R I G O N 1 9 9 9
© PŘEKLAD: KRUH PŘÁTEL
NOVOSALÉMSKÉHO SVĚTLA

ISBN 80 86159 20 5

- * VYDAVATEL, PŘÁTELÉ A CTITELÉ NOVOSALEMSKÉHO SVĚTLA DĚKIJÍ PANU ING. FRIEDRICHU ZLUHANOVÍ, ŘEDITELI NAKLADATELSTVÍ LORBER VERLAG V BIETIGHEIMU ZA VEŠKEROU POMOC PŘI PŘÍPRAVĚ
- * VDĚČÍ OBĚTAVÉMU A VE VÍŘE A LÁSCE PÁNU JEŽÍŠI ODDANÉMU PĚKLADATELI A BRATRU PROF. ING. VINCENCI KROUŽILOVI ZA NEZIŠTNÉ POSKYTNUTÍ JÍM PŘELOŽENÝCH LORBEROVÝCH SPISŮ Z JAZYKA NĚMECKÉHO DO JAZYKA ČESKÉHO.
- * TAKÉ DĚKIJÍ VŠEM ZA NEZIŠTNOU SPOLUPRÁCI NA KOREKCÍCH PŘEKLADŮ V ČELE S BRATREM JUDR. MIROSLAVEM ŠTEFÁNKEM JAKOŽ I VŠEM TĚM, KTEŘÍ OPISOVALI VŠECHNY DO ČEŠTINY PŘELOŽENÉ LORBEROVY SPISY.
- * KONEČNÝ ČISTOPIS, GRAFICKÁ ÚPRAVA A OBÁLKA TOHOTO POPRVÉ KNIŽNĚ VYDÁVANÉHO LORBEROVA SPISU ZEMĚ »PŘIROZENÁ A DUCHOVNÍ« – ING. ARCH. ZDENĚK KRÍŽ.

PŘEDMLUVA

Zemi s její atmosférou (ovzduším) si představuji v podobenství jako velkou živou bytost, jež věčně vdechuje a vydechuje). (Goethe Eckermannovi)

Pojednání o Zemi a Měsíci vnitřním živým slovem štýrským mystikem Jakobem Lorberem je ze všeho toho, co bylo o tomto důležitém předmětu dodnes napsáno, jistě to nejzvláštější. Většina našich moderních, materialisticky myslících učenců odloží ovšem tuto knihu s povzneseným úsměvem lépe vědoucích a budou ji považovat za duchovní výplod fantasy. Naproti tomu mohli bychom však připomenout výrok Goetheův, uvedený nahoře jako moto. Toto Goetheovo slovo nám ukazuje, že také myslitelé, které „vzdělané“ kruhy považují za genie a mocné duchem, mohou přijít k výsledkům příbuzným ideám této knihy. - Význam tohoto díla bude ovšem uznán teprve v letech pozdějších, až bude materialistický způsob myšlení a materialistický světový názor zatlačen názorem duchovním a náboženským. Zprvu to budou ovšem jen nemnozí, kdož dovedou ocenit obsah tohoto zjevení v jeho velikosti.

Předložené 3. vydání tohoto díla bylo srovnáno s původním rukopisem, který napsal podle Lorberova diktátu jeho přítel A. Hüttenbrenner. Je tedy toto nové vydání co nejpřesnější. Zřejmé chyby v psaní a slyšení byly opraveny. K těžko srozumitelným slovům aneb místům byly v závorkách a menším písmem připojeny vysvětlivky, které tedy v originálu nejsou.*

Písařem tohoto díla byl – jak už bylo svrchu zmíněno- Jakob Lorber. Narodil se 22.července 1800 v Kaniši u Mariboru ve Štýrsku jako syn majitele vinice. V mládí se dostalo Lorberovi dobré výchovy. Navštěvoval nejprve farní školu v Jaringu a později učitelský ústav v Mariboru. Na popud kaplana, jenž si všiml Lorberových vloh, započal r.1818 gymnasiální studia v Mariboru. Ježto mu však chyběly prostředky k pokračování ve studiích, zanechal brzy studia a přijal místo domácího učitele. R.1829 se Lorber vrátil, chtěje si zajistit nějaké životní postavení, opět k učitelství. S dobrým závěrečným vysvědčením se ucházel r.1830 o místo učitelské. Když se však toto jeho prvé ucházení se o místo setkal s nezdarem, vzdal se Lorber, pozbyv odvahy, znovu svého životního plánu - a to navždy.

Nyní se věnoval úplně hudbě a zakrátko to v ní přivedl tak daleko, že našel skrovnou obživu jako učitel hudby.

Jakkoli to však bral Lorber se svým uměleckým snažením vážně, cítil se přece také poután k jiným oborům. Mocná touha po hlubším vniknutí do tajemství stvoření pudila ho mimo jiné ke zkoumání hvězdné oblohy aspoň dalekohledem.

V jeho bytosti se zračilo především jisté zvnitřnění. Se zálibou četl tudíž díla Swedenborga, Jung Stillinga, Jakoba Böhme a Justina Kembra. Tato četba mu však nebyla vlastním studiem. Ponenáhlu se dostavovaly u něho též významné sny, z nichž některé dokonce považoval za hodné záznamu.

Tak dosáhl Lorber již čtyřiceti let, když jednoho dne neočekávaná událost přinesla jeho životu nový obrat:

15. března 1840 v 6 hodin ráno, právě když se chystal opustit lůžko, uslyšel uvnitř v okolí srdce hlas, který k němu zvolal: „Vstaň, vezmi pisadlo a piš!“ Nemeškal následovat tento tajuplný rozkaz, rychle se oblékl a chopil se péra.

Od této chvíle sloužil tomuto vnitřnímu hlasu, který pak nazýval „živým slovem“, více než čtyřicet let až do své smrti (1864), v pokoře a nedostatku s obětavou ochotou a věmostí jako horlivý tajemník Páně.

Část tohoto Jakobem Lorberem napsaného mocného hojného zjevení je obsažena v tomto díle. S vděčným a radostným srdcem odevzdáváme toto dílo znovu přátelům vnitřního slova. Kéž by tato kniha spolupůsobila při vzkříšení lidstva z noci materialismu ke světlé výšině Ducha!

Bietigheim - Württemberg, velikonoce 1922.

Vydavatelé:

Otto Zluhan Walter Patenge

VĚŽNÍ HODINY

PODOBENSTVÍ

(Přijato od Pána Jakobem Lorberem dne 4. června 1846)

Na vysoké věži jednoho města tohoto času dal jistý vévoda zříditi nádherné hodiny. Ježto věž byla osmiboká, dal udělati na každé z osmi ploch, které byly mezi osmi hranami, ciferník, aby mohl každý se všech možných bodů hodiny pozorovat, vidět a se přesvědčit kolik je hodin, minut a vteřin.

Vedle nejpřesnějšího rozdělení času od hodiny až ke vteřině ukazovaly však tyto hodiny též měsíční a denní datum, postavení Měsíce a také postavení ostatních Planet, jakož i denní trvání světla od východu do západu Slunce a vedle toho také čtyři roční doby, - ale ovšem všechna tato zvláštní astronomická data na zvláštních astronomických cifernících umístěných pod hlavním ciferníkem.

Ale vedle všeho toho, co tyto hodiny ukazovaly na cifernících, měly též znamenitý stroj bíjící každou hodinu a čtvrt hodinu a přitom také ještě velmi jasný hrací zvonkový stroj - a pro celý tento nadmíru složitý umělý mechanismus jen jediné hnací závaží; krátce a dobře, tyto hodiny marně by hledaly někde v celém vzdělaném světě sobě rovné!

Leč na tom nic nezáleží, také ne na tom, že tak nadmíru správně vykonávaly tak rozmanitou službu; ale že tu všechna tato navzájem velmi různá zařízení byla uváděna do účelného pohybu jen jedním a týmž hnacím závažím, to bylo vlastní obdivuhodnou věcí těchto hodin.

Přišel-li do tohoto města cizinec, byly mu ovšem především nápadné takto viditelné hodiny a tázal se hned prvního člověka, kolik asi pružin a závaží mají tyto hodiny. Když se mu odpovědělo: „Jen jedno!“, tu se úplně zarazil, stal se nedůvěřivý a pravil: „To je nemožné! Tolik a tak různá zařízení a jen jedna hnací síla!? Ne, ne, to nejde, to je nemožné!“

Opět přišel jiný z ciziny a prohlížel si hodiny a převelice se podívoval, když mu vysvětlovali, co vše tyto hodiny vykonávají. Domníval se, že každý ciferník musí mít vlastní hnací stroj, čímž by ovšem musela věž být přecpána samými různými hodinami. Když mu však vysvětlili, že tu všechny ručičky pohybuje jen jediný hnací stroj, byl úplně přiveden z míry, protože se domníval, že si ho dovolují škádlit pro jeho nevědomost a odešel odtud a dále se na tento hodinový stroj nevyptával.

A opět přišel jiný z ciziny a obdivoval tyto hodiny a ptal se na Jejich mistra a byla mu dána tato odpověď: „Mistrem těchto hodin byl zcela prostý venkovan a neví se jistě zda uměl číst a psát!“

Tato správná odpověď uvedla tohoto cizince přímo v zuřivost takže umklk a brzy odešel, protože nepřišel, aby ho měli tak neohrabaným způsobem za blbého blázna.

A tak přišli ještě mnozí a tázali se jako ti první; když je však chtěli důkladněji zasvětit do tajemství tohoto uměleckého díla, tu byli všichni nakvašeni a pravili: „Dokud to nevidíme na vlastní oči, neuvěříme!“

A hle, zavedli je do věže. Když však spatřili téměř nescíselná soukolí, mnohé páky, válce, háky, tyče a ještě tisíc jiných mechanických zařízení a spojení, pozbyli přímo smysly a pravili a volali: „Kdo může toto dílo prokouknout a pochopit? To nemohl učinit žádný člověk! Tu třeba sto lidských věků jen k tomu, aby se spočítaly součásti tohoto stroje, neřku-li teprve zhotovily! - A všichni tito cizinci odešli odtud celí beze smyslu.

Jen málokterí se dali poučit o správnosti tohoto stroje, ačkoliv těmto nemnohým lepším zůstal ten příliš prostý a vědecky nevzdělaný dělmistr - více méně kamenem úrazu.

Čemu učí tento obraz? Jaký je jeho vnitřní skrytý smysl? O tom at každý trochu přemýšlí a takto se cvičí ve vyhledávání vnitřních pravd a ať neobjevuje v nich tolik, kolik je mu možno, než mu bude svého času dáno úplné řešení! Amen.

1. KAPITOLA TĚŽIŠTĚ ZEMĚ

(28. prosince 1846)

Pozorujete-li nějaké jakkoli utvářené těleso zkoumajícím duchem a okem, snadno a brzy shledáte, že lze na něm pozorovat tři věci a to předně obraznou vnější podobu, to jest tvar se všemi těmi přirozenými znaky, jako jsou: rozsah, po všech stránkách jeho povrch a zbarvení tohoto povrchu; za druhé zjistíte u tohoto tělesa nutně určitý objem (prostorový obsah), jenž má nějakou průměrnou délku, šířku a tloušťku, kterýžto objem tělesa svým způsobem nějak obzvláště prozrazuje nějakou váhu aneb tíži.

Zkoumáte-li například nějaký kámen, aneb také jiný pravidelný nebo nepravidelný balvan, ukáže se brzy, že se jeho těžiště nejeví u všech jeho částí stejně; zejména to můžete nejlépe pozorovat u dřevěného kolíku poněkud nepravidelného tvaru, položíte-li jej na vodu, kde se jeho těžiště ponoří jistě vždy co nehlouběji do vody. To by tedy byla druhá věc, kterou může snadno zjistit každý u každého tělesa.

Třetí věcí u nějakého tělesa je jeho skutečný střed, který se však nikdy nesmí zaměňovat s těžištěm tělesa; a má tedy každé těleso dva středy, totiž jeden co do váhy a jeden co do objemu. A zkoumáte-li takto jakékoli těleso, nikdy neshledáte, že by se oba tyto středy úplně shodovaly; ani u matematicky dokonalé, správně ulité kovové koule tomu tak není a to z toho důvodu, že vůbec žádné těleso se neskládá z tak úplně stejných částic, aby se mohlo těžiště úplně sjednotit s vlastním střediskem objemovými.

Vezměte například čistou ocel jako kovové těleso ze všech kovů nejhutnější; rozlomíte-li takovou ocelovou tyč ve dvě, tu na bílém lomu rozeznáte snadno krystalické složení, které se bude jevit prostému oku nápadně stejnorodé; ale pod drobnohledem se jeví plocha lomu tak, jako když někdo stojí na vysoké hoře a objevuje pod sebou všeliké větší a menší vyvýšeniny. Lze-li však pozorovat takový rozdíl v krystalické skladbě jednoho z nestejnorodějších těles kovových, oč mnohem větší je takový rozdíl teprve u oněch mnohem méně stejnorodých kovových těles, jejichž krystalická skladba ukazuje často již pouhému oku snadno viditelné (rozdíly) mezi velkým a malým, hutným a méně hutným; a je tedy tím dokonaleji pravdivá hořejší věta, že těžiště a střed objemový se nemohou nikdy sjednotit.

O tomto pravidlu by se také mohl každý velmi snadno přesvědčit při zhotovování vah. Ať zkonstruuje někdo z kovu co možno stejně hutné, matematicky dokonale souměrné vahadlo, které pak zavěsí do váhové vidličky a přesvědčí se, že i při takové nejjvyš matematicky přesné souměrnosti nebudou obě vahadla aneb spíše obě části téhož vahadla nikdy úplně vodorovná, nýbrž jedno bude poněkud převažovat druhé a výrobce vah bude si muset pomoci na jedné straně vahadla pilníkem anebo kladivem. Příčina toho je ovšem v hořejším pravidlu.

Jako je tomu však u všech těles, tak je tomu tím více u těles, která neobdržela tvar lidskýma rukama, nýbrž která utvořila Má síla tak, jak utvořena být musí, aby mohla trvat. Těžiště a objemový střed nelze si tedy myslet na jednom a témž místě právě tak, jako pozitivní a negativní polaritu.

Vy se ovšem otážete: Jak tomu rozumět? Tu se však ptám naproti tomu Já, abych vás totiž o tom poučil: Proč nejsou u magnetické tyče oba póly v jejím matematickém středu, nýbrž většinou jen na obou jejích koncích?

Proč není zárodečný obal u semene v jeho středu, nýbrž většinou jen na jedné části semene, kdežto střed semene a jeho protilehlý pól jsou většinou o jednu až tři čtvrtiny celého tělesného obsahu semene od zárodečného obalu dále dovnitř a venku?

Proč nemá ani člověk ani nějaké zvíře srdce ve svém objemovém středu?

Hleďte, z těchto otázek vyplývá již samo sebou, že těžiště tělesa je zcela něco jiného, nežli jeho objemový střed.

Jde-li tedy o odhalení střediska Země, je tím rozumět ne tak velice objemový střed, jako spíše vlastní životní bod aneb těžiště Země; neboť odhalování pouhého objemového středu Země bylo by, přesně vzato, nadmíru směšnou věd, což lze velmi snadno pochopit z toho, musí-li se střed každého tělesa, tedy i Země předpokládat jen jako ideální puntíček, který již podle vašich matematických pojmů správně definován je něco, co nepřipouští ani co do délky, ani co do šířky, ani co do tloušťky, ani i jen nejmenší pomyslitelný průměr, je tedy jistě svým způsobem

minutissimum (to nejmenší) všech věd a můžete jistě předpokládat, že již v nějakém atomistickém zvířátku, které není schopen objevit ani nejsilnější sluneční mikroskop, mělo by dost místa jistě ještě nescísně mnoho miliard takových bodů. Ptám se tedy: Co bychom měli objevovat z této nekonečně malé věci, která vlastně mizí v pouhé nic? Mohlo by se prostě říci: Střed Země se neskládá z ničeho; jinak by byl už také úplně přirozeně a duchovně objeven. Neboť nic je, jak tělesně tak duchovně uvažováno, stejného významu; neboť kde nic není, tam přestává zcela přirozeně vše a nic není přirozeně a duchovně také skutečně v ničem jiném myslitelné nežli v takovém matematickém objemovém středu; a z toho důvodu se tedy také od tohoto bezvýznamného středu Země vzdálíme a obrátíme se k nadmíru významnému těžišti Země, které je ovšem objemnější a při tak velkém tělese, jako je tu Země, musí také mít značně objemný rozsah, aby mohlo mít přiměřeně účinný vliv na její zvláštní životní činnost jako světového tělesa.

Já už na vás pozoruji, že se již v sobě tážete: Jakpak tedy vypadá toto těžiště Země? Z čeho se skládá? Je to diamantová hrouda, anebo je to snad čisté zlato anebo železo, či snad dokonce magnet? Anebo je to snad dokonce dutý prostor nenaplněný ničím jiným, nežli věčně neuhasitelným ohněm a slouží dokonce snad za pobyt prokletým a má úctyhodný název „peklo“, jemuž tu a tam na Zemi roztroušené oheň sršící hory slouží snad jaksi za komíny?

Tu pravím: O tom všem není v těžišti Země řeč, právě tak jako fyzicky vzato nemůže být o všem tom řeč u srdce člověka. Srdce není ani diamant, ani hrouda zlata, ani to není železo a magnetovec a rovněž tak ne nějaký dutý, ohněm naplněný prostor, nýbrž srdce je po stránce fyzické nadmíru umělé buněčné tkanivo, uvnitř kterého je a také může být činna živá duše a v ní duch člověka, jako tkadlec na svém tkalcovském stavu, protože tento tkalcovský stav je zařízen k vytváření přirozeného života a k jeho časnému udržování právě tak, aby jeho umělou konstrukcí mohlo být v rukou duše vytvořeno všechno to, čeho je třeba k projevení fyzického života. Stal-li se tento tkalcovský stav jednou ve své přirozené konstrukci v něčem nezpůsobitelným, pak to s dalším vytvářením fyzického života již nejde tak dobře kupředu. Stal-li se však konečně úplně nezpůsobitelný a nejasný, pak ho duše nemůže také již potřebovat a tehdy je pro ni čas, aby tuto neužitečnou dílnu opustila.

Hleďte, právě totéž je těžiště Země. Jak? To bude předmětem příští naší úvahy.

2. KAPITOLA SRDCE ZEMĚ

(29. prosince 1846)

Jak tedy vypadá těžiště Země?

Pravil jsem již, že má zcela podobné složení jako srdce lidské anebo také jako srdce zvířecí. Je tedy toto těžiště v poměru k velkému tělesu zemskému rovněž velkým srdcem Země, které je rovněž jako srdce v člověku tkalcovským stavem aneb dílnou veškerého organického života Země.

Tážete se, jak asi je velké toto srdce? Zajisté víte, že u Mne každá věc má právě takové rozměry, jaké jsou nutné; tak je tomu také jistě u srdce Země. Podle velikosti Země musí v ní také být přiměřeně velké srdce anebo těžiště, aby v jeho nescísně mnohých komnatách mohla být zplozena síla, která je dostatečně mocná, aby vpravila všechny ty rozmanité životní šťávy Země do odlehlých ústrojí a když tyto šťávy vykonaly svou službu, aby je opět přitáhla k sobě k dalšímu nasycování.

Z toho tedy vyplývá, že srdce Země musí být hezky veliké; ale nemůže být udáno zcela přesnou mírou z toho důvodu, že srdce Země se podle potřeby hned značně rozšíří, hned zase značně zmenší. Ale místo pro toto těžiště může se předpokládat v průměru aspoň sto mil, může se však roztáhnout až na dvě stě mil a naopak zmenšit až na padesát mil.

Z čeho se však skládá toto tak zvané srdce Země?

Toto srdce Země není zrovna nějakou hmotou jako snad srdce zvířete anebo člověka, nýbrž toto srdce je spíše substanciální (podstatná) síla, která se účinně pohybuje ve vhodném k tomu, ale jinak pevném organismu a tím uplatňuje svůj vliv na celý ostatní organismus tělesa zemského.

Tu si asi někdo pomyslí a se otáže: Je-li tento organismus pevný a tedy tvrdý, jak se může roztahovat a jak může po dlouhou dobu sloužit za nezničitelnou oporu jiné substanciální síle, aniž přitom doznává poškození ve svých nescísných částech?

Moji milí, o to je již postaráno! Kosti zvířat jsou též pevným organismem; šťávy a krev jsou stále poháněny četnými jejich póry a přece vydrží nejdéle všechny možné reakce sil. Záleží tu jen na určitém druhu pevné hmoty, aby byla dosti pevná vůči každému v ní vyvinutému projevu síly.

Vezměte například hmotu zvířecích střev. - Jak často a jak mocně se používá této hmoty a ačkoliv se zdá být jen slabou, přece jen přes ony značné projevy sil trvá značnou dobu nezničitelně dále. Zkoumáte-li ještě dále mnohem jemnější orgány ptáků, v nichž jsou dokonce kameny rozmělnovány a stravovány, musí vám být ještě jasnější, že tu záleží toliko a jedině na určité jakosti hmoty, následkem které je dostatečně pevná, že může síly v ní vyvinuté nechat bez škody v sobě působit. '

Jestliže jsem tedy již tuto jemnější hmotu kvalifikoval tak, že se jeví být dostatečně pevnou oporou silám v ní působícím, oč mnohem spíše Mně bude možné zříditi v Zemi pevný organismus z takové kvalifikované hmoty, aby mu pramálo uškodily i ty nejmocněji miliony let působící síly v nitru Země.

Kdybyste stavěli vy, řekněte, jak silná by musela být klenba, aby unesla takový Grossglockner? Takovou klenbu byste nesvedli; jedině Já jako Mistr všech věcí, jsem již všude našel správný poměr, takže všechny opěrné body jsou dosti pevné a trvanlivé, aby s největší snadností unesly břemena na nich spočívající; a tak je tomu také s organismem pro vládu substanciálního srdce Země.

V severních krajinách vaší Země setkali jste se zajisté již často s kovem pod jménem platina. Hleďte, tento kov je již něčím podobným oné hmotě, která slouží za organismus vládnoucí ústřední síle Země; avšak nesmíte si přitom myslet, že by snad tento kov byl zcela toutéž hmotou, z níž se skládá zmíněný organismus. Nesmíte si vůbec myslet, že se nitro Země skládá z téže hmoty, jaká se jeví na povrchu Země; neboť tato hmota je jen vnější necitlivá kůže Země, kdežto nitro Země je k vnější necitlivé kůži v témž poměru, jako maso a krev k vnější kůži; a tak tedy nemohu vám říci o vnitřní hmotě Země nic jiného vám pochopitelného nežli:

Vnitřní hmota Země je jakýmsi masem, krví a kostmi, kterýžto zvířecí materiál tělesa zemského se nicméně nesmí považovat za něco úplně podobného a stejně uspořádaného jako je tělo zvířecí, nýbrž je něčím zcela zvláštním, tedy jen zemským masem, zemskou krví, zemskými kostmi.

Vykládat vám tuto věc po hmotné stránce dále, bylo by prací zbytečnou a to proto, že byste v tělesném stavu nemohli nikdy dospět k tomu, abyste nabyli po takovém poučení přesvědčující názor; a proto, pokud se týče jakosti hmoty nitra bytosti zemské, spokojte se s tím, co bylo dosud řečeno. V duchovním podání se vám již beztoho toto vše stane jasnější!

Zbývá tedy už jen jedna otázka, totiž: na které straně zemského tělesa je vlastně toto těžiště?

Značně důležitá odpověď na tuto otázku bude předmětem naší příští úvahy.

3. KAPITOLA

POLOHA A PROMĚNLIVOST ZEMSKÉHO SRDCE

(31. prosince 1846)

Kde je tedy toto těžiště aneb srdce Země? Uprostřed ne, což bylo již uvedeno, jakož i dílem také proč ne; kteréž „proč ne“ bude na pravém místě ještě zřetelněji vysvětleno. Střed Země, to jest objemový střed dal by se co do určení místa ovšem nejsnáze a nejjistěji označit za místo těžiště, protože musí zaujímat pro všechny časy jistě nepřesunutelné místo; neboť, pokud Země zůstává tím čím je, v témž tvaru, velikosti a podobě, musí též objemový střed zůstat jeden a týž.

Leč s těžištěm Země není tomu tak. O těžišti nelze říci, že je tu nebo tam; nýbrž je hned tu a hned tam. Jeho poloha může podléhat velmi; značným změnám. Vnitřní dispozice (uzpůsobení) zemského tělesa je sice taková, že těžiště může zaujmout místo své působnosti jak na straně severní tak i jižní, ale na nějaké pevné upoutání této působící substance, kterou jedině je podmíněno těžiště Země, nelze naprosto myslet.

Že toto hmotu oživující těžiště je svým způsobem viditelné nejen v tělese zemském, nýbrž také již u jiných těles na povrchu zemském, můžete velmi snadno zjistit již u mnohých rostlin, jako u stromů, keřů a jiných všelikých rostlin.

Zkoumáte-li strom, velmi snadno shledáte, že jeho vzrůst, jakož i jeho plodnost se kloní hned na tu, hned na onu část.

V jednom roce vyhání bujně na straně severní, kdežto na straně jižní se vytváří vše slaběji; v druhém roce objevíte u téhož stromu nápadnou změnu polarizační; jeho jižní strana se stává nejbujnější, zatím co strana severní vypadá jakoby zakrnělá. Také se ukáží hned na té, hned zase na oné straně stromu více méně odumřelé větve anebo haluze; také listí na podzim vadne dříve či později hned na té, hned na oné straně.

Hledte, tyto a ještě mnohé podobné úkazy u stromu mají vesměs jeden a týž důvod, totiž stále měnlivou polohu oživujícího těžiště aneb vlastní oživující pozitivní polarity. Týž případ nastává ovšem též u jiných rostlin a bylin.

Vy se tu ovšem otážete, proč toto oživující těžiště u těles je tak proměnlivé.

Důvod spočívá velmi hluboko. Kdyby bylo trvání hmoty jejím účelem, pak by toto polární těžiště mohlo být umístěno také tak, aby hmota musela zůstatvat stále tím čím je. Jablono by zůstávala navěky jabloní a tak i každá věc by zůstávala tím čím je; ale pak by se jabloni a rostlině nedařilo o mnoho lépe nežli diamantu. Neboť kde je tato polarita v nějakém tělese víc a více ustalována a sjednocuje se téměř s jeho objemovým středem, tím je sice těleso pevnější a trvanlivější; ale toto těleso následkem právě takového svého ustálení není již k ničemu jinému způsobilé, nežli právě jen ke svému vlastnímu neproměnlivému dalšímu trvání a s potravou pro živoucí bytosti na takovém zemském tělese by to zoufale bledě dopadalo, kdyby měly sklízet živné plody z diamantových stromů a takových jiných rostlin. Také by se na nějakém diamantovém tělese zemském dalo jistě velmi tvrdě bydlet.

Z tohoto vysvětlujícího vylíčení pozná každý snadno důvod, proč z přirozených ohledů toto polárně oživující těžiště nesmí být ustálené, nýbrž proměnlivé: také krev u zvířat, jakož i u lidí představuje něco tomuto těžišti podobného. Ustálenou krví a ještě méně pevně poutaným srdcem nebylo by jistě žádné živoucí bytosti poslouženo; ve zvířecích tělech však, majících svobodný pohyb, může být vlastnímu srdci dáno již určitější stanoviště, protože volný pohyb zvířecího těla, jakož i člověka, způsobuje již o sobě samém všeliké reakce, což jak je snadno pochopitelné, jistě být nemůže u těles, která nejsou schopna volného pohybu. U těchto těles musí pak rozmanité nutné reakce být uskutečňovány stále se měnícím stanovištěm polárního těžiště.

Zvíře, podobně jako člověk koná pohyby a proto má pro. své životní těžiště, totiž srdce, určitější místo. U těles však, která nejsou schopna volného pohybu, musí tudíž jejich životní těžiště v nitru jaksi cestovat, aby přivodilo ve všech částech tělesa účelné reakce.

Z tohoto snadno pochopitelného vysvětlení pozná snadno také každý, kdo je jen trochu čistého ducha, že pevně určit kde je těžiště Země, je věcí nejen. naprosto nemožnou, nýbrž čistě dětinskou a směšnou. jen tolik může být asi pro nynějšek a nanejvýš pro příští rok určité aneb alespoň přijatelně oznámeno, že se těžiště nachází asi v krajině pod Islandem, částí Norska, Švédska a Laponska; přesto však je tak činné, že svůj tep může jaksi rozšířit s obměnou dokonce až pod Kamčatku a také jižně až do krajiny pod Středozemní moře.

Na jednom ovšem poněkud špinavém zvířeti, totiž u vši na hlavě, můžete pomocí mikroskopu objevit na pohybu její životní šťávy asi podobný zjev. Ale to může ovšem být považováno jen v nejmenším měřítku za slabou podobnost; neboť zvířata na nejnižších stupních mají co do nestálosti živoucího těžiště ještě největší podobnost s tělesy, nemajícími volný pohyb.

Tolik o otázce, kde je těžiště Země. Příště určíme další důvod takové změny polarity v oněch tělesech, která nejsou schopna žádného volného pohybu.

4. KAPITOLA

O PODSTATĚ HMOTY A JEJÍCH PRAZÁKLADNÍCH DUCHŮ

(2. ledna 1847)

Bylo již poznamenáno, že účelem hmoty nemůže být její trvání.

Že toto je správné, shledává každý člověk snadno na neustále novém vznikání a znovu

zanikání těže hmoty. Listí, které zdobí strom v jednom roce, na podzim opadá a na jaře lze již objevit málo spadlého listí pod stromy, nanejvýš ještě něco málo koster listů, z nichž se žádná příštího podzimu svým způsobem nedožije. A tak je tomu též s trávou, jakož i s plody stromů; ale nejen tyto předměty rostlinné, nýbrž také nerosty a hlavně všeho druhu zvířata vznikají a zanikají. Hory, jejichž vrcholy se před několika tisíci lety zvedaly nad nejvyššími oblastmi mraků, jsou nyní nejméně o dvě třetiny nižší; neboť ostrost větrů, rozpojovací síla blesku a ledu odvaly tyto pyšné vrcholy jako plevy a nezbyvá z nich už nic jiného nežli nanejvýš nějaký rozdrobený skalní balvan, jenž se ještě kdesi pomalu rozpadává v hlubokém příkopu a nicotné valouny si musí dát líbit, aby byly dále vlivy deště, větru a elektřiny v písčitéch alpských pastvištích ponenáhlu zvětrávány a ničeny. To vše je následek změněného těžiště hmoty.

Na tělese zemském bývala kdysi převeliká zvířata, jakož i pralesy s obrovskými stromy. Kde jsou nyní? Kde je mamelhud (mamut, předvěký slon)? Kde je jeden z oněch stromů, které vzdorovaly tisíciletí, kde jeden takový strom měl více dřeva nežli nyní les o stu jitrech? Přišly potopy, ponořily toto vše hlouběji do lůna kůry zemské, zničily takto celý rod a to nejen jeden, nýbrž tisíce rodů stromů a zvířat a ze všeho toho nenosí povrch zemský již nic.

Z oněch zvířat nalézají se jen tu a tam už jen zkamenělé kosti, které se pak uchovávají ve vědeckých lidmi zřízených umělých a přírodních museích až do požáru, který promění ještě tyto poslední zbytky těžišť v těchto z pravěku zbylých zbytků kostí obrovských zvířat pradávného světa v onu prašnou hmotu, jejímuž bytí činí úplný konec obyčejně pradelny; popel je totiž poslední, nadmíru prchavý zbytek veškeré hmoty.

Co se týče konečného zániku oněch stromů pradávného světa, s jejichž zbytky se ještě podnes často shledáváme pod jménem kamenné uhlí, o tom netřeba zvláštního výkladu; neboť všechny ty na ohni a páře spočívající vynálezy této doby si vyžadají a stráví z kůry zemské v době ne právě příliš dlouhé poslední jeho zbytky. A tak nově vynalezený průmysl lidí vykonává zde ohněm a parou toto poslední dílo zániku na posledních zbytcích těchto stromů pravěku světa. Tak mění zde oheň ještě poslední těžiště této hmoty a hleďte: nezbyvá z ní už nic jiného, nežli právě zase jen trochu popela, který se, byv nasypán na pole a louky, nejdéle za rok působením deště a elektřiny ve vzduchu úplně opět rozkládá a tak i takový strom, jenž pokrýval kdysi přes sto jiter Země, ztratil ve svém posledním zbytku úplně své hmotné bytí.

Avšak, řekne mnohý, to je právě také smutné, že veškeré bytí jde vstříc jistému zániku.

Já však pravím: To není nikterak smutné; neboť hmota je smrt, jako je tělo hříchem skrze smrt.

Má tedy smrt a hřích potrvat? Já myslím, že je zajisté lépe veškerou hmotu a veškeré tělo časem zahubit a tím život ve smrti zajatý, z hmoty opět osvobodit, nežli hmotu podporovat a nakonec nechat veškeren svobodný život přejít ve smrt hmoty, což přece nemůže nikdy být Mým úmyslem, neboť Já Sám jako věčná všemohoucí prasíla a moc všech sil a mocí, jsem nanejvýš skutečný život a nemohu tedy působit pro smrt, nýbrž jen pro život.

Ježto tedy hmota je tu jen prostředkem k regulování a osvobození svobodného života, nemůže být neměnitelné trvání hmoty nikdy jejím účelem. Hmota je tu tedy jen potud, pokud tu musí být jako prostředek k cíli; bylo-li jí dosaženo nějakého životního účelu, pak opět zaniká, jako by jí nikdy nebylo.

Vůbec, jak už víte, hmota není o sobě nic jiného nežli účelná jevitelnost Mé ze Mne Samého ustálené vůle.

Z toho však vyplývá, že může být právě takovým způsobem opět rozložena, jakým byla ustálena.

Toto ustálení je však právě hlavní těžiště ve hmotě, aneb onen oživující a udržující princip; je-li tento princip z nějakého hmotného tělesa vzat, pak je také s hmotou konec.

Aby se však nicméně nedělala před očima lidí příliš náhlá vznikání a zanikání, nenechávám tedy nikdy tento zmíněný princip Své vůle náhle uplatnit, aby tím nějaká věc náhle vešla v jsoucnost, anebo naopak aby zanikla. Nejpovlovněji postupuje takovým způsobem toto vznikání a zanikání u velkých světových těles; ono proč můžete nyní již snadno pochopit. A tak je tomu tedy též u Země, že těžiště, které ji oživuje, se ponenáhlu stále zmenšuje, až konečně bude také sdílet osud vsí hmoty.

Nyní bychom tedy už co možno důkladně věděli důvod proměny těžiště ve hmotě, jakož i její tím způsobenou pomíjejícínost a také bychom věděli, v čem záleží vlastní hlavní princip těžiště ve hmotě.

Ale Já nicméně vidím, že byste rádi jaksi obrazně ohledali podstatu tohoto principu; také to vám zde bude ukázáno.

Kdyby to bylo možné ohledat hmotnému oku, jevílo by se toto těžiště v tělese zemském činné jako oheň, který otřásá. pro vás neuvěřitelnou rychlostí určitými k tomu způsobitelnými ústroji Země a tím způsobuje reakci potřebnou k udržování všech částí zemského tělesa.

Kdybyste však mohli pozorovat tento oheň očima duchovníma, objevili byste tu nesčíslný zástup duchů, který je zde udržován a k účelné určité činnosti pobádán právě Mou vůlí.

To jsou tedy praduchové poutaní k činnému oživování oné obklopující je hmoty, skrze níž v patřičném čase vystupují konečně sami výš a výše a mohou pak, oděni do lehčí hmoty, přecházet postupně v dokonalý svobodný život.

Tento druh duchů, kteří se smyslovému oku jeví jako oheň tvoří tedy ono činné a celou hmotu oživující těžiště.'

Jakým způsobem jsou však tímto těžištěm různými vrstvami tělesa zemského, to jest jeho kostmi, vnitřnostmi, masem a krví pobádána k účelné činnosti též nesčetná vedlejší těžiště tělesa zemského, o tom se podrobněji zmíníme ve sdělení následujícím.

5. KAPITOLA VNITŘNÍ VÝSTAVBA ZEMĚ

(4. ledna 1847)

Zkoumáte-li tělo zvířecí, ať jakéhokoli druhu, pochopíte a poznáte zcela snadno, aniž jste studovali dále anatomii veškerého zvířecího tělesného světa, že krev anebo šťávy procházejí všemi žilami a cévami právě tak, jako oněmi žilami a cévami, které jsou ve vlastním srdci zvířecím a že se tep či tlukot na všech místech děje v témž okamžiku jako ve vlastním srdci; a snadno lze poznat, že ve zvířecím těle nemusí proto být více hnacích sil, nežli právě jen jedna, která postačí pro nesčetné cévy.

Tak je tomu také se srdcem Země. Jeho tepem či úderem, který se opakuje každých 6 hodin, jsou vhaněny nejrozmanitější udržovací šťávy nitra Země do všech částí zemského tělesa a není tu třeba žádné druhé, čtvrté anebo páté jiné hnací síly; závisí tedy všechny jevy životního pochodu tělesa zemského na této jediné hnací síle.

Příliv a odliv a vyvýšeniny vnější kůry zemské, jakož i z toho odvozené větry mají zde všechny svůj původ; neboť toto srdce Země zastupuje zároveň také místo plic v těle zvířecím, z čehož je pak vysvětlitelné, že jediné odtud pochází Jak pravidelné tak nepravidelné opětované roztahování a smršťování tělesa zemského.

Aby se tím však důkladněji pochopilo toto povšechně předeslané, bude nutné prohlédnout si pokud možno krátce vnitřní stavbu Země, abychom tímto obrazem dospěli k onomu názoru, kterak tím jedním hlavním těžištěm jak v zemském tělese samém, tak i v tělech zvířecích jsou uváděna do stejného pohybu nesčetná ostatní těžiště.

Jak tedy vypadá vnitřní stavba Země?

Abychom ji poněkud důkladně ohledali, musí se především pochopit, že nejen Země, nýbrž dokonce i každá rostlina, každý plod na stromě, jakož i každé zvíře a konečně člověk sám se tělesně skládá jaksi ze tří těl.

Vezměme například strom. Co na něm především objevujeme? Je to kůra, jež se o sobě dělí opět ve vnější mrtvou a vnitřní živou kůru, zvanou běl; to je první strom. Druhý strom, od prvního zcela rozdílný, je vlastní pevné dřevo, kombinace (spojení) nesčíslných rourek, které tu probíhají v nejkrásnějším pořádku vedle sebe. To je druhý strom. Třetí, aneb nejvnitřnější strom je jádro, obyčejně další roura, která je naplněna vesměs houbovým tkanivem buněk, které nejprve nasávají šťávy ze země, v sobě je čistí a pak svou extensivní a kompresivní (rozpínající a smršťující) silou vhanějí do všech nesčetných orgánů stromu druhého.

Takto jste nyní viděli u jednoho stromu stromy tří.

Zkoumejte plod stromu. Co objevujeme nejprve například u ořechu, kaštanu, žaludu, zkrátka u jakéhokoliv plodu? Předně kůru, která je rovněž jako kůra stromu dvojí. Pak přijde ochranná skořápka jako druhá část plodu, která je obyčejně nejpevnější. Za touto skořápkou je teprve třetí a hlavní část plodu, v níž teprve odpočívá činné srdce aneb schrána zárodku.

Přistupme ke zvířeti. Na zvířatech spatřuje každý nejprve kůži jako zvíře první, která byvši vycpána vystavuje na odív celou podobu zvířete. Uvnitř často několikánásobné kůže je pevná

kostra sepnutá a zpevněná svalovou a dílem chrupavkovitou masou těla, podobně jako je tvrdá skořápka u ořechu, anebo u každé hlavy lebka. To je druhé zvíře, zvané též zvíře kostní. Uvnitř tohoto zvířete jsou jeho vnitřnosti jako: plíce, játra, slezina, střevo a v těchto ušlechtlejších částech zvířete život plodící srdce samo; to je právě zase ono třetí zvíře, kterým obě vnější zvířata dostávají svou potravu a oživení a to nesčetnými orgány a cévami, které vycházejí z vnitřního zvířete do dvou zvířat vnějších.

Týž poměr nacházíte u stavby vašeho těla. Chcete-li to vidět ještě zřetelněji, vezměte do ruky vejce; shledáte tu opět totéž. Krátce a dobře, můžete vzít kteroukoli rostlinu a zkoumat její plody anebo semena jakkoli chcete; rovněž můžete projít celou říši zvířat a shledáte všude jeden a týž poměr.

Proč však je tento poměr tak podobný? Odpověď na to je velmi snadná a vyplývá z ní onen velmi postřehovatelný důvod, z kterého se děti podobají svým rodičům a plody semenům, z nichž se opět jako semena objevují, jako je například zrno pšeničné semenem, které bylo zaseto do země, přináší opět jako plod podobná semena. Tak přináší také každá organická, více méně oživená tělesná bytost na povrchu zemském typ zemského těla samého.

Také u těla zemského je vnějšek jaksi mrtvou kůrou, uvnitř které je již živější a citlivější kůra. Jako však kůra stromu, i když je mnohdy velmi rozbrázděná, přece však není tak zcela mrtvá, aby nemohla opatřit dostatečnou potravu na ní se objevujícím mechovitým rostlinkám a jako také vnější kůže zvířat není tak mrtvá, aby jí nemohly obdržet dostatečnou potravu nesčetné chlupy a chloupky a nezřídka i cizopasná. zvířátka, právě tak není vnější, jen za jistých podmínek mrtvá aneb spíše necitlivá kůra zemská tak zcela mrtvá, aby jí nemohly obdržet vhodnou potravu všechny nesčetné rostliny a zvířata.

Uvnitř této vnější kůry zemské, která je asi dvacet německých mil, někdy ovšem též méně, silná, začíná druhá země. To je vlastní nejpevnější část tělesa zemského, ovšem ne všude stejně pevná, ale nicméně ještě všude dost pevná, aby mohla s největší snadností nésti vnější, nad ní se rozprostírající kůru zemskou.

Uvnitř této druhé země je konečně vlastní živá část tělesa zemského, aneb jeho vnitřnosti, v nichž je teprve vlastně srdce těla zemského.

Jak jsou však tyto tři země navzájem spojeny, jak jimi působí vnitřní hnací síla srdce, o tom promluvíme podrobněji v pojednání příštím.

6. KAPITOLA O TĚŽIŠTÍCH A ŠTÁVÁCH ZEMĚ

(5. ledna 1847)

Kdybyste mohli rázem prohlédnout očima, které zvětšují jako silný mikroskop, kmen stromu od jeho jádra až k vnější kůře a tak také od nejspodnějšího vlákna kořene nahoru až k nejzazšímu hrotu pupence, objevili byste vedle stoupajících rourek opatřených nesčetnými pumpami, klapkami k zavírání a ventily k otvírání, ještě množství menších příčných ústrojů, které se v nejrozmanitějších závitech a zákrutech od jádra stromu až k nejzevnější kůře prostírají a všude, kde prochází vzestupnou rourou, jsou opatřeny pružným klapkovým otvorem. Všechny tyto pumpy, klapky, ventily jsou jaksi zvláštní těžiště, kterými se životní princip rozvádí do celého stromu a všechny tyto hlavní a pobočné rourky anebo známé vám tři stromy jsou spojeny naznačenými příčnými rourkami, které se táhnou od dřeně až ven ke kůře. jimi působí pak hlavní životní princip stromu, aneb jaksi jeho srdce, do všech částí právě označeného stromu.

Už jsme jednou naznačili, že vedle hlavního těžiště je ve hmotě ještě množství jiných menších těžišť, avšak ono „kde“ jsme si vyhradili zřetelně vyložit v dalším. A právě zde je vhodné místo, kde právě toto „kde“, týkající se vedlejších těžišť, lze velmi názorně stanovit. Již z tohoto sdělení víme nyní tolik, že v organické hmotě je těžiště vlastním, tuto hmotu oživujícím místem působnosti; je-li však tomu nesporně tak, pak je jaksi na každém místě v hmotě také malé vedlejší těžiště aneb bod působnosti, kde právě zmíněné příčné ústroje jaksi provrtávají vzestupné ústroje a ve vzestupných ústrojích právě na tomto průchodném bodu vyvolávají zvláštní účinek, což si může také každý názorně představit i jinými pomůckami.

Položíme-li například jen dvě dřeva přes sebe, pak jistě vznikne u těchto dřev na místě kde se dotýkají, snadno pozorovatelný účinek; spodní dřevo totiž v okamžiku styku s dřevem horním spojí jeho váhu s váhou svou. Chce-li tedy někdo spodní příčný trám nazvednout, pak

má co dělat nejen s jeho vlastní váhou, nýbrž i s váhou trámu příčného, z kteréhož zjevu zřejmě a jasně vyplývá, že tento nový dotyčný bod přivodil zřejmou změnu váhy v trámu pod ním ležícího a tedy nové těžiště. Spojí-li se dokonce horní příčné dřevo s dřevem pod ním ležícím buď pásem anebo hřebem, pak obě části změnily svou váhu, jelikož každá část přijímá váhu části druhé právě tímto bodem dotyku. Tímto příkladem nabyli jste již jakéhosi malého pojmu o tom, kterak určité styčné body hmoty působí na tuto hmotu.

Zde byla řeč pouze o změně váhy, která je ovšem též značnou změnou, protože se tím mění dvojitá váha těchto dvou těles v jednu váhu zmocněnou. jděme však k příkladu jinému:

Představte si vodovod, při němž jde na jednom bodě o to že se dvě vodovodní roury, v nichž se musí svést voda z jedné vodní nádrže na dva body, musí protnout. Jeden vodní proud musí tu jaksí skrze druhý; tím však na průsečíku jeden proud brzdí druhý. Za tímto průsečíkem pokračuje pak voda opět svou řádnou cestou dále, jako šla až k tomuto bodu.

Jaké zjevy nám poskytne tento bod překážky? - Nejprve se voda obou rour spojí ve vír a z tohoto víru bude pak spojená voda vnikat do obou dále pokračujících rour, což by bylo ještě tím zřejmější a pochopitelnější, kdyby' jedna roura vedla vodu a druhá víno. Až k tomuto bodu by jistě každý obdržel z jedné roury víno a z druhé vodu; za tímto bodem však povede každá roura hned víno s vodou.

Hleďte, z tohoto příkladu plyne již zřejmě patrnější účinek, který je vyvolán tímto průchodným bodem, jenž je podle toho vedlejším těžištěm. Něco podobného způsobují však právě též ve stromě příčné rourky v bodech, kde se protínají s rourkami výstupnými.

Prozkoumavše přesně tento příklad, jenž je již zřetelnější nežli příklad prvý, přikročíme ještě k podobnému příkladu třetímu, avšak složitějšímu.

Představte si opět vodovod, při němž by se však v jednom bodě paprskovitě protínalo snad deset aneb ještě více rour. Kdyby byla v každé rouře vedena pouze voda, smísila by se v tomto sběžišti rour silným zvířením a teprve odtud by pokračovala do dalších odvodních rour jako smíšená, takže na konci každé roury by dostal každý vodu jaksí desetkrát anebo vícekrát smíšenou.

Abychom však toto opět zřejměji poznali, dáme každou přívodní rourou téci zcela jinou tekutinu, jako například jednou rourou vodu studniční, druhou kyselku, třetí víno, čtvrtou pivo, pátou mléko, šestou ocet, sedmou líh, osmou olej, devátou louh a desátou dokonce medovinu. Až k soutoku obdrží každý, kdo by některou rouru otevřel, tekutinu původní; za tímto soutokem bude však každá odvodní roura zcela jistě obsahovat směs všech uvedených deseti tekutin, která jistě již nebude čistá.

Hleďte, takovýchto nyní popsanych malých vodovodů má náš strom nesčetné množství a čím dále směrem ke kůře, tím jsou tyto průtoky mnoho násobnější a také se jich v jednom bodě sbíhá více; proto kůra stromu bývá obyčejně podobným výronem tekuté směsi a v kůře nacházíme ono houbovitá jádra, vláknitá dřeva, jakož i množství jiných navzájem smíšených součástí, které ve vnitřním stromu vystupují v rozmanitých rourách více odděleně a svého zvláštního účelu dosahují ve vytváření té či oné části stromu.

Nuže, zde máme opět ještě jasněji před sebou vedlejší těžiště, kterým dřívější vlastnost životních šťáv nějakého těla přechází ve zcela jinou vlastnost a také opět vyvolává zcela zvláštní účinky, což také není právě těžké spatřit na příčném průřezu stromu.

Různé prsteny, známé vám pod jménem „léta“ a mezi nimi měkčí a bělejší běl, jakož i paprsky vycházející od středu ke kůře dokazují dostatečně působení popsanych malých vedlejších těžišť, což jsou ovšem vesměs dodatečné účinky hlavního oživujícího účinku, který je ve stromu asi tam, kde jádra všech kořenů a větví ústí do hlavního jádra kmenu, kde tedy také má své sídlo hlavní těžiště aneb obyčejné srdce stromu, jehož zranění přináší stromu také neodvratnou smrt.

Jako jste však nyní viděli u stromu, že těmito různými kanály jsou v něm spojeny známé již uvedené tři stromy a jako jsou zde vyvolávány různé účinky, právě tak je tomu také u našeho tělesa zemského; jenže ovšem v poměrně větším a rozsáhlejším měřítku, což lze opět snadno pochopit z toho, že Země je zajisté větší těleso nežli strom.

Jako však ze stromu vystupují nesčetné kanály a jako z jádra stromu, které je jaksí pokračováním srdce stromu, vybíhá právě opět množství ještě menších příčných rourek a proráží stále mnohonásobněji a více se křížující vzestupné kanálky, zejména směrem ke kůře, právě

tak je tomu také u tělesa zemského. Čím blíže jsou ústroje jeho srdci, tím jsou větší; čím jsou od něho dále, tím se stávají menší, avšak také tím až do nekonečna rozvětvenější.

Z tohoto co možno jasného výkladu můžete nyní též pochopit a jistě velmi dobře poznat, kterak jsou ony vám již oznámené tři země navzájem spojeny v jednu Zemi a kterak hlavní těžiště Země působí nespočetnými kanály a častějším jejich protínáním nahoru až k povrchu a kterak jsou uzpůsobena a zařízena tak zvaná vedlejší těžiště.

Slyším však právě, jak se někdo táže po přečtení těchto řádků: „To je správné a nikdo proti tomu nemůže nic namítat; ale odkud tedy bere zemské srdce všechny ty rozmanité šťávy, které původně vede v jednotlivých větších kanálech dále a které teprve potom u průsečíků proměňuje v druhou smíšenou substanci a to - čím dále nahoru k povrchu, tím smíšenější?“

Tu vám, Moji milí, musím dát toto poučení:

Také strom nenasává vlákny kořenů nic nežli dešťové kapky a rosu země; ale já jsem v jeho srdci a zároveň v žaludku již ustanovil Svě dobře vybavené chemiky, kteří dovedou tyto nasáté šťávy náležitě prozkoumat a jaksí dobře posoudit a to způsobem, jaký neprobádá a nepozná nikdy ani ten nejučenější chemik.

Právě tak je tomu také s vnitřními šťávami Země. I když jsou v sebe jednodušší substanci přijaty do téhož zemského srdce, bývají nicméně hlavními chemiky tam ustanovenými tak pečlivě odděleny a v náležitě míře do příslušných odváděcích kanálků sváděny a dále rozváděny, že tu nedochází svého určení ani o kapku více nebo méně té či oné substance.

Jak se toto však děje, nelze nikdy vysvětlit cestou přirozenou, zato však cestou duchovní, na kterou však přijdeme teprve později; proto ať se tu také nikdo pošetile netáže: „Jakou hmotou jsou tyto prastance po stránce přirozené?“ a také ať nikdo nesoudí, že je to uhlík a kyslík a ještě jiné všeliké látky; neboť jde-li o substance, je přitom málo látkového. Tak je také duše zvířat jakož i člověka substance a přitom má málo co dělat s uhlíkem a kyslíkem.

Jelikož jsme však nyní prozkoumali Zemi tak dalece, že již víme, jaká je vcelku její vnitřní stavba, budeme nyní tuto stavbu zkoumat podle potřeby podrobněji, čili procestujeme jaksí vnitřní komnaty tělesa zemského okem duchovním a v každé ze tří zmíněných zemí se poněkud zastavíme všude tam, kde bude možno uzít něco zvláště pamětihodného.

7. KAPITOLA VÝŽIVA A OTÁČENÍ ZEMĚ

(11. ledna 1847)

Jelikož je Země jaksí organickým velkolepým zvířecím tělem, musí jako takové, aby mohlo trvat dále, přijímat potravu; pro přijímání potravy je však třeba, jako u každého zvířete aneb jako též u každé rostliny, buď úst anebo též několik chobotů sloužících pro žraní anebo pro sání. Určitá zvířata jako například polypy a ještě podobná jiná, mají mnoho takových chobotů. Chobot sací (sosák) rozeznává se od chobotu sloužícího pro žraní tím, že přijímá substance čistě jen tekuté a odvádí je k další výživě zvířecího těla do příslušných ústrojů zaživacích; chobot pro žraní přijímá však do sebe též těla, jako všeliký hmyz, též určité malé kořenné rostliny, rozemílá je svými pevnými o sebe se třoucími svaly a teprve takto rozemleté odvádí pak do dalších zaživacích ústrojů.

Totéž platí víceméně i o všech rostlinách, stromech a keřích, kde zvláště jejich kořeny nejsou ničím jiným nežli polypovitými sosáky; jejich květy a zejména tyčinky v nich, lze považovat většinou za žeroucí choboty, které, byť na krátkou dobu, přijímají do sebe oplodněná vajíčka pelu, ihned je rozemílají a tak vedou oplodněnou šťávu k oživení a k první výživě vznikajícího plodu. Každé, jak zvířecí tělo tak i planetární těleso má však na sobě ještě množství malých sacích špiček, které svou stavbou jsou co nejvhodněji uschopněny k tomu, aby nasávaly elektrickou a éterickou životní látku z volného vzduchu.

Jelikož však všechny tyto věci, jako zvířata a rostliny, jsou podobnými typickými výplody zemského tělesa v malém, rozumí se již jakoby samo sebou, že toto vše se musí vyskytovat v největší hojnosti u tělesa zemského. Země má tedy jako každé zvíře, své bytosti zcela při měřená hlavní ústa, jimiž přijímá též hlavní potravu; vedle těchto hlavních úst má však také všude ještě nespočetné množství větších a menších chobotů sacích a žracích a naproti tomu má pak

právě zase jeden přiměřený hlavní vyprazdňovací kanál a vedle něho také ještě nesčetné množství menších vyprazdňovacích kanálů.

Abychom se s touto věcí nestali zbytečně příliš rozvláční, přihlídneme především k hlavním ústům a k příslušnému hlavnímu vyprazdňovacímu kanálu, protože tento kanál má hlavní vliv na otáčivý pohyb Země. Co se však týče dále oněch nesčetných malých vyživovacích a odváděcích útů anebo kanálů, to podrobíme pouze krátké všeobecné úvaze a potom přejdeme k ústům hlavním.

Severní pól jsou hlavní ústa sloužící k výživě tělesa zemského, jako je zase jižní pól jeho příslušným hlavním vyprazdňovacím kanálem.

Jakpak tato ústa vypadají? Jsou dosti veliká; jejich průměr na nejzevnějším okraji, kde začíná nálevkovité ústí, měří v průměru 20 až 30 mil, na konci se však zužuje až na osminu míle a v této šířce postupuje pak tento jícn až k žaludku zemského tělesa a to v dosti přímém směru. Stěny tohoto jícnu jsou však velmi nerovné a vypadají velmi rozeklané a sem tam probíhající ve velkých tratích jsou tak špičaté aneb spíše špičkami poseté, jakoby byly potaženy kůží nějakého obrovského ježka.

Žaludek Země je hned pod srdcem, skoro uprostřed tělesa zemského. Je to dutý asi deset čtverečných mil v sobě obsahující prostor, který však všelijaké menší a větší příčné rozpěry, mnohé o průměru 200 sáhů, jaksi sloupovitě všemi směry dílem rozšiřují a dílem podporují. Tento žaludek a tyto rozpěry v něm, které vypadají jako oválné pásy, též jako oválné sloupy uvedeného průměru, nejsou z nějaké pevné hmoty, nýbrž mají asi podobné složení jako velký gumový pytel, jehož vnitřní stěny by byly vzájemně podobnou masou jaksi vypoštěňovány, aby se silou tíže zvenku na ně působící, nad sebou nestlačily.

Od tohoto nyní popsaného žaludku prochází pak celým tělesem zemským šroubovitě vinutý hlavní kanál a vyústí pak na pólu jižním a je z téže hmoty jako žaludek; jen směrem k vyústění je poměrně pevnější a pevnější.

Že z tohoto hlavního žaludku Země a z jeho hlavního vyprazdňovacího kanálu vybíhají nesčetné vyživovací kanály a cévy, netřeba podotýkat, protože se to rozumí samo sebou. A tak bychom nyní měli ohledána ústa, žaludek a vyprazdňovací kanál Země a to tak dobře, jak je to jen při tomto velkém předmětu co nejstručněji možné.

Ježto však nyní toto známe, totiž ústa, žaludek a vyprazdňovací kanál, je nyní otázkou potravy, kterou je Země těmito ústy krmena; a protože jsou to hlavní ústa, jde zde také o hlavní potravu. V čem tato záleží a odkud přichází?

Kdo měl někdy příležitost přijít velmi daleko na sever na povrchu Země, máje přitom však znalosti v říši přírody, ten objevil v této nejvyšší polární krajině leckteré zjevy, s kterými by se na povrchu zemském nikde jinde nesešel. Je to předně velmi studená vzdušná oblast, která zvláště v době zimní dosahuje vysokého, vašimi přístroji sotva měřitelného stupně. S tímto těžkým a studeným vzduchem bývá spojena stále se zhušťující masa páry, která směrem k severnímu pólu, zvláště v zimní době, syčí nesčetnými světelnými, létavicím podobnými klubky; přitom se však kolem rozsáhlého okraje pólu setká též s nesmírným na způsob hráze nakupením sněhových krystalů a někdy též s celými, několik sáhů vysokými ledovými hroty.

Hleďte, tu již máte píci; toto vše vtahují tato magnetická ústa Země s velkou silou do sebe a přivádí to do velkého žaludku, na jehož stěnách a rozpěrách aneb vzpěrách se pak tato píce krystalicky usazuje; a když je žaludek jaksi naplněn, přistoupí pak k tomu teplota zemského srdce, uvede tyto velké žaludeční stěny do vibrujícího pohybu a vnitřní rozpěry žaludku se pak také brzy smrští a opět se brzy zase široce roztáhnou. Tím se nyní tato potrava drtí, rozemílá a touto činností se získává nová elektrická látka, která rozkládá v žaludku živné vodní části a odvádí je do nesčetných živných kanálů, zatím co pak vyloučený, negativně elektrický proud uchopuje nestrávené zbytky v žaludku a s velkou silou je pak vypuzuje šroubovitě vinutým vyprazdňovacím kanálem, na kteréžto cestě musí tyto výmětové živné části následkem neustálého mocného tření odevzdávat ještě poslední zbytky své Zemi vyživující substance; z tohoto důvodu je tedy také severní část Země mnohem kompaktnější nežli jižní, protože na tuto přicházejí také většinou poslední a nejhorší živné části potravy.

Konečným vypuzováním posledních výmětů Země uskutečňuje se též otáčení tělesa zemského kolem své osy a to tím, že tyto ovšem velmi vzdušně vypadající výměty vyráží ven ve vinutém směru, naráží na volný éter a takovými způsobem dávají Zemi otáčivý pohyb podobně jako raketa ovinutá kolem kola uvádí, je-li zapálena, kolo v pohyb a to z toho důvodu, že vzduch

z rakety unikající je tak prudký, že mu vnější vzduch nemůže stejně rychle uhnout aneb učinit mu místo, čímž se pak mezi proudícím vzduchem z rakety a vzduchem vnějším vytvoří nepřetržitý opěrný sloup, který uvádí v nutný otáčivý pohyb kolo, na němž je raketa upevněna, - podobně jako tak zvanou výstupnou raketu nese do výše právě podobný, pod ní rychle vzrůstající vzdušný sloup.

Z tohoto snadno pochopitelného příkladu můžete nyní také dosti snadno poznat, jak vzniká denní otáčení Země jejím vlastním zcela přirozeným mechanismem a jak je neustále stejnoměrně podporováno. A tím bychom měli také ohledáno jedno z nejdůležitějších míst nitra zemského a to v krátkosti pokud možno správně a dobře. Podobným způsobem si vyhledáme příště jiné neméně důležité místo a krátký čas se v něm zdržíme prozkoumáním.

8. KAPITOLA PLÍCE A DÝCHÁNÍ ZEMĚ

(12. ledna 1847)

Vy víte, že k fyzickému životu je nutné nejen srdce a žaludek nýbrž také plíce. Každé zvíře má v sobě takový ústroj k dýchání' také stromy a rostliny musí mít taková dýchací ústrojí, jimiž během 24 hodin vdechují a vydechují.

Dýchání tělesa zemského poznává snadno každý na březích mořských, vidí-li moře pravidelně se vzdouvat a opět klesat. Jakmile je tu však nyní jednou takový vnější zjev, pak také může každý s jistotou soudit, že může pocházet jen z nějakého důvodu vnitřního, nikdy však vnějšího.

Kdo by snad toto úplně nechápal, před toho postavte vanu s vodou, jak jsem vám již při jiné příležitosti ukázal; zavěste nad vanou vody ve výši asi 5 sáhů značně velkou kouli a to z magnetického železa, uveďte tuto kouli nad vanou do otáčivého pohybu a pozorujte pak vodu ve vaně, zda se nějak pohne. Můžete být úplně ujištěni, že přesto zůstane voda zcela v úplném klidu. Nechť se však někdo položí do vody a dýchá v ní jak obyčejně a tu se každý pozorovatel přesvědčí, že při každém vdechu voda ve vaně poněkud stoupne a při výdechu opět klesne. Co zde můžeme vidět v malém, to se děje u tělesa zemského ve velkém:

Vtahuje-li Země do sebe vzduch, tu se rozpíná měkčí břišní krajina Země, která je obyčejně pokryta mořem a mořská voda nad ní se nacházející stoupá na pevných březích výše; vyráží-li Země, či spíše její plíce dech opět ze sebe, klesá opět břicho hlouběji a mořská voda s pevnějších břehů rovněž opět ustupuje.

O tom musela být učiněna zmínka předem proto, abyste poznali, že Země dýchá a že za tím účelem musí ovšem také mít příslušné dýchací ústroje, které ještě s několika jinými ústroji tvoří tedy jakožto zemské vnitřnosti vnitřní Zemí.

Nyní je otázka: Kde jsou tyto zemské plíce, kde nabírají svůj dech a kde jej také opět vyráží? A konečně: Jak vypadají tyto plíce?

Zemské plíce, mající krychlový obsah dobrých tisíc krychlových mil, jsou těsně pod tvrdou a pevnou Zemí a zaujímají plochu něco více než 5000 čtverečných mil. Je to velkolepé buničné pletivo, v němž se nachází mnoho dutých komor, které jsou navzájem spojeny menšími a většími rourami. Tyto roury mají dvě vlastnosti: Předně přivádějí do komor a opět odtud odvádějí vzduch a zadruhé tyto roury se mohou pro svou citlivou pružnost stahovat a opět roztahovat jako svaly anebo šlachy u zvířat a toto stahování a roztahování se uskutečňuje stálým polárním střídáním aneb proměnou pozitivního v negativní pól, kterážto proměna má své odůvodnění jen v duševní substanci a bez této proměny by nebyl volný pohyb v tělech myslitelný.

Roztahují-li se tyto roury, zužují se komory či jaksí se více stlačují; tím se děje vyrážení vzduchu. Stahují-li se roury, roztahují se ovšem zase víc komory, čímž se pak uskutečňuje vdechování.

Obrácení polarity - pokud je to jen fysicky vysvětlitelné způsobuje se tím, že jakmile duše přijala životní látku z vdechnutého vzduchu do své oživující substance, zůstane v plicích jen dusík a to způsobuje, že se dříve při aktu vdechování pozitivní pól přeměňuje ihned v pól negativní, protože s dusíkem není v žádném vztahu.

Takto nastává pak ihned stažení rour a vdechuje se ihned opět nový vzduch, načež pak ovšem při vdechování se negativní pól stává pozitivním a opačně.

Nyní bychom věděli jak se děje dýchání Země a kde jsou plíce. Kde však Země vdechuje

a kde vydechuje? To činí Země tímž způsobem jako zvíře; zvíře dýchá totiž ústy a nosem jako člověk; a rovněž tak i Země. Týmiž hlavními ústy, kterými přijímá potravu, nabírá také dech; jenže na poloviční cestě vychází od tohoto ústí hlavního, ústí postranní, které se může, podobně jako u zvířete, libovolně otvírat a zavírat. Toto velké postranní ústí vede do velkých plic; každých 6 hodin se tu jednou vdechuje a po 6 hodinách opět vydechuje. Za vdechování se uzavírá zažívací roura do žaludku; je-li patřičná dávka vzduchu vdechnuta, uzavírá se jakoby hrtanem roura plicní, - zato se však opět otvírá roura zažívací. Je-li vzduch opět vyražen z plic, uzavírá se opět roura zažívací a tato věc je tak zařízena, že Země je sice ve zmíněných obdobích plícemi ustavičně živena, ale vlastní zažívací rourou do žaludku jen od 12 do 12 hodin a přijímá potravu v té době, v níž plíce nasátý vzduch v sobě jaksi chemicky rozkládají a životní látku rozdělují; a tak lze předpokládat, že Země ve 24 hodinách dvakrát vdechne a dvakrát vydechne, při čemž však přijímá jen dvakrát potravu do žaludku.

Nyní bychom tedy také věděli, kde a jak Země vdechuje a vydechuje a je nám tedy jen třeba si povšimnout, jak asi vypadají plíce.

Postavit vám hodně názorně před oči podobu (zemských plic), bude poněkud těžké, jestliže jste nikdy nespatrii plíce slona; ještě zřetelnější a podobnější by byly plíce mamuta, leč spatřiti tyto plíce bylo by v této době téměř zcela nemožné, ježto toto zvíře zcela vymřelo. Existuje sice ještě podobný druh v pralesích střední Asie; leč naproti dřívějšímu obrovskému druhu je velmi zakrnělý a jsou tedy plíce slona ještě to nejpodobnější a u dorostlého zvířete jsou tak velké, že mohou snadno pojmut přes sto krychlových stop vzduchu. Jejich barva je modravě šedá a jejich podoba připomíná velký dutý kokosový ořech, v němž však musí být také ovšem ještě srdce, žaludek, játra, slezina a ledviny.

Představíte-li si nyní tyto plíce ve dřívě popsanych velkých rozměrech, budete mít asi dosti podobný obraz. Podrobnější popis o tom by vám málo prospěl, protože byste si přesto nemohli nikdy přehledně představit toto velké ústrojí, sloužící Zemi k dýchání. Již jedna komora těchto plic by byla příliš veliká, než abyste si ji mohli najednou přehledně představit. Rovněž by vám bylo také neužitečné pouštět se do podrobností pružné látky plic, neboť nemůžete-li pochopit z čeho se skládá látka plic zvířecích, o čem mnohem méně byste teprve pochopili látku plic zemských! Že se však podobá látce plic zvířecích, je patrné z toho, že plíce každého zvířete pocházejí, ovšem ve velmi zmenšeném měřítku, z těchto velkých plic Země. Odkud by se však také vzala látka pro všechny části těla zvířat, kdyby tato látka nebyla v Zemi?

Země musí ze všeho toho, co je v ní, vydávat na povrch nesčetnými ústrojími dýcháním; to, co vydává, je přijímáno především rostlinami a konečně zvířaty a je v nich proměňováno opět v to, co původně bylo. Odkud by také mělo zvíře vzít krev, kdyby nebyla napřed v Zemi? Odkud by byla voda, kdyby nebyla napřed v Zemi? Krátce a dobře, těleso zemské musí v sobě mít vše to, co mají bytosti na něm žijící, tak jako veš na hlavě má v sobě totéž, ovšem ve změněném a zmenšeném měřítku, jako má zvíře anebo také člověk, jenž je tomuto malému zvířeti rovněž světovým tělesem.

Myslím, že tento příklad by vám měl učinit věc dosti názornou; a tak bychom tedy měli prohlédnuto druhé velké místo v Zemi a příště si zvolíme k ohledání opět místo jiné.

9. KAPITOLA SLEZIN A ZEMĚ

(14. ledna 1847)

U každého zvířete přichází po plících v úvahu slezina, jako jedna z nejdůležitějších částí vnitřností, která je vlastním ohništěm v každém těle zvířecím. Tato část vnitřností je k udržování zvířecího života právě tak nutná jako srdce, žaludek a plíce; neboť bez ní byla by dřívější ústrojí v každém zvířecím těle mrtvá.

Řekl jsem, že je to ohniště ve zvířecím těle. Ohniště je v každém domě nejnutnější věcí k vaření jídel a k ohřívání místností; ať už vypadá jakkoli, musí zde být a bylo také již nejprvnější potřebou lidí a nejprvnější lidé Země učili se také dřívě znát oheň nežli vše ostatní a kdyby ho neznali, nebyli by mohli Kain a Abel přinášet zápalné oběti.

Abychom co možno názorně ukázali důležitost takového ohniště na příkladě z vaší novější doby a co takové ohniště je, pohledme na dnešní tak zvané lokomotivy.

Hledte, taková lokomotiva je, lidsky vzato, velmi uměle zařízena. Naplníme-li kotel vodou, ale nedáme-li pod něj na ohniště oheň, jímž se voda rozkládá v hnací páru, ukáže se ihned, že celý tento mechanismus je nadarmo. Oheň je tedy vlastní hnací silou; rozkládá nejprve vodu v páru a teprve pára zasahuje svou silou do mechanismu a takový parní vůz přichází pak do svého známého rychlého pohybu.

Podobnými, ovšem nekonečně umělečtějšími lokomotivami jsou zvířecí těla; avšak jejich celý mechanismus, jenž se skládá z nesčetných částí a ústrojí, byl by nadarmo, kdyby v něm chybělo ohniště. Teprve toto rozkládá všechny přijaté výživné části a vhnání je svou vlastní silou dále do cév, kde přechází do krve, jako krev pak teprve do srdce a z něho se dostávají k jejich vlastnímu určení.

Toto ohniště ve zvířecím těle, zvané slezina, skládá se tedy také z jakési zvláštní kypré hmoty, která je ve svém křížem krážem propleteném buničném tkanivu úplně způsobila plodit a udržovat v sobě elektromagnetický oheň. Tento elektromagnetický oheň vyvolává neustálým třením svého buničného tkaniva a pak jej uchovává ve svých nesčetných váčkovitých cévách jako v malých elektrických lahvích a je jím jaksi vždy nasycena, aby tím v každém okamžiku přiváděla negativní část žaludku a pozitivní část srdci.

Vím dobře, že velmi mnozí lékaři a přírodovědci až do této chvíle ještě nevědí, jak jsou na tom se slezinou, což zvědět je však také proto těžké, že nikdo nemůže pozorovat zvíře v živém stavu vnitřně, aby tak mohl prozkoumat činnost sleziny. Je-li však zvíře jednou mrtvé, předpokládá to pak již beztoho dávno smrt sleziny; ale nyní budiž vám tímto oznámeno, co slezina je a k čemu slouží.

Shledali jsme tedy, že slezina je jednou z nejnütnějších částí vnitřností ve zvířecím těle, protože v sobě vytváří, uchovává a ostatním částem odevzdává takřka vlastní hnací sílu pro celý ostatní zvířecí mechanismus.

Jako je však toto domněle zcela nepatrné ústrojí jedním z nejdůležitějších v těle zvířecím, právě tak je také v Zemi samé taková část vnitřností, která může být plným právem nazvána slezinou Země. Tato zemská slezina je jako u zvířecích těl umístěna nejbliže žaludku, je však na druhé straně také v nejbližším organickém spojení se zemským srdcem a to proto, že žaludek musí z této sleziny jako hlavní části vnitřností čerpat své teplo k zažívání a srdce svou pulsující sílu - jako neméně i činnost plic pochází více méně z této části vnitřnosti, ačkoliv plíce mají také z poloviny zcela volný pohyb, jenž je ve spojení s vůlí duše, z kteréhož důvodu může zejména člověk libovolně hned rychleji, hned pomaleji dýchat.

Ježto tedy slezina také v našem tělese zemském hraje jednu z nejdůležitějších rolí v oživování, je tedy zcela správné, aby se věnovala této části vnitřností zcela zvláštní pozornost.

Abychom však tedy také toto poznali, prohlédneme si v krátkosti účinky naší zemské sleziny.

Pozorujme všechny ty oheň soptící hory Země! Jsou ovšem jen zcela nepatrnými posly této hlavní ohnivé dílny, ale přesto mohou poskytnout přesvědčující pohled na to, jak to chodí v naší hlavní ohnivé kuchyni tělesa zemského. - To by byl jeden účinek, který se ukazuje na povrchu Země.

Pak pozorujme nesčetné množství vřících pramenů vodních, které berou své oteplení rovněž od této hlavní části vnitřností Země, když ne bezprostředně, tedy aspoň nepřímo oněmi ohnivými ústroji, které jsou s touto částí zemských vnitřností v nejužším spojení. To by byl tedy druhý účinek této části zemských vnitřností na povrchu Země.

Dále pozorujme mraky a mlhavé obrazy a také větry, jež jimi pohybují. Vše to ie výplodem této zemské části vnitřností; neboť její hlavní ústřední oheň proniká nesčetnými ústroji Země a tyto ve všech jejích částech dostatečně zahřívá. Kdyby někdo snad vnikl jen něco přes jednu německou míli hluboko do nitra Země, přesvědčil by se, jak mocně již zde toto vnitřní, Zemi oteplující ústrojí působí. Vnikne-li tedy do těchto hloubek voda, rozloží se brzy v páry; tyto páry nafukují pak kůži Země a pronikají pak poněnáhu jako plyny anebo páry bud póry, rozsedlinami a jinými dutinami kůry zemské, naplňují takto vzduch a porušují jeho rovnováhu, z čehož pak vznikají větry; anebo když tyto vodní, uvnitř vytvořené vodní páry a plyny následkem přeplnění zjednájí si násilnější východisko, způsobí se tím větší nebo menší zemětřesení a v krajině výbuchu se objeví vše ničící orkány, větrné a mnohdy ohnivé smrště. - To by tedy byl třetí názorný zjev na povrchu zemském, který pochází od této části zemské vnitřnosti.

Právě podobným způsobem pochází od této části vnitřnosti pohyb moře (ne však příliv a

odliv, nýbrž pouze pohyb vlnivý a bouřlivý), jakož i všechny proudy mořské. Odtud také pochází slanost moře, což se může stát jen tím, když určité substance bývají napřed rozpuštěny ohněm a potom jako sůl puženy nahoru nesčetnými ústroji k osolení moře. Odtud také pochází všechny zjevy meteorické, které se objevují ve vzdušném okruhu Země, jakož i neméně též všechna vegetativní síla Země. Vedle těchto zjevů je v Zemi a nad Zemí ještě nesčetné množství zjevů, které pochází vesměs od této části vnitřností, s jejichž veškerým vypočítáváním nebylo by ani sto písařů za sto let hotovo. Proto by zde bylo také nanejvýš neúčelnou a směšnou prací všechny tyto zjevy zvláště vypočítávat a o nich pojednávat a to prací tím neúčelnější, že všechny tyto zjevy beztoho budou moci být nadmíru snadno pochopeny z pozdější úvahy o duchovní části. Proto postačí dotknout se zde věci jen povšechně, ačkoliv na druhé straně nesmí být také zrovna nikomu lhostejné, může-li si o této velmi důležité věci předem opatřit poněkud hlubší informaci, bez níž by duchovní věci zrovna příliš hluboce neporozuměl.

Vyjmenovali jsme nyní několik hlavních zjevů této části vnitřností a to z toho důvodu, abychom tím hlouběji ocenili a pochopili tuto nadmíru důležitou část vnitřností; abychom ji však ještě hlouběji ohledali a ocenili, odebereme se příště do této části vnitřností sami jakoby osobně a učiníme v ní velmi účelnou malou pochůzku a zároveň obrátíme svou pozornost k tomu, která je vybudována tato část vnitřností, odkud bere svůj oheň a palivo.

10. KAPITOLA STAVBA SLEZINY A PŘÍPRAVA KRVE

(15. ledna 1847)

Kdybyste zkoumali malý kousek zvířecí sleziny dobrým mikroskopem, objevili byste zde množství malých komůrek, většinou tvaru krychle, mnohdy však také trojbokých jehlanů; řidčeji jsou tyto komůrky vejčité. Tyto komůrky jsou na rozích organicky spojeny malými válečky; stěny těchto komůrek jsou však volné, proto je také slezina na omak velmi měkká a kyprá. Mezi řadami navzájem vázaných komůrek táhne se množství krevních cév, které se neskládají ze shodných rourek, nýbrž z rourek hned úzkých, hned širokých a oku se jeví asi jako vlákno křížového pavouka, když je obložil svými šedobělavými lepkavými perlami; neboť asi jste již viděli, kterák toto zvíře zdobí své pružné silné vlákno zvláštními malými lepkavými perlami, které slouží k tomu, aby hmyz v okamžiku, kdy se dotkne vlákna, byl jako pták přilepen na vějíčku, aby se od ní nemohl nikdy vzdálit.

Takto je tedy uzpůsobena krevní céva ve slezině; ještě pochopitelnější to bude pro vás, srovnám-li ji s velmi jemnou šňůrou nejmenších počítacích perliček. Takových krevních cév je po celé délce jakož i napříč sleziny nesmírně velké množství. Tyto krevní cévy začínají v jediné cévě, jež je ve spojení se žaludkem a končí opět hlavní cévou, která je v náležitém spojení se srdcem; zároveň je celé toto tkanivo sleziny opatřeno jemnou kůží, skrz kterou jakoby tmavočervené bradavičky prokukují komůrky sleziny a na způsob perel na šňůře cévy krevní. Ježto však tato slezina u zvířat je nejvýš jemným tkanivem, je ještě zvláště obklopena tukovou sítí, aby byla předně zajištěnější a zadruhé, aby z důvodu neustálého tření měla také kolem sebe dobrý tuk, aby si následkem této činnosti nezpůsobovala nějak bolesti.

Nyní máme před sebou, pokud je to v krátkosti možné, jaksí anatomický popis sleziny, která za stavu mrtvého přijímá ovšem velmi změněnou formu od této popsané; nyní musíme však také vědět, jaký úkol zde vlastně při tomto zařízení zastává a jak účelné je toto zařízení ke splnění tohoto úkolu.

Slyšeli jsme již, že slezina souvisí svými krevními cévami se žaludkem a srdcem; proč to? Protože přijímá ze žaludku do krve přecházející šťávy, takto je zcela zvláště přeměňuje v krev a jako takovou odevzdává srdci; proto se také u plnokrevných lidí může velmi snadno stát, že se slezina překrví, - protože nemůže vše, co se v ní zplodí, odevzdat srdci - takže pak krev nashromážděná ve slezině jde zpět do žaludku a člověk pak dostává chrlení krve. A nenachází-li tu krev východ, může pak z toho velmi snadno vzniknout zánět a časem, což je ještě horší, může nastat ztvrdnutí této hlavní části vnitřností; proto také často se vyskytující chrlení krve pochází většinou jen ze sleziny a nanejvýš zřídka z plic.

Tímto bychom však nyní již zvěděli jeden úkon sleziny; nyní je otázka, jak slezina tvoří krev? Také to ve vsí stručnosti obhlédneme.

Když šťáva vypadající jako bílkovina přejde ze žaludku do sleziny, zůstane v těchto krev-

ních žilách, podobných perlám na šňůře po určité údobí vězet a teprve s každým tepem postoupí o jednu perlu dále. Zároveň však každým tepem vznikne tření komor sleziny. Tímto třením se naplňují tyto komůrky elektrickým ohněm, jenž se projevuje směrem k žaludeční krajině jako pozitivní a směrem ke krajině srdeční jako negativní; proto také jsou komůrky směrem ke krajině žaludeční spíše ostrohranné, kdežto v krajině směrem k srdci přecházejí spíše ve vejčité.

Tímto elektrickým ohněm se komůrky přirozeně hned velmi rozšiřují, hned opět velmi stlačují; a ježto tyto komůrky jsou jak na hranách tak i mezi sebou, jakož i také s každou takovou cévní kuličkou malými válečky ve spojení, tím se způsobuje, že šťávy v krevních cévách přicházejí vždy víc a více do malého kvašení. Tímto kvašením se vylučuje ještě velmi často v nich se vyskytující kysličník uhličitý a bývá pak komůrkami odevzdáván dílem žluči, dílem však také tuku. Zároveň vznikají tímto kvašením samé malé bublinky, které když přijdou pod vládu negativní elektřiny, více se smrští a přijmou podobu čockovitou.

Jako takové jsou pak právě touto negativní elektřinou zpola naplněny, tím dostávají šafránově nažloutlou barvu a vstupují tedy již jako krev do komory srdeční; neboť krev není souvislá tekutina, nýbrž je to kaše skládající se z malých čocěk, která ve svých malých na povrchu velmi hladkých a kluzkých čockách přenáší a rozděluje negativní elektřinu do celého, těla.

Tato elektřina otepluje pak také celý organismus; a kde potom jsou tyto čocky poháněny velmi těsnými cévami, tam se pak rozpukávají a po tomto, rozpuknutí se jejich obal stává tekutý a přechází do tak zvaných lymfatických (mízních) šťáv zatím co se tímto rozpuká váním uvolněná elektrická látka jakožto éter obsahující železo upotřebuje k oživení nervů.

Tím bychom měli co nejkratčeji prohlédnutou naši slezinu co do jejího složení a konání; a ježto tímto způsobem máme nyní velmi názorný základ, můžeme se tedy zcela klidně a co možno aspoň prozatím dobře připraveni odvážit do ovšem poněkud větší ohnivé komory naší zemské sleziny.

Její stavba je podobná malé stavbě popsané sleziny zvířecí, k níž také lze počítat slezinu lidskou; jen je ovšem každá taková komora několik bilionkrát větší nežli taková komora sleziny zvířecí, ano, v mnohých takových komorách zemské sleziny by se vměstnalo několik milionů lidí, z kteréhož poměru lze již předem soudit, že stavba sleziny zemské musí být již velkolepá; ještě větší je však stavba sleziny sluneční a ještě mnohem větší stavba sleziny Hlavního Centrálního Slunce, jehož stavba však, jako vůbec stavba Sluncí se velmi různí od stavby nějakého tělesa zemského, jako již vůbec stavba nějakého tělesa zemského se tak značně liší od stavby jiného tělesa zemského, že jen oko Tvůrcovo může v ní zřít ono všeobecně podobné. Proto si také nesmíte myslet, že znáte-li nitro Země, že už tím také znáte zemské nitro Jupitera anebo některé jiné Planety; a tak se tedy nyní odebereme do jedné takové komory zemské sleziny a uvidíme, co se tu děje.

Podívejte se na šedohnědé stěny, kterak jsou každým okamžikem prošlehávány nesčetnými blesky; lze tu slyšet ustavičné nejvyšší mocné milionové hřímání. A hleďte, z komor vycházejí rozsáhlé kanály; jimi se řítí mocný příval dovnitř; ustavičné elektrické plameny rozkládají tento příval v páry o silném napětí; nezměrnou pro vás mocí pronikají tyto páry s nejhroznějším burácením ostatními kanály dále; a nové přívaly se řítí znovu do komor; je tu zase vření, hučení a šumění, jaké se na povrchu Země ještě nikdy neslyšelo. Vyjděte z komory a podívejte se na, krevní cévy, které se v popsané stejné podobě táhnou mezi řadami komor a poslouvejte, kterak se jimi ženou mocné přívaly, Jak se tu a tam tyto kanály, kde se zužují, podobně jako velcí prasečtí hroznější hrůzu vzbuzujícím způsobem stahují, brzy zase roztahují, aby tím dopravily mocné v nich se nacházející přívaly dále. Pohleďte, jak se zde ve velkém děje a dítě musí něco podobného, co se děje ve zvířecí slezině v malém.

Že tyto šťávy přecházejí tak jako u zvířete, ze žaludku do sleziny a odtud jsou odváděny k srdci a to jako všeoživující zemská krev, nemusí být zajisté podrobněji zmiňováno.

Tím bychom tedy poznali tuto část vnitřností s přesností, jaká je ve stručnosti možná a příště se tedy odebereme k jiné části vnitřností Země.

11. KAPITOLA JÁTRA ZEMĚ

(16. ledna 1847)

Po slezině přijdou zřejmě na řadu játra, jakožto jedna z nejdůležitějších částí vnitřností. Játra jsou odměšovací ústrojí jak ve zvířecím, tak i v našem telurickém (zemském) těle a zasluhují tedy, podobně jako slezina zvláštní povšimnutí.

Člověk tak jako zvíře požívá pokrmů, které mají právě tolik usmrcujících jedovatých látek, jako oživujících živých látek; následkem toho by byl každý člověk jakož i každé zvíře po požití jídla tělesně usmrcen, kdyby nebylo v těle umístěno ústrojí, které všechny tyto jedovaté látky, jako hlavně uhlík a kyanovodíkovou hořčinu dychtivě přitahuje a dílem ve zvláštní nádrži shromažďuje a dílem močovodem odvádí. Tímto ústrojím jsou právě zmíněná játra; jejich stavba je dosti podobná stavbě sleziny, to jest co do vnitřní konstrukce; ale tvarem se podobají spíše plicím.

Tato část vnitřností se skládá tedy rovněž z množství k sobě přiřazených komůrek, které jsou navzájem spojeny tak jako komůrky sleziny, jenže poněkud těsněji. Vedle těchto komůrek procházejí napříč játry hlavně čtyři různé cévní rourky, které však nemají podobu rourek probíhajících slezinou, nýbrž jsou to jednostejné probíhající ústroje, které jsou navzájem spojeny s ještě menšími průchodnými cévami, jimiž jsou všechny ústroje této části vnitřností ve vzájemném spojení.

Jedna část těchto cév vychází ze srdce a vede přiměřené množství krve do této části vnitřností, aby tu byla krev nasycena potřebným množstvím uhlíku, jakož i poměrně malou dávkou kyanovodíku, načež pak teprve takto nasycená je způsobilá uskutečnit trávení v cévách zaživacích a odtud dále tvořit také vnější kůži; neboť k vnitřnímu použití tato krev není již použitelná, proto se také nemoci jater poznávají velmi snadno hlavně na vnější kůži. - To je jeden druh průběžných cév.

Druhý druh cév jde do jater ze žaludku. Tento druh cév přijímá všechny ony vodnaté substance, v nichž se právě odvádí velmi zředěný kyanovodík, v játrech se v náležitém poměru malými spojovacími cévami odevzdává krvi a ostatní část se odevzdává z jater ledvinami močovému měchýři, který to pak jako neúčinnou látku odstraňuje močovou rourou z těla. - To je druhý druh cév, které prochází touto částí vnitřností.

Třetí druh cév vychází rovněž opět ze žaludku a uvádí ve spojení zejména jeho sliznici se žlučovým měchýřkem (žlučníkem) v játrech. Těmito cévami se odlučuje hlenovitá uhlíkatá aneb žlučová látka z jídel v žaludku a uchovává se z největší části ve žlučovém měchýři za tím účelem, kdyby člověk, nebo zvíře snad vyvinul příliš málo této zaživací látky přijatými pokrmů v žaludku, aby pak játra musela ze své zásoby opět něco odevzdat zpět žaludku; neboť veškeré trávení záleží v jakémsi druhu kvašení, jehož jsou jak známo některé živiny více schopny nežli jiné. A opět některé látky velmi vodnatého obsahu mají v sobě jen velmi málo látky kvasné, což může pozorovat každý již ve vnější přírodě. Vezměme jen nádobu čisté vody a dejme do ní trochu otrubové mouky; tato směs bude muset dlouho stát, nežli dojde ke kvašení; naplníme však jinou nádobu vinným moštem a přidejme do ní ještě trochu ječné anebo rýžové mouky a v několika hodinách nastane takové kvašení, že si s ním nebudeme vědět téměř rady. Je-li tedy z toho zřejmé, že některé látky, které člověk jakož i zvíře přijímá za potravu, obsahují více nebo méně uhlíkaté nebo kvasné látky, musí být také jasné, že pro plus (více) této látky musí být v našich játrech nádrž, aby se tím pak minusu (méně) této látky přišlo na pomoc, je-li tato látka v požívaných potravinách v příliš nepatrném poměru. - Těmito cévami jsme nyní poznali třetí druh cév.

Čtvrtý druh cév, které probíhají touto částí vnitřností, jsou malé větrné žíly, které vycházejí z plic jsou vedeny v různých oklikách a zatáčkách játry. Těmito cévami se dílem tvoří žlučový měchýř a dílem je udržován ve stále stejnoměrném napětí. Zároveň se těmito cévami přivádí do žluče stále náležité množství atmosférického vzduchu a atmosférickým vzduchem tolik kyslíku, aby žluč nezačala příliš kvasit a tímto kvašením nevytvořila pak v těle onu zhoubnou látku, z níž pochází hlavně všeliké záněty, reumatizmy, dna a podobného více; proto je také pro lidi velmi špatné zdržovat se v takových místech a místnostech, v nichž místo oživujícího čistého atmosférického vzduchu vdechují jen dusivý vzduch, v němž je jen málo kyslíku, zato však více jedovatého dusíku a nota bene (k tomu ke všemu) zejména v oněch prokletých krčmách, v nichž se hosté nanejvýš oškřivým kouřením tabáku velmi účinně připravují pro zápach pekla.

Tímto způsobem jsme nyní poznali ony čtyři druhy cév v našich játrech, jejichž akce a reakce se právě zase uskutečňuje jako u sleziny elektrickým fluidem, které se vyvolává jako u

sleziny ve zmíněných komůrkách třecím pohybem těchto komůrek. Ale elektrický oheň jater je ovšem vzbuzován hlavně ohněm sleziny; neboť játra bez sleziny byla by zcela mrtvá a nečinná.

Tato část vnitřností je u lidí jakož i u všech zvířat kolem žaludku, poněvadž zde je jí také nejvíce zapotřebí. Právě tak je tato část vnitřností, ovšem ve velkém měřítku, umístěna také v Zemi; její práce je zcela těž, jako práce jater u zvířat. Ačkoliv už jen podružně vykonává to, co koná slezina primo loco (v první řadě), je to však přesto neméně mocná oživující částka v každém zvířecko-ústrojném těle; neboť z jater Země přichází jaksí především vše, co chová kůra zemská v sobě a na povrchu. Tak i veškerá mořská voda pochází odtud a v podstatě není nic jiného nežli vyvržená moč těla zemského, která však přesto opět se vypařujíc, přechází do mraků, které se ve vzduchu působením světla mění ve sladkou živnou vodu.

Takovým způsobem jsme nyní ve vsí stručnosti co možno důkladně poznali také tuto část zemských vnitřností a příště tedy přejdeme opět k jiné části.

12. KAPITOLA LEDVINY ZEMĚ

(18. ledna 1847)

Po játrech přicházejí ještě v úvahu ledviny; tato část vnitřností je v trojí příčině velmi povšimnutí hodným životním ústrojem ve zvířecím organismu; neboť má tři podstatná a nadmíru důležitá určení, bez nichž by nemohl vůbec trvat zvířecí život a nebylo by myslitelné rozmnožování a bez této části vnitřností by se žádná bytost nemohla nikdy vmyslet do radostného pocitu; neboť určitá fysická veselost přichází z ledvin, proto také tato část vnitřností bývá často ve sv. Písmu zvláště uváděna a jmenována.

Podle toho má tato část vnitřností především ten úkol, aby přijímala z jater odváděnou, k životu organismu nezpůsobitou vodu a absorbovala (vstřebávala) to, co z této vody ještě prospívá životu a zcela neužitečnou část vody dopravovala do močového měchýře.

Absorbovaná ušlechtlejší část je vlastní hmotná látka oplodňujícího semene, jež je ovšem napřed ještě přijímána krví a krví je pak vedena do zcela zvláštních cév, kde je potom jako pozitivně polární síla stejnou negativní silou tak zvaných varlat podporována a uzpůsobována k plození. - To je tedy druhý důležitý úkol ledvin.

Třetí, ještě důležitější úkol této části vnitřností záleží, jak už bylo předem oznámeno v tom, že právě tato část vnitřností je ve velmi úzkém spojení zcela zvláštními velmi malými a spíše skrytými cévami se srdcem, plícemi, žaludkem, slezinou a játry a tudíž - více duchovně uvažováno, - dokud člověk anebo zvíře žije, slouží dočasně duši jaksí k pobytu nutnému právě při plození; a protože je tomu s touto částí vnitřností tak, tvoří v přirozeném životě určitou veselou náladu, kterou je ovšem připsat nikoli tělu, nýbrž duši a ještě spíše v duši spočívajícímu duchu.

Kdo by si nevzpomněl, jestliže někdy řádně souložil, jak mu tato soulož rozhostila v celém organismu nadmíru slastný pocit a nadmíru rozkošný pocit blahosti. Kdo by si také nevzpomněl, že když se po delší dobu zdržoval nepotřebné soulož, pojal ho pak stálý veselý pocit blahosti, v němž často, aniž věděl proč, byl tak veselý a radosti plný, že ze všeho, nač se podíval, měl povznášející pocit radosti.

Toto vše se fysicky připravuje v ledvinách, proto tato část vnitřností vypadá také téměř jako dobře připravený polštář, takže by se tu mohlo říci: „He, toť příjemné měkké sedadlo; na tom se dá dobře odpočívat!“ Tak je, co se týče fysické blaženosti, touto částí vnitřností postaráno o to, aby duše, která je jinak činna jen v srdci a v hlavě, měla zde jisté místo k odpočinku, aby se tu časem, jak se říká, dobře poměla.

Také při tak zvaném zvířecím somnambulismu vstupuje duše většinou do této části vnitřností, která je tak zvanými gangliovými nervy v nejužším spojení s prsním důlkem, kteroužto oblastí pak duše v tomto stavu také obyčejně zří, slyší a je-li třeba, také se uvádí ve spojení se zevním světem.

Má-li tedy tato část vnitřností tak významné určení, bude také nutno prohlédnout si poněkud její stavbu. Stavba této části vnitřností se podobá opět značně stavbě sleziny a jater, jenže s tím rozdílem, že se tato část vnitřností známým polštářovým oddělením podstatně liší od částí ostatních; má po obou stranách jisté laloky, které jsou od sebe odděleny značným promáčknou-

tím a bělavou tkání a jako celek souvisí jen střední linií, která je o sobě rovněž bílým vazivem, kterým se táhnou hlavní vodní kanály a odevzdávají lalokům ušlechtilou semenní látku, kterou, jak už bylo podotknuto, pohlcují z vody přicházející z jater. V lalocích se tato šťáva stává elektřinou v nich zplozenou zralejší a jemnější a tekutější, jako taková je pak přijímána do jemných krevních cév v této části vnitřností a ve spojení s krví je přiváděna k srdci, odkud je pak teprve opět vedena zcela zvláštními cestami do určitých pro ni zásobáren, kde pak dostává pro své potřebné určení od tak zvané váčkovité ledviny ustavičně svou potravu a z ní plynoucí upotřebitelnost. - Nyní jsme si prohlédli, pokud toho bylo pro náš účel třeba, stavbu této části vnitřností a můžeme nyní tutéž část vnitřností vyhledat v našem těle zemském.

Tato část vnitřností leží už dosti jižně, tedy poněkud pod rovníkem a tedy blíže pólu jižnímu nežli severnímu. Tato část zemských vnitřností má co do tvaru značnou podobnost se stejnou částí vnitřností svině a ještě více slona, jenž v podstatě patří též do rodu vepřů. Tato část vnitřností má v Zemi téměř zcela totéž určení jako u zvířat; je to předně základní studna, z níž čerpá celé moře svou vodu a z níž také pohnatelně přichází veškeré vodstvo na povrch Země.

Země má ovšem, nežli přijde moře, ještě množství močových měchýřků, které se vyskytují většinou mezi vnější Zemí která může být nazvána kůží zemskou - a mezi druhou pevnou Zemí, jako velmi velké vodní nádrže, z nichž některé jsou větší, nežli celý světadíl, jakým je Evropa. Z těchto velkých zemských močových měchýřků dostávají pak svou potravu nejprve moře a ostatní vodstvo pevné Země a svůj stále stejný přísun vody. To je první úkon této části vnitřností Země.

Druhý úkon je oddělování ušlechtilé plodivé vody od hrubé zemské močové vody. Tato ušlechtilá plodivá voda nestoupá však ihned k povrchu Země, nýbrž je nejprve vedena, tak jako u zvířat, zpět do srdce Země a odtud teprve zvláštními kanály a žilami nahoru k povrchu Země, kde se objevuje dílem jako sladká pramenitá voda a dílem jako rosa nejvyšší oplodňující veškeren rostlinný svět. To je druhý úkon ledvin. Příště budeme uvažovat o úkonu třetím a nejpamätnejším.

13. KAPITOLA **ZEMĚ JAKO MUŽ A ŽENA**

(19. ledna 1847)

Každý z vás prožil již někdy v sobě pocit, jenž mu byl nadmíru příjemný. Celá krajina měla nadmíru vlídný vzhled; na cokoli pozorovatel pohlédl, občerstvovalo ho mnohonásobnou slastí. Oblaka na obloze anebo ve vzduchu měla zvláště vlídné utváření a libé zbarvení a vzduch ovíval člověku tak tiše a něžně obličej a připravil mu takový pocit, jako kdyby byl líbán tisíci neviditelnými nejpůvabnějšími andělskými rty a přitom duše samou radostí vytryskovala. Hledte, tento nyní vylíčený pocit člověka v určitých dobách je sdílený druhocit, který sluší přičíst dočasnému pocitu klidu a blahosti zemského těla a podobá se oné veselosti ledvin v člověku, kterou lze snadno pozorovat i u zvířat.

Taková radostná doba na těle zemském nastává tehdy, když se velká, lépe řečeno všeobecná duše zemská usadí do svých ledvin a zde si jaksi dopřává potřebného osvěžení anebo klidu. V této době stává se pak také na povrchu Země, že se tu vše jaksi pokojně sladuje a nabývá jistého měkkého a jemného charakteru. Po takové radostné době Země následuje však potom také obyčejně ponuré a bouřlivé počasí, za kterého nabývá vše zase protivný, odporný a mnohdy dokonce příšerný charakter. To se děje tehdy, když všeobecná zemská duše ustoupila opět do svých obvyklých telurických (zemských) ústrojů činnosti. U Země se to však neděje nikdy zcela tak jako u člověka, aby totiž duše přešla úplně do této komnaty oddechu a spánku; nýbrž jen jedna část všeobecné duše si tu více méně odpočine, zatím co druhá část musí být neustále stejně činna.

Tomu je jaksi obrazně rozumět jako mnohému jednání člověka, jenž tu po nějakou dobu vykonával jistou práci pravou rukou; když se pravice unavila, vstrčí ji do kapsy, aby si odpočinula a pracuje v té době levicí tak dlouho dále, až se zase pravice trochu zotavila. Anebo lze to také přirovnat k člověku, jenž po nějakou dobu pracoval až do únavy hlavou, načež jí pak popřeje odpočinek a zato uvede do pohybu nohy. Anebo částečný klid všeobecné zemské duše lze také přirovnat k noční strážní, kterou konají dva lidé: jeden bdí od večera do půlnoci, zatím co jeho druh v té době odpočíval, potom se odebere k odpočinku prve bdící a ten, jenž si odpočinul, nastoupí na jeho místo a koná stráž do rána.

Musíte si tedy tuto činnost všeobecné zemské duše znázornit obrazně a podle toho se tedy nemůže Země také nikdy dostat do onoho úplného všeobecného stavu blahosti, do kterého se může dostat člověk anebo také zvíře nočním spánkem, nýbrž jen do onoho částečného klidu člověka, který přináší s sebou rovněž ne nepatrný stav blahosti. Aby však takový úplný všeobecný blahý stav klidu nemohl u Země nastat, o to se již stará předně denní rotace a zadruhé roční oběh Země kolem Slunce, následkem něhož je hned severní, hned zase jižní část Země vystavena tak zvanému zimnímu spánku, zatím co protilehlá část je zato zase v nejvyšší činnosti.

Jelikož tedy Země má též onu každým snadno pociťovatelnou vlastnost ledvin jako člověk a zvíře, vzniká též otázka, zde není Země schopna plodit. Zajisté je a to mnohonásobně a velmi rozmanitěji nežli každý člověk, každé zvíře anebo každá rostlina.

Z tohoto důvodu lze tedy Zemi považovat také jaksi za hermafrodit (obojpohlavní bytost), neboli za muže a ženu zároveň v jedné bytosti a v tomto ohledu se podobá prvému člověku, jenž byl původně v sobě zároveň též mužem a ženou a podoben dokonalým duchům nebe, kteří po stránce mužské a ženské jsou též úplně jedno.

Toto předběžné uvedení této věci je nutné proto, aby se mohlo správněji pochopit co následuje. Jelikož je tedy Země schopna plození, je opět otázka: jak a co plodí a kde jsou její hlavní plodící ústroje?

Hlavní plodící ústroj je tak jako u zvířat silně naběhlý jižní pól; tímto plodícím ústrojem je Země ženského pohlaví, protože také celý jižní pól jako negativní se rovná ženské podstatě, která se právě také chová jako negativní vůči pozitivně polární mužské podstatě. Ale Země, považovaná z tohoto hlediska za ženu, není tak sama schopna plození, nýbrž je jen způsobilá k oplození. Zde nastává pak otázka: kdo tu plodí se Zemí? (Odpověď:) Slunce svou opačně polarizovanou silou. A co plodí, anebo se zplodilo?

Hlavním dítětem Země takto zplozeným je Měsíc a to nejstarší dítě této telurické ženy.

Nemá více podobných dětí? - Ó, ano, je to značné množství Komet, které po svém zrození jednak krouží dílem v širém éterickém prostoru, dílem však jsou takovými dětmi, které pocházejí z tohoto plození téměř denně a většinou v dobách ekvinokce (rovnodennosti) takřka nespočetně se objevují jako tak zvané padání Hvězd. Ze nejsou ničím jiným, nežli malé ze Země nově zrozené, Kometám podobné Planetky, to dokazuje jejich vždy eliptický běh a jejich kulatá podoba, přijdou-li k Zemi tak blízko, že lidé mohou pouhým okem blíže zkoumat jejich průměr. Tyto Planetky však bývají Zemí, tak jako všechny její ostatní výplody, opět stráveny, podobně jako v báji o Saturnovi, jenž pohlcoval své děti.

Odkud a z čeho tedy se pak ze Země rodí tyto děti? - Země má nesčíslné množství takových vyrozovacích kanálů. Hlavní vyrozovací kanál na Zemi je však uprostřed Tichého velkého světového oceánu nedaleko rovníku a to v krajině skupiny souostroví zvaného Taiti a Otahaiti; odtud byl Měsíc odloučen od Země a dostatečně ještě dosti značné množství dosud trvajících Komet.

To je tedy hlavní rodící kanál Země. Jinými rodícími kanály jsou množství jezer, bažin a jeskyní v horách, z nichž bývají nezřídka takové Planetky polární silou do značné výše vymršťovány. Jelikož však mají příliš málo těla, je - převládající polární silou Země - jejich malé bohatství opačnou polaritou stravováno a bývají *Zemí* opět přitahovány, na niž pak brzy jako škvárovité masy, mnohdy také jako kameny, padají; jako kameny přichází však jen tehdy opět dolů, když dříve v éterickém prostoru explodovaly a pak se jako části celku řítily dolů.

To je jeden druh plození, při němž vystupuje Země pouze jako žena. Příště budeme uvažovat o mnohem pamětihodnějším tisícronásobném plození, kde je Země činna zároveň jako muž a žena.

14. KAPITOLA MUŽSKOŽENSKÁ PLOZENÍ ZEMĚ

(20. ledna 1847)

V tomto plození má svůj hmotný původ veškeré bytí nerostné, jakož i svět rostlinný a svět zvířecí. Země, uvažována zároveň jako muž a žena, plodí zde a rodí též nejrozmanitějším způsobem a to tak, že jednak přináší na vnější svět takřka živá mláďata, potom též jako ptáci klade vejce a opět jako rostliny rodí semena a pro nerosty vyhání určité květy, v nichž spočívá síla,

kteřá přítahuje k sobě všechno jim podobné, aby se to jako takové v rozsáhlých okruzích rozšiřovalo. - Toť čtveré plození Země pod obojími podobami v podobě jedné.

Zde by se ovšem někdo otázal: Když vše to činí Země, k čemu potom ona reprodukční síla ve světě rostlin a zvířat? A proč musí rostlina, ať už je vytvořena jakkoli, přinášet ke svému dalšímu rozmnožování zvláštní semeno, proč pták vejce a proč zvíře sobě rovné a proč obojživelníci kašovitě jikry, které jsou vlastně též vejce?

Odpověď na tuto otázku není ovšem tak prostě možná jak by si někdo myslel; nicméně je tu však pro toho, kdo dovede jen poněkud hlouběji pohlédnout, v celé přirozenosti již úplně vyslovena.

Hned na počátku tohoto článku se praví, že Země je zde zároveň mužem a ženou. Jako žena neploď, nýbrž jen přijímá co je zplozeno a rodí to; jako muž však pouze plodí a nerodí, nýbrž zplozené musí teprve z takového rodu a druhu dozrát a se zrodit, do kterého bylo Zemí jako mužskou bytostí vplozeno.

Abychom toto zřejměji poznali, budeme nejprve pozorovat strom ve vzájemném působení s tělesem zemským. Jen poněkud důkladný pohled do tohoto poměru podá tuto věc jistě nad slunce jasně. Předpokládejme, že semeno tu muselo být zřejmě dříve nežli strom, na kterém se pak opět reprodukuje; tento předpoklad je také již proto správný, protože semeno se dá rozhodně snáze v zemi vytvářet nežli celý úplně vyrostlý strom. Také lze lehké símě všude položit a je třeba malé síly, aby se lehká semena často největších stromů rozptýlila do všech čtyř světových stran; či vanou-li slabé větry a vezmou-li tato lehká semena s sebou, pak se tímto aktem ani komár neurazí, neřku-li tedy nějaké větší zvíře, anebo dokonce člověk. Jak těžké by to bylo a co síly by to vyžadovalo a s jakým nebezpečím by to bylo vedle toho spojeno, kdyby se takový výkon měl stát s úplně již vyrostlými stromy! Co by tomu řekli lidé, kdyby se najednou celý velký dubový les, přivedený mocnými orkány, snesl nad vašimi hlavami a zapustil do země kořeny? A pro takový les mohou být zdravé žaludy přivezeny na jediném voze, mohou pak být ve vsí tichosti vsazeny do země a jistě žádný člověk neztratí hlavu, začnou-li po čase žaludy pomalu nad zemí vyrážet zcela jemné výhonky. Komu to kdy ublížilo, kdo šel lesem, když se mu na klobouk sneslo nějaké nadmíru lehké jedlové zrněčko? A jak by se člověk tvářil, kdyby se mu místo nějakého lehkého zrněčka snesla před nosem úplně vyrostlá ohromná jedle?

Už z těchto několika málo příkladů je každému rozumově snadno zřejmé, že zde muselo být dříve símě nežli strom.

U zvířat je tomu ovšem naopak. Zde musel být zajisté dříve pták nežli vejce, protože k vysezení vejce je již třeba zvířecího tepla; nicméně nebyl zde však pták ihned jako pták, nýbrž v tomto prvním údobí plození snášela také tu Země prvá vejce a Země byla tedy prvním všeobecným ptákem.

Byl-li prvý pták už jednou zrozen, pak kladl ovšem vejce, které bylo poněkud jinak zařízeno nežli vejce prvé a zrodil z vejce druhého jemu podobného ptáka.

Podle toho můžeme tedy také u ptáka, jakož i u obojživelníků považovat prvé vejce za semeno a bylo tu tedy zase semeno dříve nežli vzešlé z něho zvíře. Jen když shledáváme mezi jakostí vejce zemního a ptačího podstatný rozdíl, pak byl ovšem pták dříve nežli vejce které snesl a kterým opět vytvořil sobě rovného. Ale ne tak tomu bylo se semenem rostliny; to bylo zrozeno již Zemí tak, jak je přináší rostlina. Tak je tomu také se všemi ostatními zvířaty; každý druh byl nejprve zrozen ze Země již jako savec a dostalo se mu schopnosti, aby se vlastní plodivostí rozmnožoval dále.

K vysvětlení plodící a rodící síly Země vzali jsme za vysvětlující příklad strom. Tomuto vysvětlení musela předcházet dřívější úvaha, bez níž by se byla tato věc nestala tak náležitě jasná. Nyní však, ježto jsme učinili tuto úvahu, bude vám rázem jasno, jak na jedné straně plodí Země jako muž a na druhé straně zase rodí jako žena a kterak se k našemu za příklad uvedenému stromu chová hned jako žena a hned jako muž.

Předpokládejme, že se símě, které dozrálo na stromě, vloží do země; tu se chová Země jako žena když počíná a když to, co je počato silou mu vlastní dozrává a se rodí. Když je tu však strom, zaujímá vůči Zemí povahu ženskou a Země vystupuje vůči stromu jako muž a plodí ve stromu nové símě k jeho oplodnění.

Z tohoto příkladu bylo by nyní mužské a ženské působení Země dílem již jasně patrné a plynulo by z něho, že má-li toto Země dokázat, musí v sobě nutně spojovat obě přirozenosti. Ale u tohoto příkladu se působení Země a stromu střídá. To však samo nestačí, nýbrž musíme

toto střídavé působení spatřit také v Zemi samé. Jak to však docílíme? - To nebude zrovna tak těžké.

Vy víte, že Země má pól jižní a pól severní. Oba tyto póly zůstávají co do hlavního působení Země stále tím čím jsou, totiž jeden pólem jižním a druhý pólem severním, čili jeden negativním a druhý pozitivním, aneb jeden přitahujícím a druhý odpuzujícím - což pak má za následek, že se dvě takové nestejně polarity mohou nutně velmi dobře vedle sebe snést; neboť jeden pól je dárce a druhý příjemce. Při tomto poměru pólů zračí se toto vzájemné působení již velmi silně. Původně anebo ve vyústění je pozitivní severní pól příjemcem, protože přijímá veškerou potravu pro těleso zemské a jižní pól je ve svém vnějším vyústění pól, který nepřijímá nic zvenčí, nýbrž vše jen vydává; avšak v nitru je severní pól naproti jižnímu pólu dárce a jižní pól příjemcem.

Hledte, z toho již poněkud vyplývá, že zemská bytost vystupuje vnitřně svou polarizační akcí střídavě v obou svých polaritách dílem mužsky a dílem žensky.

Ještě nápadněji se děje toto vzájemné, stále měněné, polární působení střídáním léta a zimy, ježto půl roku na severní polovině Země je zima, zatím co v téže době na polovici jižní zavládá léto a v příští polovici roku je tomu naopak, čemuž se tedy má a také musí rozumět tak, že: Zima je mužská část a léto ženská část; zima plodí v ženském létě a léto pak rodí to, co zima zplodila. Je tedy v zimní době polovina Země mužská, zatím co druhá polovina je zcela ženská a tu také vystupuje jižní jinak ženský pól mužsky vůči žensky se stavšímu pólu severnímu a tak také naopak. Přitom je však vždy jen nepatrný rozdíl v tom, že plody z jižní poloviny Země jsou sice sladší, měkčí a plnější, nikoli však tak silné jako jsou plody severu, protože v jižní části ženské vyniká nad mužským, kdežto v části severní vyniká mužské nad ženským a etymologicky (slovotvorně) by se to mohlo vyjádřit takto: Na severu je Země muž žena a na jihu žena muž.

Z tohoto vylíčení je dvojbytnost Země zajisté již téměř zcela jasně patrná. K dokonalému názoru třeba však ještě vědět, že Země právě tak dnem a nocí mění svou bytost. Noc je vždy ženská a den mužský; co den zplodil, to noc ve svém temném lůně zase zrozuje. Následkem toho je každé símě Zemí, jakožto bytostí mužskou zplazeno a oplodněno a toutéž Zemí, jakožto bytostí ženskou dozrává a se zrozuje.

Že Země skutečně plodí semena pro všelijaké rostliny a zvířata, může každý vyrozumět z mnohých zjevů na povrchu zemském. K těmto zjevům patří původní zalesňování pohoří, jakož i porost mechů a travou mnohých dřívějších pustých stepí, na nichž po tisíciletí nic nerostlo. Plíseň a houby nemají ještě dosud žádné jiné semeno. Ke zjevům tuto věc vysvětlujícím patří sice poněkud řídké, nicméně vcelku dosud ještě často se vyskytující zjevy, kdy totiž napršelo obilí a všelijaká zrna; a tuto věc zvláště vysvětlující jsou nezřídka se vyskytující deště ryb, hadů a ropuch a ještě jiné podobné zjevy, o nichž žádný tak zvaný přírodozpytec nemůže říci - má-li jen špetku zdravého rozumu - že je snad nějaká vichřice zvedla se země a pak zase vrhla dolů; neboť tu by přece musel nějak dokázat, že na Zemi se vyskytuje místo, na němž byly takové bytosti nezřídka v trilionovém počtu a i kdyby to také mohl učinit, pak by neučinil nic méně, nežli že by právě tím nápadněji dokázal zvláštní plodivou sílu Země, jakou je totiž Země sto ze sebe samé vydat. Jak se však takové zjevy vlastně dějí, o tom budeme příště ještě hlouběji uvažovat.

15. KAPITOLA VŠEOBECNÝ POSTUP ŽIVOČICHŮ

(22. ledna 1847)

Tyto zjevy se tedy dějí zdánlivě tak, že by se někdo mohl domnívat, že jsou to jaksi soubory jistých vírů, které se však potom ve vzduchu spojily v jakési klubko a pak opět spadly dolů, když se vzosná síla víru zmírnila. Avšak badatelé jen poněkud hlubšímu tento způsob výkladu jistě nepostačí; neboť ke zvednutí žab, ropuch a hadů by bylo třeba nesmírně silného vířivého orkánu, ne-li dokonce nejprudší smršti. Kdyby však tato spíše kyprá zvířecí těla byla vydána na pospas takovému ničivému běsnění větrů, musela by předně být na nejmenší kusy roztrhána, nežli by ještě dopadla k zemi a na další život takových zvířat nebylo by pak jistě ani pomyslení. Zadruhé, kdyby taková smršť měla snad vylovit někde celé jezero anebo bažinu, mající mnohdy několik hodin délky a šířky, musela by mít nesmírně velký průměr a mimoto vyvinout sílu, které by žádná hora nebyla s to odolát, což však přírodozpytec nemůže zajisté snadno předpokládat.

být teprve tehdy zcela dobře a správně pochopeny, zná-li se jejich základ; proto si nesmíte představovat pevný útvar snad dokonce příliš jednoduchý, nýbrž náramně složitý a jako celkem největší část Země zaujímající. Je to jaksi pevné dřevo stromu, které však také tvoří největší hmotu stromu; a jako je právě v pevném dřevě stromu umístěn nejmělejší mechanismus, tak je tomu i u Země. Tuto pevnou část Země lze tudíž také považovat za školu, kterou bytosti z největší Země vystupující zprvu neohrabaně vytvořené, dostávají vlastní zabarvení a utváření. Z tohoto důvodu musí tato druhá pevná Země být také náležitě ostře prohlédnuta a proto začneme příště poněkud putovat touto druhou Zemí.

16. KAPITOLA MATERIÁL A KONSTRUKCE DRUHÉ ZEMĚ

(23. ledna 1847)

Tato druhá pevná Země skládá se ze zcela zvláštní hmoty, která podobně jako dřevo stromu je téměř vesměs stejná; jen je ovšem vůči nitru poněkud méně intenzivní; zato však intenzity k vnějšku vždy více přibývá, což je také nutné. Neboť kde jde o to nésti velká břemena, tam musí .být také velká pevnost. Směrem k nitru však, kde působí polární síly vnitřnostmi Země, musí hustota poněkud ubývat a musí být poněkud houževnatá a povolná, aby při mocném vnitřním náporu síly nenastalo prasknutí a aby velmi citlivé vnitřnosti při svém vlnění sem tam a nahoru a dolů neutrpěly nějak škodu nárazem na obklopující je snad někde příliš silnou stěnu. A však směrem nahoru se tato druhá Země stává svým umělým složením nanejvýš pevná a tato stejná pevnost má již vesměs průměr téměř 200 mil, kterážto tloušťka je dosti velká, aby mohla nésti celou třetí vnější Zemi se všemi moři, zeměmi a horami s takovou lehkostí, jak lehce nese slon rozprostřenou naň pokrývku.

Z jakého materiálu se tedy podle toho skládá tato druhá pevná Země? - Vysvětlovat vám tento materiál bude asi poněkud těžké, poněvadž na povrchu Země se nikde nevyskytuje a také nemůže vyskytovat nic podobného, jelikož součásti každé (z těchto navzájem do sebe vložených) Zemí jsou zcela různorodé, což také velmi snadno shledáváte při zkoumání ořechu, kde vnější zelená kůra a vnitřní jádro neobsahují naprosto nic z tvrdé skořápky a každá z těchto (částí) byť navzájem spojených, je nicméně o sobě jako zcela výlučná. Tak .je tomu také s hmotou této druhé pevné Země. Není ani kamenem, ani kovem, naprosto není diamantem a ještě méně snad zlatem nebo platinou; neboť kdyby tato hmota byla něčím podobným, pak by především nevydržela vnitřní oheň, který proudí z vnitřností. Brzy by se roztavila a konečně by se proměnila ve škváru a popel. Rovněž tak málo by vydržela mocný průchod nesčetných pramenů ohně a jiných ničivých substancí, brzy by se opotřebovala a na druhé straně by v těchto průchodních částech zvětrala, v kterémžto stavu by se pak stala nezpůsobitou k dalším výkonům.

Je to snad nějaká zcela zvláštní kostní masa? - To ještě méně nežli co jiného. Nejpodobnější je ještě tak zvanému asbestu, anebo kamenné vlně, je-li tato pospolu v pevné mase; neboť tato kamenná vlna je jak v ohni tak i ve všech kyselinách téměř úplně nezničitelná, ačkoliv přec jen může být chemicky rozpuštěna; a to právě vylučuje úplnou podobnost naší kamenné vlny a pevné hmoty druhé Země. Je-li někde na povrchu zemském ještě něco podobnějšího nežli kamenná vlna, pak je to jistý druh pemzy, který však nelze nikde jinde nalézt nežli jen v blízkosti jižního pólu, s kterýmžto druhem kamene nelze se však doposud setkat v žádném učeném kabinetě nerostů, protože předně dosud žádný přírodovědec nepřišel tak blízko k jižnímu pólu - a i kdyby se podařilo někomu přiblížit se k tomuto nanejvýš nebezpečnému místu Země, musel by kopat velmi hluboko do ledu, nežli by přišel někde na takový kus - a zadruhé musel by také nutně dříve vědět, kde se takové kusy pemzy nachází, jinak by marně podkopával led. Grán (zrnko) takového kamene měl by ovšem větší cenu nežli cent těžká perla a to pro jeho nesmírně lesknoucí se nádheru barev a pro jeho úplnou nezničitelnost; avšak toto nejdrahoccennější bláto Země je právě proto udržováno v úkrytu tak pečlivě, aby nebyl svět, lačný po kovech a nerostech, ještě hůře oslepen nežli zlatem a diamanty. Tento kov je, jak bylo řečeno, nejpodobnější mase naší druhé pevné Země.

Barva našeho pevného materiálu Země je směrem vzhůru *více* bělošedá a při slunečním světle by vypadala asi tak jako perla; hlouběji se však stává stále temnější a má prazvláštní zabarvení, hrající naskrze tak jako tak zvaná zlatá perlorodka. Tento materiál je zároveň ne-

smírně těžký - a musí také takovým být; neboť v něm spočívá hlavní otáčivý rozmach Země, což se na vnější více kypré a houbovitě zemi nemůže k tomuto účelu hodit.

Tím jsme tedy odhalili něco z poznání masy této střední Země a můžeme nyní přejít k její konstrukci. Nejjasnější pojem o této druhé pevné Zemi - co se týče jejího umělého složení - můžeme vám nejlépe a nejučelněji ukázat náležitě zkoumáním lebeční kosti, také zkoumáním nějakého obyčejného ořechu a to proto, že se tyto předměty staví vedle vás jaksi jako učitelé, kteří prstem anebo ukazovadlem přivádí vaše oko ke skladbě, v kteréžto skladbě a ústrojí najdete teprve snadno pojem, který pak musíte mocně rozšířit, abyste si teprve v tomto rozšíření mohli učinit pravý pojem o tom, jak uměle a účelně je vybudována tato pevná Země. Neboť musíte si již při všem zapamatovat, že by bylo velmi nesprávné, kdyby někdo chtěl tvrdit, že srovnává a zkoumá dvě podobné věci, již proto si může učinit o nich pojem, - nýbrž musí si dříve srovnávacím pozorováním pojem nalézt. Nalezl-li jej, pak jej teprve musí anatomicky rozložit a rozšířit; teprve potom si o věci učinit vlastní pojem.

Učíme si tedy nyní také pojem o umělé stavbě prostřední pevné Země. Ale jak? To nyní nepůjde zrovna tak těžko. Čím jsou u kostí viditelné páry, tím jsou u této druhé Země daleko se šířící, mnohdy mnoho sáhů v průměru mající kanály, které jsou na různých místech opatřeny nejrozmanitějšími závěrnými klapkami. Na mnohých jiných místech kříží se opět několik kanálů na jednom bodě; každý přivádí až k tomuto bodu zvláštní tekutinu a tyto tekutiny se v takovém spojném bodě, též ve vedlejším těžišti spojují ve zcela novou směs a odtud opět pronikají do mnohých dále jdoucích kanálů jako jedna a táž spojená tekutina. Všechny kanály jsou však stále opatřovány nesčítelným množstvím závěrných klapek, které se nahoru otvírají a dovnitř zavírají.

Proč jsou tyto závěrné klapky v nesčítelných kanálech umístěny? - Tyto závěrné klapky slouží k tomu, aby živné a oživující šťávy z vnitřností rozmanitě vypuzované nemohly opět svou tíží padat zpět do vnitřností; neboť každý tep velkého zemního srdce pudí rozmanité šťávy do nesčítelných ústrojů. Kdyby nyní tyto ústroje nebyly hned již při vstupu šťáv opatřeny závěrnou klapkou, vlévaly by se tyto šťávy svou tíží zase zpět; avšak jakmile vystoupí do ústrojů, otvírají se tlakem zdola tyto závěrné klapky a tekutiny vnikají dovnitř. Když však náraz povolí a přináší nový materiál, tu tlačí šťávy do ústrojů vehnané zpět na tyto závěrné klapky a takovým způsobem si zavírají svou vlastní tíží cestu zpět.

Rozumí se již samo sebou, že taková velká zemská žíla musí mít několik takových závěrných klapek ve svém, nezřídka několik set mil rozsáhlém průběhu, jelikož by jinak tekutina bez několika takových opěrných bodů v tak dlouhé rouře byla příliš těžká, než aby mohla být nárazem pulsu dále vyzdvížena a svou tíží by nakonec jedinou závěrečnou klapku prolomila a zničila. Velké kanály anebo velké žíly mají vedle takových závěrných klapek také ještě padací závitky a separátní (oddělené) tlačné pumpy, kterými se velmi značně napomáhá nárazu pulsu. Podobné závěrné klapky najdete též ve všech žilách zvířecího tělesného světa. Stačí, abyste jen pozorovali nějaké anatomické dílo anebo také mikroskopem nějaké dřevní vlákno a najdete podél rourky množství podobných závěrných klapek.

Přemýšlejte poněkud o tom, co bylo dosud uvedeno o mechanismu této pevné Země a dostane se vám velmi užitečného poznání o věcech v přírodě; a seznámíte-li se poněkud s tímto prvním mechanickým líčením, pochopíte tím snáze další, mnohem umělečtější výklad o tomto mechanismu.

17. KAPITOLA POSILOVÁNÍ ZEMNÍCH ŠŤÁV

(25. ledna 1847)

V posledním sdělení jsme viděli, kterak jsou šťávy z nitra Země puženy nahoru střední neboli pevnou Zemí. Mechanismus je, jak jste z popisu snadno seznali, vcelku nanejvýš jednoduchý, ale přitom ve svém zařízení dokonale účelný. Avšak šťávy, které jsou tímto jednoduchým mechanismem dopravovány vzhůru, ztratily by brzy svou původní sílu, která je k jejich trvání substanciálně (podstatně) přimíšena - obzvláště při cestě, která obnáší nezřídka několik set mil. Aby se odpomohlo této snadno vzniknutelné závadě, muselo se přijít s druhé strany na pomoc nadmíru umělým mechanismem a to takto: Směrem od severu k jihu probíhají nesčítelná, nadmíru jemná nerostná vlákna, která směrem od severu k jihu obsahují většinou čisté železo a

naopak vlákna probíhající od jihu k severu obsahují platinu a mnohdy také měď. Tato vlákna jsou, jak už bylo poznamenáno, nadmíru jemná, takže vlákno pavouka, byvši děleno, vydalo by deset tisíc takových vláken, což je jistě práce velmi jemná. Tato vlákna neprobíhají snad stejnoměrně v přímých čarách, nýbrž velmi točivě, asi tak jako hřeben pily a přitom ještě v mnohých jiných závitech, zejména v krajinách, kde se dotýkají žil a kanálů vystupujících z nitra Země. To je však také nutné; neboť právě na oněch místech musí být tato vlákna co nejvíce činná.

Tato vlákna nejsou rourky, nýbrž vesměs k sobě přiřazené rozmanité krystaly, které jsou navzájem spojeny jako články řetězu. Jejich sestava je taková, jako kdybyste několik trojbokých jehlanců postavili na sebe tak, aby vrchol jednoho jehlance přišel přesně do spodní plochy jehlance následujícího, při čemž železovité jehlance mají vrcholy obráceny k severu, kdežto platinové a mědnaté mají vrcholy obráceny k jihu. Jestliže si toto náležitě představíte, pak máte správný obraz o tom, kterak jsou tato vlákna konstruována. Toto vedení musí být takto mechanicky uspořádáno proto, že každé jinak uspořádané hladké vedení, jako je například drát, by při délce nežídka tří tisíc mil ztratilo působící elektromagnetické fluidum (proud).

Že hladká vedení ztrácí časem víc a více fluidum, to mohou cvičenější přírodní znalci v tomto manipulačním řízení (zacházení) zjistit již z toho, že elektrická daleko vedená jiskra nemá již onen silný účinek jako v blízkosti konduktoru (vodiče), který přijímá elektromagnetické fluidum nejprve buď od třeného skleněného kotouče, anebo od několika měděných anebo zinkových desek ponořených do kyseliny solné anebo sírové. Avšak ani tato jehlancovitá linie neposloužila by ještě úplně vodiči probíhajícímu několik tisíc mil, kdyby neprobíhala ve zvláštní rourě, která je utvořena z hmoty, kterou žádná elektrická jiskra nepronikne.

Z tohoto můžete již poněkud seznat, jak nadmíru umělecky je utkán tento mechanismus; avšak ještě málo by se tím získalo, kdyby tato vlákna nechala sem tam vyměňovat elektromagnetickou látku. Proto musí být umístěny na určitých bodech, zejména v krajině vystupujících kanálů, sběrné komory, v nichž se tato látka shromažďuje; a je-li taková komora úplně nabitá, působí pak na tekutinu v kanálu a propůjčuje té látce opět novou sílu. To je jedno určení těchto nesčetných sběrných komor hned větších, hned menších a také hned negativních, hned pozitivních, aby kdyby byla substance ve stoupající tekutině pozitivní elektřinou příliš mocně palčivě nasycena, přijala pak negativní elektřina opět superplus (přebytek) a ihned jej proměnila v sobě rovnou, aneb zcela srozumitelně řečeno: Co pozitivní elektřina příliš rozpálí, to negativní elektřina opět ochladí.

Jiné určení tohoto nyní oznámeného vodičího vlákna je uvádět v pohyb četné hnací pumpy v kanálech, kteréžto hnací pumpy jsou podporou původní hnací síly tepotu zemského srdce; bez této podpory by tato prvá síla musela být nutně brzy ochromena, kdyby při každém nárazu měla co činit dokonce s mnoha triliony centů, kteroužto váhu mají i v nejnepatrnějším měřítku jistě šťávy každým tepem vyvržené. Označenými tlačnými pumpami zvláště v kanálech umístěnými napomáhá se však síle tepotu zemského srdce tak značně, že této síle je zápasit jen se značně nepatrnější váhou. Bylo by marnou námahou rozebírat vám dopodrobna mechanismus takové tlačné pumpy a i při nejjasnějším výkladu nedostalo by se vám nikdy dokonalého názoru o věci, která je příliš složitým dílem, do něhož může úplně nazíravě vniknout jen duch, nikdy však oko těla - proto lze také takové umělé preparáty popisovat při duchovním popisu zemského tělesa mnohem snáze a pochopitelněji nežli nyní při popisu pouze hmotném.

Tím jsme tedy poznali velmi umělecký mechanismus střední Země. Jen ještě něco málo nám chybí k úplnému poznání této části zemského tělesa a budeme s ním hotovi. Toto málo záleží v tak zvaných odváděcích aneb znovu nasávajících cévách, jimiž se podobně - jako u zvířecího těla krev žilami - pohání přebytečné šťávy, které nejsou ještě dokonale připraveny pro výživu Země, zase zpět k srdci Země, aby tam načerpaly novou sílu a posilu. Tyto odváděcí kanály jsou opatřeny rovněž zádržnými klapkami, které se otvírají teprve tehdy, když se srdce Země stahuje. Rozšiřuje-li se srdce, tu se tyto klapky zavírají a nedovolují sestupujícím šťávám sestupovat dále; jenže tyto klapky nedoléhají tak přesně jako klapky ve stoupajících cévách - což však také není tak nutné. Předně tyto odváděcí kanály jsou vesměs užší nežli vzestupné, proto sloup tekutiny v nich obsažený není o sobě tak velice těžký; zadruhé tekutina v nich obsažená je také mnohem lenivější nežli v kanálech vzestupných; a zatřetí zmíněné klapky mají za úkol jen to, aby se tyto kanály při nárazu zcela nepřerušily, nýbrž jen se zúžily; s tímto mechanickým zařízením se můžete setkat také u žil těl zvířecích, jakož i u známých vám rourek dřeva, kde se však odváděcí cévy vyskytují mezi vnější kůrou a dřevem.

To je tedy vše, co zbývalo ještě říci o naší střední Zemi po stránce hmotno-mechanické; a ježto tímto způsobem jsme s tímto předmětem u konce, pojednáme příště o třetí aneb vnější Zemi.

18. KAPITOLA KŮRA ZEMĚ

(26. ledna 1847)

Když jsme byli probrali střední Zemi, odebereme se, jak již bylo dříve zmíněno, na vnější Zemi, která tvoří jaksi kůži anebo kůru Země.

Tato vnější část Země má nejméně mechanicko – uměleckou výstavbu; avšak co jí chybí po této stránce, to je u ní nahrazeno jinými nescísnými útvary a vládne v ní jaksi smíšená hojnost všeho v takové míře, že by žádný lidský rozum nebyl s to pochopit a pojmut, jak a co vše se děje v této zemské kůře.

U dřívějších dvou Zemí shledali jsme vše spíše jednoduché, podobně jako je jaksi velmi jednoduchý účinek i s předcházející mu činností. Vnitřní činnost a vnitřní působení mohlo by se přirovnat ke zcela jednoduchému hnacímu kolu, u něhož se nespátřuje nic jiného, nežli že se pilně a mocně otáčí kolem osy; vejdeme-li však do komory, kde je jednoduchým účinkem prvního hnacího kola uváděn v nejrozmanitější pohyb velmi složitý mechanismus, a kde tímto hnacím kolem četná soukolí a vřetena způsobují nejvzácnější účinky, tu žasneme, připomeneme-li si, že to vše dokáže to jednoduché venkovní hnací kolo.

Tak se může také jednoduchá činnost v nitru Země; považovat za jednoduché hnací kolo, kterým jsou však právě na naší třetí, aneb nejzevnější Zemi vyvolávány nescetné nejrozmanitější účinky. Jen si snad nesmíte vnější Zemi představovat odloučenou jakoby nějakým prázdným vzduchovým prostorem anebo nějakým mezilehlým bytím - snad nějakého podzemního moře; nýbrž obě tyto Země jsou tak těsně a pevně spolu spojeny, jako kůra s dřevem stromu.

Na pevné Zemi spočívá především ještě několik mil tlustá citlivá kůže, po níž pak teprve následuje epidermis aneb vlastní necitlivá kůže Země, v níž se teprve náležitě ztisiceronásobňují účinky vnitřního organického života Země. Tu se teprve vše v sobě, jakož i mimo sebe utváří, to jest sítě svým složením jako takové se buď čerstvě tvoří, jakož i v sobě tak zpodobňuje, co má jednou být jeho vzklíčená vnější forma; anebo se zde pro semeno připravuje a podle jejího druhu rozlišuje síla, jak je způsobilá k oživení přítomného již semene jak pro rostliny tak i zvířata, kterou sítě ponenáhlu přijímá říší rostlinnou, jakož i vodou a nescetnými malými zvířátky a pak zcela inteligentně používá.

K takovéto přípravě náleží jistě také nesmírná složitost především mechanicko-organické konstrukce této části Země. Avšak tím by se tu ještě velmi málo posloužilo; neboť veškerá taková mechanika by tu pramálo dokázala, nýbrž tato část Země musí mít vedle nejvyš obdivuhodného, nejvyš složitého mechanického zařízení k třídění a k rozdělování šťáv a sil vystupujících z nitra Země ještě druhé, nesmírně složitější zařízení, jímž přijímá a pravému určení přivádí velmi jemné vlivy z vnějšího nekonečného prostoru světového.

Že by k tomuto účelu nestačilo jednoduché zařízení, to si můžete zajisté snadno představit, když velmi pozorně zkoumáte jen jedinou rostlinu, jaké má rozmanité části a jak nesmírný počet každé z těchto částí musí mít jedna rostlina, jako například ostnů, chlupů, hran, úhlů, vláken, nitek, tekutin, tuků a podobného ještě více a jak to vše je spojeno nejvyš uměleckým mechanismem jen k utváření této jediné rostliny. Jestliže však již jedna rostlina tolik toho vyžaduje, jak mnoho pak takových nejrozmanitějších zařízení musí být v této třetí části Země, kde se jedná o vytvoření předně rozmanité a bohaté vnější říše nerostné, pak o celý svět rostlinný a konečně a nescetně mnohonásobně svět zvířecí!

Zrnko pískové, zajisté nejjednodušší nerost, je tak umělecky sestaveno, že byste se samým údivem zcela zhrozili, kdybyste mohli spatřit, kterak je o sobě samém co nejumělečtěji sestaveno. Objevili byste tu množství nejrozmanitějších krystalů tak pravidelně navzájem propojených, že by to ani nejjobratnější matematik nedovedl nikdy tak přesně vypočítat. Leč to je ještě to nejmenší. Kdybyste pak tyto jednotlivé krystaly přesněji zkoumali, shledali byste, že nejsou nic jiného nežli komplexy (souhrny) samých zvířecích mrtvol a to určitého druhu nálevníků, které jsou však mnohem menší nežli je onen mnohem již pokročilejší druh, vyskytující se v kvasící vodní kapce; a kdybyste pak sami opět podrobněji zkoumali tyto nálevníkové mrtvoly, objevili byste v každé této mrtvole nescetné množství atomistických zvířátek, která za doby života těch-

to nyní v krystalických tvarech k sobě nalepených nálevníků sloužila jim za potravu. A kdyby vám bylo možné pozorovat a zkoumat takovéto atomistické zvířátko, ovšem více duchovníma nežli co nejostřeji ozbrojenýma přirozenýma očima, objevili byste v každém takovém atomistickém zvířátku miniaturní slupkový globus,¹ v němž se v nejmenším měřítku objevuje jakoby zobrazen celý vesmír. Shrneme-li tu miliony těchto zvířátek do takového krystaliku, který se skládá z 1000 nálevníků a zrnko pískové ze sta takových krystalů, budete si moci učinit aspoň malý pojem o nanejvýš uměleckém utváření tohoto nejjednoduššího kousku nerostu.

Čeho třeba tedy k tomu, aby se dovedl takový nejjednodušší kousek nerostu! Jak umělec musí být mechanismus v dílně, v níž se vyrábí jen zrnka písku, když takovému pískovému zrněčku musí předcházet již dvě zvířecí generace, při čemž každé zvířátko má tak umělecký organismus, že byste si o jeho nanejvýš umělecké stránce nedovedli učinit nikdy pojem! Neboť takové zvířátko má oči, má uši, má jiné ústroje hmatové a k tomu také zcela volný pohyb. Popsyšte, popisovat to, jde již daleko nad všechny lidské pojmy! Ještě větší záhadou je obraz vesmíru v jednom takovém atomistickém vejcovitém zvířátku. Aby se pak teprve z toho všeho pořídilo zrnko pískové, k tomu náleží v naší vnější Zemi zajisté ten nejmělečtější reprodukční mechanismus. Kolik toho však teprve třeba k vytvoření jiných nerostů, aby se jim dala určitá vlastnost a tvar a čeho třeba k tomu, aby se vytvořily mnohé nejrozmanitější rostliny a čeho konečně třeba k vytváření nespočítaně mnohých druhů zvířat, pro něž počet „milion“ je příliš malý!

Z tohoto popisu, který se dotýká věci jen nanejvýš povrchně, snadno pochopíte, že podrobné vylíčení tohoto nanejvýš složitého ústrojí je zhora nemožné; a kdybychom chtěli věc skutečně podrobně vylíčit, mělo by tisíc písařů dobře bilion roků co dělat. A kdo by se pak musel z takového díla informovat, musel by podle toho žít tisíc bilionů let, aby takové dílo přečetl aspoň jednou v době tohoto svého dlouhého života. Krátce a dobře, směšnost takového počínání je zřejmá již na první pohled. Proto při zkoumání této vnější části Země zdůrazníme jen zcela povrchně a všeobecně to, čím mohou být mnohé vnější zjevy podrobněji vysvětleny. Vše ostatní bude možno snadno pochopit, jak již bylo častěji zmíněno, v části duchovní a jedna minuta bude tu plodnější, nežli celý milion pozemských roků. Příště tedy jen ještě něco o zvláštním zařízení této vnější Země.

19. KAPITOLA CITLIVÁ KŮŽE ZEMĚ

(27. ledna 1847)

Citlivá (to jest cítící) kůže Země je protkána nespočítanými, křížem krážem probíhajícími kanály a mezi těmito kanály je opět množství velkých a menších shromaždišť aneb nádrží pro všeliké, z nitra Země vystupující tekutiny, pak také opět množství takových nádrží, které přijímají retrogradní (zpět proudící) šťávy a pak oznámenými již odvodními kanály odvádějí zpět do nitra Země. Tyto nádrže jsou, podobně jako jezera na povrchu Země různě utvářeny; většinou jsou však vejčité. Slouží hlavně k tomu, aby šťávy, které se do nich dostanou, přešly do jakéhosi druhu kvašení, kterým bývají opět jakoby chemicky rozloženy a potom jako rozložené, jsou opět vedeny k určitým účelům dále. Tyto nádrže se však nesmí zaměňovat s oněmi velkými podzemními vodními nádržemi, z nichž přichází na povrch Země již pitná voda a jichž lze na mnohých místech dosáhnout již tak zvanými artéskými zemními vrtáky. Tyto velké vodní nádrže jsou vesměs již v necitlivé kůře zemské, kdežto dříve zmíněné nádrže zemní šťávy jsou ještě všechny v citlivé kůře zemské. Jaký účel mají však tyto nádrže, budeme moci důkladně vidět také v duchovní části.

To by tedy bylo jedno ústrojí této kůry Země; druhé záleží ve sloupovitých podporách, na nichž spočívá celá vrchní necitlivá kůže zemská se svými moři, jezery a horami. Tyto sloupy spočívají především na pevné zemi a tyčí se odtud jako kostra na povrch Země, nejsou však tak pevné, jako kameny na povrchu zemském, nýbrž mají spíše pevnost chrupavky, spojenou se značným stupněm pružnosti, což je také nutné, protože se mezi citlivou a necitlivou kůží Země tvoří ony známé vám už plyny, které naplňují velmi značné duté prostory, vnější zemskou kůru značně zvedají, nezřídka ji pak na některém místě roztrhávají a tím způsobují zemětřesení a mocné orkány. Kdyby byly tyto předem jmenované podpory tuhé, pak by bylo brzy veta po

¹ Vysvětlení viz. obrázková příloha. Vzor slupkového globu.

povrchu zemském a ještě spíše po jeho obyvatelích ježto však tyto podpory jsou roztažitelné; nemůže se tu dále nic jiného stát, nežli že na nějakém místě na povrchu Země několik zrněk písku, mnohdy několik krtčích hromádek a někdy i několik zděných ulit lidí dostane malou trhlinu.

Tyto roztažitelné opěrné sloupy se stávají konečně v necitlivé kůře zemské takovýmto způsobem poněmáhle pevnější, jako u zvířat pevné kosti vybíhají konečně také v chrupavky a tak i naopak, jako se totiž chrupavky poněmáhle stávají pevnější a konečně i přecházejí do pevných kostí. Tyto pevné kosti Země jsou pak již tu a tam na povrchu zemském viditelné jako prahorniny pod jménem prahorní vápenec, též žula, někdy též křemen. Tyto horniny jsou však, čím výše, tím více smíšené, tedy také tím nečistější, hrubší, tvrdší a křehčí; jejich výběžky jsou obyčejně vysoké prahory, které se ve všech částech povrchu zemského velmi zřejmě rozeznávají tvarem, výškou a hmotou od ostatních, později vytvořených pohoří. Ostatní pohoří jsou zjevy pozdější, jejichž způsob vzniku je vám již známý, jakož i to, že pod těmito pohořími, jakož i ostatními pozemky se vyskytují podzemní vodní nádrže, které jsou opět, jak vám bude již známo, podepřeny zvláštními sloupy, to jest pokrývka nad těmito nádržemi, aby se přirozeným způsobem někde nepropadla a tím aby se neproměnil velký kus úrodné země v jezero, jak se již tu a tam stalo.

Nyní by bylo jen ještě třeba se zmínit o tom, odkud především moře dostává svou hlavní potravu. - Hlavní potravu dostává především od mnohých nádrží šťáv v citlivé kůži, které tvoří jaksi zvláštní močový měchýř Země; pak však moře dostává nadmíru značný přírůstek též od posledně zmíněných velkých vodních nádrží velkými řekami a potoky, kterýž je nanejvýš nutný, protože tekutina vystupující ze zvláštního močového měchýře Země je příliš slaná a bez přimíšení sladké vody by přešla brzy v tak pevnou hmotu, že místo moře nevzniklo by nic jiného nežli samé nebetyčné solné hory, které by časem vzduch tak značně okyselily, že by v něm nevydržela žádná živá bytost; zároveň by to však Zemi samé způsobilo nebezpečnou nemoc močové zácpy, čímž by Země v nejkratší době přešla v úplný žár, potom by úplně odumřela a v takovém stavu by již nebyla způsobilá nosit žádnou živou bytost, právě tak jakoby polární led nebyl způsobilý zplodit a pak udržovat nějakou živou bytost.

Nyní bychom tedy věděli i to. Říší fosílií (zkamenělin) jsme již nedávno probrali; nezůstává nám tedy pro přírodní zkoumání tělesa zemského již nic jiného nežli vzduch, který obklopuje Zemi celkem až do výše deseti německých mil ve třech hlavních rozdílných sférách. A tak prodeme příště ještě tuto vnější část Země a konečně, když dosáhneme éteru, vyneseme se na jeho světelných vlnách do světa duchovního.

20. KAPITOLA PODSTAT A SOUČÁSTI VZDUCHU

(29. ledna 1847)

Voda moře, jakož i voda jezer na pevninách tvoří sice též jaksi zhuštěný vzduch, v němž mohou žít zvířata. Avšak tento vzduch patří vlastně ještě k zemskému tělesu samému a to k jeho nejkrajnější kůře; proto se (voda) nemůže počítat do atmosférického vzduchu, nýbrž do atmosférického vzduchu se může přibrat jen ona část vody, která se vyskytuje v mlhách a mracích, jakož i volný plyn vodíku ve vzduchu samém, i když ho nelze vidět jako mlhu anebo mrak.

Z čeho se tedy skládá atmosférický vzduch ve všech svých částech?

Atmosférický vzduch aneb vzduch vdechovaný se skládá z nesčíslného počtu všelikých vzdušných druhů, které mají vesměs společný název plyny, anebo lépe jednoduché druhy vzduchu.

Přírodopytci jsou sice s vypočtením plynů, z nichž se skládá atmosférický vzduch, brzy hotovi; podle nich se vzduch skládá z určitého poměru kyslíku, vodíku, uhlíku a zvláštního plynu dusíku. Avšak s těmito čtyřmi druhy by se vlastnímu atmosférickému vzduchu hrozně málo posloužilo, kdyby neobsahoval ještě jiné druhy vzdušné; a kdyby vzduch neobsahoval tyto jiné, přírodopytcům neznámé druhy vzduchu, dopadalo by to se vzrůstem rostlin, se vznikem nerostů a zejména se světem zvířecím nadmíru špatně.

Každá rostlina nasává z atmosférického vzduchu jednoduchý druh vzduchu jedině jí prospívající a každý jiný druh vylučuje. Kdyby tomu tak nebylo, neměla by žádná rostlina podle svého druhu svou zcela zvláštní podobu, svou zcela zvláštní chuť a vůni. Jestliže však každá

rostlina nasává podle svého druhu jen jeden jí odpovídající jednoduchý druh vzduchu, pak musí být též vlastně tolik jednoduchých druhů vzduchu, kolik je druhů spotřebičů.

Že však tomu skutečně je a být musí, dokazuje přece již nad slunce jasně vůně každé jednotlivé rostliny a ještě více její vnitřní látka. Čičejme k růži, karafiátu, lilii, fialce, potom k blínu a ptejme se pak sami sebe, zda voní jedna květina jako druhá.

Vůně růže působí silivě na ústroje čichu a zbystruje zrak. Karafiát bude čichové ústroje stahovat a zrak oslabovat. Lilie zmalátní čichové ústroje a časem dokonce působí neblaze na ústroje žaludeční, čímž nezřídka vyvolá bolení hlavy. Fialka čichové ústroje rozveselí a dokonce posílí mozek, zatím co špinavě žlutá kvítka blínu mají za následek okamžitou ošklivost a při delším očichávání způsobí závrať a rozšíření žílnice.

Táži se: Může toto být připočteno jedině oněm čtyřem známým jednoduchým druhům plynu, anebo může to snad dokázat jedině jejich směr v různých poměrech? Ano, kdyby tyto čtyři plyny byly skutečně oněmi čtyřmi jednoduchými základními látkami, z nichž jsou konečně utvořeny všechny věci, pak by bylo zajisté naprostou hanbou vysoce učených chemiků, že z nich už dávno nevyrobili v největším nadbytku zlato, stříbro a diamanty; neboť z těchto čtyř jednoduchých specií (druhů) mohou přece hned uskutečnit množství všelijakých kvantitativních směsí a z každé směsi muselo by se objevit, když už ne právě ihned zlato, tak snad přece aspoň nějaká nová rostlina anebo dokonce nějaká nová. rasa miniaturních volů, oslů a telat anebo jinak něco podobného. Avšak hle, něco takového se přes nejučelnější stahování obličejových svalů takových hrdinů moudrosti neděje a neobjevuje se nic jiného leč nanejvýš nějaký bělavý prach, jenž se, zkoumán pod mikroskopy, jeví jako malé krystalky, čímž se však zrovna mnoho nepraví, protože takový krystalický prach plodí volná příroda bez chemické kuchyně ještě mnohem lépe a rozmanitěji. Třeba jen, abyste si na podzim všimli zralé švestky anebo zralého hroznu, anebo také různých listů stromů a objevíte nadbytek takového prachu jako tak zvaného jíní na jmenovaných plodech a listech. Pod mikroskopem se to pak bude jen hemžit nejkrásnějšími krystaly.

Z toho opět plyne, že musí být ještě více jednoduchých druhů vzduchu, nežli pouze ony čtyři známé. Tak jsou také rostliny, které vydechují tak nadmíru škodlivý vzduch, že by v něm zvířata a rostliny musely ihned zahynout, jako jsou také zase na druhé straně jiné podivuhodné rostliny, kterými by mohli být dokonce mrtví, nejsou-li příliš dlouho mrtví, opět oživeni. Tyto dva druhy rostlin - jeden velice usmrcující, druhý nadmíru oživující - musí zajisté nasávat každý svým způsobem, zcela zvláštní základní látku ze vzduchu, jinak by nebyly tím čím jsou.

Je-li však tomu nepopíratelně tak, pak z toho opět jasně vyplývá, jak mnohostranně musí být atmosférický vzduch složen, má-li mnohostrannosti stvořených věcí sloužit každé podle jejího druhu. Potřebují-li však již rostliny ke své existenci tak mnoho základních druhů z atmosférického vzduchu, oč mnohem více musí tu teprve být různých základních látek v atmosférickém vzduchu kvůli zvířatům, aby každé zvíře našlo v atmosférickém vzduchu jemu přiměřenou látku ke vdechování.

Každé zvíře vdechuje sice veškeren atmosférický vzdušný obsah, avšak z nadýchaného obsahu podržuje jen to, co je stejnorodé s jeho přirozeností; vše ostatní opět vymítí.

Myslím, že tomu, kdo dovede jen trochu zraleji myslet, postačí co zde bylo dosud řečeno, aby poznal, jak nanejvýš složitý musí být atmosférický vzduch, aby v něm všechny ty nescíslné nejrozmanitější bytosti našly to, co odpovídá jejich přirozenosti. Když jsme však nyní toto jistě snadno pochopili, tu nebude zrovna také tak zatěžko pochopit ony nescítně mnohé a zvláštně uzpůsobené zjevy v atmosférickém vzduchu, jak dalece každý nachází podle svého smyslového vnímání ve způsobu jevů rozdíl a u sebe si říci: Tento zjev se sice podobá zjevu dřívějšímu, avšak svou formou se od něho liší a je-li tomu tak, musí tu také být cizí, dříve ještě nebývalý důvod.

A opět spatříte zjevy, které si zůstávají vždy stejné; tyto zjevy budou také jistě mít vždy stejný důvod.

Na Zemi byly kdysi rostliny a zvířata, která, jak známo, dnes na tomto světovém tělese už nejsou; zato však vznikly jiné druhy rostlin a zvířat, které tu tehdy nebyly. Hleďte, to jsou zjevy, které jsou si v jistých vztazích sice podobné, ale v jistých vztazích opět velmi nepodobné. Mامت se podobá dnes žijícímu slonu a zubr nynějšímu druhu menšímu. Obě tato zvířata jsou si v jedné věci podobná: náleží totiž k jednomu a témuž druhu, avšak co do velikosti a také co do ostatního utváření jsou si velmi podobná. Tak byly kdysi obrovské stromy, o nichž byla učiněna zmínka již hned na počátku tohoto sdělení; také dnes je ještě, zejména v tropických zemích,

mnohokmenný druh stromů, který je podobný někdejšímu největšímu stromu, ale přece jen není již tím, čím byl kdysi tento strom. Je tu velký rozdíl jak co do velikosti, tak co do utváření.

Všechny tyto zjevy pochází z toho, že dřívější obrovské druhy nenalezly už v atmosférickém vzduchu přiměřenou jim potravu, takže nakonec úplně vymřely. Nebyla tu tedy již základní látka vzdušná, která tu kdysi byla; zato se však objevila látka jiná, která tu kdysi nebyla. Takový důvod je také většinou v nezřídka nově se vynořujících nemocech jak rostlin tak zvířat, při nichž se lékaři tváří jako chemikové, kteří se věnují děláním zlata a nakonec místo zlata získávají hromádku velmi zapáchajícího bláta. Dají se sice provést podobnosti; tak se mohou také nově vzniklé nemoci podobat nemocem, dříve tu již existujícím - leč srovnáme-li umělé zlato s přirozeným, bude tu rozdíl jako mezi 1000 a 1. Tak by také velmi špatně pochopil ten, kdo by chtěl léčit nějakou novou nemoc lékem, kterým byla léčena dřívější podobná nemoc; neboť tato nová nemoc je následek nedostatku základní látky ve vzduchu, byla-li tato z nějaké příčiny strávena a nebyla-li ihned zase vytvořena; a tu by bylo asi těžko nalézt lék, který by obsahoval zmizelou základní látku, kterou by ovšem mohla být nová nemoc okamžitě odstraněna. Jelikož tato věc může být lidstvu, nabude-li lepší poznání, značně prospěšná, promluvíme příště o tom ještě důkladněji a přihlédneme k příčinám, kterými určité základní látky ve vzduchu buď zcela anebo zčásti zanikají a mnohdy na jejich místo nastupují látky jiné.

21. KAPITOLA

PŮSOBENÍ SVĚTLA NA VZDUCH

(30. ledna 1847)

Abyste, jak řečeno, ještě důkladněji pochopili, že v atmosférickém vzduchu je nesčetné množství základních vzdušných látek aneb jak říkávají učenci světa - specifík, musíte být vedeni tam, kde dospějete k názoru a jaksí sami u sebe nepopíratelně poznáte, odkud tato specifika pocházejí a jaký je důvod jejich vzniku, jejich bytí a také jejich zániku.

Toto vše poznat není příliš těžké pro toho, kdo má jen trochu dobrou vůli a není diplomaticky založeným učencem, kterážto diplomacie mu visí před očima jako Mojžíšova rouška, jenže ne ze stejného důvodu, aby nespátl a nepochopil to, co může snadno i nejprostší člověk spatřit, vnímat a chápat. Kdo má tedy jen - říkám to ještě jednou - trochu dobré vůle a nemá před očima žádnou roušku, ten rukama nahmatá, že tato nesčetná specifika v atmosférickém vzduchu nejsou snad nějak vymyšlená, nýbrž mají, jako každá jiná věc, svůj zcela náležitý základ.

Pohledte vzhůru: jak v nesčíslném počtu stkví se Hvězdy v dálných prostorech nekonečného éteru, který nemá nikde počátek a nikde konec! Člověk je cele uchvácen, když třpytivé světlo všech těch milionů Hvězd padá do jeho oka; a jak smuten jest, když mu snad mnohdy několik ponurých nocí ztrpčí nádherný pohled na hvězdné nebe.

Není to jisté působení, které tak blahodárně nadchne a uchvátí lidskou mysl? Ano, to vše je působení světla z oněch dalekých oblastí; a světlo je to, co tvoří atmosférický vzduch, toto velké světové oko kolem světových těles, jako je to jen zase světlo, které tvoří oko v člověku a činí si je příbuzným; neboť kdyby oko nebylo světlem, nikdy by nemohlo světlo spatřit.

Když člověk svým okem, tímto malým sluncem ve svém těle pozoruje hvězdnou oblohu, stává se jeho oko samo malým slupkovým globem, v němž krouží miliardy slunců a slunce centrální vrhají své prásvětlo ven do nekonečných dálek. Celé nekonečné stvoření nosí pak oko člověka a záření a odrážení paprsků Slunců ve Sluncím spřízněném oku člověka způsobuje blahý pocit v duši nad takovým divem, jak se to největší shledává opět v malém a poznává samo sebe jako to, co v sobě samém je.

Kdo to může popírat? Nanejvýš nějaký skutečný slepec aneb člověk, jakých je nyní velmi mnoho, kterému zapáchající tabákový cumel v jeho zapáchající hubě je více nežli celá hvězdná obloha, kterou spatřuje pouze ve svém vlastním nástěnném zrcadle, pozoruje-li se, jak mu padne jeho těsný kabát, za který je krejčímu ještě dlužen a jak se vyjímá jeho ošklivý tabákový cumel vedle těsného, ještě nezaplaceného kabátu. Avšak o takovýchto lidských larvách se zde nemluví; ty jsou vlastně na světě proto, proč jsou masačky na hromadě výkalů; jejich pokladem je lejno, protože samy jsou lejnem. Tací lidé ovšem na Hvězdy nepohlíží a pro Má díla oko nemají!

Jsou však také ještě mnozí lidé, kteří častěji pohlédnou vzhůru a potají si řeknou: „Ó, Ot-

če, v Tvé velké říši jsou zajisté nesčítelně mnohé přibytky!", - tací lidé nebudou jistě postrádat zmíněné účinky při pohledu na hvězdnaté nebe a také nebudou moci nikdy popřít, že světlo Hvězd mocně jejich okem působí na jejich mysl.

Jestliže však světlo Hvězd vyvolává okem člověka v nejuvš zmenšeném měřítku již tak rozhodný účinek, oč mnohem silnější bude účinek hvězdného světla velkým okem Země na Zemi samu! Jestli' atmosférický vzduch na svém povrchu tam, kde na něm spočívá éter, lesknoucím se zrcadlem, v němž se zobrazuje každá Hvězda již velmi značně veliká. Tento obraz je pak veden až k pevnému povrchu Země, a to ve stále koncentrovanější (soustředěnější) světelné síle podle známých optických zásad. Působení tohoto koncentrovaného světla aneb toto koncentrované světlo samo je již v sobě takovým zcela jednoduchým specifíkem v atmosférickém vzduchu, protože působí na zamlouvající se mu části v Zemi a na jejím povrchu buď rozkládáním anebo stahováním. Nyní můžete jen spočítat: ony nesčíslné Hvězdy - dovedete-li to - tak budete mít ihned také onen nesčíslný počet jednoduchých specifíků ve vašem atmosférickém vzduchu. Vše, co existuje tělesně na Zemi a v. Zemi, je vzájemné působení Hvězd a to proto, že jsem Já, Tvůrce, velký světový mechanismus tak zařídil.

Astronomové na Zemi učinili již dvě velmi důležitá pozorování. Podle jednoho pozorování Souhvězdí, která tu dříve byla, úplně zmizela; tu muselo zajisté také jimi způsobené specifikum na Zemi zmizet a s ním ony bytosti, které jím mohly vstoupit do fyzické existence.

Jiný objev astronomů je objev, podle něhož světlo velmi vzdálených hvězdných oblastí dosáhne poprvé Zemi buď nyní anebo mnohdy teprve po mnohých letech. Podle tohoto jevu musí se pak zajisté objevovat na Zemi také nová specifika a podle nich také nové výtvoř, které působí na dříve tu již jsoucí bytosti buď příznivě anebo škodlivě, podle toho, zda Hvězda, od níž specifikum vychází, je dobrá anebo zlá; neboť" jsou Hvězdy dobré a zlé, jako jsou podle nich dobré a zlé rostliny a dobrá a zlá zvířata.

Tak jsou také dvojhvězdy, která se v jistých dobách vzájemně kryjí; z nich je obyčejně jedna Hvězda povahy dobré a druhá špatná. Je-li dobrá před špatnou, ruší účinek špatná; svítí-li obě zároveň vedle sebe, je špatný vliv špatná Hvězdy dobrou Hvězdou mírněn; předstoupí-li špatná před dobrou, ruší zcela účinek Hvězdy dobré a na oné části Země, nad níž je taková Hvězda v zenitu, pocítí se brzy špatný vliv, který se projeví buď špatným počasím anebo špatným vzrůstem mnohých druhů rostlin anebo nemocemi zvířat a lidí.

Tak mají i zákryty Hvězd Planetami špatný, mnohdy však také dobrý vliv na Zemi; a z tohoto stanoviska určovali staří mudrci také ono, nyní už jen pohádkově znějící „vládnutí Planet", což není tak bezvýznamné, jak se domnívají novodobí, pouze číslicemi počítající učenci.

Také staré předpovědi v nauce o povětrnosti (meteorologii) měly svůj základ v tomto pozorování, čemuž se rovněž dnes smějí; ale proto přece stará moudrost si zůstává ještě stále stejná.

Podobně mají také Komety a jiné světelné meteory, i když trvají sebekratší dobu, značný vliv na Zemi a neméně i změna světla Měsíce a zejména citlivě působí změna v trvání slunečního světla; neboť kdo necítí rozdíl mezi létem a zimou, ten je jistě nanejvš politováníhodný. Že však také světlo, i když také sebe kratčejí trvá, má na jakoukoli věc na Zemi jistě mocný vliv, to dokazuje zajisté nejvš krátce trvající světlo blesku, které jak známo usmrcuje raky, když nezažili před bouřkou do svých bahenních komnat. Z toho, co bylo dosud řečeno, bude tomu, kdo má jen malý, avšak poněkud lepší názor, jistě hmatatelně jasné, odkud pochází ta mnohá specifika ve vzduchu, jak jsou způsobována a co sama nutně způsobují.

Když jsme tedy nyní probrali toto a tím poznali též první a nejspodnější ovzduší, můžeme nyní toto ovzduší opustit a vznést se do ovzduší druhého, z něhož poznáme zjevy, jak se denně vyskytují v nejrozmanitějších útvarech oblačných a také tu poznáme, proč vzduch ve vyšších oblastech je čistší a zdravější nežli v oblastech spodních.

22. KAPITOLA **DVANACT ZNAMENÍ NEBESKÝCH A JEJICH PŮSOBENÍ**

(1. února 1847)

Mezi tak mnohým jiným co jste přečetli, našli jste asi také v mnohých starých kalendářích, že tak zvaných dvanáct znamení nebeských má jakýsi vliv na vegetační sílu Země a také

je tu a tam jaksi mysticky a prorocky připojeno, že taková nebeská znamení a s nimi i Planety mají vliv na zrození zvířat a lidí a že u lidí se v nich dokonce zrcadí jejich budoucnost.

Venkované dodnes tu a tam mnoho na to dají; zejména to berou v úvahu, když sejí a sklízí své plodiny.

Tak se praví: v raku, ve štíru, ve vahách a vodníku není dobře sít, protože plodiny tu rády přicházejí nazmar ještě nežli začnou klíčit; podobných pravidel je ještě množství a také se z nich datují leckteré vám dobře známé kritické povětrnostní dny. Že se toto mezi lidmi ještě podnes udržuje, ovšem velmi zkomoleno, není pochybností. Selské kalendáře jsou ještě dodnes proroky počasí a oznamují každý den, které nebeské znamení má na něj vliv a to každý měsíc na dvojí způsob: Předně jak probíhá Měsíc nebeská znamení a zadruhé pod kterým znamením se Slunce nachází a do kterého vchází.

Hleďte, na této věci je skutečně něco, ale ne ovšem ve známém vám velmi znečištěném způsobu, nýbrž v takovém, jak vám to bylo velmi názorně oznámeno v předešlém sdělení.

Měsíc proběhne skutečně za 29 dní svou dráhu, která se táhne ovšem ve velmi omezeném kruhu mezi tak zvanými dvanácti znameními nebeskými a proto se nutně stává, že takovýto způsobem Měsíc v době svého oběhu přichází ponenáhlu zcela přirozeně .pod každé z dvanácti nebeských znamení.

Právě totéž platí zdánlivě též o Slunci, ačkoliv je tu vlastně pohybujícím se tělesem jen Země, jež probíhá dvanácti znameními nebeskými. Nicméně se však zdá, že Slunce postoupí asi za měsíc o jedno nebeské znamení; proto je také v kalendářích uvedeno v každém měsíci jiné nebeské znamení. Tímto postupem pod těmito hlavními souhvězdími se ovšem stává, že některé Hvězdy těchto souhvězdí bývají vždy Měsícem nebo Sluncem zakryty. Tímto zakrytím bývá pak ovšem na krátkou dobu přerušen vliv, který mají předešlé Hvězdy v souhvězdích na těleso zemské. Následkem tohoto stavu musí pak být podle dříve zmíněných zásad již pocíťována na tělese zemském změna a to zejména u oněch předmětů, které mají vlivem těchto Hvězd právě s těmito Hvězdami podobnou povahu, jelikož jejich trvání si vyžaduje specifika, která pochází ze světla těchto Hvězd.

Tento vliv nemůže však být trvalý, protože tyto Hvězdy nemohou být nikdy dlouho oněmi dvěma Hvězdami zakryty; avšak přitom nastává jiná situace, z níž ovšem pochází velmi citlivý vliv na Zemi.

Tato situace uvedených dvanácti souhvězdí je ono méně známé kolísání jak Země v její dráze kolem Slunce, tak také zejména kolísání Měsíce, který v mnoha stech letech sotva jednou úplně opět nastoupí onu dráhu, po které už jednou šel. Tímto kolísáním se stav zenitu uvedených dvanácti nebeských souhvězdí zcela přirozeně mění a tato změna má pak za následek velmi značné a citelné změny na Zemi.

K těmto změněným situacím druží se ještě stálé změny v postavení Planet, které sotva za tisíc let přijdou opět úplně do postavení, v němž už jednou vykonávaly svůj vliv na Zemi.

Vedle těchto situací, k nimž třeba zvláště přihlížet, třeba vzít zejména v úvahu ještě erupce (výbuchy) slunečního tělesa; těmito výbuchy je sluneční světlo oslabováno a nemůže působit na Zem onou silou, jako když plně - bez oněch eruptivních skvrn - poskytuje Zemi své plné světlo.

Účinky však, které pochází od zmíněných zjevů, nebývají tak velice pozorovány v nejnižší oblasti vzdušné, jako spíše jen v oblasti druhé, která však začíná teprve při výšce mnohdy pět, šest až sedm tisíc stop nad hladinou mořskou.

Někdo zde řekne: Tato druhá vzdušná oblast musela by zajisté také v sobě pocíťovat tyto účinky, jaké se objevují v nejspodnější oblasti vzdušné v nescísně rozmanitém jsoucnu.

K tomu však budiž řečeno, že takové tvrzení by bylo dokonce matematicky nesprávné; neboť paprsky z oněch nesmírně mnohých, velmi vzdálených Hvězd jsou v této výši ještě příliš málo kondensovány (zhuštěny), nemohou tam tudíž ještě způsobovat ona specifika, která způsobují jistě asi o 1000 sáhů níže, což může být snadno dedukováno (odvozeno) již z té okolnosti, že s takové výše se v době noční Hvězdy čtvrté, páté a šesté velikosti volným okem již vůbec nespátřují, tím méně pak Hvězdy sedmé, osmé a další velikosti, kdežto každý se zdravýma očima může, zejména na březích mořských, za jasné noci pouhým okem spatřit ještě Hvězdy sedmé a osmé velikosti.

Proč mu to není možné na hoře sedm tisíc stop vysoké a ještě méně na horách vyšších? - Protože paprsky dopadající z těchto velmi vzdálených Hvězd jsou ještě příliš málo kondensová-

ny; úhel dopadu ^{*2)} je příliš ještě ostrý, než aby jej oko mohlo vnímat; také! má příliš málo světelných těles, aby mohla vyvolat nějaký účinek a čím výše se stoupá, tím více se tato teorie potvrzuje. Proto se však také stává, že na takových výšinách vegetace ubývá a nakonec úplně přestává. Ať se však nikdo nedomnívá, že to pochází jen od pouhých slunečních paprsků, které ovšem čím výše, tím se stávají řidší. Slunce působí jen nepřímo; podporuje světlo dopadající z Hvězd a to právě tímto světlem, které vzalo z týchž Hvězd; Slunce je tedy jen podporovatelem, nikoli však jediným dárce.

23. KAPITPLA OVZDUŠÍ ZEMĚ A JEHO SRÁŽKY

(3. února 1847)

Že Slunce jest, jak lze snadno pochopit, jen podporovatelem, nikoli však zcela vlastním dárce světla, vysvítá snadno z toho, že Slunce napřed přijímá na svém lesklém povrchu světlo z nesčíslných Sluncí a potom je jako spojené světlo vrhá do širých prostorů éteru. Toto vržené sjednocené světlo mnoha Hvězd setkává se také všude s oněmi paprsky světelnými, které dopadají bezprostředně z Hvězd na tuto Zemi, spojuje se pak s těmito světelnými paprsky a dopadá společně s nimi na Zemi. V tom spočívá podpora a pouhé sluneční světlo by bylo velmi mdlé, kdyby s ním nespoleupůsobilo světlo Hvězd; podobně pouhé světlo Měsíce bylo by velmi slabé, kdyby nebylo podporováno světlem slunečním, jako je toto světlo podporováno světlem Hvězd.

Že však jedno světlo může podporovat světlo druhé, to vám dokazuje několik ve světnici rozžehnutých světél, které patrně šíří větší jas, nežli světlo ojedinelé.

Na oznámené již výši hor nemůže se však toto podporování setkat s takovým účinkem, jako v krajině níže položené, protože, jak už bylo zmíněno, paprsky nedosáhly ještě dostatečné hutnosti, což pochází z toho, že ovzduší kolem Země je čockovitě zakulacené průhledné těleso, takřka jako velké zapalovací sklo, u něhož sluneční paprsek, je-li jím veden, neobdrží ihned za sklem zápalnou sílu, nýbrž teprve ve vzdálenosti, která se rovná polovině průměru oné periferie (obvodu), z níž je vzat kruhovitý povrch zapalovacího skla; avšak paprsek za tímto sklem stále těsněji sestupuje (houstne) a stává se tudíž také stále působivější, až konečně v ohniskové vzdálenosti nabývá svou nejplnější sílu. Ohnisko velké vzdušné čočky bylo by ovšem teprve ve středu Země, kam však sluneční paprsek nikdy nedospěje; proto však přece světelný paprsek, dopadající na povrch této velké zemské čočky stává se uvnitř této čočky směrem k Zemi, blíže se takřka k ohnisku, stále hustší a působivější. Předměty, jako hory, přicházejí pak již více do méně husté části světelných paprsků nežli hluboko položená údolí a zvláště mořské krajiny Země; proto paprsky ze vzdálenějších Hvězd nemohou tu ještě mít citelné zhuštění a nemohou tudíž mít také ještě žádný vliv na vegetaci, anebo jinými slovy řečeno: Tyto světelné paprsky netvoří v takových výšinách ještě žádná specifika; proto se také oněm různým druhům rostlin, které potřebují taková specifika, na takových horách již nedaří.

Z tohoto důvodu je však také na takových výšinách vzduch o sobě stále čistší a čistší, což je v podstatě zcela přirozené; neboť čím méně směsi je v nějaké tekutině, tím čistší je tekutina o sobě, jako také člověk se ve svém srdci stává stále čistší, svěžejší a silnější, čím více ze sebe vymýtil rozmanité směsi všelikých vášní, žádostí a potřeb.

Protože však právě na takových výšinách anebo lépe řečeno v těchto oblastech, nemohou mít paprsky z menších Hvězd, jakož i ze Slunce, pro své nepatrné zhuštění ještě žádný takový účinek jako hlouběji dole, je taková výšková oblast jaksi přechodným bodem od dřívější nepůsobnosti k působení hned poté víc a více vznikajícímu; čili: na takových výšinách se začínají paprsky zhušťovat dílem svým vlastním zhušťováním a dílem reflexem, anebo oněmi zpětně jdoucími paprsky, které se opět odráží od povrchu Země. - Tímto zářením a proti zářením jsou pak způsobovány ve světle jisté evoluce (vývoje), což o sobě vypadá jakoby vlnění. Trvá-li toto vlnění po nějakou dobu, vyvolává se jím také specifikum z toho důvodu, že právě toto vlnění je již, aby se mluvilo podle vašeho učeného způsobu, chemický světelný proces; a toto specifikum, jež je o sobě ovšem smíšené, dokonce mnohonásobné, jeví se pak nejprve jako. horská

² Míněn je asi úhel. V němž dopadají paprsky do oka, – to jest zorný úhel vyd.;

Poznámka písaře překladu: zorný úhel = úhel v paprscích vybíhajících z konců předmětu do oka pozorovatele

mlha; a není-li tento chemický světelný proces něčím přerušován, vzniknou v této vysoké oblasti z mlh brzy spousty mraků, které se ponenáhlu stále více zhušťují a konečně padají k Zemi v dešťových kapkách anebo v zimní době ve sněhových vločkách.

Že déšť a všechny tyto ze vzduchu spadlé věci pochází ze světla, to dokazuje leckterý zjev na povrchu zemském, zejména v krajinách tropických, kde padá nezřídka déšť, jenž vše, na co dopadne, potahuje jakýmsi fosforovitým svitem; dokonce i mořský povrch se leskne často tak silně, že vypadá jako zcela žhoucí. Také předměty, které bývají mořem ovlhčovány, se lesknou jako v lesích zpráchnivělé dřevo.

Také sníh má zvláštní světlo a ukazuje zřejmě, že je produktem světla.

Takovým způsobem vznikají potom, z přirozeného postupu uvažováno, mlhy a oblačné útvary v naší druhé oblasti vzdušné, při čemž ovšem nelze si nevšimnout vzájemně polarizačně působící síly severního a jižního pólu, která se zejména v této oblasti co neúčinněji uplatňuje; neboť touto silou bývají tyto novotvary nasycovány telurickou (zemskou) elektřinou a teprve tímto nasycováním dostávají onu kondensaci (zhuštění), jíž bývají pak přiváděny zemskému tělesu jako potrava pro jeho svět rostlinný a zvířecí.

Nasycené mraky, které takto do sebe přijaly ono telurické, dostávají obyčejně temné zbarvení, kdežto nenasyčené čisté vypadají mnohem bělejší a jsou také lehčí. Tento dvojitý druh mraků tvoří pak vzájemně mezi sebou opačnou polaritu, při čemž se nasycený tmavý mrak jeví jako negativní a nenasyčený, čistý bílý jako pozitivní.

Že tu vždy negativní musí utrpět újmu, rozumí se samo sebou. Neboť: co je těžké a stává se stále těžším, musí spadnout. Proto také lidé, kteří své srdce nasycují příliš telurickými negativními pošetilostmi a tím je stále víc a více zatěžují a tím je právě činí hutnější, neprůhlednější a pro světlo nezpůsobilejší, nejsou schopni vstoupit do Říše světla, zato však se tím činí způsobilejšími a způsobilejšími ke zřícení do říše temnoty.

Obyčejným zjevem na takových výšinách je to, že lidé, kteří nelení vystoupit na takovou výšinu, stávají se právě na takové výšině obyčejně velmi veselí a rozradostnění a snadno zapomínají na všechny obtíže, s nimiž jim bylo v nížině bojovat.

Zároveň dostávají většinou také značnou, silnou chuť k jídlu a pití a mohou často na takové výšině, aniž si způsobí nějaké žaludeční obtíže, požívat jídla, na která by se dole nesměli ani podívat. Příčina toho je jen ve větší čistotě vzduchu a je tu velká podobnost se stavem blažených, kteří smí též vše požívat aniž jim co uškodí, protože v čistém se vše víc a více zčišťuje a škodlivé se již nemůže stát škodlivým tam, kde za nedostatku potřebných k tomu specifík nenalézá již žádnou dále posilující potravu.

To by tedy bylo dostatečné vylíčení druhé vzdušné oblasti, která se vznáší ve výši přes 10.000 sáhů nad mořskou hladinou a ovšem, čím dále vzhůru, tím se stává čistší. - Příště se tedy odebereme do třetí vzdušné oblasti a uvidíme, co se tady děje a k čemu slouží tato vzdušná oblast.

24.KAPITOLA OKO ZEMĚ

(5. února 1847)

Třetí vzdušná oblast spočívá na druhé oblasti asi tak, jako kdyby někdo dal velmi čistý, éterický olej na čistou vodu, kde se potom tento olej s vodou nemísí, nýbrž, ač spočívá těsně na vodní hladině, přesto neporušuje čistotu vodní hladiny, naopak propůjčuje tomuto zrcadlu dvojnásobně krásný lesk. Tato třetí vzdušná oblast je také jako éterický olej; je to jaksi omastek, jímž jsou obě spodní vzduchové vrstvy omašťovány a zároveň je to éterická sůl, která osoluje spodní vzduchové vrstvy a činí je tedy chutnými k požívání zvířatům a rostlinám.

Všechny libé vůně přichází dolů z této třetí vzdušné oblasti, při čemž bývají vedeny dolů světlem a solí – to jest éterickou solí - aby elektřinou, nashromážděnou v blízkosti rostlin, vedeny byly do rostlin samých a dávaly rostlinám éterický olej a s ním tu nejrozmanitější libou vůni. U mnohých rostlin lze tento olej objevit ve velmi malých, nanejvýš průhledných pryskyřičných kuličkách pouhým okem, velmi dobře však mikroskopem.

Krátce a dobře jedním (slovem) řečeno: Vůně, také největším dílem dobrá chuť a rozmanité krásné zbarvení, zejména květin jakož i plodů pochází hlavně z této třetí vzdušné oblasti; neboť chuť, vůně, jakož i z největší části také krásné zbarvení jsou čistě éterické substance a

proto mohou mít svůj původ jen odtud, kde jsou nejbližší éteru, z něhož všechny tyto nesčetné mnohé éterické specifické substance pochází.

Tyto specifické éterické substance se v této třetí vzdušné oblasti uchvacují a tvoří jaksi fluidum, které však nachází jaksi svou chemickou příbuznost v procházejících rozličných paprscích z nesčetných mnohých Hvězd, spojuje se s nimi a sestupuje k Zemi a naplňuje substanciálně ony rostliny anebo zvířata, jež mají přiměřenou příbuznost s těmi různými světelnými specifickými základními látkami.

Tato třetí vzdušná oblast vyhovuje také každé rostlině a to její vnější části; touto vnější částí u rostlin je vždy poupě, květ a také plod, jakož i listy a špičky na nich sající elektřinu. Všechny tyto části rostlin mají étericky čistou tvářnost, přiměřenou třetí oblasti. Jsou totiž obyčejně nanejvýš něžné, jemné a chutné, u mnohých rostlin ovšem také odporně páchnoucí; avšak tento odporný zápach je jen důsledkem převahy vnitřních telurických šťáv, které nemohou jaksi být překonány těmito čistými nebeskými substancemi.

U zvířat nacházíme substance z této třetí oblasti ještě - nápadněji spojeny. Jsou zde ovšem jaksi již v druhé ruce, proto také ne tak čistě éterické jako u mnohých rostlin; ale morek v hlavě je absorbován (vsáván) ze vzduchu obyčejně vlasy a obzvláště nanejvýš čisté tekutiny v oku, - zvláště pod prvou rohovkou, jakož i rohovka sama - jsou absorbovány ze vzduchu oboučím a víčky a pak vedeny do oka; a je tedy tato třetí vzdušná oblast podobná jaksi oku a to také z toho důvodu, že vedle již oznámených účelů má pro celou Zemi také ten účel, jaký má u lidí a zvířat oko.

Tato třetí oblast vzdušná je tedy také vlastně okem Země; neboť kdyby Země neměla takovýto všeobecný zrak, neměla by ho také žádná bytost na ní; neboť věc je zcela přirozená: Co někdo nemá, to nemůže dát; má-li to však, může to dát; jako též platí, že: Kde nic není ani smrt nebere, tam císař a smrt své právo ztratili.

Avšak netoliko Země má v této třetí vzdušné oblasti své oko, které je rozprostřeno kolem celé Země, nýbrž také každá rostlina má ve svých částech, této třetí vzdušné oblasti odpovídajících, zrak anebo, abychom tak řekli oko, jímž přijímá do sebe světlo. Že však rostlina má jistě a určitě také oko anebo lépe řečeno svůj vlastní zrak, pochází zcela pochopitelně již z té okolnosti, že mnohé, ba téměř všechny rostliny obrací své kalichy ke Slunci, aby z něho nasávaly světlo; tuto pravdu můžeme také poznat z toho, že rostlina, která vzklíčí v temném sklepe, vyhání svůj kel přesně tam, kde se nalézá světelný otvor a nalezla-li jej, pak nesklání svou hlavu již nikdy nazpět, nýbrž sune ji ustavičně vždy více vstříc jasnějšímu světlu.

Mnohý by se sice mohl otázat: K čemu pak potřebuje Země po všem tom tedy velké všeobecné oko? Co jím zří a může si o tom co zří, učinit snad nějakou představu?

Tu pravím JÁ: Vše po svém způsobu! Země zří stále celý nekonečný prostor kolem sebe a toto všeobecné nazírání vytváří v Zemi samé u všech v ní přebývajících duchů všeobecnou přiměřenou představu, z níž každá jednotlivá duchovní bytost čerpá svou inteligenci a to inteligenci pro vnější svět. To by však bylo nemožné bez všeobecného velkého zraku Země. Země jako těleso neví ve své celkové bytosti ovšem nic z toho co zří; a také by nebylo třeba dávat Zemi nějaké zvláštní sebevědomé poznání, protože - jak v další duchovní části uslyšíme - není to o sobě samostatná bytost, nýbrž je to nekonečně mnohonásobná bytost a skládá se z nesčetných jednotlivých inteligencí. Tyto inteligence to však jsou, které potřebují velké všeobecné oko Země a také by žádný člověk a žádné zvíře bez tohoto všeobecného zemského oka svým vlastním okem nic neviděli; neboť právě tímto okem zří člověk Slunce, Měsíc a Hvězdy. Neboť je zajisté jasné, že člověk svým malým okem by nikdy nemohl přehlédnout velké Slunce, kdyby velké oko Země nepřijalo napřed malý obraz Slunce a nepřivedlo jej pak teprve oku lidskému. A tak tedy nikdo snad nevidí Slunce, Měsíc a Hvězdy jak tu jsou ve své zvláštnosti a velké dálce, nýbrž jen jejich obrazy s povrchu velkého všeobecného oka Země, jehož povrch - jak bylo už jednou poznamenáno - je lesklejší nežli nejčistší vodní hladina a proto také velmi způsobilý k přijímání obrazů velkých jej obklopujících světových těles.

Následkem této vlastnosti Země, byli pak také skutečně již mezi astronomy blázni, kteří předpokládali Slunce nejvýš deset mil vzdálené a považovali je za meteor, který oběhne snadno za 24 hodin Zemi. Avšak k tomuto pošetilému mínění svedl je pouze zjev, na základě něhož vámi viděný obraz Slunce skutečně není od Země o mnoho dále. Leč tento obraz není skutečností, nýbrž jen malým obrazem onoho velkého Slunce, které je od Země vzdáleno přes 20 milionů mil. Toto oko přijímá však zároveň obrazy s povrchu tělesa zemského a vede je dále k

ostatním světovým tělesům, jako také ostatní světová tělesa přivádí své povrchy svým všeobecným okem k všeobecnému oku této Země. Z této vlastnosti lze si zejména v tropických krajinách vysvětlit zjevy zvané fata morgana (vzdušná zrcadlení) a v tropických zemích proto, že se tam tato třetí vzdušná oblast snižuje časem dokonce pod mnohé, ne příliš značné horské výšiny. Také balzámové vůně, vyskytující se nezdřídka v tropických krajinách, zvláště na horách, mají svůj původ v tom, že se tato třetí vzdušná oblast mnohdy tak hluboko sníží, že byste tu pro samou libou vůni ani nevydrželi.

Jaké vlastnosti tato třetí vzdušná oblast ještě má, jaké zjevy se v ní ještě viditelně vyskytují a kterak bývá mnohdy se Země viděna, o tom učiníme ještě několik úvah příště.

25. KAPITOLA PODSTATA OHNĚ

(6. února 1847)

Tato třetí vzdušná oblast, která, jak už bylo poznamenáno, spočívá jako nejčistší, tedy také nejprůhlednější, jako éterický olej na druhé vzdušné oblasti, má vedle zmíněných již vlastností také tu zcela zvláštní vlastnost, že se nějakou poruchou nadmíru snadno zapaluje; zejména je však snadno zápalná na oněch místech, kde se do její oblasti dostane nějaké těleso jako na příklad meteorit a jaksi ji ve značné trati prořezává. Toto zapalování je pak zcela zvláštního druhu a to proto, že při něm nenastává spalování. Je to svícení, ale žádné spalování. Vysvětlit toto svícení a tento zcela zvláštní druh zapalování, bude pro vaše pojmy ovšem poněkud těžké; ale přesto se budeme snažit učinit věc co možno jasnou.

Abychom porozuměli tomuto zvláštnímu aktu, musí být dříve řečeno něco podrobnějšího o zapalování anebo vůbec o povaze zapalování.

Co je to vlastně zapalování? - Tu by ovšem mnozí řekli: Dáme-li hořlavé předměty na oheň anebo vystavíme-li je vůbec velkému horku, zapálí se a pak shoří. Avšak s tímto výkladem nepřijde nikdo příliš daleko, neboť i ta nejprostší kuchyňská služka ví, že, dá-li se do ohně dřevo a jiné hořlavé předměty, zapálí se.

Avšak: Co je oheň, který o sobě samém je zapalování? To již nelze vysvětlovat fyzicky, protože to, co je vlastně oheň, sahá vždy již do čistého duchovna; zda dobrého či zlého, to je zde jedno.

Ve veškeré hmotě jsou duchové. Jsou-li tito duchové nějak rozčilováni, vzněcují se, anebo přicházejí stále do většího rozhorlení, v němž se jejich činnost a projev jejich síly zvětšuje. V takovém zmocňování rozhorlení a síly nastává pak také převeliký čilý pohyb, který se projevuje nesmírně rychlými po sobě následujícími záchvěvy. Tímto pohybem se hmota rozbíjí, velké rozhorlení roztrhává vše do nejmenších atomů. Duchové po úplném vítězství nad hmotou se konečně uvolňují a ve zjevném stoupajícím sloupu kouře hledají svou svobodu a hmota jako popel zůstává zpět.

Podle toho je zapalování rozčilováním duchovna ve hmotě a trvání a stále větší mohutnost nabývající rozčilování je akt spalování. Svícení ohně záleží v nadmíru silném a rychlém pohybu duchovna a šíření světla z ohně je rovněž rozčilováním podobných duchů ve veškeré hmotě, jakož i ve veškerém ovzduší okruhu. V tom záleží akt zapalování a spalování.

Avšak pozor, zde na Zemi se to děje obyčejně rozčilením ještě nevytříbených a nečistých duchů; proto oheň vypadá obyčejně špinavý a červenavý, jaksi ještě vztekem a hněvem sršící.

Může však být také jiné zapalování, totiž horlivostí lásky; toto zapalování není však ničící a hubící.

Něco podobného takovému zapalování je odrážení slunečního světla od povrchu vody. Světlem lásky Slunce bývají totiž také pokojní duchové vody velmi rozčilováni, avšak oni v tomto rozčilení nic neničí. Celý povrch vody je sice vznícen a srší daleko a široko paprsky opět ze sebe; nicméně však přitom nic nespaluje.

Podobně také v zrcadle nastává zapalování, když na ně dopadne paprsek; avšak přitom nenastává akt spalování, protože zde nastává povzbuzení dobrého duchovna. Je-li však dobrý zmocněný duchovní sluneční paprsek lásky veden na tělesa, která mají v sobě ještě nevytříbené duchovno, tu zapaluje a také spaluje.

Nuže hledte, ježto jsme vám pokud možno pochopitelně vyložili akt zapalování, je nyní snadné vysvětlit zapalování tohoto éterického vzdušného obsahu ve třetí vzdušné oblasti, je-li

tato nějakým tělesem vyrušena ze svého obvyklého klidu. Meteor padající nebo letící touto třetí vzdušnou oblastí, roztrhává ovšem vzduch; tím nastává ve vzduchu následkem obvykle velmi rychlého pohybu takových těles dutý prostor. Tento dutý prostor tvoří však zrcadelnou plochu, v níž se jako v dutém, anebo ještě lépe řečeno válcovitém zrcadle okamžitě soustřeďují světelné paprsky nesčetných Hvězd a tento odraz paprsků vypadá se Země jako oheň; není to však vůbec oheň, nýbrž pouze popsáný účinek odraženého hvězdného světla v nově se utvořivším vzdušném válcovitém zrcadle.

Tento zjev v této třetí vzdušné oblasti je tedy zcela zvláštní vlastností právě této třetí vzdušné oblasti, protože podobný zjev nemůže v dolních vzdušných oblastech nastat proto, že je v nich vzduch příliš těžký a příliš rychle za tělesem je prořezávajícím se zase spojuje, zatím co velmi lehký vzduch třetí oblasti se spojuje jen pozvolna, z kteréhož důvodu lze vidět za takovým letícím meteorem ještě dlouhý, draku podobný ohon.

26. KAPITOLA

ZJEVY V TŘETÍ VZDUŠNÉ OBLASTI

(8. února.1847)

Všechny tyto zjevy nemusí však být uvažovány jako úplně stejnorodé, ježto mezi svítícími meteory jsou také skutečně některé, které se zapalují tak, že tu se zapalováním nastává také skutečné spalování; nic méně však zapalování takových meteorických těles pochází přece jen od třetí vzdušné oblasti, při čemž však spalování nastává teprve tehdy, když se takový meteor většího průměru dostane do druhé, anebo mnohdy dokonce do první vzdušné oblasti Země a má velmi rychlý pohyb. Neboť středně rychlý pohyb anebo pohyb začínající se již značně zpouzdřovat nemusí způsobit zapalování spojené se spálením. Meteor musí urazit za vteřinu aspoň jednu až pět německých mil, má-li se skutečně zapálit až do spálení; je-li pohyb pomalejší, nenastává zapalování, s nímž by bylo spojeno spalování.

Za zvláštní zjev při zapalování anebo ještě lépe při svícení meteorů padajících třetí vzdušnou oblastí, lze považovat to, že nejvíce svítí zvláště hlava takového meteoru. Toto svícení hlavy, pokud tato prořezává třetí vzdušnou oblast, je zcela homogenní (stejnorodé) se svícením jejího ohonu; je koncentrovaným (soustředěným) odrazem paprsků a to proto, že pevné těleso, které je mimoto ještě obvykle kulaté, aby se přirozeně zcela lehký éterický vzduch rozrážel a aby se zejména na přední části hlavy vytvořila vzdušná schrána, která tvoří kolem tělesa dutou zrcadlovou lesknoucí se plochu, která přijímá světlo od svítících těles nebeských a pak je vysílá dále k Zemi; a kdyby někdo hodil kulatý kámen velmi prudce do čisté vody, mohl by si o podobném zjevu učinit malý obraz, neboť i když je kámen černý, uvidíme jej pod vodou pronikat se zcela bílou hlavou. Tato bělost hlavy není nic jiného nežli rychlým pronikáním kamene vytvořené vodní duté zrcadlo, které koncentrovaněji přijímá a opět odráží paprsky padající do vody. Právě z tohoto důvodu se objevuje také pěna vody bílá, ježto vodní bubliny jsou jaksi dutá zrcadla, která přijímají do sebe určité množství paprsků a pak je nechávají soustředěně opět vyzařovat. Co ukazuje zde voda, to ukazuje tam svícení meteoru, totiž nic jiného nežli soustředěný odraz světla.

Když však objemově větší meteor přijde dolů do druhé vzdušné oblasti, zapálí se pak často skutečně a to třením v těžší vzduchové vrstvě. Je-li pohyb velmi rychlý, může takový meteor dokonce ještě skutečně hořící spadnout na Zem, což se však stává nanejvýš zřídka. Při pohybu zpouzdřovaném, který je v hustší vzdušné oblasti snadno vysvětlitelný, nastane brzy uhasnutí a těleso potom spadne někde na Zemi zcela temné. Avšak ani větší meteor by se při velmi rychlém pohybu nevžňal, kdyby nebyl napřed nasycen velmi snadno hořlavým éterickým vzduchem třetí oblasti. Tento éterický vzduch je pak vlastní hořlavinou takového meteoru, když týž dospěl do hustší vzdušné oblasti.

To je tedy všechno o zvláštním výjevu v naší třetí vzdušné oblasti a také to, co v sobě chová právě tato oblast zvlášť příznačného. Jde nyní jen ještě o to, aby bylo vyloženo, jak se tento vzduch a v něm se vyskytující zjevy vidí se Země. Co se týče toho, jak se vidí meteory, to zajisté již nepotřebuje další výklad; avšak jsou ještě jiné výjevy, které pochází z tohoto vzduchu a o těch se musíme také ještě zmínit, abychom pak věděli vše, co patří k materialismu (ke hmotnosti) tělesa zemského.

Zajisté jste již často viděli zcela bílé, jemně varhánkovité tak zvané beránky. Tyto obláčky jsou nanejvýš subtilní (jemné) a tak průhledné, že propouštějí téměř zcela nezkaženě i světlo Hvězd. Tito beránci jsou nejvyššími (obláčky), které se vyskytují nad tělesem zemským; vznikají jistým druhem zasnoubení čistého éteru s povrchem třetí vzdušné oblasti; nejsou to vlastně vůbec žádné obláčky, nýbrž pouze vlnité pohyby na nejvyšším povrchu třetí vzdušné oblasti, které jsou vyvolány tím, že širým éterem se začínají k Zemi blížit jisté světlé bytosti, které na známé vám již cestě pochází ze slunečních těles. Jelikož tyto substanciální bytosti mají již určitou ponderabilitu (tíži), vyvolávají dopadem na lehce vzrušitelný povrch třetí vzdušné oblasti vlnitý pohyb, který již nenechává dopadající světlo sluneční procházet přímočaře, nýbrž s mnohými lomy; a tento rozmanitý lom na vlnách třetí vzdušné oblasti způsobuje pak právě onen zjev, který se jeví jako bílí, jemní, varhánkovití beránci.

Že po takových zjevech nastávají obyčejně nepohody, pochází zcela zřejmě z příchodu cizích hostů, kteří bývají duchovními obyvateli Země jaksí dotazováni, z které země jsou a co zde dělají. Při takových otázkách jsou pak vždy mnohé třenice a konají se přípravy, jak tu tací noví příchozí budou moci nalézt místo bez škody pro Zemi. Chtějí-li se noví příchozí trpělivě podrobit, což bývá zřídka, pak po beráncích nenásleduje nepohoda; není-li však tomu tak, pak nastoupí místo práva řádná moc a tehdy se musí podvolit, co se dříve podvolit dobrovolně mělo. - To by tedy byl opět jeden zvláštní zjev z této třetí vzdušné oblasti a také to, jak se vidí se Země.

Konečně však existuje ještě jeden zjev, který bývá ovšem řidčeji k vidění, nicméně je však velmi pozoruhodný, protože je to zjev takřka čistě duchovní, který však může být vnímán tělesným okem. Tento zjev se stává jen v mimořádně teplých dnech a je viditelný ve způsobu bělomodrých pruhů. Tyto pruhy jsou okamžikem blažených duchů, v němž se jaksí společensky scházejí a v klidu se baví a pak dále radí, co budou dělat a jak budou novým duchům přidělovány úřady. Za takového dne je pak také na Zemi téměř mrtvé ticho; tehdy se nepohne ani lístek, nelze spatřit nikde ani obyčejný mráček a na Zemi je tísnivé horko. Tento stav netrvá však nikdy dlouho. Je-li jaksí toto zasedání skončeno, pak lze pozorovat již opět vzruchy a zejména když jsou k ovládnutí vzduchu, pohoří, moří a tak dále ustanoveni noví duchové; tehdy se nezřídka také stává, že nová košťata metou čistěji nežli stará; proto také po takových zjevech nastává brzo množství všelikých větrů a barometry pilně ukazují „proměnlivo“, proto při takovém zjevu nelze na nějakou dobu počítat se stálostí počasí.

Zmíněné bělomodré pruhy nejsou tedy nic jiného, nežli jaksí klidně pospolu stojící zástupy duchů a to na povrchu třetí a nejčistší oblasti vzdušné, které tímto nyní popsáním způsobem mohou být viděny dokonce tělesným okem člověka.

Duchovně založení lidé, kteří mají dvojí zrak, viděli by zde více nežli pouze bělomodré pruhy; avšak tací lidé stali se v této době, kdy se všechno začíná modelovat ze železa, vzácnějšími nežli diamanty v severních krajinách Země, kde se sice také ještě vyskytují, avšak jak bylo řečeno, nadmíru zřídka; a když se vyskytnou, pak jsou malé, neúhledné a také bez zvláštní velké ceny - nebo: nyní je zoufale málo Pavlů a Petrů.

Tím je však také přirozený anebo hmotný popis Země skončen a příště budeme rozjímat o Zemi duchovní.

* * *

ZEMĚ DUCHOVNÍ

27. KAPITOLA VZNIK A ÚČEL HMOTY

(9. února 1847)

Při zkoumání duchovní části Země budeme, abychom se důkladně poučili, postupovat ve směru opačném a nepůjdeme tedy z hloubky do výše, nýbrž s výše do hloubky, což je zcela v pořádku, protože nikoli z nitra na venek, nýbrž zvenčí do nitra třeba se obracet, má-li se dospět k vlastnímu duchovnu, jež je při každé věci to nejhlubší a nejvnitřnější.

Bylo vám již až příliš často ukázáno, že uvnitř hmotna se skrývá vždy duchovno a že vlastní viditelná hmota není o sobě v podstatě nic jiného, nežli zajaté, spoutané a zpevněné duchovno; přesto však budiž i zde k důkladnějšímu poznání toho podáno ještě leccos na vysvětlenou.

Ať uvažujete o jakékoli hmotě, neshledáváte, že by se jevila nějak úplně celistvá, nýbrž každá hmota je dělitelná, protože se skládá z částic a mezi těmito částicemi jsou vždy ještě malé prostory, které přírodovědci nazývají póry.

O dělení hmoty není žádnému učenci dosud jasno a nikdo nemůže určit, do jakých konečně nejmenších částic je hmota dělitelná. Vezměme jen na příklad grán ^{*3)} pižma, položme jej na nějaké místo ve velké místnosti: v krátké době se tato velká místnost ve všech svých prostorech naplní pižmovou vůní a takový kousíček pižma se může nechat ležet i mnoho let, aniž pozbude patrnou ztrátu svého objemu a na váze; a přece se v každé vteřině jistě odloučilo mnoho milionů částíček od tohoto kousku, aby se rozsáhlé prostory oné místnosti neustále naplňovaly pižmovou vůní. Podobných příkladů mohlo by se uvést ještě velké množství; pro naši věc však postačí tento jediný příklad, abychom poznali, že o nějakém definitivním (konečně platném) určení dělitelnosti hmoty lze mít pochybnosti. Je-li však nyní prokázáno, že veškerá hmota je, aspoň pro vaše pojmy, téměř až do nekonečného minima dělitelná, je zajisté na druhé straně více než jasné, že hmota je nutně složena z částic. Kdo však pojí tyto částice dohromady a slepuje navzájem tak pevně, že vypadají konečně jako jednoduchá masa, která je mnohdy více, mnohdy méně pevná? - Hledte, to je již první stupeň, na němž začíná duchovno.

Tyto nekonečně malé částice nejsou původně nic jiného, nežli síla idejí ze Mne, Tvůrce všech věcí; tato idejová síla dostává tvar a tento tvar dostává život ze Života Tvůrce.

Tvůrce dává nově oživený tvar svobodně ze Sebe, dává mu ze Svého vlastního Prásvětla vlastní světlo a s tímto světlem, jež je živé, vlastní inteligenci, kterou se znovu oživený tvar poznává a sebe sama jako samostatnou bytost si uvědomuje.

Když se tvar takto poznal, je mu dán řád, zákon všeho bytí a tímto řádem nejvnitřnější oheň Božství, jiskra věčné lásky; z této jiskry vychází vůle. Nyní má znovu oživený tvar světlo, sebepoznání, sebevědomí, řád a vůli a může svou vůli podle řádu zařídit anebo též proti tomuto řádu jednat.

Jedná-li a pohybuje-li se takový nový tvor podle řádu, upevní se jako strom a bude vystupovat jako dokonalá svobodná bytost ve velkém prostoru stvoření k věčnému dalšímu trvání, protože celá jeho bytost je stvořena ze Mne, jenž jsem přece jistě věčný a věčným zůstanu; a člověk je tvor, protože veškerá jeho bytost je stvořena ze Mne a jeho úděl nemůže být jiný nežli Můj vlastní, protože je čerpán ze Mne tak, jako když někdo čerpá ze studny vodu, je voda v nádobě stejná s vodou ve studni a má stejné určení, jako původní voda ve studni, z níž byla čerpána.

Není-li však taková nová bytost anebo tvor se svou svobodnou vůlí poslušen daného řádu, pak jde ovšem vstříc svému zániku aneb svému rozkladu, což může být zcela snadno pochopitelné.

Když někdo zasadí rostlinu do země, nedopřeje jí však vlhkost, sluneční světlo a teplo, - co se asi stane s rostlinou? Dejme tomu však, že by tato rostlina měla svobodné vědomí a mohla by si vzít vodu, světlo, teplo, ale nechtěla by, - co z ní bude? Uschne a zanikne.

Anebo, někdo by se chtěl dát malířem věrně vypoodobnit, nechce však svůj obličej nikdy obrátit k malíři, jaká z toho bude nakonec podoba?

Mně, Tvůrci, nemůže však být lhostejné, zda bytost, kterou jsem nejen jako obraz v ideji pojmul, nýbrž způsobem dříve popsáním z plnosti Své božské podstaty stvořil, trvá jen po nějakou dobu, či věčně. Prvá, (jen totiž po nějakou dobu trávající bytost) musela by zřejmě být s to

³ 6,06 gr.

část ze Mne zničit, což je nemožné; může tedy, byvši jednou stvořena, být stvořena jen pro věčnost.

Avšak takový tvor se může v Mém řádu zvrátit a to je právě tolik, jako pro Mne jaksi přestat trvat; neboť kdo není pro Mne, je proti Mně. Takto by se však tvořila časem vedle Mne protichůdná síla a mocnost, která by porušovala Mé svobodné působení, což by jinými slovy znamenalo nic jiného, nežli že já, nejvyšší Dokonalost, bych musel být Sám nedokonalý, kdybych měl vedle Sebe trpět nedokonalost.

Aby se tomuto největšímu zlu čelilo, bývá tvor, který se nechce podrobit Mému řádu, ihned zajmut a upevněn na jeden bod a na jedno místo; a hleděte, toto zpevnění je to, co znáte, vidíte a pociťujete jako hmotu.

V základu nekonečně mnohých částíček hmoty spočívá nezměrná inteligence nově stvořené, nyní však zajaté bytosti, kterážto inteligence nemůže nikdy zaniknout; ale je upevněna a ke Slunci ducha obracována po tak dlouho, až dospěje takové zralosti jako zrcadlo, které tak dlouho přijímá světlo Slunce, dokud je Slunce nepřevrátí a pro vše ostatní neoslepí, až nakonec je schopno přijímat už jen světlo Slunce. Zevnějškem bude zrcadlo ovšem stále mdlejší a jeho hmota bude stále kypřejší a pórovitější; avšak právě tím se bude tato hmota stávatí vždy způsobilejší pojmut ve všech svých rozložených částicích obraz slunce i když také nanejvýš zmenšený; a to je právě dobrý přechod: taková bytost začíná totiž přijímat Božství ve všech svých částech a ne jen v části jednotlivé. A tak nestačí, říká-li někdo: „Pane, Pane!“, nýbrž musí Pána přijmout do všech vláken svého života; teprve pak je zralý, aby se opět navrátil odkud přišel.

Z toho důvodu musí být konečně veškerá hmota rozložena opět v minutissimum (v nejmenší součástky), aby tu již nebyla žádná částíčka, která by nebyla způsobilá přijmout obraz věčného Slunce; a v tomto přijetí věčného Praobrazu je pak opět nové stvoření, v němž se dřív zajaté, nyní však opět osvobozené nezměrné inteligence nějaké bytosti opět uchvacují, vrací se do prvního Právru a stanou se opět tím, čím měly zůstat již od prvopočátku.

Z tohoto úvodu bude vám zajisté jasné, že ve hmotě nemůže být nic jiného, nežli jen duchovno; a tak budeme nyní moci po dobře osvětlených cestách putovat po duchovní Zemi i do ní.

28. KAPITOLA DUCHOVÉ NEJVYŠŠÍ VZDUŠNÉ OBLASTI

(10. února 1847)

Obrátme se nejprve do nejvyšší vzdušné oblasti a poohlédněme se, jaké duchovní bytosti jsou tu domovem a jak si počínají.

V této oblasti jsou již samí dokonalí duchové a vesměs tací, kteří byli dříve tělesnými lidmi na tělese zemském. Tito duchové požívají již ustavičně světlo; neboť také přirozeně není v oné výši nikdy úplně tma. Avšak po stránce duchovní je tu již ustavičný nepřetržitý den; neboť tato třetí oblast vyznačuje již třetí, zcela čistý duchovní stupeň, zatím co druhá oblast ještě není čistá a je vystavena velmi častým zákalům; ještě více to však platí o první aneb nejspodnější vzdušné oblasti, v níž téměř v prvním stadiu (vývojovém stupni), bez ladu a skladu vládne vespolek dobro i zlo.

Nyní víme, že v třetí oblasti jsou domovem nejčistší duchové této Země. A proč? Co tu dělají?

Žádný duch, byť sebedokonalejší, jenž přechází s této vnější přirozené Země do Země duchovní, nemůže ihned vystoupit do vlastní velké nebeské Říše a to proto ne, že k jeho konečné dokonalosti vždy ještě v těle zemském zbývá něco, co však může přijímat jen poněmáhlu. Teprve když přijal do své bytosti poslední zbytek toho co mu zušlechtěné a zduchovnělé přináleželo, může tuto oblast opustit a vejít do skutečného prvního stupně Říše nebeské.

Duch sice o sobě, jako prapřincip (prazáklad) života ze Mne, nepotřebuje ovšem ke svému zdokonalení nic z těla zemského; avšak jeho tvarová bytost, kterou je duše, musí až do posledního atomu sjednotit v sobě opět to, co jí bylo kdysi dáno z nekonečné hojnosti Mé jí vytvářející ideje. Toto dané se skládá z nekonečně mnohých částic inteligence, které ovšem při umírání člověka nemohou být najednou uvolněny. Jsou to části jeho těla a specifika, která po dobu svého života vdechl a vydechl, též všechny odpadky jeho těla, jeho slzy, také někdejší vývrhy

jeho těla, dokonce jeho oděv, jeho příbytek; krátce vše, co kdy vytvořil a učinil svou silou, to vše musí být časem jako jaksi očištěné psychické (duševní) specifikum přijato psychou (duší), aby pak duch měl v sobě samém úplnou obhlídku a touto obhlídkou co nejjasnější rozpomenutí na vše to, co se událo s jeho úplnou bytostí a jaká byla celá dlouhá cesta, na níž opět dospěl ke své praprvotní dokonalosti.

Tohoto jaksi zvláštního rozpomenutí nemohlo by se však duchu dostat, kdyby do jeho psychické podstaty nebylo pojata vše to, co původně náleželo k jeho bytosti a co vše si osvojil na této dlouhé okružní cestě. Proto se také praví, že všechny vlasy na hlavě jsou sečteny a že jen ten kdo kráčí podle Mé nauky, shromažďuje; kdo však jedná jinak, rozptyluje. Musí tedy duch ještě nějakou dobu čekat, dokud nebylo vše to jeho přijato jeho bytostí.

Jak tu však pozná duch co je jeho? - To spočívá již ve věčném řádu. Jako každá tráva vyhledá z nekonečného množství specifík přesně specifikum své, tak ještě přesněji najde duch to své.

Co však činí zatím duch? - Jedná podle zákonů lásky a tak vládne v této oblasti a svou přítomností a svým láskyplným jednáním způsobuje, že je tu tento třetí vzduch a urovnává a upravuje cesty předně těm, kdož vystupují jako nováčkové do této oblasti a poukazuje jim místo a činnost; potom ovládá, poučuje čistší již duchy v dolní oblasti; a když se tu vyskytnou třenice a chmury, snáší se jako všichni jemu rovní dolů jako zakladatel míru a energicky zde působí.

Když sem však přijdou cizí duchové z jiných světových těles, zkouší je a shledá-li je zdatnými, vede je po pravých cestách dolů k Zemi, účastní se svým vlivem při plozeních, pomáhá takovým nově přišedším duchům na cestu těla této Země a stará se pak také, aby tito duchové provedli přesně ony zkušební cesty v těle, po kterých se na jiných světech rozhodli kráčet, aby se mohli stát dětmi Pána.

V této třetí oblasti kráčí a přebývají obzvláště dobře vám známí tak zvaní ochranní duchové lidí. Avšak tito čistí duchové nejsou ještě jedinými samovládci a také jimi ještě být nemohou, protože se jim z oznámených již důvodů nedostává v mnohé příčině dokonalé poznání; proto jsou také ustavičně nad nimi a mezi nimi dokonalí andělstí duchové, kteří dávají těmto duchům vždy správné poučení co mají činit a pořádat. Avšak duchům této třetí oblasti je právě tato třetí oblast dokonce nádherným rájem, kde mají vše, cokoli jen jejich srdce v lásce k Bohu může potěšit.

Jsou tu přenádherné krajiny, které se však řídí vlastností ducha; neboť zde se každý duch již stává tvůrcem své půdy a krajiny, v níž je domovem. Tato krajina je nadmíru plodná a bohatá na všechny věci. Duch požívá zde všeho v hojnosti a je dalek všelikého hladu. A hleďte, právě v tomto požívání přijímá pak duch ponenáhlu vše to, co z jeho bytosti zůstalo ještě lpět na Zemi; a tyto plody a krajiny jsou jaksi odrazem od Země vystupujícím v této třetí oblasti psychicky specificky vytvářeny a duch je poznává jako to své, přijímá je do svého poznání a teprve z tohoto svého poznání přichází pak do skutečného zření toho co je jeho, požívá pak také totéž a přijímá to úplně do své bytosti. Když pak všechno toto přijal a není Zemi aniž ona jemu jaksi již nic dlužen, pak teprve dosáhl úplné solidnosti a může být přijat k vyššímu zdokonalení do Říše nebí.

Mohou však být také duchové, kteří z důvodů vám již známých, mají ještě leccos jim příslušejícího v jiných světových tělesech. Tito duchové stoupají pak též ke sférám oněch světových těles, odkud buď obdrželi své hlavní specifikum, anebo kde kdysi již tělesně žili, aby si také odtamtud odnesli co jim přísluší, - avšak to vše cestou lásky, která jediné je přitažlivým principem. A to vše se musí stát svobodnou volbou, v níž se každý duch snaží, aby nashromáždil v sobě to, co je Mé a aby Mně to pak ve své velké lásce ke Mně úplně navrátil.

29. KAPITOLA POBYT A BLAŽENOST ČISTÝCH DUCHŮ

(11. 6nora 1847)

V navrácení a to v úplném navrácení spočívá právě budoucí dokonalý, nejdokonalejší a nejvyšší nejdokonalejší stupeň blaženosti; avšak nepohledává se anebo nevyžaduje se od ducha vyúčtování, týkající se navrácení všeho toho, co náleželo k jeho bytosti, aby snad jaksi na vlastní účet navrátil, co mu bylo původně a na jeho celém putování dáno.

Cokoli se týče jeho těla a vůbec všeho jeho pomíjivého, specifického, to dostává v řádné

y časové posloupnosti bez svého přičinění; avšak jiné je, co se týče jeho způsobilosti, přijmout opět vše to, co kdysi náleželo jeho bytosti. Pokud se týká této způsobilosti, bude mu jaksi skutečně vydat počet a to proto že takovou způsobilost může a má každý duch nabyt z předpisu čistého náboženství. Kdo zde nechce být činný a svůj talent zakopává a obírá se raději tím co je těla, nežli tím co je ducha, ten si pak musí sám přičíst, když bude souzen slovem, které mu bylo dáno z nebes jako věrný průvodce, jak by měl život opět shromáždit a navrátit (zpět přinést) tam, odkud on původně přišel.

Že tedy duchové již zčištění musí ještě delší dobu prodlévat v této třetí oblasti, aby přijmuli svá psychická specifika, anebo srozumitelněji řečeno: že musí v třetí oblasti čekat tak dlouho, až jaksi to jejich pozemské zetlí a ze zetlelin přejde do svého duševna, pak to nelze snad považovat za trest, nýbrž za stejnou nutnost, jako je trvání tělesného života na Zemi, jež musí činit též jistou dobu, u někoho kratší u jiného delší, aby v tomto trvání života nabyl duch čas, by se ve své bytosti opět víc a více vyvíjel a projevoval.

Kdo by tu mohl tvrdit, že by někdo musel vydat nějak počet z času, který strávil na Zemi v těle? Vždyť tento čas je nutností a je mimo dosah vůle ducha, - právě tak jako také nikdo nebude muset vydat počet z toho, jak dlouhé snad vyrostly jeho vlasy anebo nehty na jeho prstech a rovněž ne z tepu svého srdce a z toho, jak často nabíral dech; neboť to vše je nutnost. Počet, anebo lépe řečeno soud, týká se jedině činné vůle; vše ostatní je lhostejné, je zcela v řádu a podává se svobodně, jen když byla vůle přivedena do řádu podle čistého poznání Mé božské vůle.

Prodlévají-li tací čistí duchové mnohdy i několik staletí v této třetí oblasti, pak tím nejen nic neztrácí, nýbrž mohou jen získat; neboť předně (to jest zatím) jim naprosto již nic nechybí jsou nadmíru šťastni a blaženi. Co se však týče jejich stále přibývajících inteligence, je to zřejmě stále získávání a čím více tu získávají, tím dokonalejší se navrátí tam, kde se jedná o jejich konečné a věčné určení: Mají tu jen malý úkol a jestliže jej řádně a moudře provedli, budou jednou tím způsobilejší, aby mohli zastávat velké věci, kdy jako andělští duchové budou muset svou působnost rozšířit nejen na jednotlivé části nějakého světového tělesa, nýbrž duchovně na celé Světy a Sluneční oblasti a odtud budou muset svou účinnost uvést do hmoty. K tomu je třeba jistě více, nežli bdít zde pouze nad jednotlivými krajinami a to pod vrchním vedením andělských duchů jimž byl svěřen úkol bdít nad touto celou Zemí od středu až k Slunci.

Ano, Moji milí, kde vy svými očima spatřujete málo a nebo nespátřujete nic, tam se dějí velmi velké věci a je tomu tak, jak kdysi řekl jeden mudrc: „Mezi Zemí a Sluncem se dějí věci, o nichž se lidskému rozumu ještě ani nezdálo.“

Tito čistí duchové sestupují nezřídka také do druhé, mnohdy i do první oblasti; na Zemi jsou jejich viditelná sestupišťe hlavně místa, která pro svou značnou výšku jsou pokryta stále sněhem a ledem. A v tom spočívá také důvod, proč takové krajiny působí téměř na každého člověka, jak říkáváte, magickou oblažující a zároveň celou lidskou mysl rozveselující, posilující a uklidňující přitažlivou silou. Kdo je srdce smutného a pln nepokoje ve své mysli, ať se odebere ve jménu Mému na takovou výšinu anebo jde aspoň do její blízkosti a jeho mysl bude jako posilujícím balzámem polita.

Kdežto mysl v hlubších oblastech stává se stále tupější, těžší a chorá, podobná pocitu toho, jenž sestupuje do horské rokliny a do jeskyně, tak bude pocit toho, kdo vystoupil na takovou čistší výšinu, veselejší a veselejší a kdo přijde nahoru, může právem zvolat: „Pane, zde je dobře být!“ - Ale tu pak pravím na to: „Ještě není pro tebe čas, abys tu zůstal !“ Ale přesto nicméně pravím:

Chodte rádi na hory! Neboť také já, když jsem krácel v těle po Zemi, chodíval jsem často na hory; na hoře jsem byl proměněn; na hoře jsem zapudil odtamtud největšího pokušitele; na hoře jsem kázal Království nebeské; na hoře jsem Se modlil a na hoře jsem byl ukřížován! Proto chodte rádi na hory; neboť nejen váš duch, nýbrž i vaše tělo získá přitom více nežli ze sta lékáren.

Takto jsme však proputovali také třetí duchovní oblast Země a zbývá už jen něco málo zmínit se o tom, že prvenci čistých duchů se zdržují nejprve tam kde tělesně bydleli na Zemi. Když se však stali již dokonalejší, pak se okruh jejich působnosti rozšiřuje na všechna místa Země; ti nejsilnější však bdí nad Krajinami polárními, měkčí, jemnější a slabší nad tropickými krajinami Země a ti, kdož jsou velmi čilí bdí nad moři jezery a řekami a začátečníkům se svěřují k dozoru větší anebo menší pohoří a vše co se tu nachází.

K tomu si můžete ještě poznamenat, že ženští duchové bdí většinou nad životem rostlin a mají též vliv na veškerou vegetaci povrchu zemského.

Jelikož nyní víme také toto, můžeme již sestoupit do druhé oblasti vzdušné, kde je to již pestřejší nežli ve třetí (to jest. v) oblasti mírové. Příště tedy o oblasti druhé!

30. KAPITOLA DRUHÁ VZDUŠNÁ OBLAST A JEJÍ DUCHOVÉ

(13. února 1847)

Jako je u člověka přechod z čistého duchovna do tělesnosti, tak je také přechod mezi nejvyšší a střední oblastí a obě oblasti mají se k sobě jako duše a duch. Duch působí do duše a může ji pronikat; duše však nemůže nikdy vystoupit nad hranice ducha, nýbrž musí tu být, aby byla pronikána duchem, kdežto duch zde není, aby byl pronikán duší; duše však může být přijímána duchem, načež se pak sama stává duchovní.

Podobným způsobem mohou také duchové druhé oblasti přecházet do oblasti třetí, když se jejich duše aneb abychom tak řekli jejich substanciální těla vždy víc a více zduchovňují a s duchem úplně sjednocují. Duše o sobě, jako kompendium (složenina) nesčetných substanciálních inteligentních částic, je tedy též nabita všelikými pudy, které v sobě obsahuje jako specifika.

Když tu a tam to či ono specifikum více vyniká, pak se všechna ostatní specifika přiklání na bod, kde taková specifická eminance ^{*4)} vystupuje. Taková přiklání způsobují pak v duši nějakou vášeň; tato vášeň může však být ihned zaměněna za vášeň jinou, vystupuje-li do popředí nějaký jiný specifický bod duševní inteligence, přehluší a přezáří jaksi všechny ostatní duševní specifická body inteligence a přikloní si je.

Z tohoto vylíčení každý snadno pozná, jak mnohá duše, při níž duch není bdělý, bývá nesčetnými vášněmi a žádostmi poháněna od jednoho pólu ke druhému. Co však zde v duši jaksi v jedné bytosti vystupuje jakoby soustředěné v jednom bodě, to platí tím více v celku v naší druhé oblasti, protože v ní přebývají vesměs duše, u nichž duch není ještě úplně probuzen. Jedna duše má ten hlavní pud, druhá zase onen a miliony duší mají miliony různých sklonů a pudů; jedna chce bojovat, jiná chce mít pokoj; jedna nehledá nic nežli tajemství stvoření, jiná duše botanizuje; jiná opět neustále cestuje a tak má každá z milionů duší jiný pud.

Jak pestrá duševní matenice musí tudíž nastat v této druhé oblasti a jak nesčetné, přerozmanité výjevy musí tu být způsobovány, které konečně takřka jakoby zhuštěny přecházejí do přirozeného, tělesným očím viditelného světa! A tak tomu také je. Všechny ty přerozmanité oblačné útvary a ještě nesčetné množství jiných zjevů v této střední oblasti pochází odtud a žádný den a žádná noc nepřináší co do podoby úplně zcela opět totéž, co tu již jednou bylo.

Pozorujte jen jednou denní utváření oblaků a nakreslete si je; a kdybyste sto let, ano ještě mnohem déle každodenně srovnávali nové oblačné útvary s oním vámi jednou nakresleným útvarem, neuzříte nikdy zcela týž, jaký tu již jednou byl! Tak také objevíte ještě mnoho jiných zjevů, které svým druhem zůstávají sice opětovaně podobné, avšak tvarem nikdy. A tu ani jedna sněhová vločka se nepodobá úplně druhé a žádná dešťová kapka není přesně tak velká jako druhá a padají-li kroupy, srovnejte jednou dvě kroupy, zda jsou si navzájem úplně podobné! Jak ve tvaru tak i ve váze se najde rozdíl. Led bude sice ledem, - leč to je druh; avšak způsob jak se led utváří, je právě tak nestejný, jako jsou nestejné vášnivé útvary z bytostí duševních. To lze však také již poznat na povrchu zemském u lidí dosud žijících.

Povšimněte si jen domů ve městě; druhem jsou sice všechny stejné, musí mít stěny, okna a střechu; avšak nenajdete tak snadno dva domy, které by si byly úplně podobné. Jeden je o něco vyšší, druhý o něco nižší, jeden je zbarven tak, druhý jinak; a tak mají ještě nesčetné množství růzností.

Tato různost ve vytváření pochází od různé duševní náklonnosti toho, jenž dal ten či onen dům postavit. Tak má také každý člověk jiný kabát a žádný krejčí neudělá jeden kabát jako druhý. A tak je také velká rozmanitost i v jiných uměleckých výtvorech lidí; každý, kdo se naučil psát, má zvláštní písmo. nemající s písmem druhého nic společného, ježto jistě žádná čárka se neshoduje s čárkou druhého. Utváření je tedy všude jiné, i když také druh zůstává stejný.

⁴ Eminence – původně název pro kardinály – zde ve významu autority; vyd.

Anebo dejte si od několika stejně zručných malířů vymalovat jeden a týž předmět; každý jej sice vystihne, avšak způsob podání, to jest forma bude zcela vlastní. Anebo dejte desíti hudebním skladatelům jednu a tutéž báseň, aby ji každý svým způsobem zhudebnil; tu se zcela nápadně ukáže, že každý najde na tuto báseň zcela jinou melodii.

Všechny tyto rozdíly ve formálním podání spočívají v nesčíslně rozmanitých bodech specifické inteligence v duši. Podle toho zda ten či onen z těchto bodů převládá, řídí se také způsob jednání duše. Vane tu tedy neustále jiný vítr; objevují se tu neustále nové zjevy a nikdy se již úplně neopakuje, co tu již bylo, zejména nejméně již tam, kde produkující se inteligence nejsou pod žádným pozitivním soudem, což je právě u duší lidí, protože se musí opět zapracovávat do původní svobody. Jen je mezi duší odloučenou a duší žijící dosud v těle tento rozdíl:

Duše žijící dosud v těle může procházet spoustou vášní a tak je člověk téměř každý den jiný; dnes cítí a myslí tak a dělá si ta či ona předsevzetí, zítra je to jako smazáno a jedná již zase podle jiného intelektuálního, substanciálně specifického duševního těžiště. Dnes je někdo štědrý, - každý chudšas by se měl dobře, kdyby k němu dnes přišel; zítra nastoupí na místo toho liberální hamižní těžiště a dnes štedrému je zítra každý žebrák protivný a dokonce je mu líto jeho liberalitu předešlého dne.

Ale jinak je tomu u duše od těla odloučené: U této duše vystupuje obyčejně jen jedna hlavní vášně, ovládá duši stále víc a více a ponenáhlu přitáhne do své oblasti všechny částice inteligence; proto také Pavel praví: „Jak strom padne, tak zůstává ležet!“, - tím se sice nechce říci, že odloučená duše je jaksi nepolepšitelná, nýbrž jen to, že zůstává v zajetí jedné ze svých hlavních vášní, dokud tato vášně jaksi nestrávila všechny ostatní částice specifické inteligence, což má pak za následek velkou chudobu duše a tato duše pak přechází do stavu pustoty, v níž je jakoby úplně nahá a v noci a v mlze. Teprve v této pustotě může se pak duch uvolnit a začít svou duší prostupovat a to je pak přechod z druhé do třetí oblasti. Avšak dokud tento stav nenastal, nemůže se duch rozšířit a nemůže duši prostoupit, protože její specifika jsou ještě příliš hmotná a tudíž ještě příliš neduchovní.

Jelikož se tedy v druhé oblasti sejde množství různě naladěných duší, z nichž každá v sobě chová svou hlavní vášně a podle ní žije a působí, je podle této snadno pochopitelné zásady nadmíru snadno zřejmé, že se také zjevy, mající svůj původ v této duševní rozmanitosti, musí jevit co do formy nanejvýš různě. Proto má každý blesk jinou klikatinu, každý oblak a obláček jiný útvar a pohyb; proto větry vanou křížem krážem a právě z toho důvodu nastává hned průlom mraku, hned liják, hned mžení, hned velké, hned střední, hned malé sněhové vločky a na tisíce podobných zjevů více, které se zejména nadmíru často vyskytují v krajinách tropických a v polárních zemích této Země.

Tot tedy nutný všeobecný úvod přistě budeme o této věci zvláště uvažovat.

31. KAPITOLA SHON DUCHŮ V DRUHÉ OBLASTI VZDUŠNÉ

(15. února 1847)

Zde lze hned na počátku položit otázku: Je chování duchů této druhé oblasti dobré či zlé a je na vzestupu anebo na sestupu?

Tato otázka bude právě dosti jasně odpověděna několika zvláštními úvahami o chování duchů v druhé oblasti a každý tu bude moci snadno poznat, co je na něm bud dobrého anebo zlého a kam směřuje.

Tato druhá oblast se podobá nejvíce pozemskému životu lidí na povrchu zemském. Je tu ustavičný hon a shon, srovnání stejně smýšlejících, válka, vražda, zajímání, porážka, útek, krádež a loupež, konání zla, aby se způsobilo opět dobro. To vše lze mít v této druhé oblasti. Tato oblast je vlastním bojištěm duchů; proto také pohoří, která jsou většinou v této oblasti, vyjadají obyčejně nanejvýš zničená jako mnoho let obléhaná pevnost. Již pohled na tyto výšiny dostatečně ukazuje, co sporů a bojů se odehrává v této oblasti. Avšak zde vládne také svoboda jako nikde jinde - a to proto, že právě zde je místo, kde se duchové připravují buď pro nebe nebo však také pro peklo; neboť duše a duch každého zemřelého přijde ihned po smrti nejprve do této oblasti v níž žije dále právě tak, jako žil na Zemi. Požívá úplnou svobodu a vyhledává si zcela přirozeně sobě rovné; konají se tu spolková srovnání a kde je jich jednou několik ve spolku

pohromadě, kují se ihned plány, jak by bylo možno toho či onoho obyčejně mocí anebo Istí dosáhnout.

V těchto spolcích bývají pak také opět zrádci, kteří prozrazují plán svého spolku jinému mocnějšímu spolku. Když se potom dva, mnohdy i více spolků skrze zrádce dozví o zlých plánech, které navzájem kují, tu dochází již ke zbrojení, které lze v přirozeném světě spatřovat jako stále přibývajících kalných mraků. Netrvá dlouho a rozhořčené zástupy vytáhnou proti sobě. Avšak nad nimi jsou vše prohlédající mocní duchové míru; tito duchové se snesou dolů, zajmou klidně rozhořčené zástupy a shodí je na Zem, načež to pak trvá opět nějakou dobu nežli se, abychom tak řekli, zotaví a nabudou sílu a odvalu, aby se opět poněmáhle a zcela potichu navrátili opět tam, odkud byli vyhozeni a svrženi jako nějaký špatný host z hospody, což se však v duchovní sféře nevyjímá tak, jako se nám to jeví zde ve světě hmotném, nýbrž tak, jako kdyby zde byla opravdová smečka darebáků policejní stráží zatčena, svázána a pak zavřena do patřičného vězení. Vězením je hmota, v níž jsou opět zajímáni a policejní stráží jsou duchové míru z třetí oblasti. Kdy se po takovém rázném napomenutí duchové pokoří a tímto pokořením uvedou do stavu, že mohou a chtějí vyslovit Mé jméno a v tomto jménu hledat pomoc, záchranu a spásu, pak jsou tací duchové ihned duchy míru přívětivě pozdraveni, přímo do třetí oblasti vedeni a tam, zpočátku ovšem co nejdoleji, v této oblasti ubytováni, kde pak již žijí neustále ve spojení s těmito čistými duchy a odtud podle stupně přibývajících lásky ke Mně a k Mému řádu, stoupají stále výš a výš.

Takový děj lze vidět též v přirozeném světě a to v nezdělané se vyskytujícímu jevu mizení mraků na obloze, - kde naopak, nastávají-li zlá srovnání, začínají se náhle volně na obloze zejména kolem vrcholů vysokých hor, tvořit mraky tam kde dříve bylo možno ještě vidět nejčistší vzduch.'

Tento jev pochází z toho, že tací duchové se stávají stále vášnivějšími a vášnivějšími, čímž se právě v té míře víc a více materializují (zhmotňují), čím kombinovaněji a navzájem tísnivěji v nich zlé vášně vystupují; neboť veškerá hmota je co nejdále ode Mne a není o sobě ničím jiným nežli otiskem nejzvrácenější vášně.

Je-li tedy duch jat vášnivostí své duše, vzdaluje se ode Mne a čím více se ode Mne vzdaluje, tím se stává nemotomnější a hmotnější, až se dokonce stane na hmotném světě pod nějakou jeho vášni odpovídající hmotnou formou viditelný, načež pak brzy jsa pro tuto druhou oblast příliš těžký, bývá jako zajaté, hrubohmotné tělo svržen dolů svou vlastní tíží, která odpovídá vůli duchů míru, jako tato vůle odpovídá vůli Mé; neboť Má vůle je vlastní tíže všech těles.

Že pak tací duchové zůstávají často zcela hmotní a ze své vlastní zlé vůle, nežli by se pokorili, obývají raději kupy výkalů, nejspinavější zvířata a nejošklivější rostliny, o tom svědčí za všech dob spousta příkladů a musí tu zavládnout dobré řízení, aby se takový svržený vyvrhel nevrhl ve své zlobě na ušlechtilé plody a ušlechtilá zvířata; neboť kdyby se tak stalo, pak by byly zničeny plody i zvířata.

Zcela stejný původ má nákaza brambor předešlého roku (1846; vyd.); když mnohdy žitná a pšeničná pole náhle zesnětí, je to opět jeden plod, který se hmotně projevil uvázáním se na takové zlé duchy. Tací zloduchové se nezdělaně vrhají též na všeliká zvířata; tehdy se pak brzy objevuje nákaza u zvířat, které nejsou ušetřeny dokonce ani ryby ve vodě. Tak je také zhusta i vlastní mor, jakož i jiné nakažlivé nemoci u lidí následkem takovýchto zlých duchů, kteří se zmocňují někdy lidských těl, čímž zničí tak či onak tělo, načež pak následuje snadno přirozená smrt, není-li ve jménu Mém použito ihned takových specifických prostředků, jimž tito zloduchové musí ustoupit.

Nyní už víte leccos o tom, zda tito duchové jsou dobří nebo zlí a kam se ubírají a jak. Abyste však též náležitě jasně pochopili, jak se mohou tací duchové se svou inteligencí dát zaklet do zdánlivě mrtvé hmoty a jak se této hmoty jaksi démonicky zmocňují, o tom budeme ještě podrobněji uvažovat příště.

32. KAPITOLA KTERAK SE DUCHOVÉ ZMOCŇUJÍ HNOTY

(16. února 1847)

Je ovšem těžko si představit, že by snad v takové dešťové kapce, ve sněhové vločce, v kroupě anebo dokonce v nějakém obláčku byli jaksi shnětení a stlačeni jeden nebo několik duchů a že by v tomto objemu obdrželi nějakou váhu, následkem níž by mohli snadno spadnout anebo být svrženi dolů; avšak podrobnější popis vám věc zcela osvětlí a ukáže, jak je ta věc možná.

Nesmíte si snad myslet, že by duch se svou duší byl snad sežmoulán jako nějaký arch papíru, až konečně vypadá jako neúhledná kulička. Tak tomu není. Lidský tvar ducha zůstává neporušen, jenom co náleží duši a to ne zrovna její tvar, nýbrž její specifika, jsou stěsnána v krajině srdeční a v tomto stěsnání, podle toho zda je silnější či slabší, objevují se pod zmíněnými meteorickými útvary.

Nesmíte si snad představovat, že v takové kroupě padá dolů nějaký celý duch svinutý se svou duší v klubku, nýbrž toliko jeho hmotná přání. Tato přání bývají konečně pro svou hmotnou smysluplnost duchy míru stěsnána a stávají se hmotnými a těžkými. Ježto tato přání jsou však živoucím vlastnictvím ducha a jeho duše, bývá duch se svou duší i s tímto svým nově vytvořeným hmotným těžištěm přitahován tam, kam toto těžiště musí pro svou hmotnou vlastnost nutně směřovat.

Abyste si tuto věc ještě jasněji představili, podáme vám snadno pochopitelný obraz. Představte si lidský tvar, který by byl složen z tak zvaných zlatotepeckých mázder takřka ve vzdušný balon, který by mohl být právě tak jako balon naplněn plynem vodíku a když by byl naplněn, měl by tvar člověka a jistě by brzy vystoupil do vyšších vzdušných oblastí. Kdyby v tomto balonovém člověku vodíkovým plynem naplněném nastalo náhle zhuštění vodíkového plynu, pak by se toto nahodilé vodové klubko stalo přirozeně těžší a svou tíhou by také přirozeně spadlo k zemi; jelikož je však toto vodové klubko nikoli vně, nýbrž uvnitř našeho balonového člověka, jenž právě tímto vnitřním uchácením vodíkového plynu ztratil na nutné rozpínavosti, bývá pak také tento balonový člověk svým vodovým klubkem stržen k zemi. Na tvaru tohoto balonového člověka se nic neztratilo, jen se tu a tam scvrkl a jaksi zhubnul, avšak následkem svého nově vytvořeného těžiště nemohl se již udržet ve vysoké vzdušné oblasti. Když se však dole na zemi, tedy na hmotné pudě, zhutnělé vodové klubko novým teplem rozloží opět v dřívější plyn, pak balonový člověk zase stoupne.

Hleďte, to je ačkoliv zcela hmotný, nicméně však duchovno přiměřeně znázorňující velmi vhodný obraz, z něhož můžete vyrozumět, kterak se duchovní člověk, jehož duše je duchovně balonovitý vnější tvar, ve svém nitru zhušťuje, tím se stává těžký a se své výše zaměřuje ke skutečné hmotě, kde se však toto hmotné zhutnění jeho smyslových přání ohněm jeho v pokoře probuzené lásky brzy opět rozkládá a on pak upokořenější vystupuje pozvolna opět tam, kde je místo přiměřené jeho podstatě.

Duchové velmi zle smýšlející bývají často zhuštěni v kameny a padají jako takové dolů, načež to pak jde s rozkladem již značně pomaleji, nežli když toto zhuštění vstupuje do hmotna pod jevem uvedených meteorů. Mnozí duchové bývají však i pod tímto jevem dlouho drženi; bývají přivedeni k pádu nad vysokými pohořími a zejména nad polárními krajinami Země; avšak to jsou zajisté již obzvláště zlomyslní duchové, v nichž zavládá mnoho pýchy, která ovšem chová v sobě peklo.

Co se po takových lekcích s duchy děje, ukáže se ještě zřejměji dále; zatím však toto postačí, abyste si mohli učinit pokud možno jasný pojem o tom, jak a proč je vždy za přirozenými, tělesnému oku viditelnými zjevy, duchovno. A tak právě o onom jak a proč, učiníme příště ještě několik pozorování.

33. KAPITOLA PŘÍRODNÍ DUCHOVÉ A LIDSKÉ DUŠE

(18. února 1847)

Děšť padá v kapkách k zemi, hned v menších, hned ve větších; rovněž tak sníh. Něco podobného shledáváme i u krup; někdy padají jen nepatrná zrníčka, někdy však libru těžké, ano na velehorách mnohdy i cent těžké kroupy a obyčejně v tak nadmíru velkém počtu, že by

jej bylo možno sotva vyslovit. Tu se tedy namítá otázka: Táhne-li s sebou každá dešťová kapka, každá sněhová vločka, anebo každá kroupa nějakého ducha, odkud takový nesčíslný počet duchů? A když za dob Adamových přšelo, sněžilo a padaly kroupy, odkud byli tehdy ti duchové, kdy z počtu lidí na Zemi ještě nikdo nezemřel? Leč kdo by uvažovalo věci z tohoto stanoviska, jistě by upadl do mnohem většího omylu, nežli je velikost celé Země.

Co se týče duchů na Zemi zemřelých lidí, mohou být účastni těch postupů, které musí být provedeny na oněch duchovních bytostech, které pout' masitým tělem teprve nastoupí. Padá-li tedy sníh, jsou ve sněhových vločkách vždy duchovní potence, to jest nově přicházející duchové, kteří se spolčují s dušemi ze země osvobozenými a začínají s nimi pout' říší přírodních zjevů.

Nejsou to tedy duchové zemřelých lidí, nýbrž jsou to jaksi noví přichozí, anebo chce-li se mluvit ještě příznačněji, jsou to noví vynořenci z dlouhého spánku zemské hmoty.

Avšak jsou duchové zemřelých lidí, kteří si nechtějí dát líbit postupný řád, mohou být zatlačeni opět na tutéž cestu, po které je kráčet novým vynořencům; avšak tito noví vynořenci zůstávají v zemi a musí zde nastoupit svou určitou cestu, naproti tomu duchové zemřelých se po krátké lhůtě pokoření vrací zase zpět, což lze také již spatřovat v přirozeném světě. Neboť prší-li, vniká déšť do země a je tu stravován rostlinami a zvířaty, jakož i nerosty; avšak tu a tam již vidíme, buď za deště anebo po něm, jak zejména ve vyšších krajinách se zvedají bělavé obláčky mlhy a táhnou nahoru. To je ovšem ta nejmenší část takové dešťové srážky, která tu opět v těchto mlhách stoupá zpět do výše. Toto je však také nejmenší část duchů, kteří pochází od zemřelých lidí, naproti velké části oněch duchů, kteří přichází nově.

Ve zjevu není tu vůbec žádný rozdíl; avšak v druhu a způsobu, jak se tento zjev uskutečňuje; a jak se váže na tento. Zjev duchovní bytost je nadmíru velký rozdíl. U nově přicházejících duchů a u nových duševních vynořenin je jak duchovno, tak i duševno ještě úplně uzavřeno do hmoty. Tu není hmota projevující se vnitřním těžištěm, které táhne, ducha jako vodové klubíčko v našem balonovém člověku dolů; nýbrž zde je duchovno jakož i duševno ještě velmi rozděleno, takže sotva v jednom milionu dešťových kapek, sněhových vloček anebo krup bývá zaseto do země bytost jednoho jediného ducha a jeho duše úplně, - kdežto naproti tomu u ducha již kompletního (úplného) je tomu zcela jinak, jelikož u něho bývají jen jeho materiální přání a sklony v takové hmotné formě stěsnány v jedno a pak na krátkou dobu sdílejí velmi trpký osud s oněmi duchovními potencemi, které pod zmíněnými zjevy začínají velký okruh ke svému osvobození.

Bylo by velmi těžké stanovit, ve které dešťové kapce anebo ve které sněhové vločce spadl přírodní anebo již veškerou přírodu opouštějící duch, neboť vnější zjev je stejný; avšak může se již soudit na něco, když buď dešťové kapky, sněhové vločky anebo také kroupy jsou větší a těžší. V takové velké kroupě je nezřídka upokořený duch, jenž již prošel svou pozemskou dráhu. Co se však týče menších zjevů, to jsou vesměs tak zvaní přírodní duchové, jichž musí být ovšem nevýslovně velký počet, protože nepřichází k zemi jako celí, nýbrž rozdělení v nekonečně mnohé duševně specifické částice, tak jako nikdy nevystupuje ze země celá duše se všemi svými duchovními specifiky, nýbrž vždy v nejvyšší míře dělená; a pročpak vlastně tak dělená?

Toto dělení má dvojí důležitý důvod: Prvý důvod spočívá v samé praduchovní podstatě, kde se každý duch svým velikáštvím až do nekonečna rozdělil a roztrhal; a druhý důvod spočívá v tom, že se takový prvostvořený duch právě tímto dělením zcela přirozeně také až do poslední kapky své síly oslabil a následkem tohoto oslabení nemohl pak také nikdy provést své hrdé plány. Takovéto rozptýlení ducha se podobá babylonskému zmatku jazyků. Jako se tam národové museli rozptýlit, tak se musely rozptýlit u jednoho ducha jeho pojmy, že nemohl nikdy v sobě pojmout úplnou myšlenku, tím méně nějaký plán.

Z toho důvodu usiluje satan ještě podnes co nejhorlivěji o to, aby v jednotlivých lidských duších a duchách schytl svou vlastní původní bytost, aby tím dospěl k oné síle, kterou měl v prvopočátku.

Aby však nemohl nikdy k této síle dospět, je rozdělen a rozptýlen v celém stvoření a jeho duchovno se zvrátilo ve hmotno, z něhož nyní povstává duševno každého člověka a tomuto duševnu je vdechováno nové duchovno, aby tu z každé takové části vzešla celá bytost, která by se rovnala oné prvostvořené bytosti, která se chtěla svou pýchou aneb ideovým rozpětím povýšit nad Boha, čímž se však sama jaksi rozbila a do nekonečna roztříštila, takže z ní nezbylo nic

jiného nežli její já a s ním její naskrze zlá vůle; avšak všechny její schopnosti, všechny její ideje a nesčetné dokonalosti pojmů byly jí vzaty a právě tyto ustavičně nyní dochází ke světovým tělesům, většinou jsou již nyní ve světových tělesech samých upoutány a tím se oddělují v duševno a v duchovno, protože se v duševnu dané já a sebevědomí vynořuje opět z hmoty a v duchovnu bývá zase do duševna vštěpováno poznání Boha, bez něhož by duše, podobně jako rostlina bez deště a bez slunečního světla brzy uschla a odumřela.

V rostlině se vynořuje, jak víte, nejprve život duševní; tento život nemůže prospívat, nedostává-li ze vzduchu duchovny potravu.

Z toho je však zřejmé, jak a proč přichází dolů k Zemi tak mnoho duchovna v uvedených zjevech a také lze snadno pochopit, že k mnohosti těchto jevů není třeba, aby již proto muselo žít na Zemi tak mnoho lidí; zajisté však (z toho) vyplývá, že na ní bude žít ještě velmi mnoho lidí. - Až bude však jednou vyčerpáno veškeré duchovno a duševno této Země, pak na místo Země přírodní nastoupí dokonalá Země duchovní, která se již nebude skládat z upoutaných, nýbrž ze svobodných duchů a duší.

Že se však Země skládá nyní ze samých upoutaných duší a duchů, tomu nasvědčují nejen každodenně často se vracející meteorické zjevy, nýbrž to také ukazují zvláště prostým lidem majícím schopnost zřítí duchovno a duševno, ony často nesčetné zástupy vodních, zemních, horských a vzdušných duchů, kteří byli za všech dob tím či oním člověkem spatřeni.

Učený svět je ovšem nevidí; tento svět však nevidí také leccos jiného, co by mu bylo ještě bližší a potřebnější, nežli zřítí takové ve hmotě Země poutané duchy. Avšak přes víru či nevíru učenců světa zůstávají původní věci přece jen takové jaké jsou a pták dovede dnešního dne ovládat vzduch právě tak, jako před pradávnými časy, ačkoliv nekonal nikdy na pařížské univerzitě přísné zkoušky z aerostatiky (vzduchoplavby).

A tak i dnes je ještě mnoho zcela prostých lidí, kteří ve své prostotě více vidí a nezřídka více vědí, nežli celá učená fakulta (odborná věda). Jsou sice také lepší učenci, kteří o něčem takovém alespoň nepochybují; avšak ke zření to přivedou přece málokterí.

K tomuto nyní můžeme připojit ještě leckteré užitečné úvahy, z nichž nám pak bude velmi snadné jediným pohledem přehlédnout celou ostatní duchovní Zemi. Příště tedy několik takových dalších úvah a k tomu některé paměťihodnosti!

34. KAPITOLA DUCHOVÉ VZDUCHU, HOR A DUCHOVÉ PUTUJÍCÍ

(19. února 1847)

Obláčky, které se vyvinou(tu a tam, zvláště na vysokých skaliskách, hned nad tím či nad oním skalnatým věncem, jsou, nepředcházeli-li déšť" anebo snili a pod., většinou přírodní duchové, kteří nepochází od zemřelých lidí, nýbrž mohou se teprve po čase stát lidskými dušemi a duchy.

Tito duchové, kteří se tak rádi vznášejí ve vzduchu, kteří požívají již více svobody nežli pevnější duchové zemní, avšak přesto musí být v tomto jejich svobodném stavu co nejpečlivěji střeženi čistými duchy míru, jinak by mohli snadno způsobit nějakou velkou škodu.

Tito duchové bývají zřídka viděni lidmi a také se toho co nejpečlivěji střeží, protože mají velký strach před vším, co se nazývá hmotou, zvláště však před těmi, u nichž cítí velkou vnímavost. Avšak právě tato bázeň vlévá jim též jakousi nenávisť ke hmotě, v níž byli tak dlouho drženi v zajetí a z toho důvodu je pak velmi pochopitelné pečlivé střežení těchto duchů; neboť žádného ducha, který se jednou uvolnil od hmoty, nelze téměř již za žádnou cenu přivésti nějak ke hmotě. I duchové zemřelých lidí si ji velmi oškliví, ačkoliv mají dokonalou inteligenci. Jak velký odpor ke hmotě je teprve u oněch duchů, kteří se teprve před několika okamžiky zvláštním dopuštěním vyprostili z pout nejtvrďšího zajetí k vytoužené svobodě, v níž se vymlouvali, že jsou dokonalí, aniž by museli procházet osudnou a namáhavou dlouhou cestou masitého těla.

Této jejich touze se vyhoví, ale po jejím splnění obyčejně nikdy slovo nesplní; neboť tito duchové z ošklivosti a nenávisť ke hmotě se stávají buď zlomyslnými, mstivými anebo se v mnoha milionech srocují a chtějí uniknout ven do širé nekonečnosti. Zlomyslní a mstiví duchové bývají opět zajati a za zmíněných již meteorologických zjevů vedeni dolů k zemi, kde jsou ihned odkázáni pracovat v oblastech rostlinstva. Nemají-li však k tomu chuť, bývají hnáni v jevu vody

do potoků, řek, jezer a moří, kde pak také, jak je vám již známo, tropí nezřídka všeliké neplechy.

Jestliže se však stali krajně zlomyslnými a spojili se k tomu ještě s krutými duchy moře, může se dokonce stát a také se velmi často děje, že tací zlí patroni bývají zahrnutí zase zpět do nitra země, což je nanejvýš politování hodný osud. Obírají-li se však tyto duchové pilně vzrůstem rostlin, pak mohou buď nastoupit cestu těla, anebo se mohou po určité služební době, která se může prodloužit nejdéle až na dvě stě a něco přes dvě stě let, vrátit opět do svého dřívějšího svobodného stavu, v němž pak mohou obývat buď vzduch, pohoří, půdu zemskou, lesy, mnohdy také i jezera a řeky.

Tento druh duchů má pak úplnou inteligenci; ve věcech přírody jsou nejvýš zkušenější a mohou vidět a slyšet vše, co se děje a mluví na Zemi.

Tito duchové se mohou dokonce stýkat s lidmi a mnohdy jim prokazovat určité služby, jen se musí mít každý na pozoru, aby se k nim v čemkoli příliš nepřibližoval; neboť tu se snadno roztrpčí a mohou tomu, kdo je roztrpčil způsobit značnou škodu a to proto, že ačkoliv obývají hmotu, jsou přece jen jejími úhlavními nepřáteli.

Krajiny, v nichž obzvláště přebývají, musí být odlehle a klidné; v takové krajině není také nikomu radno hlasitě křičet, pískat, ještě méně klnout a spílat, protože tím by se mohli duchově ve hmotě ještě zajatí rozčillit a pobouřit, což by pak mohlo duchům již uvolněnějším uškodit v jejich ideji.

Aby to zamezili, hledí všelikými jevy zastrašovat cestující v takových krajinách, by je co nejrychleji opustili. Zvláště nedůtkliví jsou v horách a zejména ve štolách a šachtách, kde již často způsobili pracujícím v horách ta největší neštěstí. Tu a tam náhlé sesutí šachet a štol, špatný vzduch v nich, časté náhlé zátopy, zmizení kovových žil a podobných ztřeštěností více, je vše dílem takových duchů; také sesouvání půdy na vysokých horách a velké sněhové laviny způsobují většinou tyto zloduchové.

Chtějí-li tyto duchově učinit někdy lidem něco dobrého anebo nemají-li aspoň v úmyslu učinit jim něco zlého, pak se objevují obyčejně v podobě trpaslíků a to barvy buď zcela tmavé šedé, modré anebo zelené. Tento malý tvar oznamuje, že se snižují k lidem, aby jim učinili dobro, protože v nich jaksi litují spoutaného ducha. Zachová-li se však člověk k takovým duchům neslušně, pak vzrůstají nezřídka v nesmírnou velikost obra, v kteréžto podobě není pak již dobře prodlévat v jejich blízkosti - a bez svolání Mého jména již vůbec ne.

Že tedy jsou tací duchové, bylo uvedeno již v posledním sdělení. Je tedy jen ještě otázkou, zda budou tací duchové putovat též cestou těla nebo ne?

Ukazují-li se na Zemi velmi užiteční a činní, může jim zajisté být masité tělo na Zemi prominuto; zato však přijdou buď na Měsíc anebo na jinou Planetu, kde přece jen musí přijmout inkarnaci (vtělení) a oni ji také většinou ochotněji přijímají, jelikož inkarnace na jiných světových tělesech je obyčejně pomíjivější a lehčí.

Tito duchové bývají pak obyčejně nazýváni duchy putujícími, ježto přicházejí s jedné Planety na druhou, ke kterémuž putování se k nim nezřídka přidružují též duchové zemřelých lidí, zejména tak zvaní přírodní filosofové a astronomové, jimž tyto putující, na světě neinkarnovaní duchové konají obyčejně žádoucí služby. Neboť duchově zemřelých by bez pomoci těchto putujících přírodních duchů nic na jiných světových tělesech neviděli. Tito přírodní duchové však jim tu pomáhají k cestě do lidí jiných světových těles a způsobují, že tací duchové mohou pak očima oněch lidí ohledávat věci na cizích světových tělesech.

Když se tací přírodní duchové průběhem doby tímto zevlováním unaví, pak se obyčejně stává, že se přece jen zase navrátí k Zemi a podrobí se pak těžké inkarnaci, bez níž nelze nikdy myslet na dětství Boží; neboť vše, co se chce stát Božím dítětem, musí také od A až do Z jít po cestě Boží, z kteréhož důvodu - jak už vám bylo oznámeno - se duchové hromou s nesčetných jiných světových těles k Zemi, aby tu prodělávali inkarnaci Syna člověka. Neboť jako je jen je-den Bůh, jedna pravda a jedna život, tak je také jen jedna cesta k tomu, z čehož však nutně nenásleduje, že by proto všichni obyvatelé ostatních světových těles museli tuto cestu prodělávat aby byli svým způsobem blaženi - jako též u těla lidského může být nesčetné množství jiných zdravých nervů a vláken, aniž to jsou nervy a vlákna srdce.

Touto úvahou s tímto pamětihodným úvodem vyzná se již zajisté každý zcela snadno v druhé duchovní oblasti. Příště tedy jen ještě některé pamětihodné historky a pak rychle dolů do prvé vzdušné oblasti!

35. KAPITOLA O ČARODĚJNICÍCH A PROCESÍCH S ČARODĚJNICEMI

(22. 6noro 1847)

Sotva asi je člověk, který by ještě nikdy nic neslyšel o tak zvaných čarodějnicích; neboť není tomu ještě zrovna tak příliš dávno, kdy se konaly ještě soudy nad čarodějnicemi a pod tímto jménem bylo velké množství zcela nevinných lidí nejbolestivější smrtí dopraveno s tohoto do druhého světa.

Jak přišlo však lidstvo k čarodějnicím? - Tuto otázku zodpovíme několika historkami.

V dřívějších dobách, kdy lidé žili ještě mnohem prostěji nežli nyní, vyskytovali se často lidé, kteří měli tak zvaný dvojí zrak a žili zcela přirozeně ve dvou světech. Také lidé v této době by toho mohli velmi snadno dosáhnout, kdyby jejich strava byla prostší; nejvíce jim však škodí nynější složitá strava. Touto stravou kazí a otupují svou přirozenost tak, že se v ní duše zaplétá a přilepuje jako pták v leči tak, že nemůže dospět k oné čilosti a hbitosti, v níž by jí byl možný volný vzlet a výlet.

A v čem tedy záležela strava oněch dřívějších prostých lidí?

Tato strava záležela většinou z luštěnin, které byly zcela prostě na měkko uvařeny, trochu osoleny a pak nikdy horké požívány. Tak byl také obyčejný chléb, mléko a med rovněž velmi prastarou prostou potravou, při níž lidé dosahovali většinou velmi vysokého věku a měli stále až do posledního okamžiku svého života druhý zrak.

Může sice každý občas požit mírně víno, avšak nikdy tolik, aby se cítil opojen.

Masité pokrmy měly by být požívány jen v určitých dobách a tu nikdy ne déle než sedm dní po sobě, velmi mírně a vždy z čerstvě poražených zvířat a tu je maso ryb lepší nežli holubů, maso holubů lepší nežli kuřat, maso kuřat lepší nežli jehňat a toto maso lepší nežli maso kozí a toto zase lepší nežli telecí a hovězí; z chlebů je pak nejprospěšnější chléb pšeničný; avšak z uvedených jídel se nemá požívat nikdy více, nežli jídlo jedno s trochou chleba a také ovoce by se mělo požívat vždy jen mírně a vždy co nejlépe zralé; rovněž i několik kořenovitých plodů, avšak jen jeden druh najednou.

Při takovéto stravě by tělo nenabylo nikdy oné nadutosti, v níž se stává lenivé, ospalé a těžkopádné, takže pak duše má o překot co dělat, aby mohla tak těžkopádný stroj udržovat v pohybu, neřku-li aby se mohla vedle takovéto práce za.městnávat ještě něčím jiným.

Hledte, lidí prostě žijících, jak bylo již poznamenáno, bývalo v dřívější době mnoho a zejména prostě žili ti lidé, kteří si zřizovali příbytky na horách. Tito lidé měli také stále druhý zrak, dnem i nocí měli zcela přirozený styk s duchy a dávali se jimi poučovat o nejrozmanitějších věcech. Duchové jim ukazovali účinky bylin a také jim oznamovali, kde je tu a tam v horách ukryt ten či onen ušlechtilý nebo neušlechtilý kov, učili je též, jak tento kov z hor obdržet a tavením a kováním učinit upotřebitelným k všelikým užitečným věcem.

Krátce a dobře, zřídka byl na horách dům, který by neměl své vlastní domácí duchy, kteří přináleželi jako ostatní domácí čeled' zcela prostě k domu. Proto bylo tedy také mnoho mudrců zejména na horách, kteří žili v největší důvěrnosti se skrytými silami přírody, totiž s našimi duchy - aneb tyto síly neboli duchové byli jim takřka skoro vždy k službám.

Když pak přišli lidé z krajin níže položených, jako z větších vesnic, tržišť a měst k těmto moudrým horalům, tu jim zajisté leccos připadalo nadmíru nemilé a tajuplné a zejména, když se mnohdy zle smýšlející lidé chtěli s takovým horem pustit v nějaké věci do sporu; neboť takový zápasník dostal jistě nějakou jemu nepochopitelnou tak zvanou na pamětnou, o níž ovšem nemohl soudit nic jiného, nežli že mu byla udělena nějakým vtěleným satanem anebo aspoň jeho pomahačem.

Jaký byl toho následek? - Takovým způsobem zmoudřelý trhovec, vesničan nebo měšťák šel ihned ke svému místnímu duchovnímu, jenž v té době byl obyčejně buď ještě hloupější nebo aspoň zlomyslnější nežli žalobník. Tu byly pořádány mše, procesí a zaklínání (vymítání ďáblů) ovšem za hotové peníze které představovaly vždy zcela slušnou sumu, ne-li veškeren movitý i nemovitý majetek tohoto začarovaného, ne-li již venkoncem zďábelštělého žalobníka.

Když žalobník učinil takto zadost svému duchovnímu, byl případ oznámen soudu svět-skému. Tento soud pak šel se všelikými, od duchovních nařízenými posvěcenými proti čaroděj-

nými a proti ďábelskými přístroji k domu, kde byl žalobník domněle začarován aneb zdábelštěn. Tento světský soud zatkl pak obyčejně ohavným způsobem veškeré obyvatele, vedl je mnohdy bez dalšího výsledku přímo na hořící hranici a zabavil všechnen majetek i s domem a pozemky - ovšem však po předchozím sedmerém čarodějném (ďábla vypuzujícím) svěcení - za které se muselo ovšem opět zcela slušně zaplatit.

V pozdější době se to provádělo často ještě hůře; neboť tu byl nakonec -již každý, kdo byl viděn v černém kabátě mimo stav duchovní a šel třeba rychleji nežli druhý, považován za hotového ďábelského darebáka a stačil jen trochu zlomyslný žalobník a černým kabátem oděný byl postaven před soud čarodějnic; až v novější době přivedli to přírodozpytci a chemikové tak daleko, že nadmíru hloupé lidstvo začalo chápat, že jeho domnělé čáry jsou naprostou hloupostí.

Avšak šlo to od jedné výstřednosti ke druhé a zapomnělo se na přísloví: In medio beati (uprostřed je to správné!); neboť je - li chybou, aby se přirozený člověk rval docela s duchy, tak a ještě větší chybou je celou říši duchů vyobcovat a prohlásit za nulu a za nicotnou.

Nelze ovšem popřít, že se v této dřívější době dostali mnohdy lidé do konfliktu se zlými duchy, s jejichž pomocí způsobili často nějakou místní škodu; avšak právě tito zlí duchové měli vždy zcela řádnou kontrolu a řádné přísné vychovatele ve svých dobrých susedech, kteří přesně věděli, co nějaký zloduch měl ve svém zlém úmyslu. Avšak duchovenstvo tehdy, právě jako nyní, nebralo na to vůbec žádný ohled a museli všichni, ať anděl nebo ďábel do ohně; neboť tu se nehledělo, je-li co dobré nebo zlé, nýbrž jen, zda to něco vynese. Neměl-li žalobník jmění a domnělý kouzelník také ne, pak platilo: Requiescant in pace! (Ať odpočívají v pokoji!) jen když se u toho či onoho tušilo nějaké jmění, pak se věc neodbyla ovšem tak dobře a pokojně. S těmito čarodějnicemi to bývalo tehdy téměř tak, jako je to dnes s pohřby, při nichž se u bohatého vykonávají všemožné obřady a modlitby a chudý se musí spokojit pouze s takovým Pater noster (Otčenášem) a requiescat in pace (ať odpočívá v pokoji); a nemůže-li chudý vůbec nic platit, musí se spokojit pouze s posvěcenou zemí!

Neznamená to také provádět kouzelnictví? - Ach, ne! Tu se řekne: Chudý přijde beztoho do nebe; jen bohatý se má napřed ještě trochu zapotit, nežli se mu otevře brána nebeská! - Ó, z toho bývají v říši duchů zcela pěkné komedie!

Toto jednání považuje každý za čestné a správné, zatím co po stránce duchovní je ještě mnohem horší nežli všechna dřívější čarodějnická řízení; neboť jejich důvodem byla obyčejně hloupost, zde však je to jen hrabivost a čarodějnický úkon z hrabivosti je mnohem horší nežli z hlouposti: A co jiného jsou takové slavnostní úkony nad mrtvými, nežli čarodějnický úkon, kterým se domnívají lidé odčarovat od zemřelého lecjakou čertovinu.

Já myslím, že tato věc je jasná; proto příště tiž jen několik historek k tomu a pak dále!

36. KAPITOLA O KOUZELNÝCH HORÁCH

(23. února 1847)

Že v dřívějších dobách bydleli na horách zcela jistě lidé jasnovidní, kteří se stýkali s duchy, tomu nasvědčují ještě podnes zvláštní, i když také ještě nemnohá pojmenování hor.

Ve vaší zemi (to jest. Štýrsku) je mnoho hor, které ve svém jménu ještě skrývají, co se přihodilo v dřívější době. V Korutanech, v Tyrolích, ve Švýcarsku, v Savojsku, na horách Německa a všude kde jsou hory, je mnoho hor, z jejichž jmen lze snadno vyrozumět, co se kdysi na nich přihodilo. Tak je váš Schöckel již takovou horou, která má odtud své jméno; neboť podle vašeho starého zemského jazyka značilo slovo „Schögeln“ tolik, jako dělat počasí. Také však o člověku, který se vyznal v některých přírodních uměních asi jako dnešní kejklíři, se říkalo, že je to Schögler. Také lidé, kteří tancovali na laně a jinak dělali mocné skoky, bývali nazýváni Schögler. Toto slovo „Schögeln“ je prastaré asijské slovo, podle něhož se tamní kouzelníci nazývali též žongléři (kejklíři), jogles.

V němčině je ještě dnes běžné, avšak ovšem trochu zastaralé slovo, které pochází od tohoto slova, totiž slovo „Schock“ (kopa), například kop a lidí nebo kopa snopů. Určitá skupinka lidí se pojmenovala kopou proto, že se v ní obyčejně předpokládal jeden člověk, který ví něco více nežli ostatní, který tedy byl jistě Schögler a proto dav měl od něho jméno Schock. Také bývali na horách viděni lidé obyčejně pohromadě v kopě, což je na horách zcela přirozené, ne-

boť by nebylo radno, aby se tu a tam ojedinelí lidé pustili do prací, k nimž by předně síla jednotlivce nestačila a zadruhé, i kdyby stačila, mohlo by se pracovníku něco přihodit, při čemž by pak nikoho kolem sebe neměl, aby pomohl. Avšak v oné době, jakmile obyvatelé údolí spatřili na nějaké hoře takovou kopičku lidí, a náhodou snad nějaký mráček nad horou, mysleli již, že se tito lidé zabývají kouzly a že na všechn způsob začínají dělat počasí. Tak tomu bylo v dřívější době u vašeho Schöckelu a je i nyní až na to dělání počasí.

Tato hora byla mnohem dříve obývána nežli krajiny údolní a její prvopočáteční jméno bylo „Freitaer“; když. však v pozdější době byla údolí obydlena zchoulostivějšími lidmi, začali brzy obyvatelé údolí podezírat tyto horaly z kouzelnictví a jméno „Freitauer“ se proměnilo brzy ve jméno „Schöckel“ čili „kouzelná hora“ a byly doby, není tomu ještě ani sto let, kdy tato hora byla ještě tak pověstná, že se žádný poctivý křesťan neodvážil vystoupit na její nejvyšší vrchol, protože každý, kdo byl trochu katolicky křesťanského smýšlení, byl co nejdůtklivěji varován před čarodějnici Schöckel. Proto se také její nejvyšší vrcholek vykácel, aby se tím odňala čarodějnici Schöckel skrýš, aby se nemohla schovat, kdyby se na ni se všech stran posvěceným prachem střílelo. Povětrnostní doupe je vidět dosud; že však z něho nikdy nepřišlo počasí a že ještě méně kdy nějaká čarodějnice obývala Schöckel, netřeba vám asi podrobněji dovozovat; že však v dřívější době tato hora byla, jako také ještě nyní je obydlena velmi mnohými tak zvanými horskými duchy, s nimiž se staří obyvatelé této hory nezřídka zcela přirozeně stýkali a proto také byli mnohem moudřejší nežli obyvatelé údolí, to můžete zcela nepochybně přijmout, jakož i to, že tato hora chrtila kdysi oheň a její „povětrnostní díry“ nejsou ničím jiným nežli dosud otevřenými krátery.

A jako Schöckel, tak má ještě mnoho hor ve Štýrsku svá tajuplná jména, která nelze všechna vysvětlovat v rámci tohoto sdělení. Tak „Raxalpe“ má právě podobný původ; neboť slovo „Rax“ je jaksí odvozeno od „Racker“, které jaksí znamená půl ďábla. – „Tote Weib“ má již ve svém jménu nejhodnější náznak, čím kdysi byla tato hora, totiž půdou plnou čarodějnic kterými byla kdysi proměněna v kámen žena, která jimi byla chycena, avšak nechtěla se podrobit jejich vůli. Tímto proměněním byla ovšem také mrtva.

V pozdější době byla zřízena doleji poustevna, v níž byla také jednou nalezena mrtvá žena; a ještě několik podobných pověstí se pojí k této hoře, které však mají ovšem v sobě tolik pravdivého, jako lež sama; ale důvod podezření a špatného pojmenování takových hor je týž, jak je již udán v celém průběhu těchto připojených pamětihodných historek.

Tak je „Hohe Schwab“ rovněž velmi proslulý jako kouzelná hora. její jméno pochází od jistého potomka aneb vystěhovalce Schwabenlandu, který byl jedním z nejslavnějších kouzelníků v této krajině a prováděl tam neplechy, až mu pak učinilo konec v blízkosti zřízené poutní místo (Maria-Zell), které dobře znáte. Tak existuje také „Teufelstein“; vykládat o něm dále je zbytečné. „Predigerstuhl“ je podobného původu neboť tam prý kdysi ztělesněný satan kázal čarodějníkům pravidla o chování.

Tak i „Grimming“ má podobný podezřelý vzhled. Zejména podezřelé však bylo dosti daleko a široko se táhnoucí pohoří „Tragelgebirge“, které tvoří hranici mezi Salzburgem, Horními Rakousy a Štýrskem. Toto Tragelgebirge bylo jaksí vysokou školou pro všechny kouzelníky a čaroděje z celého Štýrska, Rakouska a Solnohradu neboť pojmenování je ještě podnes velmi podezřelé a ještě nelze žádného obyvatele Altaussee anebo Ramsau snadno pohnout k tomu - zvláště náleželi-li spíše k tak zvané spodní třídě lidu - aby se odebral na toto lysé pohoří, mimo pytláky, kteří ovšem na čarodějnice zcela moudře nic nedali, zato však více na tučné kamzíky, kteří jsou domovem na těchto horách.

Mohli bychom uvést ještě aspoň několik set takových hor ve Štýrsku, spokojíme se však zatím s dosud uvedenými a příště si povíme ještě o několika horách Korutan, Tyrol a o jedné ve Švýcarsku, které ještě asi před stovaceti lety hrály zcela mimořádnou mystickou roli.

37. KAPITOLA HORY S POVĚSTNÝMI JMÉNY

(24. února 1847)

V jedné krajině horních Korutan a to nedaleko řeky Drávy, je hora jménem „Hohestaff“. Tato hora ovládá svým vrcholem údolí Drávy téměř od hranic Tyrol až k Celovci, to jest až do

blízkosti tohoto města zároveň na jihozápadní straně na jejím úpatí přiléhá k ní tak zvané jezero „Weisse See“. Má výšku 8000 stop a s jejího vrcholu požívá jistě každý, kdo na ni vstoupil, okouzující vyhlídku. Tato hora byla kdysi velice pověstná a byla takřka hlavním shromaždištěm čarodějnic a jejich mistrů, - ovšem podle pověsti dosud ještě žijících venkovanů, kteří obývají kolkolem tuto horu. Její výběžky dostávaly dosud vedoucí jména její někdejší kouzelnické slávy tak se nazývá jeden výběžek na sever „Goldeck“, jeden na severozápad „Siflitz“, jeden na západ „Bilrenbuck“, jiný na jih „Silberne Grab“; kolmou skálu nejvyššího vrcholu nazývají „Hohe Freiong“ a stěnu poněkud pod ní ležící „Unterfreiong“ a sedlo mezi vysokým a nízkým Staffem nazývají někdy „Hexenritt“ a mnohdy „Teufelsritt“. Tak je také právě před tímto sedlem holý kamenný příkop, který se nazývá „Rutschbrett des Teufels“; jiný příkop, který se sklání k západu sluje „Wilde Gjad“. Tato označení a ještě několik podobných, která se řadí k této hoře jako: „Hexensprung“, „Teufelsritt“, „Wehrwolfsnest“ a ještě množství podobných svědčí dostatečně o tom, v jaké vážnosti byla kdysi tato hora. Nehledíc však ke všem těmto vedlejšími názvům, postačí už jméno „Staff“, abychom viděli, že to byla hlavní kouzelná hora.

Slovo „Staff“ bylo u těchto dřívějších obyvatelů hor výrazem, kterým označovali vlastnost nějaké mimořádné věci. Mimořádné bylo však u nich to, co sloužilo za vodítko jak živlům, jako je vzduch s jeho zjevy a voda s jejími zjevy, tak i lidem a zvířatům, z kteréhož důvodu dalo se v pozdější době této hoře nové jméno, které přeložilo jméno prvé jen jaksi více do nové němčiny.

Nové jméno bylo a je ještě nyní „Landschnur“, z něhož později zdržující se tam Francouzové učinili „Landjour“. Podle toho znamená tedy slovo „Staff“ v této staré horské řeči jaksi soud a „Hochstaff“ vysoký soud a to proto, že každý neoprávněný, do kouzelných mystérií této hory nezasvěcený byl ihned co nejstrašněji odsouzen, ovšem čarodějníky, když se osmělil na tuto horu jen tak vysoko vystoupit, kde přestává lesní oblast; neboť takový host byl náhle neviditelnými rukama uchopen a bleskurychle vzat, jak praví pověst, na nejvyšší vrchol. Tam byl rovněž neviditelnými silami po několik hodin co nejbolestněji a co nejkrutěji trýzněn a hromovým hlasem donucován, aby vstoupil do spolku čarodějnic; nechtěl-li, byl s nejvyššího bodu, jenž se proto nazýval „Hohe Freiong“, vržen na „Untere Freiong“, avšak tak kouzelně, že nebyl usmrčen. Na „Unterer Freiong“ přepadly ho pak čarovně přerozkošné Sylfidy a opájely ho půvabem své postavy; oddal-li se jim zde, byl pak náhle zase vyzvednut na „Hohe Freiong“ a tam byl zasvěcen do jejich mystérií. Nedal-li se však půvabem Sylfid obloudit, přišel buď na „Rutschbrett des Teufels“ a musel tam konat strašlivou cestu do údolí, při níž se ovšem všechny údy, jak říkáte, úplně rozklížily. Ukázal-li však při půvabu Sylfid poloviční vůli, byl postaven na „Goldeck“, kde byl oslněn ohromným bohatstvím, které se skládalo ze spousty ryzího zlata. A nebylo-li ani na tom ještě dosti, byl veden jižně do krajiny Stříbrného hrobu. Toto vlastně nebyl hrob, nýbrž čarovná překrásná krajina této hory, která tohoto nově získaného tak okouzli, že nyní již nezbývalo než úplně vstoupit do tohoto čarodějného spolku.

Toto vše je ovšem pouhá národní pověst a to většinou lidu, který obýval nejspodnější údolní krajinu.

Moudřejší horalé, kterým bylo pro hloupost dolních údolních obyvatelů nezřídka podstoupit hanebný trestní soud, nevěděli nic o všem tom čarodějství, zato však věděli o duchách, kteří přehojně ve všech směrech obývali tuto horu, jako ostatně zřídka jinou. - Pročpak právě tuto horu? - Důvod, proč takové bytosti opanují mnohdy jednu horu více než druhou, je různý; záleží to dílem na poloze a určité výšce hory, dílem na obsahu takové hory, většinou však na dosti volném postavení, podle něhož je jedna hora se všech stran kolem jaksi odříznuta od ostatních hor, aby se duchové ostatních hor, kteří jsou často zlé povahy, nedostali tak snadno k těmto duchům a nezpůsobili mezi nimi nepořádek. Hlavně však bývá taková hora obsazena zmíněnými duchy hlavně proto, že svou volnou polohou poskytuje půvabný neomezený výhled do všech okolních krajin. Neboť také tito duchové mají vesměs schopnost, chtějí-li zřít přirozený svět; a jelikož jsou používáni k tak zvanému děláni počasí a musí neustále bděle dohlížet na sousední horské duchy, jsou jim také nejmilejší takové hory, kde nemohou být ve svém bdění ničím omezováni. Takovýmto duchům jsou ovšem také již přiděleni duchové dokonalejší, kteří je ovládají a řídí; avšak přesto není žádnému duchu pro jeho vlastní individualitu odňata jeho svobodná činnost a s ní spojená slast.

To by tedy byla hlavní proslulá hora této země. Druhá jejího druhu je „Unholde“, která byla ještě zlopověstnější nežli „Hochstaff“; neboť již pojmenování, která ještě dodnes lpí na této horské holi, jakož i její téměř až do mystiky jdoucí divoké romantické groteskní (pitvorné) utváření

jsou více než výmluvné důkazy o její někdejší kouzelné proslulosti. Uvedeme jen několik jmen jejích výběžků a míst, které nás dostatečně poučí, jak prý kdysi vyhlížela tato hora, avšak nikdy tak přirozeně nevypadala.

Nejvyšší vrchol této hory se jmenuje „Hohe Stadl“, to jest, tolik jako vysoké místo a vysoký příbytek, v němž čarodějnice trávily zimu a léto. Jeden postranní vrchol této hory se jmenuje též „Niedere Freiung“ a jeden nad tento se zvedající vrchol se jmenuje „Hohe Freiung“. Freiung je místo, na kterém byli způsobem dříve popsáním najímáni za kouzelníky zcela nevinní lidé. Hned pod těmito oběma Freiung - je dosti rozsáhlé místo, kde se nováčkové museli učit kouz-
lům; toto místo se jmenuje dodnes ještě „Zaubrat“ čili „Zauberplatz“.

Nad tímto Zauberplatz-em se zvedá více jižněji jiná skalní kupa (vršek) pod jménem „Ruhdnik“; to bylo místo na zotavení nových žáků kouzelnictví. Pod Ruhdnik-em ještě jižněji bylo velké volné místo pod jménem „Gerlize“. Slovo „Gerlize“ značilo v tehdejší hloupé kouzelnické řeči tolik jako: Místo nejrozpustilejšího veselí a zároveň i místo kouzelné hry; proto je ještě dodnes proti skalní stěně Hohen Stadl několik pramenů, které jen přesně o 1/2 12 hodině vyráží vodní paprsek a z nich se zachoval dosud už jen jeden pramen, jménem „Halbwölfuhrbründl“.

Ještě jižněji od tohoto místa se zvedá dodnes tak zvaná „Hohe Truth“, jejíž jméno vzhle-
dem k někdejšímu významu sotva může být podrobněji popisováno. Nad touto „Hohe Truth“ přichází tak zvaná „Rote Wand“ (Červená stěna) zvaná též „Blutwand“ (Krvavá stěna) a na tuto stěnu byli prý vrháni d'ábelští odpadlíci aneb zrádci kouzelnictví.

Nad touto vysokou Rote Wand je tak zvaná „Dreihexenspitze“, podle dnešní řeči též „Dre-
ihexenköffel“, jež byla stále obývána třemi nejhoršími čarodějnicemi, které tu musely konat stráž.

Nad touto Dreihexenspitze zvedá se dosti příkrý hřbet až k Hohe Stadl pod jménem „He-
xenstieg“ (Čarodějnická stezka), která se táhne - jak už bylo poznamenáno - až k nejvyššímu vrcholu, na kterém byl Stadl aneb hrad krále čarodějnic. Severně, rovnoběžně s nejvyšším vr-
cholem, táhne se deset sáhů dlouhý a asi tři sáhy široký skalní hřeben tento hřeben má nyní jméno: „Hohebrüstung“ (Vysoké poprsí), dříve však jménem „Hexentruie“. „Trui“ značí tolik co „Trieb“; zde bývaly vypuzovány do volného vzduchu a musely se chopit mlh, které vystupovaly z vrcholu, jménem „Deuwand“ (přeloženo do novější řeči: „Teufelswand“ = Čertova stěna).

Severněji od Deuwand-u je Deudreisitz ještě severněji „Base Sieg“ a ještě poněkud se-
verněji Hohe Siebenwand, zvaná též „Hohle Spitze“, která prý byla obydlena nejhoršími duchy.

Jižněji od Hohe Stadl je velmi příkrý vrchol jménem: „Verdammt Bucht“ (Prokletý kout) v
novější době též „Sandriss“ (Písková trhlina). ještě jižněji, avšak poněkud hlouběji dole je Teu-
felsgalgen (Čertova šibenice) a odtud poněkud jhozápadněji „Böse Weib“ (Zlá žena).

Z těchto jmen zcela jasně vysvítá, jak proslulý byl kdysi tento horský uzel. Už pouhé jmé-
no „Unholden“ (Zlí duchové) ukazuje dostatečně na někdejší známý charakter tohoto pohorí
které ovládalo dílem Korutany, dílem Tyroly a také značnou část Welschlandu.

Že za těmito pověstmi nevězí opět nic jiného nežli co jsem nyní již nad slunce jasněji ná-
zorně vykládal, rozumí se samo sebou.

Právě tento Hochstadl je též taková volně stojící hora a proto zamilovaným pobytem tako-
vých vám již známých svobodnějších přírodních duchů, kteří s venkovany bydlíci na úpatí
této hory bývali ve známé vám již neshodě. Že se však ke jménu této hory a jejích výběžků pojí
leckterý smutný příběh z inkvisice čarodějnic, netřeba asi podrobněji vykládati neboť na Drávě
je dodnes vidět Hexengerichtsstätte (popraviště čarodějnic) na starém panství Flaschbergu,
jehož jméno již dostatečně praví, co se se zde kdysi provádělo.

Podobných hor je v Tyrolích ještě mnoho tak zejména pověstné jsou: die Gantspitze, der
Hohe base Ring, der Base Stein, der Hohe Helm, der Brenner, der Oetzer, die Vintschgauer
Hochkuppe, das Wurmserjoch a podobných ještě více, ve Švýcarsku známý Wetterhorn, das
Finstere Achhorn, der Hohe Monch, das Wallerhorn, die Pilatusspitze, také der Bernhardsberg,
die Teufelsbrücke a podobných ještě mnoho - vesměs hory stejné ráže.

A však nejpočetnější jsou hory Savojské. Neboť zde podle lidových pověstí byli domo-
vem nejvyšší hlavy zlých duchů a každý Savojan byl ještě donedávna v takovém opovržení, že
byl považován sotva za více nežli zvíře, podobně jako také ještě donedávna obyvatelé Pyrenejí
pod jménem „Chacots“ byli Španěly více opovrhováni nežli nejsprostší pes.

Když jsme nyní k osvětlení jsoucnosti duchů v naší druhé oblasti těmito historkami dostatečně jasně přispěli a vidíme, jak to dopadá v této druhé oblasti, odebereme se příště hned dolů do první oblasti a uvidíme, jak to zde duchovně dopadá.

38. KAPITOLA PRVNÍ NEJSPODNĚJŠÍ VZDUŠNÁ OBLAST

(25. února 1847)

První oblast, která je přirozeně nejspodnější, zaujímá právě místo tam, kde je nad povrchem zemským přirozený atmosférický vzduch, v němž žijí rostliny, zvířata a lidé. Duchovno je (totiž v této první oblasti vzdušné) s přirozenem tak úzce spjato, že mudrlec by musel patrně mluvit takto:

„V celé této nejspodnější vzdušné oblasti nenalézám nic nežli duchovno jen to, co se duchovní akcí buď okamžitě anebo poněmáhle zpevňuje, má vzhled přirozena pod formální jevitelnosti v podstatě však je nicméně vše úplně duchovní.“

Proč se zde říká „duchovní“ a ne kompletně (celkově) „duch“? - Protože v této oblasti se duchovní, jakož i duševní jednotlivé specifické inteligence teprve poněmáhle uchvacují, spojují a musí se v jednu celou dokonalou duchovní formu opět jako kompletní a jako jedna sama sebe vědomá bytost nalézt.

Jakpak je tomuto vlastně rozumět? - Pravím vám: snáze nežli se domníváte.

Všude je dáno pro kompletní spojení všech duchovních specifíků (zvláštností) určité středisko. Toto středisko je vlastně co nejtěsněji spoutaný praduch anebo jiskra lásky ze Mne. Tato jiskra lásky přitahuje mocně k sobě vše, co je její podstaty; a kdyby to bylo i sebe rozptýlenější, připojí se to právě na ono duchovní centrum, k němuž to náleží a bude to, i když také stejné kvality (jakosti), u každého centra jiné.

Příklad vám tuto věc úplně objasní.

Všimněte si například vzdělávání jednoho člověka aneb několika lidí ve škole. Sto žáků má jednoho a téhož mistra, učí se z týchž knih, učí se všichni podle jednoho předpisu psát - a pozorujte je pak jako lidi, kteří byli v této škole vzděláváni tu ani dva nebudou mít úplně stejný způsob myšlení, ani dva nebudou mít stejné písmo a podobných rozdílů shledáme více! A přece byla duchovní vzdělávací specifické strava těž; leč každý duch těchto žáků vybral si z této všeobecné vyučovací stravy přesně své vlastní, jemu se zamlouvající specifikum, aniž by učitel k tomuto cíli přispěl i jen něčím nejmenším.

Z tohoto příkladu lze nyní zcela jasně vidět, jak každé duchovní centrum nalézá zcela přesně z nekonečného počtu inteligentních specifíků své zvláštní specifikum, právě tak jako centrální duševní specifikum dané v každém semeni nalézá a přitahuje k sobě z téže vody, z téhož vzduchu, z téže země, jakož i z téhož světla přesně to, co náleží k jeho podstatě.

Takto se koncentrují duševní inteligence kolem jim vlastního duchovního centra, aneb proudí tam, kde je jejich duchovní centrum, uchvacují se tu v inteligentní formu a zhodnocují podle základní podstaty svého duchovního centra, což se obyčejně děje v člověku, protože vlastní duchovní centrum se navrácí teprve ve formě člověka.

Také slovo je velmi vhodným příkladem k osvětlení této věci. Dá se slovo a jakmile je toto slovo dáno, přitahuje okamžitě k sobě vše to, co je nutné k vyplnění jeho pojmu.

Veźmĕte slovo „přikaz“; toto slovo je centrum, přitahuje však okamžitě k sobě a spojuje rovněž ihned v sobě vše co potřebuje, aby bylo příkazem.

Že však doplnění pojmu „přikaz“ z mnohonásobných pojmů v jedno je něco mimořádného a že to není veskrze tak snadná úloha, jak by si člověk myslel, rozumí se samo sebou; neboť co patří k příkazu? Předně moudrá příkazující bytost, mající velký, ve všech věcech pronikající rozhled, proč příkaz dává a komu jej dává. Zadruhé musí tu být svobodná bytost, obdařená mnohou obezřetnostmi a s ní spojenou silou vůle, aby mohla příkaz přijmout, pochopit a zachovávat. Co náleží k tomu, má-li se taková bytost stvořit a jaké vlastnosti musí Tvůrce mít, aby mohl takovou bytost stvořit?! Zatřetí: příkaz musí být též schválen; a co opět náleží k tomu, aby mohl být příkaz moudře, spravedlivě a účinně schválen?!

Hleďte, jak nekonečný počet pojmů a základních idejí a sil je spojen s jediným pojmem „přikaz“, takže by někdo mohl říci: „Ano, když toto slovo „přikaz“ to vše jako zvláštní v sobě uzavírá, co zůstává pak pro jiné neméně významné slovo?“

A nyní právě přijde hlavní vysvětlení. Každé slovo tvoří o sobě určité duchovní centrum, přitahuje k sobě nescíslný počet pojmů a spojuje je zcela o sobě zvláště jakostně tak, že se tyto pojmy musí v tomto slově kvalifikovat (učinit způsobilými) v něco zcela Jiného, nežli k čemu se kvalifikovaly v jiném dřívějším slově.

Není třeba, abych vám tu za tím účelem uváděl ještě množství slov nebo pojmů, abych tu to věc učinil ještě jasnější, nežli již beztoho je; to si můžete učinit sami. Neboť k pojmu „láska“, „ctnost“, „pokora“, „Bůh“ a k podobným dalším náleží právě tolik, jako k pojmu „příkaz“; avšak co se v příkazu stává příkazem, totéž se stává v lásce láskou, v ctnosti ctností, v pokoře pokorou a v Bohu Bohem, - právě tak jako se táž elementární specifika stávají v jeteli jetelem, v řepě řepou, ve vinném keři vinným keřem a tak dále.

Když jste to, co tu bylo nyní řečeno, jen poněkud pochopili, pak porozumíte hravě, ano dokonce hmatatelně, že tato dolní oblast je zcela zvláštní a jaksi reprodukční a znovu spojovací dílnou ojedinělého duchovna a duševna v jediného kompletního ducha a má tu největší podobnost se vším tím, co zde vstupuje před očima každého ve vegetativní a produktivní jevitelnost, kde se všude - jak se může každý přesvědčit - z nekonečně mnoha částic vytváří zvláštní celek. Krátce a dobře: zde je místo pro setbu, role, kde je v každém duchovním semeni zcela zvláštní duchovní asociace (sdružování) idejí pojmutých v jednu formu - aneb je to shromaždiště všeho rozptýleného duševna kolem daného duchovního centra.

Jelikož jste nyní toto jistě a snadno pochopili, bude pro příští sdělení snadné pohybovat se v této sféře dále.

39. KAPITOLA

VEDOUCÍ DUCHOVÉ DOLNÍ VZDUŠNÉ OBLASTI

(27. února 1847)

Všude, kdekoli je v činnosti nějaký velký závod, ať jakkoli vypravený, musí být v závodě ustanoveni vedoucí, kteří vše řídí, vedou, udržují v pořádku stroje a měří jejich síly. Bez takového ředitelů nebyla by žádná práce buď vůbec možná, anebo by šla jen nanejvýš špatně. Tak je tomu i v naší dolní duchovní vzdušné oblasti.

Je pravda, že tato oblast je vlastně jen shromaždištěm, kde se jednotlivé a rozptýlené duševní inteligence shromažďují kolem duchovního centra jaksi instinktivně, jelikož poznávají toto centrum jako jim vlastní. Toto shromažďování by však vypadalo nicméně nanejvýš neohrabaně a nemotorně, kdyby se nedělo podle pevně stanoveného určitého řádu. Bylo by to právě tak, jako kdyby někdo veškeren, pro stavbu nějakého domu určený materiál, dal naházet jeden na druhý. Tím by přišly na jednu hromadu ovšem také kameny, vápno, malta, dřevo, okenice, tašky a vše co patří k domu; avšak jaký by tu pak byl rozdíl mezi takovou hromadou a mezi řádně provedeným domem, kde každý materiál zaujímá své náležité a ke stavbě správně vykázané místo.

A jako je tomu u domu, který se má stavět, je-li tu již materiál, právě tak je tomu v duchovním ohledu v naší dolní stavební sféře. Materiálu je zde nadbytek, inteligentních duševních specifík a duchovních center hojnost; avšak materiál, i když sice v každé jednotlivé částici spočívá vlastní živá inteligence, přece jen se nemůže sám vybudovat v dokonalou lidskou bytost a to proto ne, že každá jednotlivá inteligence poznává také jen v sobě jedinečné z nescítně mnohého. Teprve jsou-li nescítně mnohé k jedné bytosti nutné inteligence pod jednou formou a v jedné bytosti spojeny duchovními staviteli, pak teprve může taková bytost dospět poněmáhu také k všeobecnému, veškeren řád přehlédajícimu poznání, což se však může ovšem stát teprve poněmáhu, jak vás tomu učí vaše vlastní zkušenost, podle níž - jak říkáváte - ještě nikdy učený z nebe nespádl, ještě méně mudřec.

Co však značí „učit se?“ - To neznamená nic jiného, nežli probouzet jednotlivé inteligence duše a pak je navzájem spojit ke společnému působení.

Čím více kdo těchto inteligencí pílí a horlivostí v sobě probudil a navzájem spojil, tím se stává učenějším a tím mnoho vědoucím. Leč tato učenost není dávno ještě žádnou moudrostí; neboť moudrost je probouzení ducha, který, byl-li jednou úplně probuzen, pronikne rázem všechny nescítné inteligence své duše, probudí je a všechny v sobě samém spojí v dokonalé, Bohu podobné vědění.

Je tomu asi tak, jako kdyby byl někdo za úplně tmavé noci uveden do velkého umělecké-

ho musea. I kdyby ho tam tak vodil a dal mu ohmatávat umělecké předměty a přitom mu sebejasněji vysvětloval ohmatávaný předmět, obdrží do musea přivedený velmi matnou představu - a to jen o málokterých předmětech musea; neboť kde je četné umělecké bohatství, kolik v krátké době může z něho do musea uvedený ohmatat a kolik uměleckých pokladů může tu být vysvětleno? Jistě řekne do musea uvedený svému profesorovi: „Pane, kdyby tu jen bylo světlo, pak bychom mohli s největší lehkostí jediným pohledem přehlédnout velmi mnohé, co zde ve tmě namáhavě a nejistě poznáváme naším hrubým hmatem!“ A má pravdu; neboť takto se táže také duch v člověku a takto se pak stává takový ze tmy musea poučený učencem.

Když však tomu, jenž se nachází v tomto museu, vzejde náhle Slunce a osvětlí veskrze všechny místnosti musea, bude snad i potom muset ještě tápat, aby poznal předměty? Ó, nikoli, přehlédne je rázem jediným pohledem a přehlédne vše co je v museu a nejen částečně. A jsou-li předměty musea uspořádány, pozná také bez velké námahy hlavní účel uměleckých předmětů v tomto museu vystavených, jakož i velmi snadno zvláštní účel každého jednotlivého předmětu.

Hledíte, tu se první vzdělávání podobá mechanickému učení a z tohoto učení co možno mnohonásobně osvojování si předmětů v museu je pak obvyčejně učenost lidí světských.

Moudrost je však to druhé; moudrost zří nekonečně mnohé rázem. v nejjasnějším světle, co učenost jen částečně ohmatá v noci.

Z toho však vyplývá, že s náležitým souhmem všech k jedné bytosti náležejících duševních částic inteligencí není dávno ještě spojeno ono všeobecné poznání, které je třeba k tomu, aby právě v naší dolní bytostní stavební oblasti bylo možno jednotlivé duševní inteligence uspořádat a spojit kolem jednoho duchovního centra tak, aby z toho časem mohlo vzejít skutečně dokonalé poznání. Proto je také pochopitelné, že naše dříve zmíněné duchovní částice inteligence se nemohou samy od sebe uspořádat, nýbrž že tu musí být stále takové bytosti, kterým je nad tímto bytostním stavebním řádem bdít a týž spravovat.

Kdo však jsou tito stavitelé? - To lze velmi snadno uhodnout. Jsou to především jakožto nejvyšší správci andělé; proto také je ve vaší oblasti velmi často a velmi mnoho andělů.

Nejvyšším správcem čís. 1 tohoto velkého závodu jsem Já Sám, Kterýž jistě nemůže být daleko od vás, neboť právě Já Sám vám zde ve vašem uměleckém museu vytyčuji a rozžehuji jedno světlo za druhým - a tam, kde Se zdržuji Já, zdržují se ještě velmi mnozí, kteří rádi jsou kolem Mne a za všech dob rádi byli kole Mne.

Avšak zde je právě proto také velký nepokoj; neboť kde nebe vyvíjí svou největší činnost, tam je také neméně činné peklo. Tomu však zde musí také tak být; neboť jinak by nebylo myslitelné volné vznášení mezi těmito oběma polárními body.

Jak andělé však provádějí pod vedením Mým a ostatní dobří duchové pod vedením andělů uvedenou stavbu bytostí od rostliny až po člověka, to bude předmětem naší nejbližší úvahy.

40. KAPITOLA ČINNOST DUCHŮ V NITRU ZEMĚ

(1. března 1847))

Už při popisu přírodní Země jste viděli, kterak Země jako organicky žijící bytost přijímá potravu, v sobě ji stravuje a výživné šťávy pak odvádí četnými ústroji až k povrchu a kterak jsou na druhé straně hrubší, nestrávené výměty odváděny k jižnímu pólu. Tato potrava či strava Země je, jak nyní snadno pochopíte, jen na pohled hmotná, v podstatě však je duchovní; neboť tu vniká neustále nesčetné množství duchů a duchovních specifík lepšího druhu do nitra Země, kde jsou obvyčejně spoutáni nejhorší duchové.

Toto vnikání lepších duchů do nitra zemské bytosti má několikery účel. Předně jsou tam duše a duchové zlých lidí odsouzeni a - jak říkáváte - vydáni všanc věčnému pekelnému vězení; neboť tito vzbouřenci proti božskému řádu musí být hluboko a pevně drženi, aby napříště nemohli rušit božský řád, neboť před tímto uvězněním selhalo již mnoho tisíc pokusů o polepšení.

Druhý důvod tohoto vnikání duchů a duchovních specifík do nitra bytosti zemské je ten, že v tomto nitru jsou opět duchové, kteří - jak říkáváte - tímto zajetím dostali za svou zuřivost již náležitě za vyučenou, byli přivedeni jak se patří k rozumu a mají opět nejtoužebnější přání dostat se na svobodu. Tací duchové bývají pak lepšími, dovnitř vniklymi duchy řádnými cestami ze

svého zajetí osvobození a vedeni nahoru k větší svobodě, kde pak bývají opět používáni k činnosti. Jelikož je v nich ještě trochu zla, musí se pustit do jedovatých rostlin, jakož i do jedovatých zvířat a pořádat psychická praspecifika potřebná pro vzrůst a tím takové jedovaté rostlině aneb jedovatému zvířeti dát onu podobu a povahu, v níž se musí ustavičně podle řádu objevovat. Konají-li to pak tací duchové dobře, bývají vedeni k řízení lepších rostlin a zvířat; nekonají-li to však dobře, - ježto se často zvrhnou a místo aby škodlivá specifika vedli do rostlin, vedou je ihned do zvířat anebo do lidí, čímž pak vznikají epidemické nemoci - pak bývají z takového zaměstnání opět vzati a vsazeni do tužší vazby v Zemi, kde se pak musí zabývat tvořením kovů a kamenů a tato práce je ovšem mnohem těžší a zdoluhavější. Osvobození z takového stavu může nastat teprve tehdy, když takový duch po velmi mnohých letech vykonal přidělenou mu práci věrně a ve prospěch osvobození duší ve hmotě zajatých. - To je tedy opět důvod, proč se lepší duchové odebírají dolů do nitra Země.

Další důvod je ten, že zajaté praduše bývají osvobožovány a jako ovšem ještě velmi značně dělená specifika ve stavu všelikých tekutin vyváděny na povrch zemský a zde jsou cestou osvobození vedeni známými vám stupni říše rostlinné a zvířecí podle řízení duchů nad touto prací bdících a ji řídících; neboť v Zemi jsou všude zajatí duchové, kteří cestou těla buď již prošli, anebo se bez této cesty projeví jako kompletní duchové, kteří vám byli již podrobněji oznámeni. Jsou to totiž duchové zemští, horští, vodní, duchové ohně a vzduchu. - Vedle těchto dvou druhů duchů je však ještě nesčetné množství duševních specifíků, která musí být teprve uvolněna a pak shromážděna a uspořádána v jednu bytost, která jim na každém stupni jejich vzestupu podle řádu odpovídá.

Jelikož tací duchové a duševní atomy, čím hlouběji v Zemi, tím jsou také horší, musí tu být vykonáván také převeliký dozor, aby se k doplnění vlastní duše, zejména u duševních částic které se z veškeré Země schází na jejím povrchu, používalo jen těch nejčistších, hrubší a horší částice bývají však odkázány na vytváření hmotných těl.

Také tělo lidské se skládá z pouhých duševních částic, leč částice, které tvoří tělo, jsou ještě hrubé, nedobré a nečisté, proto přichází ještě také napřed opět do Země, tam musí zetlít a odtud teprve známým vám již způsobem vystoupit z tlení, aby se připravily k doplnění oné bytosti, které náležely kdysi tělesně. To se děje, - jak už vám bylo oznámeno - obyčejně ve třetí aneb nejvyšší sféře zemských duchů, čímž se pak ovšem teprve každý čistý duch stává dokonalým, když byl totiž vše to své přijal opět do sebe - kterého přijetí je tak zvané zmrtvýchvstání těla a ospravedlňuje výrok Pavla, jenž tu praví: „Ve svém těle uzřím Boha.“

Že přitom duchové v této prvé oblasti ustanovení o překot co dělat, rozumí se samo sebou; proto jsou na Zemi stanoveny doby odpočinku, v nichž takoví činní duchové mají klid a oddech, to jest nemají tu totiž tolik práce jako v době zaměstnání.

Takovou dobou odpočinku je zima, která však ovšem na rovníku je mnohem kratší, nežli směrem k pólům. Proto také blíže k pólům, jakož i na výše položených krajinách Země jsou ustanovováni duchové slabší; a čím hlouběji dolů, tím silnější musí být pracovníci, - což ukazují velmi názorně i výtvořky.

Nyní víte již něco o tom, kterak jsou při utváření bytostí činní andělé, duchové a také přírodní duchové. Protože však toto zaměstnání je spojeno s nesmírně velkými obtížemi a kombinacemi (sestavami), budeme muset právě o tomto bodě ještě leccos promluvit, nežli vám bude věc „úplně jasná“ proto příště v této sféře dále!

41. KAPITOLA SUBSTANCE A HMOTA SÍLA A LÁTKA

(2. března 1847)

Tak zvaná mravoučná prűpověď, ovšem poněkud špatná a věc ne zcela správně označující zní u vás: Memento homo, quia pulvis es, in pulverem reverteris. ^{*5)} - Tato prűpověď označuje ve slově „prach“ také sice úplný rozklad těla, je však svým významem nesprávná, jelikož „prachem“ rozumí každý ony rozdrčené částičky země a kamene, které vítr snadno zvedá a zanáší do vzduchu. Také tím může být míněn ještě jemnější prach sluneční, který je ovšem poněkud jemnější nežli prach silniční. Kdyby se tělo rozložilo v takový prach, tu by se mu a jeho

⁵ Pomni člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš, – Vyd..

duši málo pomohlo; neboť i nejjemnější prach, který lze v přirozeném světě ještě spatřit, je nicméně vždy hmota a nemůže se tak dlouho s duší a duchem spojit, dokud ještě zůstává hmotou. Lépe nežli „prach“ by bylo: „specifický duševní atom“; ten již není hmotný, nýbrž substanciální. Mezi hmotou a substancí je však nebetyčný rozdíl.

Abyste to celé náležitě pochopili, museli byste tento rozdíl přesně znát. Vezměte magnet: co je na něm viditelné, to je hmota; co však v magnetu přitažlivě anebo odpudivě působí, to je substance. Tato substance nemůže být tělesným okem viděna; avšak oko není také snad jediným tykadlem a ohlašovatelem jsoucnosti duševních anebo duchovních věcí, nýbrž člověk má zajisté ještě jiné smysly, které jsou duši bližší nežli zrak, který je asi nejzevnějším smyslem člověka. Sluch je již hlubší; čich a chuť ještě hlubší a s duší zcela spojen je pocit aneb hmat.

Když pak někdo k sobě přiblíží dva magnety, ucítí ihned vzájemný tah a to postačí, aby z toho učinil také pro své vnější smysly závěr, že v magnetu musí být zvláštní, byť i neviditelná síla aneb substance, která způsobuje takový tah.

Zde pozoruje snadno každý rozdíl mezi hmotou a substancí. Také u tak zvaného elektrizačního přístroje rozezná každý snadno hmotno od substance. Hmotou jsou přitom: skleněný kotouč, třecí polštář, kovový konduktor (vodič) a ještě několik lahví. Je-li přístroj v klidu, tu, co se k přístroji přibližuje, nic zvláštního nepocítuje; je-li však přístroj uveden v pohyb, pak substance v něm a ve vzduchu odpočívající bývá zvířena a když se pak někdo přiblíží k přístroji, pocítí ihned tahání ve vlasech a přiblíží-li se ještě více, spatří i substanci v praskajících jiskrách, které mnohdy značně píchají a jsou-li silnější, způsobují údery ve svalech. Taková elektrická jiskra, ač je viditelná ve hmotném čase a ve hmotném prostoru, není však již hmotou, nýbrž duši podobnou substancí, aneb silou, která odpočívá ve hmotě; Je-li však vzrušena, projevuje okamžitě vše pronikající sílu, kterou nemůže zadržet žádná hmotná překážka.

Zde máte opět dobrý příklad hmoty a substance. Zkoumejte dobře známý vám střelný prach, jenž se skládá ze síry, ledku a uhelného prachu. Zrnko je klidné a padá jako každá jiná hmota s výše dolů; avšak v tomto zrnku je vázáno množství substanciální síly. Je-li tato substance něčím jí podobným rozjitřena, roztrhá bleskurychle své vězení na kousky velikosti atomu a vstupuje pak do sféry své svobody. Oheň je této substancí příbuzný a proto je pro ni buditelem; tu se ukáže rovněž jako substanciální síla, které žádná přirozená překážka nemůže klást meze. - Tak je i ve vodě rovněž substanciální síla, která se probouzí vysokým stupněm teploty. Chce-li pak někdo tuto sílu uzavřít, roztříští každou sebesilnější uzavírací nádobu a pak se rozšíří ve své svobodě. Tak je však také téměř v každé hmotě přítomna nějaká substance přijde jen na to, jak a čím může být roznicena, aby se projevila činnou.

Přírodopytci, tito nezřídka velmi ješitní přírodní domýšlivci, objevili sice v každé hmotě určité základní síly, jako sílu přitažlivou a odpudivou, z nichž byly jakožto známé přijaty síla přitažlivá jako soudržnost anebo tíže a síla odpudivá jako síla centrifugální (odstředivá). Vedle toho bylo ještě zcela učeně pojednáno o pružnosti anebo síle expansivní (rozpínavosti), o dělitelnosti a o prostupnosti hmoty a byly zařazeny rovněž mezi základní síly hmoty. Kdyby však tito učení přírodní domýšlivci, jako sami živé bytosti učinili jen jediný krok dále a ve svých fasciklech (svazcích spisů) poskytli místo vše ovládající a vše naplňující síle životní, byli by učinili ve svém vědění již dávno zcela mocný krok dopředu a nebylo by jim třeba mrtvé síly - což je holý nesmysl - odvažovat a rozkládat, nýbrž byli by měli ihned co činit s onou základní podmínkou všeho bytí, v níž by byli již dávno dokonale a snadno poznali sami sebe a všechnu hmotu s onoho pravého, jedině výstižného správného hlediska; takto však tápou - což je vlastně to nejhloupější a nejsmělejší - tito živí v samých mrtvých silách a nakonec chtějí ba i snad ještě dokazovat, že živá síla je mixtum (směsice) a kompositum (složenina) samých sil mrtvých!

O, jak hrozný nesmysl všech nesmyslů! Podle jaké logiky může působící síla být považována za mrtvou? Může být něco nesmyslnějšího, nežli předkládá-li se jistým zřejmým účinkům mrtvý důvod, což by bylo totéž, jako kdybychom nepředpokládali zcela žádný důvod žádnému účinku neboť mrtvé je v jistém ohledu ještě méně nežli nic a jen věc může být považována za mrtvou a to na tak dlouho, pokud byla vyhoštěna z nějaké sféry působnosti a duše a duch člověka mohou být mrtvi když si špatným používáním své zkoušky svobody přivodili zákonitou nutnost dostat se zase do onoho zajetí, v němž jsou odříznuti od každého účinného působení.

Jsou-li však ve hmotě a na hmotě objevovány působící síly, pak nejsou tyto síly mrtvé, nýbrž živé a inteligentní; neboť bez intelligence toho či onoho určitého druhu nelze si myslet účinek právě tak, jako bez síly.

Jako lze však sílu poznat z účinku, tak lze také poznat inteligenci síly ze stálé stejnoměrně uspořádané planimetrické^{6*)} teorie. Neděje se vzrůst trávy a každé jiné rostliny podle vnitřní plánovitě teorie, kterou může poznat každý, kdo jen někdy viděl rostlinu? Právě tak je tomu s tlením a se všemi zjevy, jimž musí být podkladem síly, z čehož může každý učinit snadno tento závěr:

Kde se nespátřuje nic jiného nežli samé účinky, tam musí být také právě tolik sil, kolik účinků a protože všechny tyto účinky jsou uspořádané a plánovité, musí tu také být právě tolik inteligencí kolik sil. A z tohoto závěru je pak také pochopitelné, že hmota se skládá ze samých duší, tedy inteligencí, které mohou být vyššími silami a inteligencemi podle řádu a potřeby na čas pevně drženy. Když však doba pevného držení uplyne, pak se jednotlivé inteligence probouzí a sjednocují jako prasu substance opět v oné bytosti, ve které byly prvopočátečně ze Mne, Tvůrce utvářeny; a toto znovu sjednocení je pak zčásti dílem inteligencí samých a z části však známých vám již vyšších duchů.

42. KAPITOLA

BOŽÍ PŮSOBNÍ PROSTŘEDNICTVÍM DUCHŮ

(3. března 1847)

Nemůže tedy, pochopil-li někdo jen poněkud tuto věc, existovat ve vlastním smyslu vůbec žádná hmota, neboť hmota sama je jen účinek sil, který se projevuje druhem, vlastností a tvarem, čímž právě na sobě samém prozrazuje, že působící síly nepůsobí bez inteligence; neboť kdekoli lze na nějaké věci nebo bytosti objevit určitý tvar, druh a vlastnost, tam také nemůže nikdo popřít inteligenci síly v ní působící.

Ovšem, zde zbožný poutník - třeba do Mariazell - učiní poznámku a řekne: „To přece všechno dělá náš milý Pánbůh; k čemu tu ještě jiných inteligencí?“ - To je jistě zcela správné; vždyť takto praví Pán: „Nebe a Zemi a vše co je v nich, jsem udělal Já a - nota bene! (dobře si zapamatuj!) - dělám ještě dosud; avšak žene-li se to s tímto děláním příliš daleko, tu bych musel na světě také ještě dělat mnohé, co jsem vlastně neudělal a také nyní nedělám, nýbrž takové děláni jsem zůstavil lidem, aby také oni měli co dělat. Dělalí to ovšem jen Mou jim propůjčenou silou a dělám to tedy prostřednictvím a to také je tolik jako bych to dělal Já. Jako však dávám dělat nesčetné věci rukama lidí, tak také dávám dělat silou lásky a moudrosti v Mých andělich a duchách na Zemi, jakož i na jiných světových tělesech ony věci, které lidmi dělány být nemohou.

Lidé dovedou sice stavět domy, připravovat látky na šaty a dělat nástroje; avšak hmotu k tomu udělat nedovedou. Nedovedou udělat žádnou trávu, žádný keř a žádný strom a právě tak málo nějaké zvíře; ale veskrz živí duchové a andělé to zajisté dovedou, jelikož jsou za tím účelem vyzbrojeni takovou silou ze Mne, aby to byli s to ve jménu Mém provádět.

Jak však mohou jednotlivé inteligence jedním a týmž způsobem působit a působí, jiné inteligence opět jiným způsobem - a to vše pod ředitelstvím vyšších duchů - ukážeme nad Slunce jasně a hmatatelně několika snadno pochopitelnými příklady.

Pozorujte jednu pavouka! V tomto zvířátku najdete dvě spojené inteligence. - Prvá je poznání zamlouvající se mu potravu; používat této potravu v sobě k dvojímu účelu, totiž k výživě své zvířecí bytosti a k přípravě oné lepkavé šťávy, z níž si přede síť; to je totiž právě ta jedna inteligence. Druhá inteligence je zvláštní umění pavouka soukat ze sebe vlákno, zavěšovat je na malé háčky a přísti anebo spíše plésti síť, tuto síť pak potahovat perlovitě lepkavou šťávou a tím chytat ona zvířátka, která mu dávají novou potravu. Z tohoto způsobu jednání musí zajisté každý vyrozumět, že pavouk musí mít v sobě zřejmě inteligenci; a tato inteligence je tu totéž, co přírodozpytci - ovšem poněkud nesprávně - nazývají „instinkt“; neboť instinkt je jakési vnitřní puzení, jímž se jistý výkon musí určitým způsobem provádět. Leč to, co učenci nazývají instinkt, není již inteligencí zvířátka, nýbrž to je již řízení aneb vedení výše postavených duchů; neboť je přece zřejmě dvojí: jednak nějakou určitou dovednost mít a jednak podle této dovednosti určité zaměstnání vykonávat. S vlastnictvím takové schopnosti není ještě spojeno nutné provádění, nýbrž k tomu musí přijít jiný pud a tu pak je vlastnictví takových schopností a dovedností v něja-

⁶ planimetrie = nauka o rovinných útvech; př..

ké bytosti anebo v nějakém psychickém specifiku právě ona inteligence, kdežto nutkání být čin-
ným podle takové vnitřní inteligence není uloženo v bytosti samé jako instinkt, nýbrž je to nutka-
jící vedení vyššími a dokonalejšími duchy, kteří na př. právě našemu pavouku ukazují místo,
kde a dobu, kdy má uplatnit, to jest uvést ve skutek své zvláštní schopnosti. Neboť kdyby tomu
tak nebylo, tu by pavouk buď vůbec nikdy nepředl, anebo by předl ustavičně a neušetřil by do-
konce ani obličej člověka a napředl by mu přes oči síť, což se však nikdy nestává, nýbrž musí
přít kde je přinucen přít a kde je jeho specifikum účelné, uvádí-li se ve spojení se specifikem
tamní hmoty a shromažďuje-li tuto v sobě k vyššímu životu.

Tak přede také bourec morušový vlákno a to proto, že ze stravy a z volného specifika ve
vzduchu shromažďuje v sobě ony inteligence, z nichž pak dosahuje oné dovednosti a přichází
jaksi k onomu poznání, aby připravil z přijaté potravy nejprve v sobě onu tuhou šťávu, aby ji
pak, když dosáhla náležité zralosti, předl kolem sebe jako vejce.

Zde je rovněž nadmíru zřejmé, že způsobilost k takové práci a nutkání tuto práci v pravý
čas a na pravém místě vykonávat jsou v podstatě dvě věci, podobně jako jsou zajisté dvě věci,
je-li někdo mezi lidmi umělcem, buď hudebníkem anebo malířem. Hudebník chová v sobě vždy
způsobilost hrát koncert anebo jiné hudební dílo, jako zase malíř malovat dílo; leč hraje proto
hudebník následkem takové umělecké způsobilosti v sobě dnem i nocí neustále koncert za
koncertem a neodloží malíř nikdy štětec a barvy? - Hleďte, ačkoliv oba umělci chovají v sobě
ustavičně stejnou schopnost, bude hudebník produkovat jen při dané příležitosti něco ze své
stálé umělecké schopnosti; tak jako malíř namaluje dílo jen tehdy, objednal-li si je někdo u ně-
ho, anebo když si uloží sám za povinnost, aby je maloval buď na prodej, aneb pro své vlastní
potěšení. To prvé je zde tolik jako umělcova inteligence, to druhé však jako vyzvání, ať už od-
kudkoli, aby taková inteligence byla uplatněna.

Jestliže však již lidé ustanovují pro větší produkce uměleckých schopností jednotlivých lidí
ředitel, kteří například určují dobu koncertu, stanoví kusy a pak je dirigují, - oč mnohem více je
teprve třeba ředitelů, mezi tak nesčetnými uměleckými inteligencemi, kde se jedná o udržování
a účelné vedení celých vesmírů!

Jelikož tento předmět má pro vaše jasné poznání v této věci nanejvýš velkou důležitost,
budeme v této oblasti ještě dále důkladně pokračovat.

43. KAPITOLA DOJMY HMOTY NA DUŠI A DUCHA

(4. března 1847)

Procházíte-li světem zvířecím a rostlinným, ano, necháte-li bez povšimnutí svět nerostný,
- naleznete všude samostatnou inteligenci, vedle ní najdete však i nutkání. Tuto samostatnou
inteligenci lze poznat nejen z rozličných vlastností povahových, nýbrž také - což je zejména pro
psychology důležité - z dojmu, jaký činí na lidskou mysl různé věci a předměty.

Na koho může být činěn dojem? Na člověka a to jedině jeho duši a ducha.

Jak musí však být člověk uzpůsoben, aby byl přístupný dojmům? Musí být živý a úplně in-
teligentní; a aby na něj mohlo vše učinit dojem, musí již napřed spojovat v sobě, to jest ve své
duši všechny inteligence, musí tedy být živý a kompletně (celkově) inteligentní.

Otázka: Jak může však mrtvá věc, anebo mrtvý předmět učinit dojem na člověka, když
dojem je přece působení? Jak může však mrtvá věc anebo mrtvý předmět působit?

Jak může mrtvá bytost vyvolat svůj podobný obraz v bytosti živé? Neznačilo by to tolik ja-
ko život škádlit a mít za blázna, kdyby někdo mohl být skutečně tak pošetilý, že by tvrdil, že si
smrt jako objekt (předmět) může ze života jiného předmětu probudit opět smrt?

Mluví-li se však o probuzení, jak může být nějaká smrt probuzena, je-li mrtvá? Pojem
„smrt“ předpokládá buď úplnou bezpodstatnost anebo aspoň úplnou nepůsobnost bytosti, což je
v podstatě jedno a totéž; neboť zcela žádná bytost nemůže, jistě učinit na nikoho dojem, proto-
že tu vůbec není a rovněž tak i také bytost úplně nepůsobivá; neboť kdyby taková bytost mohla
na někoho učinit dojem, tu by nebyla jistě zcela nepůsobivá, jelikož dojem je přece jistě půso-
bení.

Z toho však plyne, že vše to, co činí na lidskou duši nějaký dojem, není mrtvé, nýbrž musí
být tak dalece inteligentně živé, aby vzbudilo v živé duši své stejně živé inteligentní specifikum a
aby je jako jemu podobné přivedlo k rozjímavé představě před oči duše, která je pak právě

oním zmíněným dojmem, který nějaká věc anebo předmět učinil na člověka. Z toho však také ještě vyplývá, že v tělesném světě samém - jak již několik lepších přírodozpytců jakž takž poznalo - není nikde smrti; nýbrž to, co krátkozraký člověk nazývá „smrtí“, je jen přechodem z méně inteligentní formy do formy vyšší, v níž jsou inteligence spojeny již mnohonásobněji.

Při pohledu na masy kamene jistě se člověka zmocňují různé pocity. „Ano, kameny jsou přece mrtvé“, - říká se; „jak mohou pak vyvolat pocit v živé duši? Mohly by snad mrtvé obrazy vyvolat v duši stejné obrazy živé?“ - Takové tvrzení anebo domněnka by byla neporovnatelně hloupější, nežli tvrzení, že kdyby někdo držel semena nad klidnou hladinou vodní, v níž by se zrcadlila, začnou tyto zrcadelné obrazy semen ve vodě klíčit a pravděpodobně vyhánět kořeny do vzduchu a že dají uzrát plodům pod hladinou vodní. A však toto by ani nebylo tak hloupé; neboť zde by nebyl předmět, zrcadlící se ve vodní hladině mrtvý a bylo by lze spíše se o něm domnívat, že by byl s to svým obrazem ve vodě vyvolat něco živého sobě rovného, než aby úplně mrtvý předmět mohl vyvolat v živé duši živou představu.

Kamenné skupiny a skalní masy způsobují však v lidské duši živé pocity, které jsou mnohdy plné půvabu, mnohdy plné nadšení a obdivu. Mohl by tyto živé pocity vyvolat snad mrtvý kámen? - Tu já také pravím: Kdo má uši slyš a kdo má oči viz, co živý Duch mluví k živému duchu!

Tyto kamenné masy vzešly právě tak dobře z všemocné věčné Boží síly jako ten nejživější cherub. jakpak by také mohl věčný praživot všeho života stvořit pravím „mrtvé“ kameny?!

Jako Pratvůrce mohu sice zpevnit (vázat) nekonečnou hojnost Svých idejí - tak praví Pán - a mohu živé inteligence jako takřka jednotlivé myšlenky v jevové hmotě kamene pevně držet, ponenáhlu je uvolňovat a v hojnosti a nádheře předvádět k ohledání Sobě, Tvůrci a těm, kdož jsou ze Mne, aby se veškerá nekonečná hojnost Mých idejí nevznášela jako celkový neproměnlivý obraz před Mýma očima; neboť právě v tomto hmotném stvoření Si Tvůrce Sám uzavírá nekonečnou hojnost idejí a předvádí Si je uvolňováním a rozkladem hmoty opět jako jednotlivé myšlenky ke Svému božskému ohledání.

Jestliže však tedy Tvůrce svázal Své ideje a myšlenky, které jistě nejsou mrtvé, v jevitelnosti hmoty, jaksi jako knihař knihu, pak zajisté je i v kameni život, tedy velké množství inteligencí, které se v živé lidské duši, vzavší již odtud svůj živý díl, opět shledávají, aby se jaksi jako živé v duši opět regenerovaly (obrodily, obnovily).

Hledte, toť charakteristika (povahopis), která vyzařuje z každé věci aneb z každého předmětu do živé duše člověka a tato charakteristika pochází od živých inteligentních sil, které jsou ve hmotě pevně drženy.

Tato charakteristika svědčí o svobodné inteligenci, na základě které je si každá věc svým způsobem jaksi sama vědoma jedné nebo několika schopností a dovedností. Vedle této charakteristiky se však potvrzuje též nucení, jako například, že kámen musí být pevný, že rostlina pod tím neb oním tvarem musí růst a plody nést, jakož i že zvíře svého druhu musí být a činit to, k čemu je určeno. Toto nucení nespočívá ve hmotě, nýbrž je dílem dokonalých duchů, jimž je tato práce uložena.

A jak duchové tuto práci zde v této oblasti konají, osvětlíme v dalším pokud možno co nejjasněji jaksi dramatickým líčením a vyprávěním.

44. KAPITOLA DOZORČÍ DUCHOVÉ V ŘÍŠI PŘÍRODNÍ

(5. března 1847)

Vy víte, že v jisté době zasévají zahradníci a rolníci símě do země a že brzy poté každé do země zaseté semínko začíná bobtnat, konečně v místě kde se nachází zárodek puká a ze semínka vyrůstá malá bledě zelenavá špička; to je kel. Tento kel roste téměř viditelně zcela něžně dále a tam, kde bylo možno vidět dříve jen špičku, rozvíjí se nyní již dva, tři a více listů a rostlina se neustále rozprostírá, získává na pevnosti a síle a brzy poté lze spatřit již i poupátka; každou hodinou se více a více nabubřují, konečně pukají, rozvíjí se, objevuje se květ a v jeho kalichu sedí již nový plod jako mladá včela ve své buňce a zprvu je živěn jako kojeneček ambrosiovou vůní květiny; a když nový plod touto nebeskou potravou náležitě zesílil, přijímá potravu od kmene a život od světla.

Hledte, to je přirozený průběh za vzrůstu rostliny; neboť vzrůst začíná prvním vložením semínka do země a končí uzráním plodu.

Semínko o sobě by mělo asi právě tak málo síly, aby si samo vyhledávalo potravu jako novorozené dítě, ano ještě méně nežli dítě v těle mateřském kdyby tu nebyli duchové, kteří dávají duševním inteligentním specifikám (zvláštnostem) onen směr, jímž se právě tato specifika musí odebrat na určitý bod, kde je pro ně vykázán vlastní okruh působnosti.

K lepšímu znázornění toho vezmeme zrna pšeničné. Pšeničné zrno má v sobě tato inteligentní specifika: předně částičky lásky, to jest vlastní živnou látku v semínku pšeničném. Druhé specifikum je duchovní, čili vlastně spirituální (duchový) substrát (základní součástka, podklad), jímž může být také z pšeničného zrna, tak jako z jiných plodů, získán alkohol (líh). Další specifikum je uhlík, jenž při spalování bývá okamžitě viditelný, proto se také často stává, že objeví-li se ve stéble příliš mnoho tohoto specifika, zesnětíví zrno již na poli a konečně zčerná. Opět jiné specifikum v tomto zrně je kyslík, také látka na pivo, pomocí níž může být z tohoto zrna, podobně jako z ječmene, ovsa a žita, připravováno dobře chutnající pivo. Ještě jiné specifikum je éterická síra, která právě způsobuje hořlavost zrna. A opět jiné specifikum je olejovina, takže ze zrna pšeničného, tak jako z každého jiného zrna může se vytěžit velmi chutný olej. Opět jiná látka je cukr, jenž je v pšeničném zrně velmi hojně obsažen. A ještě jiná látka aneb specifikum je gumovitá hlenovitá látka, takže z tohoto zrna může být získána škrobová moučka.

Potom je v semínku ještě značná dávka nejčistšího a nejjednoduššího specifika plynu vodíkového, který tvoří vůbec hlavní součást stébla pšeničného, jakož i všech ostatních druhů rostlin, neboť tato látka aneb toto specifikum vyplňuje neustále duté rourky stébla a tím je právě drží vzpřímené. Bez této látky nemohlo by stéblo růsti do výšky a je tedy duté stéblo balonem přivázaným na své v zemi vězící kořeny, jenž udržuje tělo rostliny vzpřímené, dokud se jí nedostalo vlastní nutné pevnosti. Dosáhla-li však rostlina jednou potřebnou pevnost, stahuje se potom toto specifikum stále víc a více do uzrávajících zrna, kde se uchovává jako základní specifikum, aby tu v náležitě míře bylo při příštím výsevu prvou hlavní věcí při růstu rostliny.

Z tohoto výčtu specifíků v našem pšeničném zrně jsme viděli, jak rozmanitá základní specifika tu musí být a býti činna. Jak jsou však řízena? Duchy za tím účelem ustanovenými, přičemž však je tu vždy nižší oddělení duchů, kteří mají však mezi sebou své zaměstnání teritoriálně.

Z nejspodnějšího druhu duchů má každý duch třeba jen jedno pole, asi tak, jako jsou mezi lidmi rozdělena přirozená pole na povrchu zemském. Takový duch má k tomu nutnou moudrost a sílu a řídí jednotlivá specifika pouze svým chtěním a toto chtění je jako soud pro osvobozující se duševní specifika. Tento duch zná přesně specifika semene vloženého do země; ví, kolik je z nich ze země, kolik z Hvězd a jakého druhu jsou a v jakém poměru.

Je-li pak semínko vloženo do země, vydechuje duch nad role svou vůli, která, jsouc s určitými specifiky homogenní (stejnorodá), uchvacuje tato specifika a nutí je tam, kde je pro ně určené místo. Tu pak proudí podle své na tento bod upřené inteligence a začínají tu ve formě nálevníkovitých bytostí svou práci, pro niž mají inteligenci a přiměřenou sílu. Tvoří tu kořeny, roury; jiná specifika vstupují opět do těchto kořenů a živí anebo zvětšují je; jiná stoupají opět kořeny do kmene; stejná specifika se tu v řádu své inteligence uchvacují a jeden jejich druh tvoří rourky ve kmenu, jiné druhy tvoří klapky, pumpy a ventily; opět jiné a čistější druhy stoupají těmito rourami nahoru a tvoří v řádu a formě své inteligence listy; ještě čistější stoupají pak opět rourami výše a tvoří poupě, květ; a nejčistší a tímto aktem i nejpročištěnější tvoří plod a naprosto duchovní, jaksi centrální (ústřední) inteligence se spojují v plodu v zárodek a obkličují se tkanivem, jímž vnější a ještě ne tak čisté inteligence nemohou pronikat.

Když bylo touto činností časem docíleno zralosti, tehdy též duch tohoto role vykonal svou práci a ostatní přenechává lidem a něco přitom přírodním duchům, kteří pak způsobují tlení anebo lépe řečeno další rozklad oněch částí, které nepatří k plodu, aby tato specifika mohla v příštím období vystoupit do formy jemnější.

Nyní si představte právě tolik takových duchů, kolik je rolí a různých druhů rostlin; každý duch dostane na určitém teritoriu (území) určitý druh a musí se tu starat, aby tento druh v ustavičně stejném stavu a formě prospíval.

Nejnepatrnější nepozornost takového dílovedoucího ducha má za následek špatný vzrůst a neúrodu, což mnohdy u duchů není právě nic řídkého, neboť co se týče tohoto jejich působení, nemají právě souzenou, nýbrž úplně svobodnou vůli, což je nutné, protože ve vůli souzené nemůže být síla. Proto, mají-li být lidé potrestáni neúrodou, netřeba nic jiného nežli svěřit tuto

práci duchům vlažnějším, kteří si na ni nedají tolik záležet - a neúroda je hotova. Neboť jestliže tito nad vegetací bdící duchové nepřivedou jaksi pod střechem v pravém pořádku a počtu řádně odpoutaná specifika, vystoupnou nezaměstnaná ihned do druhé oblasti, spojí se tu ve vlastní bytosti a v přírodní duchy, způsobí pak špatné počasí, špatné miasmy (nakažliviny ve vzduchu) a to vše působí špatně na vzrůst rostlinstva.

Aby se však toto stávalo co nejdříve a jen na málo místech, mají tito duchové nad sebou opět vyššího a dokonalejšího ducha, který má za úkol bdít již nad mnohem větším územím. Takový duch je téměř jakoby majitel statku a má již mnoho pod sebou. Představte si jednotlivé duchy jako poddané a ducha nad nimi postaveného jako majitele statku a budete mít o tom dosti správný poměr - anebo jako je tu pán, jenž má ve svém okrsku různé podniky a je do každého jednotlivého podniku zasvěcen. Každý z jeho dělníků vykonává jen jednotlivou věc on však je všechny přehlíží a přiděluje jim práce podle jejich nadání.

Majitel statku anebo takový pán svého okrsku nezasahuje však do okrsku pána jiného. Aby však ve všech okrscích vládl stejný řád podle druhu okrsků, je nad okrskovými pány ustanoven opět duchovní guvernér, jenž už jaksi ve všem přehlíží a řídí celou zem. To je již duch z třetí oblasti. Vy však víte, že několik zemí tvoří říši nad ní bdí andělský kníže. Nade všemi říšemi bdí však Kníže knížat, jako také bdí - což žádný duch nemůže činit - v každém jednotlivém specifiku; a to je proto, že oko Páně vidí všude, co tu je a se děje.

45. KAPITOLA NEROST ROSTLINA A ZVÍŘE

(6. března 1847)

Říše rostlinná, o jejímž vzniku jsme právě mluvili, je jaksi přechodným bodem od nerostu a éteru, který se snáší s Hvězd do říše zvířecí.

V podstatě však není tu ani říše nerostná ani rostlinná neboť jak říše nerostná, tak i rostlinná je v nejvlastnějším smyslu také říší zvířecí a každý nerost se skládá právě z tolika tak zvaných infusorických (nálevníkovitých) druhů zvířat, kolik jednotlivých psychických (duševních) specifických inteligencí může na něm duch moudrosti objevit, což je pro obyčejného rozumného člověka ovšem něco nemyslitelného. Ale má-li někdo jen trochu pravou moudrost a chytrost ducha, tomu nebude právě zatěžko vyhledat v každém nerostu jakož i v každé rostlině intelektuální psychická základní specifika a to cestou, jaká byla dosud ukázána.

Vyhledáte-li jen na nějakém nerostu anebo rostlině všechny možné vlastnosti, najdete tím také právě tolik základních specifík, z nichž každé je zcela zvláštní a tudíž také jen jednou inteligencí splňuje jeden určitý cíl v nerostu.

Aby však nějaký nerost stával se tím čím je a být má, musí se totiž různorodá jemu přináležející specifika jako v jedno spojovat, aby tímto spojením představovala právě onen nerost, který podle řádu má nutně představovat.

Abychom to zcela dobře pochopili, přikročíme k příkladu. Předpokládejme železo! Kolik specifík bude asi třeba k vytvoření tohoto kovu? - Vypočítáváním jednotlivých vlastností tohoto kovu uvidíme, čeho je třeba k jeho zpodobnění.

Předně železo je těžké. Čím je tato tíže způsobována? – Specifikem, které vystupuje z nejnvnitřnějších pokojů Země, proto toto specifikum, i když je zde vázáno na tento kov, přece jen ještě vždy tíhne svou inteligencí tam, kde po tak dlouhé doby leželo upoutáno. V tomto specifiku (to jest. vlastnosti tíže) je láska jakoby zaměřena dolů.

Dále pozorujeme na železe vlastnost „tvrdost“. Toto zvláštní, jednotlivě o sobě tu jsoucí specifikum skrývá v sobě prostou inteligenci úplného sobectví a tedy tvrdost a neúplatnost vůči každému sousedství. Toto specifikum je tak jako tíže zdola.

Dále objevujeme na železe tažnost a ohebnost. To je specifikum anebo duševní inteligence, která, zkoumá-li se mnohostranně, chová v sobě povolnost. Toto specifikum je proto také již mocnější nežli obě prvá specifika. Prvá specifika neztrácí sice přítomnosti tohoto specifika nic na své zvláštnosti, nicméně se však musí řídit podle tohoto specifika, které tu v sobě skrývá pokornou povolnost, - proto také železo, je-li rozpáleno, se stává také tím ohebnější a poddajnější a tato poddajnost a ohebnost železa v rozpáleném stavu odpovídá tím více ochotné pokore, protože pokora a vůle se stávají tím poddanější, čím více byly zkoušeny aneb vyzkoušeny

zkouškou ohně. Toto specifikum je sice také ještě zdola, avšak již dobrého druhu, protože se podrobuje, neboť mnohými zkouškami se podrobovat naučilo.

Další zvláštní specifikum je rozložitelnost; nebol vy víte, že železo lze rozkládat kyselinami, jako ohněm. V tomto specifiku spočívá inteligence svobodného bytí a toto specifikum strhuje s sebou všechna dříve jmenovaná specifika, nalezlo-li podporu ve své inteligenci, aby se osvobodilo a stalo se svobodné. Toto specifikum odpovídá zároveň také v přirozeném ohledu síle centrifugální (odstředivé) či rozpínající, která kdyby nebyla omezena, rozpínala by se až do nekonečna.

Aby se to však nestalo, objevujeme vedle toho hned zase jinou vlastnost aneb inteligentní specifikum, které obsahuje v sobě jaksi prostý stoicismus. Tento se chce tudíž stáhnout zpět na minutissimum. Toto specifikum je tedy kontrolorem specifika dřívějšího a omezuje je v jeho žízni po rozpínavosti, zatím co naopak však také dřívější centrifugální specifikum kontroluje toto specifikum centripetální (dostředivé).

A opět jinou vlastnost tohoto kovu pozorujeme; je to snadné rozžhavování se ohněm. Je to specifikum hněvu v železe, které sice jinak obyčejně odpočívá; je-li však vzbuzeo, pak vystupuje co nejmocněji, pohlcuje všechna dřívější specifika a uvádí je do svého stavu. Tato specifika, která jsme dosud vypočítali u tohoto kovu, jsou vesměs zdola a dávno by ještě nepředstavovala vlastní železo, kdyby nebyla nasycována ušlechtlejšími specifiky z Hvězd.

Jak můžeme však tato specifika poznat? - Jako ta dřívější, dalším ještě vypočítáváním různých vlastností tohoto kovu.

Tře-li se železo, vydává ze sebe zvláštní, čichově vnímané kovově kyselé označení. Toto čichové označení je specifikum s inteligencí, v níž se již jeví činná láska; neboť jako je v každé kyselině anebo ve vlastním kyslíku známý vám vzduch, potřebný k životu, rovněž tak je to v duchovním ohledu činná láska, která je -jak už dávno víte - v nejvlastnějším smyslu život. Toto specifikum je hlavním spojujícím principem tohoto kovu; neboť nejen že jej zcela proniká, nýbrž také jej jako vlastní atmosféra obklopuje; odtud také ono čichové označení železa.

Jiná vlastnost tohoto kovu je ta, že ukazuje velkou ochotu k přijímání elektriny. Příčina toho je stejné specifikum v tomto kovu; je to totiž inteligence pohyblivosti a s ní touha po pospolitěm spojení. Toto specifikum není rovněž tak jako dřívější specifika pevně vázané, nýbrž jako dříve jmenované, tento kov jen proniká a obklopuje. Protože je však s dřívějšími specifiky víceméně spřízněné, má u nich jaksi stálý příbytek a ustavičně se snaží je uvolnit a potom je získat pro sebe. Objevuje se obyčejně v jevu rzi, která časem, jak jste se již často přesvědčili, obrátí celé železo v sebe a ponenáhlu úplně rozloží.

Rez není o sobě vlastní elektrické specifikum, které zůstává ustavičně volné, nýbrž jsou to ostatní dřívější, již jaksi na toto volné specifikum připoutaná specifika, která se, každé svým způsobem snaží vyrovnat tomuto specifiku. Hledte, toto specifikum je tedy také shora.

Opět jiná vlastnost je třpyt anebo lesk železa a to v bílo světlešedé barvě. Toto specifikum obsahuje v sobě pojem „klidu“; jen v klidu se může vše vyrovnat a když je vše vyrovnáno, pak se objevuje rovná plocha a tato plocha je schopna přijetí světla tak, jako plocha zrcadla. Toto specifikum je vlastní celému železu; ale není na ně pevně vázáno, nýbrž spojuje se s ním teprve tehdy, jakmile je na povrchu vyčištěno, urovnáno a uhlazeno. Kdyby však byly jeho části, které přišly na povrchu do největšího stejnoměrného klidu nějak něčím z něho vyrušeny, pak toto specifikum zmizí - a když ne úplně, tedy aspoň částečně, z čehož však také vyplývá, že se také duše člověka ve své úplnosti stává světlou přístupnou jen tehdy, když se odebere do klidu svého ducha. Neboť duch je hlavní princip klidu; proto také staří mudrci nepřáli odloučené duši nic jiného nežli klid a světlo.

Abychom ještě dále objevovali všechna ta specifika v tomto kovu a tím cestu této důležité práce ještě více vyznačili a říši zvířecí učinili náležitě spatřovatelnou v říši nerostné a rostlinné a jak se potom říše zvířecí vyvíjí z říše rostlinné, budeme příště sledovat ještě dále siderické (na Hvězdy se vztahující) specifikální vlastnosti železa.

46. a 47. KAPITOLA
SLOŽENÍ INTELIGENTNÍCH SPECIFIK V ŽIVÝCH BYTOSTECH

(8. března 1847))

Kuje-li se kov, totiž železo, stává se pružné. Pružnost je rovněž specifikum shora a podobá se uspořádané síle vůle, která nechce dnes to a zítra něco jiného; nýbrž ať tuto sílu ohýbá cokoli, nezůstane nicméně nikdy v tomto směru, nýbrž zaujme vždy opět dříve uspořádaný směr. Tato specifická síla je jednou z nejčastějších sil, které se zdržují v této dolní vzdušné oblasti a proniká každý atom vzdušný, proto také vzduch sám je v nejvyšším stupni pružný.

Tato síla, ačkoli přichází shora, proniká zároveň též celou zeměkouli a je hlavní příčinou veškerého pohybu v ní a na ní; je také vlastní podstatou, která způsobuje ve všech tělesech pohyb a jejich vlastní rukou citelnou pružnost. Jen v ohni povoluje, protože ohněm se uvádí v příliš velkou činnost, leč zaniknout tato nejdůležitější síla nemůže ovšem nikdy; neboť i když žhavé železo tuto sílu zdánlivě ztratilo, může se však vychladlé železo kovat opět a hle, pružná síla zdánlivě ztracená je tu opět.

Toto specifikum je nejbližší příbuzné světlu a skládá se ze samých světelných atomů. Tvar má kulovitý, aneb ještě lépe řečeno: Toto specifikum je nesené v bublince, ovšem nadmíru malé a nanejvýš průhledné, která vniká do všech pórů hmoty. Jsou-li však póry jako u železa kování rozetřeny a uzavřeny, takže tyto pružné specifické bublinky nemohou při ohýbání tohoto kovu uniknout, dají ihned poznat svou mocnou přítomnost je-li železo ohýbáno a nenechají je v klidu v tom směru, do kterého bylo ohnuto, nýbrž pudí je ihned zase zpět do onoho směru, který je nejpříměřenější jejich stlačené poloze.

Tyto světelné atomy bývají některými přírodopytci nazývány také éterické světelné „monády“ (nejnižší prvoci; př.), kterého pojmenování je dosti dobré, protože výrazem „monády“ se označuje jaksi svého druhu jednotlivost aneb jedinečnost. Toto specifikum, jelikož povstává ze světla, je ve své intelektuální (rozumové) sféře nanejvýš zvláštní. Miluje klid a s největší vytrvalostí jej vyhledává; avšak právě proto, že v sobě samém je jaksi sám zákon klidu, uplatňuje jej v každém omezení a potlačování, hledajíc předchozí stav klidu, tu největší hybnou sílu, které nemůže rovněž nic odolat, byla-li něčím přivedena z rovnováhy.

Hledte, to je tedy opět nové specifikum, tedy nová inteligence v tomto kovu a vydává o sobě svědectví ve zdánlivě mrtvém kovu, působíc podobně jako u rostlin a zvířat, - z čehož však opět plyne, že železo nemůže být mrtvé těleso, jelikož je v něm činna jedna a táž intelektuální síla právě tak jako u zvířat, je-li probouzena náležitými prostředky.

V čem tedy vlastně záleží toto specifikum? - Ve světelné, vám nepochopitelně malé jiskérce v bublince dříve zmíněné. Tato světelná jiskérka je psychická inteligence vytrvalosti vůle a zůstává ve svém žalářičku tak dlouho klidná, dokud není nějakým úderem aneb tlakem uražena; je-li však uražena, pak se ve své slupce probouzí a její stěny rozhání jako vzduch stěny bubliny, přijde-li do ní. Je-li tlak anebo náraz jen nepatrný a slabý, prokazuje svou jsoucnost chvěním, z čehož pochází obyčejně tón; je-li však tlak anebo úder prudčí, pak roztrhává své slupky a srší jako jasně svítící ohnivé jiskry, - proto také v ohni se toto specifikum objevuje jako volně působící a ničící vše, co mu přijde do cesty.

Myslím, že když jste se nyní seznámili s těmito specifiky a poznali, že jsou skutečně v tomto kovu právě tak, jako v říši rostlinné a zvířecí, co nám tedy může bránit, abychom s patřičným důvodem předpokládali, že v kovech a jiných nerostech je zvířecí život právě tak, jako u zvířat samých? Neboť jednotlivé inteligence jsou vždy tytéž, ať v nerostech, rostlinách anebo zvířatech, jenže s tím rozdílem, že v nerostech se objevuje jen ještě docela málo spojených inteligencí, kdežto v rostlinách a zejména ve vyspělejší říši zvířecí je již mnohem větší množství činně přítomno. Kdežto nerost čítá asi osm, devět, deset, nanejvýš dvacet inteligencí, je jich u mnohé rostliny již mnoho tisíc, u mnohého zvířete mnoho milionů a miliony milionů a u člověka nesčíslné množství ze všech Hvězd a ze všech atomových částíček Země.

Ono více anebo méně však nevylučuje zvířecí žití v nerostech a to proto ne, že předně tato intelektuální specifika se objevují ozbrojenému oku badatele i ve všelijakých živých zvířecích podobách a protože zadruhé tyto inteligence jsou v kovech a nerostech navlas tytéž jako ve zvířatech.

Kdo by měl takový mikroskop, který by zvětšil předměty asi šest milionkrát, objevil by pomocí tohoto mikroskopu v jedné vodní kapce nesmírné množství nejvzácnějších zvířecích tvarů.

Tyto tvary nejsou ničím jiným nežli nositeli rozmanitých jednotlivých inteligencí, které se ustavičně nepřátelsky utkávají, uchvacují a zdánlivě ničí; ale na jejich místo nastupuje pak hned nový tvar, který do sebe přijme všechny dřívější a takměř je stravuje. Když se takový tvar dostatečně nasytil, pak se uklidní a klesá na dno.

Když se však potom nesčetné množství takových tvarů uklidnilo a kleslo, přilepují se pak v klidu jako nejvyšší příbuzné bytosti pevně k sobě a hle, z toho se stává vašemu oku zdánlivě mrtvá hmota. Avšak takovou není; je to jen určitý počet zajatých jednotlivých inteligencí, které by vše opět rozloženy oživnou a mohou být spojeny v jinou formu, kteroužto práci - jak již víte - vykonávají velmi dobře nám známí duchové právě tak, jak jsme je v jejich činnosti sledovali v říši rostlinné.

A když jsme byli tento úvod důkladně probrali, odebereme se příště do říše zvířecí a uvidíme, jak tam duchové působí.

* * *

(9. března 1847)

Mnohdy nebývá zbytečné, má-li se to co následuje učinit názornější a pochopitelnější, připomenout opět to, co už bylo řečeno; a tak se i my poněkud zmíníme o různých jakostních poměrech specifických inteligencí tří říší. Bylo totiž již řečeno:

Vyskytuje-li se ve hmotě, v říši kovů anebo nerostů deset až dvacet inteligencí, vyskytuje se jich v říši rostlinné tisíc až tisíckrát tisíc, v říši zvířecí na vyšším stupni milion a miliony milionů, v člověku však to jde do nekonečna. Že je tomu skutečně tak, ukážeme srovnávacími příklady.

Železo můžeme rozžhavit, překovat, to co bylo dříve vpředu odejmout a navařit dozadu a podobných změn učinit více a železo zůstane železem potom jako předtím; podobný případ je i u všech ostatních kovů.

Kameny stojí říši rostlinné již o něco blíže, mají také již více specifík nežli kovy a to čím jsou obvyklejší, tím v ohledu specifickém ušlechtlejší a vydatnější, - proto když je rozdrtíme, nemohou být snadno uvedeny do svého dřívějšího celistvého stavu. Zůstávají sice také jako rozdrobené části dřívějšího celistvého většího kamene toutéž hmotou, nemohou však být jako kovy ohněm spojeny v jednu a tutéž hmotnou masu; neboť oheň je uvádí již do zcela jiného stavu, který se nikdy nerovná stavu dřívějšímu.

Příčina tohoto zjevu je větší počet specifických inteligencí, které se musí již ve větším pořádku uchvacovat nežli je tomu v kovech; a je-li tento pořádek něčím porušen, čímž anebo při čemž se několik inteligencí poroučelo, nebude hmota již táž, jakou byla dříve.

Vezměte jen vápenec v surovém a pak ve vypáleném stavu. V surovém stavu může ležet ve vodě i tisíc let a nejenže se nerozloží, nýbrž stane se jen ještě pevnější, protože ve vodě se s ním spojí několik specifík. Hodíte-li však vypálený vápenec do vody, pak se v několika málo minutách rozloží ve zcela bílou kaši. Příčinou tohoto zjevu je to, že ohněm unikl určitý počet specifík, které dodávaly dříve kamenu hutnost a pevnost; přijde-li konečně k tomu mimoto ještě voda, uvolní se tím ještě několik specifík a nemohá ještě se udržující specifika ztrácí nutnou souvislost a rozpadají se pak v kaši. Je-li kaši voda opět vzata, ustupují pak opět některá uvolněná specifika do kaše a způsobují, že tato kaše nabývá opět větší pevnost a proto se jí pak také používá jako spojovací hmota zdiva.

Z tohoto příkladu jsme nyní viděli, že kameny nedají se sebou již tak manipulovat jako kovy, jinak by ztratily svou dřívější vlastnost. ještě více to platí o hlíně, která, byla-li jednou vypálena, ztrácí docela svou dřívější vlastnost; neboť z dobře vypálené cihly se nestane nikdy hlína, ještě méně tak zvaná břidlice. Ale ještě choulostivější nežli hlína je jíl; neboť vloží-li se jílový koláč do ohně, spaluje se téměř tak jako rašelina nebo kamenné uhlí; platí to ovšem jen o čistém jílu. Jíl však se dá ještě vodou změkčit a hnísti v různé tvary a zůstává rovněž tak ještě jílem, což platí i o hlíně.

Avšak jak zcela jinak je tomu již u nejobyčejnější rostliny; tu je již tak pevný řád, že se také nesmí nikde ani o atom posunout, aby se neškodilo vlastnosti rostliny. Je to proto, že v rostlině i toho nejjednoduššího druhu musí být již dobře uspořádána všechna specifika, která se jinak v celé říši nerostné vyskytují různě rozdělena a rozlišena.

Vezměte například mechovitou rostlinu, aneb jen od dneška do zítřka rostoucí houbu. Tu nemůže to, co je v kořenu utvořit stonek a i v kořenu je již tak pevný řád, že specifikum, které je

činné v kořenu na straně jižní, bylo by na nejnevhodnějším místě na straně severní a v rostlině by způsobilo takový nepořádek, že by uschla a odumřela.

Proto také zahradníci, chtějí-li své stromy dobře přesadit, měli by si zapamatovat přesně světové strany, podle kterých dříve stál stromek se svými kořeny a větvemi; neboť obrátí-li tento pořádek, pak přesazený stromek bude buď stěží anebo vůbec nebude prospívat a to proto, že mezi specifiky severními a jižními je značný rozdíl. Zejména choulostivé jsou v této věci stromy jehličnaté. Není-li u těchto stromů zohledněna strana světová, pak uschnou. Totéž platí u roubů. Roub ze severní haluze naroubovaný na haluz jižní jiného stromku vždy uschne, protože specifika nejsou stejnorodá.

Z tohoto můžete však poznat, s jak velkou přesností se musí dodržovat řád, pokud se týká orientace specifik; neboť zde má každé jako atom velké místečko listu již jiné specifikum, které má sice se svým sousedem tu největší příbuznost, leč přece jen není úplně totéž. Neboť kdyby tomu tak nebylo, nemohl by být nikdy sestromen žádný list; a kdo by o tom pochyboval, ať se jen pokusí vypíchat z nějakého listu okrouhlý kousek a připojit jej na jiné stejně velké vypíchnuté místo téhož listu a přesvědčí se, že tu nikdy nenastane spojení. Ano, pravím vám, zde je již tak veliký pořádek, že žádná lidská moudrost nikdy není s to úplně jej pochopit, dokud přebývá duch člověka v jeho smrtelné schráně. A čím dále jdeme do končetin nějaké rostliny, tím větší je počet inteligencí a tím neměnitelnější jejich pořádek, který právě v haluzích zvláště mladých stromů, není ještě tak vytvořen, - proto také mohou být přesazovány, anebo navzájem roubovány.

Musí-li však již u rostlin být uplatňován tak velký pořádek, aby se staly tím, čím býti mají, totiž různými vykupitelskými ústavy pro osvobození duševních inteligencí - jak velký musí pak teprve být pořádek tam, kde říše rostlinná přechází v říši zvířecí!

Abychom co možno důkladně pochopili tento pořádek, osvětlíme příště tuto věc vesměs názornými příklady a podíváme se činnosti a moudrosti přitom ustanovených dílovedoucích duchů.

48. KAPITOLA HRANICE MEZI PŘÍRODNÍMI ŘÍŠEMI

(12. března 1847)

Až doposud přírodozpytci neurčili, kde přechází říše nerostná v rostlinou a tato v říši zvířecí, anebo: Kde přestává jedna říše a začíná druhá? Kde asi je poslední a nejdokonalejší rostlina, po níž nepřichází již žádný další rostlinný stupeň, nýbrž na místo něho nastupuje prvé, ovšem velmi nedokonalé zvíře?

Hledte, to jsou ještě věci, které jsou dosud ještě zahaleny ve velkou temnotu; neboť na povrchu zemském je velké množství rostlin, které se zdají být spíše zvířecí nežli rostlinné povahy a jsou zase zvířata, která se mnohem spíše podobají rostlině nežli zvířeti. Tak jsou také nerosty, které by mohly být považovány spíše za rostliny, nežli za nerosty a jsou zase rostliny, které by mohly být považovány spíše za nerosty nežli za rostliny; a tak jsou také mnohá zvířata, která vystavují na odív okončetiny podobné rostlině a jsou opět rostliny, z nichž vyzírá téměř zcela dobře vytvořené zvíře.

Jelikož se věci mají tak, tu každý snadno poznává, že přesné zjištění hranice byl by pro každého přírodozpytce nadmíru těžký kus práce a to hlavně také proto, že je ještě nesmírně velký počet jak druhů zvířat, tak i rostlin, které nejsou přírodozpytcům ještě vůbec známé a těžko kdy známé budou; neboť největší počet nejvyš pamětihodných rostlin a zvířat roste a přebývá v hlubinách moře. Velké podmořské plochy jsou však botanikům a zoologům poněkud těžko přístupné, proto je také těžko seznámit se, se zvířaty a rostlinami této vlhké půdy.

Mimoto je však také ještě mnoho zvířat a rostlin na povrchu Země samé, která jsou přírodozpytcům neznáma proto, že tato, pro jejich badatelského ducha poněkud nepohodlně položená území, jsou ještě neznáma.

Přírodozpytci obdivují již korály a ještě není úplně jisté, zda náleží říši nerostné, rostlinné či zvířecí; neboť každý přírodozpytec ví, že korály tvoří jakýsi druh červíků, kteří jsou velmi malí, navzájem se k sobě lepí a tak vytváří korálovou větev. Tito červíci jsou jistě zvířata; ztvrdnou-li však, je jejich masa pevná jako drahokam. Tvar však, v němž se tato zvířátka vzájemným nalepováním poněmáhle vytváří, se podobá bezlistému stromku, který má větve, haluze a zcela ma-

lé větévky. Je tedy tato rostlina co do utváření objemem zvířecím z nesčetně mnoha zvířat, jako masa nerostem a jako obraz a tvar stromkem.

Co tedy korál vlastně je, bylo by těžké určit jediným výrazem; že však korál je tím čím byl předtím určen, může každý snadno poznat a přijmout: tedy částečně zvířetem, částečně nerostem a částečně rostlinou.

Této rostlině jsou podobné též rozličné kovové květy, které vznikají vesměs stejným způsobem. V moři je však ještě množství malých a velkých zvířat, která více ještě nežli korály zřejmě uzavírají i v sobě tři říše.

Pozorujme například velkou chobotnici (mořského netvora). Je to asi největší zvíře Země; neboť úplně dorostlá má délku přes pět set sáhů a šířku a tloušťku asi sto sáhů. Toto zvíře nemá určitou podobu, nýbrž vypadá když někdy přijde na povrch moře jako dosti nemotorný ostrov, který tu a tam ukazuje velmi bujnou vegetaci. Na jeho hřbetě roste nezřídka mech, chaluha a dokonce malé mořské stromky, které mají dokonce jakési malé červené plody, které jste již sami častěji viděli zejména u zlatníků, kteří tento plod zasazovali do zlata a prodávali jako ozdoby šňůrky u hodinek.

Tento plod, který se volně plovoucí nalézají začasť na březích mořských, roste a zraje většinou na hřbetě naší chobotnice, kterou puď jen podmořská nepohoda na povrch mořský. Vedle těchto rostlin shledáváme však na hřbetě tohoto zvířete také množství červených, jakoby skalnatých vyvýšenin, které bývají nezřídka odhazovány a po jistou dobu, dokud nejsou ještě úplně zpevněny, plují jako tmavočervené pemzy na povrchu mořském a často se najdou na některých březích mořských, někdy ovšem také pod jménem „dračí krev“ na pevné zemi, kde kdysi bývalo moře. Tato dračí krev se velice podobá krevelu (červené železné rudě), mnohdy také rtuťnatému peritomickému jinorázu. Tato krev je úplně nerost, který se vyskytuje jedině pravý na hřbetě tohoto zvířete.

Svým vzhledem je tedy toto zvíře rostlinou a nerostem zároveň; avšak když snad loď anebo mnohdy také několik lodí stojí nešťastně nad hřbetem tohoto nesmírného zvířete, pak se toto zvíře rychle vzhůru vynoří, vyzvedne celé lodi nad hladinu mořskou, takže se brzy převrhnou a stojíce mimo vodu, nemohou již s této půdy uniknout jistému zániku; neboť jakmile zvíře zpozoruje, že lodi na jeho hřbetě leží převrhnuty, zvedne se všech stran tisíc oslnivě bílých ramen, podobných velkým chobotům slona o výšce třiceti sáhů a tloušťce nezřídka osmi stěvců v průměru.

Vystrčilo-li jednou dosti daleko svá ramena jako hlemýžď svá tykadla, sklání se pak tato strašná ramena k lodím, které leží na jeho hřbetě, mžikem je rozdrťí, nese pak těmito tisíci rameny rozdrčenou loď pod sebe do svého nadmíru širokého jícnu a takovým způsobem požírá celou loď i se vším co bylo v ní. V jeho žaludku je taková stravující síla, že jí naprosto nic neodolá; kameny, kovy, dřevo, dokonce diamanty stráví tak úplně, že nezůstane ani nejmenší zbytků nestrávený.

Jelikož však toto zvíře stravuje tak mnoho rozmanitých věcí, pak je také vysvětlitelné, že se na jeho povrchu, jako na povrchu nějaké malé vodní planety objevuje mnoho vegetabilních (rostlinných) a minerálních různotvarů.

Tu by se tedy namítla otázka, do které říše se má tato bytost počítat: zda do říše zvířecí, rostlinné či nerostné? Neboť svým tvarem vypadá úplně jako nerost, jako kus země anebo jako území, na němž se vyskytuje velmi bujný rozmanitý porost; jelikož se však na této bytosti vyskytují rozmanité rostliny, mohla by se považovat též za jakousi velkou mořskou rostlinnou kořenuovou hlízu anebo téměř za nějakou prevelikou podmořskou mimosu (citlivku), která zde objímá lodi, jako malá mimosa na zemi ojedinelý hmyz a stahuje pak do své květinové kalichovité tlamy.

Osvětlí-li někdo tyto věci náležitě kriticky, bude mu právě tak zatěžko zařadit tuto bytost do určité říše, jako by bylo nějakému přírodopytci zatěžko zařadit do určité třídy Zemi samu. Neboť Země sama je podle všeho zdání jistě nerostem, protože na svém hřbetě plodí tak nesmírné množství nerostů; avšak ona je právě tak jistě také rostlinou, protože rodí tak mnohé rostliny a ještě jistěji je zvířetem, protože plodí tak nesmírně hojný zvířecí život.

Z toho všeho vyplývá však pro vás ovšem na prvý pohled něco zvláštního. Neboť v podstatě není ani říše nerostná, ani rostlinná, ani zvířecí, jako o sobě oddělená, nýbrž vcelku je jen jedna říše a to říše bytostí pod všelikými formami a vše je původně zvíře a nikoli nerost a nikoli

rostlina. V tom je důvod, proč poznávající znaky mezi oněmi třemi domnělymi říšemi stojí na ustavičně stejně vratkých a neudržitelných nohách.

Jen v řádu vzestupu bytostí jsou postaveny určité stupně, které každý snadno vidí jako odlišné; neboť kdo nedovede rozpoznat skálu od stromu, strom od vola a konečně vola od osla, tomu - jak říkáváte - nepomůže ani svěcená voda a s astronomií bude mít potíž a ještě horší to bude s naší teorií o duchovní Zemi.

Jelikož to však nyní víme, bude nám od nynějška vždy snazší sledovat činnost našich duchů, o nichž jsme již často mluvili.

49. KAPITOLA ZVÍŘECÍ DUŠE A JEJÍ OVLIVŇOVÁNÍ DUCHY

(13. března 1847)

Jak duchové v říši nerostné a rostlinné pořádají specifická inteligence v jednu bytost a jak spojují navzájem siderické a telurické (co je z Hvězd a co ze Země), o tom jsme již dostatečně pojednali; zůstává nám jen ještě vzít v úvahu přechod aneb vlastně vznik zvířete z říše dřívější a povšimnouti si, čeho všeho zde přitom musí duchové dbát a co je jim činit.

V každém zvířeti je již účinně přítomna více méně vytvořená duše, která působí povždy ji obklopujícím tak zvaným nervovým duchem v jejím těle, které je ještě hrubou hmotou. A tím se také zejména liší říše zvířecí od říše rostlinné a ještě více od říše nerostné: že zvíře má již svobodnou psyché (duši), zatím co tato je v říši rostlinné a zvláště v říši nerostné s hmotou ještě tak protkána a dělena, jako asi vinný líc v hroznu, takže může někdo velmi mnoho hroznů popít, aniž se opojí, zatím co líc z dvaceti hroznů by stačil, aby opojil deset lidí. Rozumí se zde samo sebou, že tu jde o velké dobré a zralé hrozny.

Kde se tedy zdržuje tento líc v hroznu, tento ohnivě duchovní éter? - V hroznu je ještě velmi rozdělen a nemůže projevit nějaký účinek, jelikož v každé hroznové šťavnaté bobulce je mezi tisíci specifiky přimíšeno také jedno takové éterické specifikum. Když se však známým vám třídícím přístrojem toto jednotlivé specifikum vytáhne z mnohých jiných specifik a nashromáždí v nádobě, pak teprve projevuje svou sílu.

Tak je tomu také s duší zvířecí. Je to nashromážděné určité množství éterických substanciálních specifik, která již o sobě tvoří tak dalece inteligentní svobodnější bytost, s čím více druh se totiž v tuto bytost spojila.

Nastává-li u zvířat akt plození, vhánějí duchové svou vůlí tyto psychické zvířecí bytosti do hmotných plodících ústrojů zvířat a v okamžiku plození je obepnou hmotnou kůžičkou; v této kůžičce je pak tato psyché činná a začne podle úplnosti své inteligence sebe samu uspořádávat.

Provedla-li duše čili psyché v tomto prvém příbytku a v sobě samé určitá uspořádání, pak pečují duchové o to, aby se této psyché dostalo novými, zvláště k tomu vytvořenými ústroji z mateřského těla příslušná potrava a tím stavební hmota pro její příští tělo, které bude obývat a kterým bude působit.

Toto tělo tvoří duše sama; ale ovšem za neustálého řízení duchů, kterým je přiložit k dílu nikoli sice ruku, nýbrž jen svou vůli.

Vy tváření těla postupuje pak takto:

Étericko-substanciální psyché uspořádala nejprve své inteligence, čili tyto inteligence se spíše uspořádávají samy sebou podle zákonů asimilace (přizpůsobení se, spodobňování), přičemž se spojuje černé s černým, bílé s bílým, červené a červeným, zelené se zeleným, modré s modrým, tvrdé s tvrdým, měkké s měkkým, tuhé s tuhým, sladké se sladkým, hořké s hořkým, kyselé s kyselým, světlo se světlem atd.. Ježto však každé takové éterické a nyní již substanciální specifikum inteligence chová v sobě dokonalou ideu, kterážto idea se v určité formě plasticuje (uskutečňuje), přechází tato vlastnost duše v tvořivém údobí těla právě na tělo a tělo není pak při svém úplném vytvoření nic jiného, nežli typická forma celé duše, která tu byla dána při plození do mateřského těla zvířete v okamžiku plození.

Je-li tvar v mateřském těle jednou úplně vytvořen a duše se podle svého utváření jaksi opět ve formě těla spodobnila, pak má na jistou dobu odpočinek a tělo se pak dále vytváří potravou ještě v mateřském těle přijímanou, ovšem za podpory duše tak dalece, než duše započne svou novou činnost už jen v hlavních vnitřnostech.

Tehdy totiž začíná tep a šťávy v novém těle začínají cirkulovat; nová potrava je přijímána již do žaludku, který tím začíná pochod trávení.

V této době se stává tak zvaný foetus (tělesný plod) v mateřském těle tělesně živý.

Když pak je tělo tímto pochodem zcela uspořádáno, všechny orgány se otevřely, tep a zažívání nabyly pravidelnosti, nervy byly nasyceny a vytvořil se v nich duši nejbližší příbuzný nervový duch a to zvláštním elektromagnetickým kvasným pochodem, tu pak přistupují opět duchové se svou vůlí, uvolňují pouta mezi plodem a mateřským tělem a pudí pak novou bytost z mateřského těla a to je porod.

Po porodu musí být novorozené zvíře ještě krátkou dobu živeno z mateřského těla, jako například u savců mlékem, u ptactva zašlemováním potravin, jimiž staří žijí v hnízdech mláďata; u vodních obojživelníků rovněž šlemem, který v podobě mléka vypouští ze sebe do vody a u obojživelníků na zemi šťávou, kterou staří vypouštějí buď z bradavek nebo z tlamy. Při této stravě se vytváří tělo tak dalece, že si pak může samo hledat, nalézat a stravovat přiměřenou potravu.

Od tohoto okamžiku, kdy tělo nalézá a požívá volně svou potravu, začíná psyché v něm sídlící podle vedení duchů měnit hmotná specifika těla ve specifika substanciální a takovým způsobem si za života svého těla vytváří v bohatší a tedy také dokonalejší duši, která, dosáhla-li v těle nejvyšší možný výcvik, pouští pak poněkud tělo víc a více se zřetele.

Tímto opomíjením chřadne tělo víc a více, až se konečně stává duši úplně obtížné a pro další působení nezpůsobitelné, což sice způsobuje duši nervovým duchem bol, kterýžto bol přispívá však potom právě k tomu, že se duše takového svého břemene konečně úplně zbavuje; pak tělo odpadá jako mrtvé a nehybné, duše se však opět osvobozuje, bývá duchy opět zachycena a přinucena k plození vyššího stupně zvířecího, kde je pak zcela stejným způsobem, jak bylo nyní popsáno, jenže složitěji činna.

Specifika odloženého těla musí však být opět rozložena, protože nebyla ještě duši uchválena v nějaký určitý, nýbrž jen ve vnucený řád. Opětným rozkladem jsou však potom uvedena v určitější pořádek a tvoří průběhem dále nastupujících zvířecích stupňů samičí psyché, zatím co svobodná vlastní psyché, o níž jsme nyní jednali, je samčí; a tak všude ze žeber muže vychází „Eva“.

Mohli bychom se zde ovšem tázat: Co se tedy potom děje se specifiky odložených těl samičích?

Ta se spojují se specifiky samčími; tímto spojením jsou pak teprve v příštím stupni schopna vytvořit v sobě ono samičí a samčí. Neboť, že z jednoho a téhož mateřského těla vznikají sameček a samička, netřeba asi již připomínat; neboť tak daleko to zajisté každý z vás v zoonosii (znalosti zvířat) přivedl.

Kdyby však matka nespojovala ve svém těle zároveň ženská i mužská specifika, odkud by pak mohla vyživovat samičku a samečka? Myslím, že tato věc je již tak jasná, že by bylo skutečně prázdným mlácením slámy říkat o tom více a bylo by směšné a nadmíru nudné, kdybych vám chtěl zvláště vše slovy ukazovat jak snad ptákům roste peří, svini štětiny, volu rohy a oslu dlouhé uši; neboť to vše je v řádu duše, jak totiž duše zmíněným způsobem pořádá své inteligence podle zákonů asimilace.

Jelikož jsme však nyní viděli působení duchů také v této říši - i když jen několika málo náznaky, ale přece jen dosti jasně - přihlédneme příště ještě ku přechodu do člověka a pak se brzy poněkud hlouběji poohlédneme v Zemi, to jest v duchovní Zemi.

50. KAPITOLA VLIVY DUCHŮ PŘI PLOZENÍ ČLOVĚKA

(15. března 1847)

Bylo vám sice o bytosti člověka, o jeho duši a duchu již tolik řečeno, že, abychom tak řekli, víte téměř již většinu co se týče celé podstaty člověka; také plození bylo vám již nejrozmanitějším způsobem ukázáno. Zbývá tedy jen ještě vám ukázat vliv, jaký mají duchové při plození člověka.

Hmotné plození se liší od všeobecného zvířecího plození málo anebo vůbec nic; rozdíl spočívá spíše v nitru.

Duše musí tu ovšem být kompletní již před plozením, to jest, musí v sobě sjednocovat

všechna substanciální (podstatná) specifika, která ostatně jsou v celém vesmíru rozdělena a se všech stran jí bývají přiváděna.

Takové dokonalé substanciální specifickální kompendium (spojení substanciálních specifík) je pak již duše; jenže specifika v ní jsou jaksi chaoticky (neuspořádaně) navzájem tak pomíchána, že bychom zajisté mohli říci: Duše je před plozením klubko, tak zvaný gordický uzel, jenž musí být dříve rozmotán, aby dospěl ve formu. Rozmotávání tohoto uzlu začíná právě aktem plození; neboť tu bývá tento gordický duševní uzel do mateřského těla vehnán a obalen.

Uvnitř tohoto obalu začínají se pak odpovídající si inteligence o sobě poznávat a navzájem se sbližovat a uchvacovat. Aby však to byly s to, opatřují jim duchové do jejich obalu světlo, v němž se tyto substanciální specifickální inteligence poznávají, třídí, navzájem přibližují, uchvacují a spojují a to vše přinucením z vůle oněch duchů, jimž je tato záležitost svěřena. Tito duchové jsou však to, co nazýváte „ochrannými duchy“ a jsou to andělé a velcí andělé, kteří tu všichni uplatňují svůj vliv; a není člověka, jenž by neměl aspoň tři duchy ochranné, dva anděly a jednoho velkého anděla, nad nimiž bdí Sedmý, Kterého již dobře znáte!

Tito ochranní duchové a andělé jsou od okamžiku plození nadále kolem nově zplozené duše a neúnavně pečují o její řádné vytváření.

Dostala-li duše ve svém obalu opět lidský tvar, jsou jí pak z mateřského těla přiváděna příslušná specifika. Těchto specifík používá konečně duše ke svému vlastnímu pevnějšímu vzájemnému spojení svých inteligencí.

Stalo-li se tak, proudí z mateřského těla již zase jiná specifika do místa nového zčlověčtění v těle mateřském; těchto specifík se již používá k vytvoření nervů. Nervy jsou jaksi provazce a šňůry, které mohou být duší všude uchopeny a nataženy, aby se totiž těmito šňůrami a provazy mohl dát příštímu tělu všemožný pohyb.

Jsou-li nervy ve svých základech a spojeních hotovy, pak proudí již opět nová specifika. Tato specifika bývají ustanovena k tvoření vnitřností; a jsou-li hlavní vnitřnosti v prvých organických základech hotovy, spojují se pak hned s nervy hlavními.

Po této práci nastupují pak již opět poněkud jiná specifika k úplnému vytváření vnitřností. Jelikož se však v hlavě sbíhá přirozeně většina nervů a to hlavně v záhlaví, v němž má také duše svou hlavu, začíná zároveň s tvořením vnitřností také tvoření hlavy, která je nejpříměřenějším obrazem duše, protože se všechna inteligence duše soustřeďuje určitými hlavními vyzařováními v hlavě. A protože oči jsou nejdokonalejším symbolem inteligence, jsou také hlava a zejména oči patrný nejdříve; neboť v očích proudí vesměs veškerá vyzařování jednotlivých inteligencí duše a právě tímto prouděním tvoří přirozený zrak duše, pomocí něhož může duše nahlížet do vnějšího světa v sobě samé.

Je-li duše s touto prací za pomoci vůle duchů hotova, jsou jí přiváděna opět nová specifika; z těch jsou pak již pořádně všelike věci lidského těla. Není tu třeba dělánání aneb tvoření; věc jde sama sebou, jen když je jí udána cesta do řádu. A tak se zde vytváří maso, chrupavky, svaly, šlachy a kosti a co k sobě náleží, uchopuje se samo; jenže směr by byl pochyben a tím také forma, kdyby duchové svou moudrou silou vůle nenaznačovali specifickým inteligence pravou cestu, což se dokonce mnohdy může stát, když se matka, která nosí v sobě takové dítě, odebere ve své mysli do pekla, kde pak ovšem Moji dobří duchové a andělé nemohou poskytovat úplné účinné společenství. Následek takového zla je obyčejně nestvůra anebo mnohdy dokonce podstrčenec z pekla, kterého tak zvaný obyčejný lid nazývá „podloženým dítětem“ („podmetek“) - proto by se každé matce doporučovalo, aby se v době těhotenství chovala pokud možno křesťansky ctnostně.

51. KAPITOLA VÝVOJ LIDSKÉHO TĚLESNÉHO PLODU

(18. března 1847)

Když duše vytvořila chrupavky, svaly, kosti a šlachy, pak je další její starostí, aby správným a náležitým používáním příslušných specifík dokončila úplně nejkrajnější okončtiny (údy).

Když také to se stalo, pak se duše stáhne do vnitřností a začne uvádět do pohybu svaly srdce, kterýmžto pohybem se nejprve otevřou a jaksi prorazí vlastními, jako voda jasnými šňávkami ústroje.

Nastal-li tento průlom, pak duše ihned uvádí v činnost slezinu; tím se vytváří ihned krev a přivádí do komor srdce, z nichž se pak také ihned vhání do proražených ústrojů.

Učinila-li krev jednou prvý koloběh, pak je uveden v činnost žaludek a začíná v něm ihned uvádět do většího kvašení živné šťávy, čímž bývají pak již ušlechtlejší, substanciálněji specifika vylučována, hrubší, nestravitelné hlenovitější tekutiny jsou však vyvrhovány přirozeným kanálem vyprazdňovacím, z čehož pochází pak také tekutina v mateřském měchýři, která vlastně není jaksi nic jiného, nežli nečistota dítěte v mateřském" těle nyní již tělesně žijícího.

Když tento plod v mateřském těle tělesně žijíc strávil asi tři měsíce, vkládá andělský duch do uklidněné duše, jejíž duševní srdce dosáhlo určité (solidity) pevnosti věčného ducha a to do srdce duše pod sedmerým obalem nesmí si tu ovšem nikdo myslet nějaký obal hmotný, nýbrž duchovní, který je mnohem silnější a trvalejší nežli hmotný, - což lze také již poznat z mnohých věcí na světě, kde je snazší prolomit žalář hmotný nežli duchovní.

Vezměte jen jednu nuzného a pak nadmíru bohatého člověka! Postavte nuzného člověka k nějaké silné zdi a řekněte mu, aby tuto zeď prolomil - a on vezme páčidlo a silné kladivo a tím se stane pánem nad silnou zdí. Přijdete-li však k bohatému zatvrzelému člověku, neovládnete srdce bohatého ani páčidlem, ani kladivem a ještě méně pak prosbami neboť toto srdce je sevřeno duchovními pouty, které žádná pozemská moc prorazit nemůže. To může jedině Duch všech duchů!

Po vložení ducha do srdce duše, což se stává u některých dítek dříve, u jiných později, u mnohých tři dny před zrozením, dozrává tělo rychleji a nastává porod.

V této době ať se matka naprosto zdržuje všech podráždění a žádostí neboť tyto žádosti a tato podráždění pocházejí většinou z pekla a kdekoli se matka v takovém stavu podráždění dotýká, rozčilí se duch vložený do duše jako opačný pól a poznamená duši obdobou na rozčileném místě. Toto znamení duše se však potom reprodukuje také na těle odtud mají také svůj původ tak zvaná mateřská znamení dětí.

Že takové znamení zaujímá jen místní malé místo a nikoli zpočátku celou duši a dodatečně celé tělo, to způsobují duchové; neboť kdyby tomu tak nebylo, mohla by takovým neopatrným dotykem a poté následujícím úplným vypálením znamení pekla nastat úplná záhuba duše a s ní smrt těla a to by právě bylo to, čeho by chtělo docílit peklo.

Proto by se tedy měl každý mít poněkud na pozoru před lidmi, kteří mají na těle mnoho značných zmíněných mateřských znamenej neboť v takové bytosti se nezřídka stávají taková pekelná specifika více méně bdělá - a bdí-li, pak je individuum, mající na těle několik takových a značně velkých znamení, nezřídka v té či oné sféře zlé. Tací lidé buď ničemu nevěří anebo jsou oddáni smilstvu, anebo jsou vystaveni zlé pověsti a v jistém ohledu může i zde platit výstraha: „Varujte se poznamenaných!" Neboť peklo zaznamenává vše co dává, aby mu to nemohlo být vzato a aby mohlo to co mu náleží, po uplynulé lhůtě opět náležitě poznat a, jak za to má, podle práva zpět požadovat.

Jde to tu téměř tak, jako na světě. Nebeští lidé dávají také ze svého jmění svým bratřím a sestrám bez dlužního úpisu a pečeti neboť dávají aby to zpět nebrali - a není tu nikdy pře. Lidé svěští dávají sice také, avšak nikdy bez dlužního úpisu a pečeti, aby to po uplynutí lhůty mohli opět vzít a nemohou-li jim to dlužníci splatit, nastane žaloba a pře a to je pekelné, neboť peklo žaluje a věčně se soudí.

Avšak toto mateřské znamení nemusíte brát tak přesně; neboť je-li těchto znamení jen málo a jsou-li velmi malá, pak mají buď jen velmi malý, nebo většinou také zcela žádný vztah k uvedenému osvětlení. Jak bylo již ukázáno, zabraňují ochranní a dílovedoucí duchové peklu takové zlé počínání; a i když tu také nějaké dítě za boje mezi dobrými a zlými duchy obdrží nějaká znamení, jsou to však nicméně jen znamení (stigmata), která nemají žádné následky, poněvadž pekelná specifika jsou z nich odstraněna.

Zde by se ovšem mohl nějaký psycholog tázat a říci:

„Jak může však Pán, je-li jaký, i se Svým nescetným, vší mocí a moudrostí vyzbrojeným zástupem andělů připustit, aby se ošklivé peklo dopouštělo něčeho takového na nejnevinějším plodu v těle mateřském? Toť přece nanejvýš nemoudré a zní to velmi silně bezmocností!"

Tu však pravím JÁ: „Každému, což jeho jest! Nechte plevel bujet i s pšenicí až do doby žní; pak se vše pekelné nanejvýš přesně oddělí od nebeského, nebeské se přivede do nebe a pekelné opět do pekla. A proto se žádná duše neztratí i kdyby v sobě chovala tisíc pekelných znamení; neboť tato znamení jí budou vzata a přikázána peklu. Ale vše bude záležet na tom,

aby se duše pokorou pustila do osvobození svého ducha. Osvobodila-li ho, pak bude také ona jím ode všeho osvobozena; neučinila-li však to, zůstane sama tak dlouho v zajetí, až duch ztratí svůj sedmeronásobný obal a poté se sjednotí s duší.

Když se dítě zrodí z mateřského těla, uvedou se v činnost plíce a dítě pak začne přijímat každým dechem ze vzduchu nesčetné množství specifík, která se používají ihned k tvoření nervového ducha a k posílení duše, to jest co se týče její substanciálně tvarové bytosti. Co se však týče její vnitřní specifické a inteligenciální potavy, té se jí dostává smysly těla a to vše v náležitém uspořádání dobrými duchy v této sféře.

Tímto nynějším vysvětlením byla vám pokud možno jasně odhalena duchovní sféra prvé oblasti, co je v ní a co se v ní děje.

Větší a důkladnější odhalení této věci nelze si myslet, protože duchovno nemůže být nikdy pozemskými slovy v té jasnosti podáno, v jaké v sobě je; kdo však má správný cit a dovede jím slyšet, zřít, hmatat a cítit, ten v tom velmi snadno nepopíratelně v největší jasnosti najde důkladné přesvědčení o tom, co zde bylo řečeno.

Tím bychom však byli také s touto prvou oblastí hotovi a příště se odebereme ještě zcela nakrátko do nitra země a tím toto sdělení ukončíme.

52. KAPITOLA DUŠE A DUCH V ČLOVĚKU

(20. března 1847)

Co se týče přirozené Země, o tom jsme co možno přesně pojednali v prvé části tohoto sdělení; že však tato zdánlivě přirozená Země není méně než přirozená, to jest hmotná, poznáme právě nynějším dalším odhalením přesněji nežli jsme to až dosud poznali.

Abychom však v této věci dospěli k důkladnému poznání, musíme zajisté v základu dobře pochopit, co je vlastně duše a duch.

Tento rozdíl byl již sice ukázán a velmi jasným myslím by stačilo již to co bylo řečeno, aby náležitě od sebe odlišily podstatu ducha a duše; avšak vám, kteří v oboru vnitřního života nemáte ještě správný postřeh, musí tato věc být ještě poněkud jasněji podána, abyste tím mohli dospět ke správnému pochopení.

Duše je přijímacím ústrojím pro všechny nekonečně mnohé ideje prazákladu, z něhož jako dech vzešla. Je nositelem forem poměrů a způsobů jednání. Všechny tyto ideje, formy, poměry a způsoby jednání jsou v ní v těch nejmenších obalech uloženy.

Správná míra všeho toho pojatá v jednu bytost tvoří dokonalou lidskou duši. Jelikož duše je však právě kompendiem (výtahem) nesčetného množství rozmanitých substanciálních částic inteligencí, může jakožto složenina být také opět rozložena ve své části, takměř jako vzduch, jenž tvoří a představuje sice také kontinuum (něco souvislého), přesto však je schopen nekonečného dělení.

Že vzduch může být oddělován ve větší, menší a nejmenší části, to vám také nejlépe dokazuje pěna, která se neskládá z ničeho jiného, nežli ze samých bublinek, které vznikly pohybem poněkud tužší tekutiny. Když bublinky zaniknou, sjednotí se vzduch v nich uzavřený ihned zase s celistvou masou; dokud však bublinky trvají, uzavírají v sobě část vzduchu a oddělují jej průhlednou stěnou od vnějšího vzduchu - jak říkáváte - hermeticky (neprodyšně).

Tak je také celý vesmír, ano celá nekonečnost naplněna ideami Božství a se všemi těmito ideami vyplňujícími celou nekonečnost lze se také setkat v jedné monádě, ovšem však v měřítku nanejvýš zmenšeném, podobně jako obsahuje vzduch v těch nejmenších mýdlových bublinkách všechny části, s kterými se lze setkat ve vzduchu ostatním. To by tedy byla duše.

„No, a copak je potom duch?“ otázka se mnohý psycholog. Duch o sobě není sice žádná forma, ale je to právě ona podstata, která tvoří formy; a teprve, když jsou utvořeny formy, může právě v těchto utvořených formách vystupovat duch sám jako formu tvořící, - což značí tolik jako:

Každá síla, má-li se jako taková prokázat, musí si postavit protisílu; teprve následkem této vytvořené opory může síla projevit své účinky a uvést je v jevitelnost.

Duch se tedy podobá světlu, které zůstává sice o sobě samém věčně světlem, leč jako světlo nemůže tak dlouho patrně vystupovat, dokud tu nejsou předměty, které by osvětlovalo.

Světlo, jak to například vidíte také již u Slunce, vychází ze Slunce neustále stejnoměrně;

avšak bez předmětu nemůže žádné oko jeho existenci zpozorovat. Bezměsíčná noc má právě tolik světla vycházejícího od Slunce jako jasná měsíční noc; avšak v prvním případě nemá světlo žádný předmět nahoře ve vysokém éteru a proto nikdo nezpozoruje, že je tu. Stojí-li však Měsíc jako vhodné těleso v noční době ve vysokém éteru, pak je vycházející světlo sluneční ihned velmi mocně zpozorováno a každý kdo se jen poněkud vyzná ve hvězdářství, snadno zpozoruje jak a odkud je Měsíc ozářen Sluncem.

Duchovní působení světla můžete velmi snadno pozorovat již v přírodě. V zemi a ve vzduchu je sice všechno; všechny tvary bytí a dění jsou ve zdánlivé hmotě nehybně a bez pohnutí pohromadě a nic se v nich nepohne; avšak přijde-li světlo, obdrží formy jako mrtvě pohromadě ležící život, uchvacují se a stávají se novými formami. Srovnajte spolu jen zimu a léto a duchovní působení světla nemůže vám ujít!"

Nyní také víte, co je vlastně duch; je to světlo, které vzniká za svého vlastního tepla od věčnosti do věčnosti a teple se rovná láska a světlu moudrost.

I když má člověk sebedokonalejší duši, ale má málo anebo nemá zcela žádné světlo, bude mít v duši a také v těle málo anebo nebude mít vůbec žádnou činnost. Přijde-li však do této duše světlo, stane se činnou podle míry světla v ní.

Duše například kreténa⁷ (blbce) je o sobě samé právě tak dokonalá, jako duše doktora filosofie; avšak tělo této duše je příliš neohrabané a těžké a připustí do duše jen nanejvýš málo, ačli vůbec nějaké světlo - čili jiskra světla, která je vložena do duše, nemůže vzplanout, protože je příliš tísněna neohrabanou masou těla. Duše filosofa propouští však mnoho světla; tělesná masa se stala mnohým učením kypřejší a nestlačuje tak velice duchovní plamen na jeden bod.

Z toho důvodu nebude v prvním případě vyvíjena činnost buď zcela žádná, anebo jen velmi malá; v druhém případě však osvětlené individuuum nebude mít pro samou činnost téměř žádný odpočinek a klid.

Zde ovšem není ještě řeči o moudrosti, kdy se stává duši všechno jasné, nýbrž zde je řeč jen o malém anebo o zcela žádném světle a o více a mnohém světle, z čehož lze také již zcela jasně poznat, že bez ducha anebo bez světla, je vše mrtvé a není žádného dalšího vývoje a zdokonalení schopné, kdežto ve světle se stává vše živě činné, vytvářející a zdokonalující se.

Světlo nemá o sobě zajisté rovněž žádnou formu; ale ono tvoří formy a působí pak samo jako forma ve formách. Formy mohou být odděleny anebo pospolu vázány a nové formy nescetnými způsoby vytvářeny; světlo však nemůže být oddělováno, nýbrž ono proniká bez přerušování vše, co je způsobitelné světlo přijmout; co je však nezpůsobitelné světlo přijmout, to zůstává v sobě temné a mrtvé, - neboť světla prostý stav duše je její smrt.

Rozumí se totiž samo sebou, že se zde mluví o věčném stejném světle, které jedině podmiňuje život a nikoli o nějakém světle střely, blesku, tedy světle hněvu, které dává jen na okamžiky pochybné osvětlení; když však přestane, pak je desetkrát temněji nežli předtím. Takovéto světlo se rovná světlu pekelnému. Tam bývají též taková vzplanutí; avšak po každém vzplanutí je vždy desetkrát větší tma.

Jelikož jsme nyní snad dosti jasně poznali rozdíl mezi duší a duchem, můžeme pak také snadno pochopit, že Země ve své pevnosti není nic jiného nežli zajatá duše satana, zatím co jeho duch v ní vězí upoután v nová neproniknutelná pouta. Příště osvětlíme tuto věc zevrubněji.

53. KAPITOLA DUŠE SATANOVA

(23. března 1841)

Zmínili jsme se již posledně o tom, že duše tím, že se skládá z nescetných substanciálních částic inteligence aneb ještě zřetelněji řečeno, z nescetných miniaturních pojmových obrazů, může být rovněž opět dělena buď až do úplného rozkladu, anebo v jistá kompendia (soubory), která podle rozdílného počtu a druhu jednotlivých v nich pojatých substanciálních částic inteligence, mohou vydávat různé při měření útvary a tvary.

Příkladů toho je na povrchu Země a v Zemi samé nescetné množství. Pohledte jen na různé druhy kovů a na různé rostliny a zvířata a máte ihned spoustu plastických (tvárných) příkladů, v jaké vzácné tvary se mohou vytvářet duševní inteligence.

⁷ Duševního i tělesného zakrslíka; př..

To jsou ovšem zajisté typy hmotné; avšak to jsou právě hmotné vnější obrazy anebo typy vnitřních forem duševních. Nebot vnější forma nemůže být jiná nežli jen taková, jaká v ohledu plastickém odpovídá zcela formě vnitřní, - aneb: jaká vnitřní síla, takový vnější účinek.

Takové dělení duší se také stalo při stvoření prvního lidského páru, kdy z duše jedné se staly dvě. Nebot nepraví se, že by Tvůrce vdechl také Evě živoucího ducha do nozder, nýbrž Eva vzešla s tělem a s duší z Adama; a do této druhé duše byl také vložen nesmrtelný duch a tak se staly z jednoho člověka a z jedné duše dva a byli přece jen jedno tělo a jedna duše. Takovéto dělení duší můžeme zcela snadno poznat též u dětí rodičů; neboť že duše dětí byla vzata také dílem z duše rodičů, dokazuje fyziognomická podobnost (podobnost výrazu tváře) dětí s rodiči. Co je v nich cizorodého, zůstává také cizorodým a fyziognomicky ploditelům nepodobným; co však je z ploditelů, to se projevuje sympateticky podobností s ploditeli a podle toho rodičové poznávají své děti. - Z těchto uvedených příkladů lze snadno poznat a pochopit dělitelnost duše.

Ale ještě nápadněji se tato dělitelnost ukazuje v duchovním světě nesčetnými nanejvýš vzácnými jevy. Duše, která prožila pozemskou dobu životem, který není psán v zářících paragrafech knihy života, nebo který není podle evangelia ve všech částech dostatečně vyškolen, objevuje se v duchovním světě nutně v nejrozmanitějších tvarech, které sahají zpět až k nejošklivějším podobám zvířecím. Příčina toho je ta, že duše pozemským životem promrhala jistou dávkou specifík nutných k jejímu úplnému utváření. Těchto specifík po odloučení duše od těla tu již není, proto podoba duše mimo tělo musí být jen nanejvýš nedokonalá, - tak se také některé, ba dokonce mnohé duše příliš přiklání k té či oné smyslné věci a tím nabývají příliš velký nadbytek specifík pro jejich bytí již nezpůsobilých a nepotřebných. Takové duše dostávají pak v duchovním světě, jakmile jsou mimo tělo, množství nejvš zvláštních a většinou strašných výrůstků. Umíněné hlavy například, protože to je ještě zvířecí vlastnost, dostanou podle míry své tvrdohlavosti parohy nebo rohy; smilníci, kteří se zabývají jen ženskými genitáliemi (pohlavními údy), jsou na celé bytosti poseti často samými ženskými genitáliemi a tak také naopak ženské pohlaví membris virilibus (údy mužskými).

Podle toho jaký zde má nějaký člověk převládající smyslný sklon, vtiskne se tento sklon do duše a to pro přemíru takových substanciálních inteligentních specifík, která podle pravidla knihy života a podle jejího pevně stanoveného řádu nepřináleží již k čisté lidské formě duše.

U mnohých lidí jsou podobné abnormality (zrůdnosti) duše patrné již také v těle pozemském, což ovšem vždy nebývá, protože tělo nepřijímá tak snadno cizí specifika tak citlivě jako duše; jen když duše přijala již příliš záhy anebo mnohdy také následkem hříchů rodičů nevhodná specifika, přenáší se také v době, kdy je tělo způsobilější k přijímání, dosti zřetelně na tělo. Z tohoto dosavadního vylíčení je nepochybně nadmíru jasně ukázáno, že duše nejen jako hmotně zřejmě zpevněná, nýbrž i jako volná může být dělena.

Řekli jsme však již, že celá zpevněná Země je duší satana; ano, nejen Země sama, nýbrž také všechna ostatní nesčetná tělesa světová jsou utvořena z této jedné duše, která právě v těchto světových tělesech byla již rozdělena v nesčetná kompendia.

Duch však není dělitelný; nýbrž kde byl jako jedinstvo do velké nebo malé duše vložen, tam také jako jedinstvo zůstává. I když byla duše Luciferova kdysi sebevětší, přece jen mohl v ní dlít ne více než jeden duch; a tento jeden sebou samým padlý duch nemůže přebývat ve všech těch nesčetných dílčích kompendiích své někdejší konkrétní praduše. Jeho příbytek je omezen jen na tuto vámi obývanou Zemi. Všechna ostatní světová tělesa, ačkoliv jsou to části této někdejší duše, jsou tohoto obyvatele zbavena; proto nemohou však také lidé oněch světových těles, přestože jsou svou přirozeností obyčejně lepší nežli lidé zde na Zemi, přece nemohou nikdy dospět k oné úplně bohopodobné výši jako děti této Země, která je sice v duchu od Boha to nejvzdálenější a nejposlednější, avšak právě proto v případě polepšení může být to nejvyšší a Bohu nejpodobnější.

A právě z tohoto důvodu jsem JÁ jakožto Pán zvolil tuto Zemi za jeviště Mých nejvyšších slitování a na její půdě jsem stvořil všechna nebe nově.

Každý člověk, jenž se zrodí zde, dostává ducha ze Mne a může nepopíratelně podle předepsaného řádu obdržet dokonalé dětství Boží.

Ale na jiných světových tělesech dostávají lidé duchy z andělů. Neboť každý anděl je dítětem Božím a musel na této Zemi, právě jako JÁ Sám a jako každý archanděl procházet cestou těla a z toho důvodu má také v sobě tvůrčí sílu, kterou může brát z nadbytku své lásky a svého

světla a vkládat ji do nově vznikajících lidí jiných Planet a takovým způsobem si jako Bůh vychovávat děti svého jména. Tyto děti jsou podle toho jen nepravé děti, nikoli však skutečné děti z Boha, mohou však ovšem znovu ztělesněním na této Zemi dospět též k dětství Božímu.

Hleďte, na jedné straně je sice pro lidi této Země nevýhodou, že žijí tak blízko nejhoršímu ze všech duchů, s kterým mají mnohá soužení; avšak na druhé straně mají také nesmírnou výhodu, že předně mají silného Ducha z Boha, jímž mohou snadno, jen když chtějí, potírat zlomyslnost tohoto nejhoršího ducha, aby se tím zadruhé stávali dokonalými dětmi Božími.

Zde by mohl ovšem učinit někdo slabou námitku: Odkudpak byli vzati duchové pro ostatní planetární lidi v době, kdy Země ještě nenosila žádného člověka, kdy by se přece mohlo předpokládat, že ostatní mnohem starší, zejména sluneční světová tělesa nosila lidské bytosti jistě již o několik bilionů roků dříve nežli Země? - Na tuto slabou námitku může se také jen slabě odpovědět: Ona mnohem starší světová tělesa pochází předně, jak už bylo dříve poznamenáno, z jedné a téže duše; potom: čím větší rostlina, tím delší dobu potřebuje nežli přinese plod.

Vložte pšeničné zrna a dubový žalud do země a ptejte se potom sami, které símě přinese dříve plod! Pšeničné zrno přinese sobě rovné v několika měsících; u dubu bude k tomu třeba mnoho let. Nálevníci mohou prožít za minutu několik set generací; slon potřebuje přes dva roky, nežli přivede mládě na svět a nežli se stane schopný plazení a početí, je k tomu třeba asi nějakých dvacet let. Určete potom rozdíl mezi takovým nálevníkem a slonem; kolik generací nálevníků by čítala jedna generace slonů?

Myslím, že tento příklad je dosti hmatatelný, abyste z něho poznali, že ačkoli je Praslunce na všecken způsob o několik decilionů zemských let starší nežli Země, která je zajisté také již několik kvintilionů let stará, přivádí nicméně, jsouc mnohem větší nežli Země, právě v tom poměru také mnohem později ke zrání svůj výsev; a pro tento příklad jsem již zcela dobře počítaje učinil opatření, aby plody všech světových těles mohly a musely dozrát tehdy, až centrální bod duchovní tvorby dospěl tak daleko, že může nadměrnost svého duchovního života vštěpovat plodům jiných světových těles.

Je pravda, že například zejména na známém vám Pracentrálním slunci Urka⁸) byly bytosti lidské dříve, nežli ještě byla Země oddělena od svého Slunce; avšak tyto lidské bytosti mají také jinou dobu života, nežli lidé této Země. Neboť je-li takový člověk Urky stár jen deset urkových let, pak je již starší nežli tato celá Země, z čehož však lze velmi snadno poznat, že prvorození tohoto světového tělesa mohou doposud žít ve zcela dobrém stavu a ještě někteří, kteří se nyní rodí, budou žít tak dlouho, dokud tu bude tato Země. Z toho lze pak rovněž snadno poznat, že je snadno možná doba, v níž všichni andělé i se Mnou prošli cestou těla a nyní již dávno mohou jako Mé děti z velkého nadbytku svého života brát a vštěpovat do takových dětí jiných světových těles.

Z toho všeho je nyní každému, kdo má ducha a světlo, zřejmé, že předně duše je dělitelná a obzvláště pak praduše prvostvořeného praducha; a zadruhé jsme také poznali, že právě tato Země je onou částí této praduše, která jediná je ještě obývána prastvořeným duchem.

Ježto nyní toto víme, pustíme se příště do vlastního způsobu duševního dělení a uvidíme, jak se nyní z této jedné duše bere neustále nesčetné množství nových duší.

54. KAPITOLA ZÁKON DĚLENÍ DUŠÍ

(24. března 1847)

Bylo vám již dílem ukázáno a to při popisu říše nerostné a rostlinné, jak tu neustále vystupuje nesčetné množství telurických (zemských) specifík, která se uchvacují a spojují a pořádají podle do toho přicházející vůle duchů, kteří mají tuto záležitost na starosti a že je jaksi duší vše, cokoli jen na Zemi vchází ve zjev. To nepotřebujeme tedy již opakovat; avšak něco vzácnějšího a nadmíru paměťhodného přichází zde jako jasný přírůstek.

Toto dělení je, což vám bude jistě znít poněkud záhadně uspořádáno podle tajuplného zákona, který by mohl být nazván jaksi božskou politikou. Již je satan sám donucován, aby byl prvním nádeníkem tohoto dělení.

On chce svou duši svou silou osvobodit a dát jí opět dřívější rozsah; proto se ustavičně

⁸ Podrobněji o Pracentrálním slunci URKA je pojednáno v básni „Vykoupení“

rozpaluje v nitru své stlačené teluricko-specifické totální celistvé duše. Tímto ustavičným rozpalováním chce učinit zdánlivou hmotu zcela jemnou substancí. Tato jeho námaha je pod řádným omezováním ustavičně dopouštěna a pro tento účel je také organismus zemské bytosti tak sestaven a uspořádán, že zlý duch musí být v takovéto své vytrvalosti ustavičně stejně činný.

On je také skutečně v tom domnění, že touto svou činností již téměř osvobodil svou celou zajatou duši; proto pudí ustavičně psychická specifika ven z nitra Země. Že však tato specifika jsou zde pak mocnějšími duchy schytávána a zařazována do nové dokonalé lidské podoby, o tom ví málo anebo nic.

A však právě tato specifika, která odtamtud přichází, jsou ovšem povahy zcela pekelná a v podstatě zlá; proto musí vystupovat a vykvašovat se nadměru velkou stupňovitou řadou bytostí, nežli se stanou způsobilými pro trvání člověka.

Ono pekelné těchto specifík se ukazuje zcela jasně na mnohých bytostech, které předchází člověka. Zkoumejte jedovatou podstatu téměř veškerých kovů, jed v rostlinách, potom jed ve zvířatech, velkou jejich zuřivost, zejména u dravců a ošklivou prohnanost a potměšilost jedovatých červů, - a pekelné zlo v těchto bytostech vám v neujde. Ano, i u lidí se projevuje toto čistě pekelné zlo často i v tak vysoké míře, že mezi mnohým člověkem a knížetem temnoty bývá nezřídka malý anebo dokonce nebývá žádný rozdíl.

Toto čistě pekelné zlo bývá teprve zakročením nejmocnějšího specifika, slova Božího, vystaveno novému kvašení, v němž se teprve potom to pekelné zmírní a přemění v nebeské - avšak také ne naráz.

Specifika ve vlastní duši člověka se stávají sice o sobě již čistě nebeskými, byla-li proniknuta duchem v těle, avšak tělo aneb maso člověka je ve všech svých částech ještě ničemně zlé, tedy ještě vždy pekelné; proto musí toto tělo snášet ještě mnoho pokořujících zkoušek, nežli se bude moci stát teprve ponenáhlu souladnou částí dříve již čistší psyché(duše).

Z tohoto důvodu musí tělo ještě jednou zemřít, anebo lépe řečeno musí být rozloženo, musí ve všech svých částech přejít do všelikých červů, v nich znovu zemřít aneb být rozloženo a po tomto rozkladu přechází do nesčetných nálevníků. Tito nálevníci přechází opět do všelijakých rostlinných bytostí; rostliny zprvu zetlívají, pak přechází ve všeliké stavy dílem v zemi, dílem v ohni, dílem v žaludcích zvířat a to tak dlouho dále, dokud nebyl poslední atom svobodně rozložen, což u mnohého člověka vyžaduje několik set let, u mnohých marnivých, své tělo milujících pošetilců uplyne dokonce i několik tisíc let, nežli nastane úplný rozklad jejich zanechaného těla. Z každého těla zbude sice vlastní, čistě pekelné droždí pro všechny časy nezetlitelné jako nanejvýš vlastní základní příslušenství satanovo, aby mu zůstalo stále trvajícím tělo; avšak cokoli na něm jako minutissimi mum (nejmenší množství) duševní substance lpí, bývá mu vzato a přivtěleno vlastní duši člověka. A tak ponenáhlu celá duše satanova vstane z mrtvých v mnohých lidech, z nichž se každý stane dokonalejší, nežli celý dřívější velký duch. A aby každá duše obdržela dokonalý božský obraz, vstoupí se do každé duše nový duch z Boha a ona se tím stane novým tvorem. A to je to nové stvoření, které se ohněm božské- lásky naprosto přetvořuje; staré stvoření však klesne do svého prachu a do své stále rostoucí bezmocnosti a ztvdne a stane se podkladem a podnožím stvoření nového.

55. KAPITOLA ZPĚTNÉ PŘIVEDENÍ A VYKOUPENÍ SATANA

(26. března 1847)

Má-li se věc tak, tu by mohl mnohý říci: „Takovýmto způsobem to dopadá s žádoucím zlepšením prvního padlého ducha a jeho stoupenců velmi bledě. Neboť zbude-li ona jaksi nejzavřenější část jeho duše jako usedlina a škvára vší hmoty, jako podklad nového stvoření, pak uvnitř této škvárové země zůstane však také duch zajat; vždyť přece duch neopouští nikdy svou duši, ať už je substanciální anebo materiální.“

Zajisté, pravím JÁ; s polepšením a návratem tohoto ducha a jeho stoupenců bude to brzy trochu bledě dopadat! Je tu sice právě ještě jedna jiskra možnosti; avšak tato jiskra je tak malá, že by ji bylo možno sotva zjistit mikroskopem, jenž by měl nejméně třímilionové zvětšení. To se ukáže teprve po hlavní zkoušce tohoto ducha a to po takové zkoušce, kterou bude tento duch přiveden do nejjasnější zkušenosti, že mu bylo všechno jeho duševno odňato a odebralo se do

slávy Boží. Tu již nebude žádné Slunce a žádná Země nikde v rozsáhlém prostoru stvoření; neboť tehdy všechna viditelná tělesa budou mít své zajatce již úplně vydány a tu nebude lze již nikde nalézt žádnou hmotu - mimo hmotu duchovní nového nebe a nové Země. Stará Země se však scvrkne jako jablko když shnilo a ve své hnilobě ponenáhlu seschlo; a to však také bude vše, co zůstane z veškeré hmoty, totiž poslední škvára čistě satanských psychicky nejvyšších zlých částic inteligence, které duch satanův se svými druhy neopustí.

Určit, kdy se však toto stane, nikomu by neprospělo; neboť na této přirozené Zemi se toho jistě žádný člověk nedožije a ve světě duchovním bude každému dokonalému duchu pramálo záležet na tom, co se stalo s neřádem - právě tak jako ještě na tomto světě mezi milionem lidí bude sotva jeden, který by se úzkostlivě a truchlivě dotazoval na lejno, které před třiceti lety vyšlo z jeho těla. Tento neřád byl by však ještě lepší než onen.

Stane se však to, že tento duch bude potom se svým nejvyšším pevným škvárovým obalem uvržen do veškeré nekonečnosti a jeho pádu nebude nikdy konce.

Bude však ve vší hlubině hlubin padat do moře hněvu, do kterého bude vnikat stále hlouběji a hlouběji a bude se setkávat s trýzní stále a stále větší, čím nekonečně hlouběji bude vnikat do stále prudšího moře hněvu, jež nemá konce.

Ačkoli však toto moře hněvu je ohněm všeho ohně, přece však tento příbytek nikdy nerozloží a tu se stane jak je psáno:

„Veškerá zlomyslnost sklesla do věčné propasti a byla pohlcena navěky a budoucně nebude nikdy zlomyslnosti v nižších prostorech nekonečnosti!“

Dokud však trvá ještě Země, je možné každému duchu chopit se cesty lítosti, pokory a polepšení - a tedy i duchu nejhoršímu. Až ten čas však uplyne, pak bude také možnost návratu na věčné časy zatarasena.

Bude to ještě hezky dlouho trvat nežli Země vydá všechny zajatce; neboť je dosud značně velkou hroudou. Ano, uplyne ještě několik milionů pozemských roků, nežli Země učiní poslední zkoušku ohněm v ohni Slunce. Co tu bude moci být ještě rozloženo, dojde svobody; co však oheň Slunce nebude moci rozložit, co se nestane tekutým v tomto ohni, to zůstane škvárou navěky, jako vězení toho nejvyššího zlého a to bude jeho poslední a věčná smrt.

Jelikož jsme již leccos pověděli o onom nejzlomyslnějším duchu zajatém v této Zemi, bude pro vás, i když také zrovna ne tak velmi užitečné, tedy aspoň pamětihodné zvědět, kde je v tomto tělese zemském vlastní místo pobytu nejhoršího ducha. Říci vám toto nepodléhá žádné velké obtíži. Mohu vás uvést jen do středu Země a máte již bydliště tohoto zloduha. Není to snad srdce, ani nějaká jiná součást vnitřností Země; neboť tyto součásti vnitřností se skládají jako vše ostatní z duší, do nichž však svou působností zasahuje dnem tento známý vám nejhorší duch, dnem však také - a to vždy v převážné míře - duchové dobří, kteří tím právě omezují působení toho zloduha.

Sídlem tohoto zlého ducha je vlastní nejpevnější středisko, na které vše tlačí, aby se příliš mocně nepohyboval a nezničil veškeré bytí na Zemi; neboť kdyby se mu ponechalo i jen trochu volnosti, byl by nejen s touto Zemí, nýbrž i s celým viditelným stvořením v jediném okamžiku hotov. Je v něm totiž nesmírná síla, která může být zdržována jen nejtěžšími okovy, které jedině JÁ, jako Pán mohu ukovat. I když je však již sebevíce spoután, přesto přece nikdy neopomene vdechnout své arcizlo do vystupujících specifík; a tento dech vůle je ještě dosti mocný, aby nasadil smrt do všech duševních specifík, kterážto smrt se ještě zcela přesně potvrzuje na všech tvorech Země; neboť vše organické je zničitelné a všechna hmota je schopna dávat smrt a způsobovat ničení. To vše pochází od dechu vůle onoho nejhoršího ducha, jehož zlomyslnost aneb zlo o sobě je tak nepopsatelně strašné, že byste nebyli s to učinit si o tom ani nejmenší pojem; neboť i jen nejmenší pojem o vlastním zlu tohoto ducha byl by již tak smrtelný, že by jej žádný člověk nemohl myslet a přitom žít. A kdybych vám chtěl učinit i nanejvyšší malý popis vlastního zla tohoto ducha, usmrtil by vás v prvním okamžiku; neboť vše, co jste o tomto duchu již slyšeli, jsou jen nejslabší a nejvzdálenější stínové obrazy a jsou Mou ochrannou milostí na všechny strany zahaleny a postačí, abyste pro svou potřebu měli o této bytosti tušení.

Bližší známost s touto bytostí byla by nejvyšší zhoubná. Co se týče neúprosnosti a nanejvyšší strašlivé ukrutné zlomyslnosti jeho bytosti, můžete si učinit, ovšem jen pranepatrný stínový obraz již z mnohých zjevů na Zemi. Pozorujte ony prudce působící jedovaté rostliny tropických zemí! Jak hrůzu budící je jejich účinek a nikdo není s to, aby takovou rostlinu zničil; neboť kdo se jen na vzdálenost několika hodin přiblíží k takovému stromu anebo rostlině, je zachvácen

ihned smrtí. A přece taková rostlina má v sobě jen nesmírně malé specifikum, které z blízkosti pobytu tohoto zlého ducha stoupá vzhůru k povrchu a vstupuje do řádu takového stromu. Při pohledu na takovou rostlinu, která mimo sebe nestrpí žádný život, může si už každý učinit pojem - ovšem jen v nejmenší zastřené síle jak vypadá vlastní zlo satana.

Také pohled na tygra je v tomto ohledu poučný. Toto zvíře má, v sobě rovněž jen eontinu specifika z psychicko-specifické blízkosti místa pobytu tohoto nejhoršího ducha a toto specifikum postačí, aby učinilo toto zvíře nejukrutnějším ze všech čtyřnohých zvířat; neboť toto zvíře je chytré, nemá strach a neušetří nic, co mu přijde do cesty.

Rovněž tak je to s hady a ještěry; hladoví-li, pak uchvacují vše na co přijdou. Také S výše se řítící kámen nic neušetří; s neživotnou slepou zuřivostí rozdrtí vše, co mu stojí v cestě.

Z takových věcí lze poznat aspoň něco nejnepatrnějšího z nevyšší neúprosné vzteklosti a zuřivosti tohoto nezlomyslnějšího ducha.

Z důvodu škodlivosti nebudu vám také podrobněji popisovat jeho pobyt; stačí že víte kde, jak a proč - a místo abychom si učinili bližší známost s tímto duchem, budeme zkoumat ještě jiné užitečné a důležité věci v této sféře.

56. KAPITOLA

BYTOST A JMÉNO SATANA

(27. března 1847)

Již častěji jste slyšeli a četli a dosud slyšíte a čtete, že se totiž tento zlý duch objevuje pod všelijakými jmény - a vedle něho ještě množství společníků stejného druhu, kteří se nazývají „d'áblové“. Při této příležitosti vám podám přesný výklad, odkud a proč obdržel tento arci zlý duch všechna ta různá jména a kdo jsou vlastně d'áblové.

Jména „Satana“, „Satan“, „Leviatan“, „Belzebub“, „Gog“, „Magog“, „Had“, „Drak“, „Zvíře propasti“, „Lucifer“ a podobných jmen ještě více, týkají se jeho a různě ho označují. „Lucifer“ čili „Světloňoš“ bylo jeho původní vlastní jméno. „Satana“ bylo tolik jako protipól Božství. Jako Satana byl tento duch z Boha skutečně vůči Božství postaven tak, jako je postavena žena vůči muži. Božství by bývalo vplozovalo do jeho bytosti své věčné nespočetné ideje, aby uzrávaly v jeho soustředěném světle a tím by bylo vzešlo ze světla tohoto ducha stvoření bytostí v největší jasnosti a celá nekonečnost by bývala bezustání právě z tohoto světla stále víc a více zalidňována; neboť v nekonečném prostoru mělo by také nekonečno místo a věčnosti by nemohly nikdy tento prostor vyplnit tak, aby v něm někdy nastala tlačence bytostí.

Avšak, ježto tento duch měl jak víte, nekonečně velké určení být druhým Bohem vedle Mne, musel se také podrobit zkoušce svobody přiměřené jeho určení, ve které však, jak právě také víte, neobstál, protože se chtěl povýšit nad Božství a podmanit si Je.

Spor o hodnost byl tedy to prvé, čeho se právě tento duch dopustil proti Božství. Ježto však Božství nemohlo souhlasit s tím, aby mu udělilo přednost a úplně se mu podrobilo, roznítíl se ve své zlobě a chtěl Božství přímo zničit a k tomuto skutku by mu skutečně nechyběla síla, kdyby Božství podle Svě věčné moudrosti tohoto vzbouřence ve všech jeho částech zavčas tvrdě neuvěznilo. Zní ovšem poněkud záhadně, že by v tomto duchu byla taková síla, aby věčnému Božství tak dalece vzdoroval, že by této jeho síle muselo nakonec povolit, nechat Se konečně úplně zajmout a tím Se navěky věků stát nemožným, což by bylo tolik jako: být zničeno; věc se však stane pochopitelnou, povážíme-li, že Božství vložilo právě do tohoto ducha takřka úplné druhé já, které, i když jaksi časově stvořené, nicméně stálo tu ve všech prostorech nekonečnosti naproti Božství stejně silné.

Tento duch, v němž Samo Božství koncentrovalo (soustředilo) Svě Světlo, byl podobně jako Božství rozšířen po celé nekonečnosti, proto by mu bývalo zajisté také možné více versa (naopak) Božství všude uchopit a učinit nemožným; leč v této myšlence sobectví probudila se v něm velká ješitnost a samolibost nad jeho světlem a nad jeho nekonečnou vznešeností a silou. V tomto sobectví a v tomto zalíbení na sobě samém zapomněl na staré věčné Božství, vzplál ve své ješitnosti a sama sebe zpevnil. Tu uchopilo. Božství ve všech částech jeho bytost, vzalo jí veškerou specifickou (zvláštní) podstatu, vytvořilo z ní v celé nekonečnosti světová tělesa, obalilo ducha této nekonečné bytostné duše těmi nejmocnějšími pouty a spoutalo jej do hlubiny hmoty.

V tomto postavení se pak tento duch již nenazývá „Satana“, nýbrž - jelikož se jaksi sám

emancipoval (uvolnil) od věčného božského řádu, - sluje „Satan“ to je tolik jako: stejný pól s Božstvím. Vy však víte, že stejné polarity se nikdy nepřitahují, nýbrž vždy jen odpuzují. V tom pak také spočívá důvod, proč je tato bytost ve všem od Božství nejdále a právě tím v největší protivě; v tom a tím také jeho arcizlo. - Nyní tedy víte, proč se tento duch nazývá také „Satan“.

Výrazem „Leviatan“ chtěla se označit pouze jeho síla a moc a to podle pojmu jednoho někdejšího mořského netvora, který byl kdysi největším, nejsilnějším a nejneznitelnějším zvířetem celé Země. Jeho velikost byla jako velikost území, jeho tvar jako tvar obrovského draka, jenž měl takovou sílu, že ve svých vnitřnostech mohl snést silný oheň, aniž by mu uškodil, pronikal-li nezdělaná v nejstrašnějších sršení plamenů jeho tlamou a chřipěmi. Právě z toho důvodu byl náš zlý duch nezdělaná též nazýván „Ohnivým drakem“, také „Drakem propasti“. Tento takto obnažený duch – to jest tolik jako: celé své duše oproštěný a jen ve své duchovní čistší podstatě ovšem velmi svázaný duch - se mnohdy tvářil, bylo-li mu to či ono dovoleno, jakoby se chtěl polepšit, což by byl ovšem také mohl učinit, jelikož byl, pokud to jen bylo možné, ode všech svých zlých duševních specifík uvolněn.

Tedy tento uvolněný duch žádal, aby mu bylo dovoleno, by byl po nějakou dobu božsky uctíván a shledá-li, že se mu to uctíván již nezamlouvá, pak se úplně obrátí a stane se tím nejčistším duchem. To mu bylo tedy též dovoleno. Celé pohanství, které je téměř tak staré jako lidské pokolení, podává o tom svědectví; proto Si také Pán původně vyhledal jediný malý nářůdek na Zemi; vše ostatní však bez újmy na svobodě, mohlo jako zvířata beztrestně vyhovovat přání tohoto ducha.

Z tohoto poměru vznikla pak ta nejrozmanitější pojmenování této bytosti jako Boha uctívané.

Jelikož se však tato bytost s tím nespokojila, nýbrž místo slíbeného polepšení zasahovala jen stále více do božského řádu, byla vehnána do velmi tuhé vazby. Jelikož si však v té době již vychovala množství stejně smýšlejících duchů z lidského pokolení, působila pak těmito svými anděly; neboť diabolus anebo ďábel není nic jiného nežli ve škole satanově vyrostlý a vzdělávaný duch. Tomu se nesmí snad rozumět tak, jakoby tací duchové byli vzdělávání v nějaké škole satanově; nýbrž oni se sami vzdělávali na základě oněch specifík, která do sebe přijali z pout tohoto ducha. Protože tito duchové mají v sobě rovněž ono v podstatě zlé, slují sice „ďáblové“, tolik jako „žáci satanovi“, nicméně se však značně od něho liší; neboť u nich je duševno se zlým duchem homogenní (stejnorodé), avšak jejich duch, ačkoliv tvrdě zajat, je nicméně čistý, kdežto duch satanův je vlastní zlo. Proto se může stát a stává, že všichni ďáblové budou zachráněni ještě dříve, nežli satan o sobě samém bude nucen podniknout velkou cestu ke svému věčnému pádu.

Nyní víte, jaké celkem povahy je satan a ďábel. Příště tedy k silnějšímu osvětlení této věci několik pamětihodností.

57. KAPITOLA DŮLEŽITOST POZNÁNÍ ZLA

(29. března 1847)

Já zajisté nejlépe vím, že mnohým tato poněkud silně ďábelská vypravování nebudou zrovna zvláště po chuti a také vím, že mnohý v nich narazí na nějaký zdánlivý rozpor. Avšak to na věci nic nemění. Kdo sedí je na tom lépe nežli kdo musí stát; měkké lůžko je také lepší nežli kámen pod hlavou. Kdo tedy sedí a leží v měkké posteli, ať zůstane, protože se mu přitom dobře daří; my však nechceme ani sedět, ani ležet a ještě méně zůstat stát, nýbrž chceme jít a to kupředu a nikoli zpět. Proto nás také nesmí rušit, dozvíme-li se leccos, co myslí připadá ovšem trochu hořké, co však je zato tím zdravější duchu. Je-li však už těžké bojovat s nepřitelem, který se vidí a zná, oč mnohem těžší je boj s nepřitelem, který není ani viděn ani znám! Je tedy také nutné nepřitele znát, aby se vědělo jak se ho chopit, bychom šťastně obstáli v nastávajícím boji s ním!

Je-li jednou obilí ze slámy vymláceno a nashromážděno v sýpce, pak se může sláma pálit a spálit a zrno a sýpce to nic neudělá. Došel-li však někdo milosti u Mne, je jako duchovní životní pšeničné zrno uschován do nejlepších sýpek a i když také jeho tělesná sláma bude mít některé trhliny od satana nebude to duchu škodit.

Že jistě není ani pro posluchače, ani pro Dárce slova nic příjemného přivádět před oči ži-

vých satanské situace a účinky, netřeba dokazovat; avšak dobrý lékárník musí umět obratně zacházet netoliko s pouhými životními esencemi, nýbrž i se všelikými jedy, jinak obratným lékárníkem nebude. Tak je také pro věčný život ducha nanejvýš důležité, aby znal od základu peklo stejně jako nebe.

Kdo z vás bude však takovým pošetilcem, aby šel pro pradlenu na čisté prádlo? Každý zajisté půjde pro pradlenu na špinavé prádlo; toto čistit je v pořádku a povinností.

Tak tu také duchové andělští nejsou proto a také lidé ne, aby čistili a zametali nebe. nýbrž jen to, co bylo odjakživa a vždy špinavé.

Proto je také nutnější znát přesněji místo špíny nežli místo čistoty. Neboť jen místo špíny musí být zpracováváno; je-li jednou to čisté, pak přijde nebe samo sebou.

Také by bylo nadmíru hloupé, pošetilé učení, vydat nějaké lidské společnosti příkaz, aby zdůrazňovala stále jen dobro a přesmíru je chválila; o zlu aby však nikdy nepřemýšlela a dokonce aby je snad o sobě nehaněla. Dobro nepotřebuje ani aby se zdůrazňovalo, ani aby se chválilo, neboť zdůrazňuje a chválí se samo sebou; avšak nadmíru nutné je, aby každý člověk uspořádal hon na své zlé myšlenky, žádosti a skutky a aby je jako zlou zvěř ve světském lese nepořádku neočekávaně zastřelil, aby se na něm osvědčil výrok: „A když jste vše učinili, tu přiznejte, že jste neužitečnými sluhý!"

A tak také je skutečně mnohem lépe říkat: „Pane, buď mně ubohému hříšníkovi milostivý a milosrdný!", nežli: „Pane, děkuji Ti, že nejsem takový jako ostatní lidé, jako třeba celníci a všelijací hříšníci různého kalibru!" - Jinak se podobáme skutečně buď takovému pyšnému farizeovi anebo dokonce nadmíru hloupému pobožníčkovi a poutníku putujícímu k nějakému zázračnému obrazu, který dělá vážně kříž jak před ďáblem, tak před krucifixem.

Anebo posuďte sami, co je z obého nutnější: znáti zde půdu po níž se chodí, anebo oblohu, na níž ještě nikdy nikdo hlavou nenarazil a modřinu si neudělal?! - Půda je nositelem; tu musíme vědět, jak je pevná, zda tu nejsou propasti, do nichž bychom se mohli zřítit a jsou-li tu, jak se jim vyhnout.

Co by však někomu prospělo, kdyby měl před svým nosem odhalené třeba celé nebe jako nějakou encyklopedii reálií (slovník), avšak na cestě by zakopl o první nejbližší kámen a upadl pak i se svým nebem na nos?

Je ovšem mnohem rozkošnější, více obveselující a mnohem více povznášející cestovat očima po hvězdném nebi, nežli po půdě zemské, plné špíny a neřádu; kdo si však učinil vznesený zákon pojíždět očima stále jen mezi Hvězdami, přitom však upadne do pořádné louže bláta, je otázka, zda špínu se svého šatu odstraní čistou vodou v oblastech hvězdných anebo na půdě zemské. Já myslím, že při této práci nebude třeba ani všech dvanácti nebeských znamení, také ne Orionu, Kassiopeia, Kastora a Poluxe, nýbrž buď vody anebo není-li špína přílišná, pouze jen kartáče, nástroje ze dřeva a vepřových štětín, které pochází od nejnečistšího zvířete, avšak přece jen jsou k čištění zašpiněných šatů mnohem vhodnější nežli Orion, Kassiopeia, Kastor a Polux.

Není to ovšem - jak již bylo připomenuto - nic příjemného, dělat si nějakou známost s peklem, ďáblem a satanem, ale musí-li někdo nějakou dobu strávit zrovna v domě tohoto panstva, aby se seznámil s místem svého příštího zaměstnání se zlým panstvem tohoto domu, tu by bylo jistě největším oslovstvím dělati tu kříž, aby se jím člověk v bludné víře jako nějaká housenka před veškerým ďábelstvím zakuklil, ač by měl vlastně jen všechnu svou pozornost zesateronásobnit, aby mu žádná vlastnost tohoto domu neušla.

Kdo se chce vyhnout zlu, musí je zajisté napřed znát; jinak se podobá nedospělému dítěti, které nečiní rozdíl mezi blátem a chlebem, hadem a rybou a hladoví-li, strká do úst to i ono.

Řeknu vám však, že taková bázeň má u vás důvod jen v tom, že jste dříve neměli ani o nebi a ještě mnohem méně o pekle jinou představu nežli jakou vám vštíplil buď milý, velmi lidumilně smýšlející páter Kochheim aneb sv. Ignác z Loyoly a po těchto dvou mudrcích - nikoli snad z východu, nýbrž velmi silně ze západu - veškeré katolické uniformované a neuniformované kněžstvo. Ti ovšem dovedou učinit svá kázání imposantními, romantickými, zajímavými a otrásti bráncí nadmíru tupých horlivých navštěvovatelů chrámu jen tím, když v jediném kázání aspoň třicetkrát proklejí veškeré ubohé posluchačstvo dolů do pekla, které předtím i se všemi jeho praobyvateli velmi hmatatelným způsobem popsali a tak horkými učinili, že kdyby takový kazatel a la Ignacius a Kochheim spustil své kázání na severním pólu, setřel by dočista veške-

ren led. Vtlouká-li se takové kázání, před nímž má dokonce satan úctu, do dětské mysli, musí ovšem vyvolat nejvyšší zvláštní účinky.

Nejlepší při této věci je, že totiž věc, která sama nemá žádný základ, nemůže také nikde žádný základ nalézt, z čehož potom také nezřídka pochází to, že mezi 500 posluchači takového pekelného hromového kázání, aspoň 200 jich velmi pevně spí; 200 jich tak jako tak nedává na kázání pozor a 100 si z celého kázání zapamatuje jen amen. To vše však způsobuje duch takového kázání; proto je tedy dobře poznat zlo v jeho základu, aby je pak každý v sobě snadno poznal, je-li v jeho blízkosti. A za tím účelem bude vám právě podáno několik k tomu se vztahujících pamětihodností, kterých se po tomto předchozím poučení nemusíte obávat.

58. KAPITOLA STRAŠIDLO A POSEDLOST

(30. března 1847)

Za všech dob, v nichž se sepisovaly spisy, dočetli jste se o zvláštních případech rozličné posedlosti ve vašem nynějším postavení a sféře. Víte však také zcela důkladně, jak a odkud a za jakých příležitostí vzniká tato posedlost? Teoreticky to vysvětlovat bylo by prací zbytečnou proto, že jste o této věci beztoho již obdrželi několik poučení; avšak dramatické vyličení této pozoruhodné věci dá každému, kdo to bude číst, mnoho světla. Rozviňme tedy ihned tuto pozoruhodnou věc před našima očima.

Satan, jenž čítá již velmi velké množství svých zlých stoupenců, nechává v jistých dobách vstoupit své náhončí mezi lidské pokolení s rozkazem, aby pochytili vše, cokoli jen lze pochytil a neopomenuli žádný prostředek, kterým by bylo možno nějakou duši nadobro polapit pro dvůr tohoto knížete vši zloby a lži. Na takový rozkaz se pak zlí druhové odeberou po všech možných tajných stezkách k hornímu světu a svůj úmysl co nejdovedněji maskují tak, aby žádný lepší duch, který se s nimi setká, nemohl je nějak podezírat. Jsou-li tázáni po příčině, uvádí vždy úctyhodný důvod a prosí co nejsnažněji mocnější strážce, aby je pustili nahoru, by mohli nabývat větší zkušenosti a dostalo se jim příležitosti, by mohli mnohé dřívější zlo napravit, polepšit se a tak ponenáhlu vejít do pravého světla života.

Jelikož však v říši duchů, ať dobrých či zlých, nesmí být nic tak velice respektováno jako svobodná vůle, pokud tato vůle neobmyslí něco zrovna příliš zlého, bývají také, ovšem však za ustavičného tajného dozoru vpuštěni nahoru, aby jednou nemohli říci: „Chtěli jsme nastoupit cestu polepšení, avšak nebyli jsme připuštěni!“

Jelikož se jim to však připouští a dává se jim k tomu častá příležitost, kterou však většinou zneužívají, nemohou potom také nic namítat, musí-li se vrátit do horšího stavu nežli byl stav předešlý.

Nuže, co dělají tito zlí duchové, přijdou-li do horního světa? - Chápu se skutečně všemožných prostředků, aby uskutečnili své tajné předsevzetí pro dvůr satanův. Někteří, kteří snad pochází z takových lidí, kteří za svého dřívějšího života v těle byli pyšnými a bohatými statkáři, odebírají se do svých tu a tam se ještě nacházejících ošklivých hradů, straší tu a chtějí upozorňovat lidi na to, že v takovém hradu je dosud zakopán nějaký poklad. Byli-li takovým strašidelným jednáním někteří hloupí lidé skutečně na to upozorněni, začnou také ihned všelijakými magickými znameními, přístroji a formulemi zapřísahat staršího zlého ducha, aby jim ukázal kde je poklad zakopán a jak a kdy se musí kopat, aby se ho zmocnili.

Když pak takový zlý obyvatel podobného starého hradu snadno zpozoruje, že takovým rozpustilým strašením přilákal hloupé lidi, vyhoví také nezřídka zaklínačům a všelijakými zjevy jim oznamuje, kde je asi takový poklad zakopán; a lidé začnou pak kopat a zpravidla nic nenajdou, čemž však obyčejně nebývají přivedeni k rozumu, nýbrž s tím větší horlivostí pokračuje ve své práci. Při takových příležitostech se pak stává, že takový pekelný druh si vyhledá jako nějaká tygřice svou oběť, chopí se jí a všemožným způsobem se vpravuje do těla, což se nejsnáze stane buď požitými pokrmy a nápoji, zejména, když tací pokladu chtějí pracovníci dříve Mým jménem nepožehnají své pokrmy. Dosáhl-li takový zlý strašidelný duch svého cíle, pak také strašení v takovém hradě obyčejně přestane.

Vnikl-li však potom takový strašidelný duch do těla nějakého člověka, pak se plíží jako kočka kolem srdce člověka. Poznává brzy jeho slabosti a začne do něho vdechovat své zlé náklonnosti, přání a žádosti. Jsou-li přijímány lidským srdcem se souhlasem, zůstává tento

ochránce zcela v klidu v těle a s potěšením se pouze dívá, kterak takový člověk ponenáhlu začíná hezky pilně jednat podle těchto pekelných inspirací.

Splnil-li pak takový člověk v plné míře vůli onoho uvnitř dlícího zlého ducha, vyvolá tento duch v těle obyčejně smrtelnou nemoc a tak se snaží co nejrychleji urvat tělu takto zkaženou a jeho úsilí propadlou duši, aby ji pak jako dobrou kořist položil k nohám svému pánu a veliteli.

Avšak věc pak nejde podle plánu takového patrona (ochránce); neboť jakmile duše opustí tělo - ať už je dobrá anebo zlá - bývá však nicméně přijata ihned anděly. Zlý lovec bývá co nejcitelněji pokárán a zcela sám k svému pánu a veliteli strčen zpět, kde se mu pak opět dostane velmi silného vypláchnutí; a takový duch, jenž se jednou tak neobratně uvedl, není potom tak brzy zase vyslán nahoru do honebního revíru.

Duše i s duchem v ní sídlícím bývá pak uvedena anděly do takového stavu, v němž ponenáhlu poznává, jak se to mělo s jejím světským chováním. Chce-li se obrátit, pak přichází výš a výše; je-li však tvrdošijná, pak přichází ovšem také vždy hlouběji a hlouběji až k těm nejcitelnějším trestům. Nezpůsobí-li ani tyto tresty obrát, pak teprve může svobodně podle své vlastní vůle učinit zkušební jízdu do pekla. Líbí-li se jí zde, ať si zůstane podle své lásky; nelíbí-li se jí to, může se opět vrátit, - což se děje obyčejně zřídka, protože peklo je až příliš přecpáno nejvyššími klamnými, vše slibujícími, avšak nic neuskutečňujícími vábnými prostředky. Neboť zde je nespočetně mnoho podvodných kousků, které jsou vypočteny na to, aby takovou duši přivedly vždy blíže a blíže k vlastní podstatě satana, aby se tu pak s ním stala kongruující (úplně shodnou) částí, což se však nikdy stát nemůže, jelikož každá duše obsahuje v sobě již svého vlastního ducha, od něhož se nemůže oddělit - a tento duch je protivou duchu satanovu!

Chce-li se taková duše přiblížit satanu, pak vystoupí tento duch v ní samé jako soudce, mstitel a trestatel a trýzní duši jako nevyhasínající oheň z nitra a touto trýzní se duše co nejdále od satana opět vzdaluje, načež pak opět přechází k jakémusi polepšení. Chce-li tohoto polepšení následovat, bude jí to také tím lehčí a lehčí, čím více se přiblíží čistotě ducha v ní přebývajícího.

A jestliže toto polepšování stále pokračuje, může také dospět až k blaženosti, stává-li se jako její duch. Neboť mezi blažeností a zatracením je tento rozdíl: V blaženosti přechází duše zcela do ducha a duch je pak vlastní bytostí; v zatracení však chce duše ducha vystrčit a přijmout ducha jiného, totiž ducha satana. V tomto případě se pak stává duchu nejvyšší nepodobnou, protože duch v ní je úplně opačnou polaritou. Jako taková polarita uplatňuje pak duch onu protisílu, která neustále co nejmocněji odpuzuje od satana; čím blíže nějaká duše přichází k podstatě satanově, tím prudčí je reakce (proti působení) ducha v ní proti duchu satanovu. Tato reakce je však pro duši nanejvýš bolestným pocitem a odtud pochází také utrpení a trýzeň pekla, jak se totiž tato reakce jako neuhasitelný oheň projevuje. A to je právě také onen červ v duši, který neumírá a jehož oheň neuhasíná; a je to pak jeden a týž oheň, jenž plodí v andělu nejvyšší blaženost a v ďáblu nejvyšší neštěstí.

Z tohoto pozoruhodného vyličení můžete si již učinit náležitý pojem o podstatě pekla a o způsobech jednání satana. Avšak to není to jediné, čím se snaží satan svými, většinou z takových zlých duší se skládajícími společníky ukořistit pro sebe nějakou duši.

Jsou-li takové duše, jakožto někdejší satanští druhové poněkud lepší, nebývá jim také zabráňováno ovládnout nezřídka tělo nevinných lidí, dokonce i tělo dětí. Avšak u takovýchto lidí bývá duše co nejpečlivěji chráněna a srdce před našeptáváním střeženo.

Chce-li takový, poněkud méně zlomyslný dočasný vystěhovalec pekla konat dobro, může být účasten milosti a slitování, jichž takový nevinný člověk ustavičně požívá; chová-li se však nepřístojně a provádí s tělem které ovládá všeliké neplechy, bývá z něho buď brzy vyveden anebo nějakým způsobem ke klidu v něm přiveden.

Mnohdy se může jednoho těla zmocnit i několik duchů, přičemž však dříve musí dobrovolně oznámit, že v něm hledají jen své uzdravení - a pak se jejich přání vyhoví a to proto, že tací duchové nenásledují rady andělů, aby se totiž raději obrátili hned na Pána. Nýbrž obyčejně trvají tvrdošijně na tom, tvrdí a dokazují, že jen touto cestou mohou přijít k Pánu. A tak je jim tedy také dopuštěno jak to chtějí; neboť andělé učí všemu cestou empirickou (na základě zkušeností).

Obyčejně se touto cestou najisto nejde, ačkoliv mnohdy ano; odtud tedy i takovéto dopuštění, jež se však dovoluje jen jednou, nanejvýš a nejvyšší zřídka dvakrát! Potom přichází jiná ces-

ta, totiž cesta soudu, trestu, trápení a soužení. Pyšná duše snese velmi mnoho; ale je-li jí to pak přece jen trochu příliš silné, pak se opět obrací aspoň na nějakou dobu.

Hlavní zlo duše záleží však v tom - což vlastně pochází od našeptávání satana - že si totiž, když se jí trochu daří lépe, dělá výčitky nikoli snad kající, nýbrž: že se dala zastrašit a zahnat trýzní; kdyby byla trýzeň vydržela, byla by se sjednotila s mocí satana a se slávou Páně by byl konec. Takovým bludem se pak obyčejně vrací opět do ještě větší zlomyslnosti a v nejspodnějším pekle jsou skutečně duše, které tento blud přes neustálou stále se stupňující trýzeň a soužení neopouští a do jisté míry nalézají triumf (vítězoslávu) v tom, že mohou Pánu i v největší trýzni vzdorovat. Avšak to na věci nic nemění; přijde již i čas, který je bude pudit k pokoření. A duše, jejichž tvrdošijnost je však tak veliká, že ani plná míra ohně hněvu není s to přivést je k obrácení, budou si také muset jednou dát líbit, že jim bude s jejich centrem po odnětí jejich ducha procházet známou vám cestu věčné záhuby, z čehož skutečně nevzejde žádná velká škoda; neboť Já mohu Abrahamovi probudit i z kamení mnohem lepší děti!

Nad posedlostí se však nemusíte vůbec příliš rozčilovat; neboť téměř každý člověk má takové hosty v sobě, to jest ve svém těle. Proč a jak to přijde, uvidíme v následující pamětihostnosti.

59. KAPITOLA O TĚLESNÉ A SMYSLNÉ ROZKOŠI

(31. března 1847)

Vy víte, že jistí lidé, jak ženy tak i muži, jsou velice zatíženi chlípností těla, kdežto jsou však zase jiní lidé, u nichž je smyslně tělesná podstata téměř zcela tupá; tací lidé se nepohnou ani kdyby bylo před nimi postaveno to nejdráždivější tělo. Kyprá noha ženy, paže, prsa jako obvyklé vývěsné štíty ženského pokolení k probuzení smyslného pudu u mužů pohnou po těle nebažícím často tak málo, jako jím nepohne suchá větev - naproti tomu zase jiní při pohledu na tyto ženské dráždivé vývěsky se stávají zcela šílení. Ba, jsou blázni, kteří se dovedou zamilovat do ženské paže tak, že se pomínou zcela smysly, nemohou-li takovou ženu dostat za ženu, anebo aspoň k dočasnému smyslnému požitku.

Důvod takovéto tělesné náklonnosti, zejména projevuje-li se velmi prudce, je obyčejně v posedlosti jedním anebo také několika chlípnými dábly těla.

Ale jak zase přicházejí tito ďáblové do těla takového člověka? - K tomu dávají lidé sami nespočetné příležitosti. Tací ďáblové těla bývají především v rozpalujících nápojích, ve víně, také v pivě a zejména v pálenkách. Když se lidé takovými nápoji silně opojí, pak přijali v těchto nápojích do svého těla jistě jednoho, ne-li několik dábů těla. Jsou-li však jednou v těle, tu lechtají a trápí pohlavní ústrojí tak zle, že člověk nemůže neukojit takové svrbění smyslným požitkem těla buď se ženami anebo mnohdy dokonce i se zvířaty. Tito ďáblové těla nejsou ovšem nic jiného nežli nečisté duše takových zemělých lidí, kteří byli rovněž velmi oddáni buď pití anebo tělesné smyslnosti. Přestupují sice do těla nějakého dosud žijícího člověka proto, aby se polepšili; jelikož však jejich živlem bylo právě tělo, páchají to v člověku kterého posedli, nezřídka ještě hůře, nežli dříve ve vlastním těle.

Právě tyto zkažené tělesné duše, pášou-li to příliš ztřeštěně a stále víc a více se ve své nečisté rozkoši vzněcují, způsobují také většinou ošklivé a velmi nebezpečné tak zvané syfilitické nemoci, což se ochrannými andělskými duchy dopouští proto, aby duše vlastního člověka v zuřivě zběsilosti svého těla nadobro nezahynula.

Jsou tedy takové rozpalující nápoje prvou cestou, po níž přicházejí tito tělesní ďáblové do těla člověka.

Druhá cesta, rovněž tak nebezpečná jako prvá, jsou veřejné tancovačky, kde můžete vždy předpokládat, že na takovém bálu, anebo jiné taneční zábavě je také vždy pospolu desetkrát tolik neviditelných těla chtivých nečistých duší, nežli ostatních hostů. Touto cestou přicházejí nejnáze do těla, které se zde velmi vzrušuje a proto je nadmíru silně přístupné takové špinavé sebrance duší. Z toho důvodu pociťují tedy také lidé po takovém bálu přímo nechut ke všemu vyššímu a vznešenějšímu, což může každý snadno pozorovat ve městech zejména u studentů, neboť nezřídka dříve velmi pilní studenti po takovém bálu, místo aby mysleli na knihy, mají před očima stále jen bílé šije, řadra, rámě a oči svých tanečnic a jejich mysl se neobírá téměř již ničím jiným nežli jen předmětem, který jim připravil na bále tak veliké potěšení.

Mnohý student zanechá proto dokonce i studii; mnohý však studuje poté místo pro vědu jen pro chléb, aby se stal se svou milovanou tanečnicí co nejdříve dvojicí, - ať už se mu pak vede jakkoli. A stane-li se z takové dvojice také skutečně dvojice manželská, pak je to však manželská dvojice, která se právě manželské dvojici právě tak málo podobá jako noc dni.

Prvá doba takové manželské dvojice se tráví jen ve smyslné rozkoši, takže v krátké době téměř všechna specifika určená k tomu, aby tvořila plodivou sílu, se spotřebují až pod nulu. Pak nastane obyčejně brzo úplné ochabnutí těla a zejména genitálií (plodidel a rodidel). V takových případech vyhledává pak ďábel těla, dlící v takových lidech, náhradu v tom, že našeptává duši zejména prostřednictvím ledvin - jako jaksi domácí lékař - aby se obrátila na jiné tělo. Tím se muži jeho žena brzy zoškliví - a muž své ženě. Žena se začne poněnáhu ohlížet po mladistvých domácích přátelích; muž pak chodí obyčejně večer na čerstvý vzduch a je-li zámožnější, koná cesty kvůli větší změně vzduchu. A tak pokračuje věc dále, až se časem taková manželská dvojice sobě tak omrzí, že se dává brzy rozloučit, anebo se rozloučí bez soudní rozluky; anebo když se to v nějakém domě děje více panský a šlechticky, učiní se dohoda v tom smyslu, že si každá strana, co se týče její smyslné rozkoše, může dělat jak se jí nejlépe líbí. - Takovéto zjevy, které jsou dnes téměř na denním pořádku, jsou vesměs plody bálů a tanečních zábav a jsou následky posedlosti zmíněnými zlými tělesnými patrony.

Tato posedlost se v počátku sice nikdy neprojevuje s onou prudkostí jako u těch mnohých, kteří přijali do sebe takové nečisté duchy rozpalujícími nápoji; avšak duchové z rozpalujících nápojů bývají snadno mocnou modlitbou duše jejím duchem vypuzeni, načež pak může opět nastat normální stav těla - avšak ovládnání cestou veřejných tanečních zábav nelze se tak snadno zbavit a je k tomu již zapotřebí velmi mnoho postění, modlení a sebezapírání, čímž se duše víc a více spojuje se svým duchem, který pak skrze ni zasáhne a zlou čeládku z domu odstraní.

Avšak kde je nyní takový tanečník a taková tanečnice, kteří by to učinili? - Obyčejně žerou již za tance a po tanci ještě více nežli dříve a chtějí se tím opět zrestaurovat (zotavovat), což znamená právě tolik, jako zaručovat ďáblu těla doživotní pensi a zaopatření duši a krvi.

Mnohá tanečnice a mnohý tanečník, když byli příliš mnoho takových hostů do sebe pojali, hynou po krátké době také tělesně; neboť tito zlí tělesní šotkové, nenalézají-li místo v ledvinách a genitáliích, zřizují si své příbytky též ve slezině, játrech nebo i v plicích. Kde však takový pekelný vystěhovalc zřídí svůj příbytek, tam jaksi usmrcuje tělo a následky toho jsou zatvrdliny sleziny a jater a v plicích souchotiny, úbytě anebo také, vrhnou-li se dva anebo více jich na plíce, tak zvané rychlé souchotiny.

Pravím vám a můžete to jistě přijmout:

Většina nemocí pochází u lidí od jejich pekelných obyvatelů, jimž lidé sami razili cestu do svého těla.

To jsou tedy právě děti světa a velmi mnohé začínají už v mládí školu pro peklo. Aby však nepozorovaly, že přechovávají ve svém těle cizí hosty nejspinavějšího druhu, snaží se tito duchové co možno smyslně naladovat nejen tělo svých domácích pánů, nýbrž působí takovým způsobem i na duši, takže si tato duše začíná velmi libovat ve všelikých světských věcech.

Tyto světské věci jsou: móda; vábné tělo musí být podle módy zahaleno, vlasy napáleny, kůže natřena voňavkami; a u mužských individuí nesmí chybět pekelný cigárový cucák a mnohý mladý módní tulpas, má-li jen trochu peněz, prokouří za jeden den nezřídka tolik, že by si za to deset chudých mohlo nakoupit dostatek chleba.

Víte však také, co móda kouření znamená? Zlí obyvatelé se snaží, aby navykli duši již za života těla na pekelný výpar a zápach, aby duše po vystoupení z těla nepozorovala hned svou páchnoucí společnost a také příliš brzy nepocítila, když jí tato švarná společnost zcela nepozorovaně povede do třetího pekla.

Bylo sice již řečeno, že každá duše přijde po smrti nejprve do společnosti andělů, kde její zlá společnost musí okamžitě ustoupit. To se děje sice i zde v tomto případě; avšak taková duše nezůstane nadále ve společnosti andělů, nýbrž je jimi uvedena do takového postavení, kde je jí umožněno, aby se doplnila - ještě zřetelněji řečeno: je postavena na takové místo, kde určitou svobodnou činností může ke svému doplnění nabýt opět oněch potřebných specifík, která na tomto světě promrhala.

Takovým místem je pak místo, na němž se může takové duši dřívější zlá společnost těla nepozorovaně přiblížit. Ačkoliv tyto pekelné bytosti páchnou jen poněkud čistší duši zcela moc-

ně morem a duše zpozoruje snadno jejich přítomnost, je však v tomto případě čich duše často tak zkažený, že taková duše přiblížení nezpozoruje; neboť o vidění se zde beztoho nemůže mnoho mluvit, jelikož předně duše má ještě příliš málo světla a zření duše vychází beztoho jen z nitra, takže duše může vidět jen to co je v ní. a nikoli to co je mimo ni.

Tací duchové jsou však vně takové duše; proto je duše nevidí, avšak čichem může pociťovat jejich přítomnost a přesně zjistit jejich stanoviště a má-li to, může se stáhnout zpět do svého ducha, který ji ihned osvítí, čímž pak může také ihned vidět kde jsou její nepřátelé a co chtějí dělat. A uvidí-li pekelníci jednou obličej duše, tu náhle prchnou; neboť pekelný duch může snést spíše vše jiné, jen ne oko čisté duše, ještě méně však ovšem oko anděla; a aby se chránili před Mým okem, bývají k zákrytu hory volány!

Z toho však můžete snadno seznat, proč jsem již tak častokrát horlil proti nanejvýš ošklivému kouření tabáku; zároveň jste z této paměťihodnosti viděli, jak vzniká přílišná tělesná rozkoš v člověku, k čemu vede a jak se lidé mohou proti ní snadno opatřit! - Příště budeme zkoumat opět jinou paměťihodnost a dovolíme si příslušné Notabene (upozornění).

60. KAPITOLA ZLODUCH HRY A MODERNÍ VÝCHOVY

(1. dubna 1847)

Jiný druh lidí má již od mládí, což bývá obyčejně velká chyba ve výchově, zvláštní náklonnost ke všelijakým hrám; nedovedou strávit čas jinak, nežli jen laškováním a hraním. Tato náklonnost ke hraní bývá probouzena krátkozrakými a hloupými rodiči tím, že již malým dětem ustavičně opatřují. spousty tak zvaných dětských her, aby takovými maličkostmi utišili děti, jsou-li ještě velmi malé a když jsou poněkud odrostlejší, uvádí je rovněž takovými maličkostmi k činnosti.

Pro takové dětské hry jsou ve městech dokonce zvláštní obchody, ano, více ještě: dokonce jsou trhy, kde bývají podobné hlouposti v nejrůznějším výběru, nezřídka v nejpohoršlivějších formách nabízeny k prodeji.

Hleďte, tu máme pramen a opět novou cestu, po níž se zlé duše zesnulých lidí dostávají do těla takových dětí.

A jaký toho bývá následek? - Tyto děti bývají těmito duchy v nich již přebývajícími puzeny k tomu, aby měly stále více a jen stále více hraček; ano, děti mnohých rodičů mají tolik hraček, že to již činí slušný kapitál. Nakonec se děti do tohoto hraní tak zaberou, že nemají téměř odpočinek a klid, aby myslely na něco jiného, nežli jen na své hračky. Chlapci mají jezdcy, dřevěné jezdecké koně, papírové vojenské helmy, plechové pušky a šavle; a jsou-li dorostlejší, chtějí. si vyměnit koně dřevěné za koně živé a místo plechových pušek si opatřují skutečné, - neboť je zajisté nutné, aby se mladý člověk především učil tancovat, jezdit na koni, šermovat a plavat. Také cvičení ve střelbě pistolemi nemůže škodit. Vedle toho rozumí se samo sebou, aby se mladý člověk cavalierement (po kavalírsku) - jak říkáváte - naučil ještě nežli pozná svou mateřštinu, žvatlat také několik moderních cizích řečí, aby se přitom ovšem vyznal také v módním žurnálu, aby si zvykal již v ranném mládí navlékat glace rukavičky tak těsně, aby prsty v nich byly tuhé jako kyje! A šťastný ten, kdo může již jako chlapec dělat na nějakém dětském bálu prvního před tanečníka, z čehož rodiče takového genia mnohdy samým vzrušením onemocní a prolejí mnohé slzy radosti, které ovšem jako rozpuštěná specifika způsobují u duše onen obdivuhodný účinek, který záleží v tomto: protože se právě tyto slzy musely tak směšně rozloučit s očima, hledají pak útočiště u uší téže duše, čímž však uším neobyčejně přibývá na délce.

Z takových ne nadějných, nýbrž beznadějných synů takových opravdu více než oslovských rodičů stávají se hejskové, kteří nic nevědí, protože se nikdy ničemu nenaučili, co by mohlo jen v nejmenším obohatit dobré rozumové síly jejich duše.

Aby se však takový hejsk stal dokonalý, musí také již v nejranější době svého života důkladně rozumět všem panským hrám, o nichž tou dobou jsou psány a tištěny dokonce nejužitečnější - rozumí se samo sebou že pro peklo - návody a dokonce i filosofické úvahy.

Dějepis byl by ovšem lepší, také zeměpis; neboť o Evangelii - raději pomlčme! Neboť světu se může udělovat jen rada světská, nikoli božská.

Dějepis a zeměpis přivedly by také lidi aspoň blíže k věcem božským, kdežto zmíněnou moderní výchovou bývají přiváděni nadobro bez milosti a bez pardonu přímo do nejspodnějšího

pekla. A to vše je následek v nejtělejší mládí zakořeněného a těla se zmocnivšího ďábla hry, který náleží k nejtvrdošíjnějším; neboť spojuje v sobě touhu po hře, snahu se líbit, ustavičnou touhu po zábavě, hmotné prospěchářství a s ním zakuklenou vládychtivost. Tohoto ďábla lze nejmýš těžko dostat z lidského těla a nejde téměř žádným jiným způsobem ven, nežli jak vyšel z Jidáše Iškariotského, který byl ještě mnohem lepší, nežli nejlepší nynější módní floutek.

Podobně také ženské pohlaví je tak špatně vzděláváno, ne nežádka již duše dvanáctileté tak zvané slečny vypadá právě tak, jako Proteus. Taková slečna je již v kolébce modistkou; neboť za tím účelem dostává již několik panenek, aby je česala, nové šaty jim dělala a také je učila určitým postojům, jak to spatřuje v nějakém žurnálu. Vedle toho musí ovšem také již začít mluvit buď francouzsky nebo anglicky, ačkoli o modlitbě není dávno ještě ani řeči; také taneční mistr obdrží brzy zaměstnání a poté učitel klavíru a kreslení.

Takovým způsobem správným používáním instruktorských metod se stává z dítěte v kolébce, které se dovede sotva ještě samo vysmrkat, nejprve zázračné dítě a když je takové děvče jen pět pídí dlouhé, je pak již andělem, ne-li dokonce bohyní.

Rozumí se samo sebou, že v takovém velkém domě musí katecheta, ne kvůli náboženství, nýbrž kvůli bon tonu hrát vychovatele.

Stává-li se pak takové děvče snad s 13 neb 14 roky zralé, bývá také již vyšňořeno podle velkého módního žurnálu a uvedeno do tak zvaného velkého světa, při kteréžto příležitosti roní rodiče ovšem slzy radosti, zejména došla-li v něm taková poprvé do velkého světa uvedená dcera pochvaly.

Tato dcera nezná sice, vzdor katechetskému vychovateli, často ani jeden text z Písma, ba ani Otčenáš a Desatero přikázání; neboť modlení je přece něco sprostého a do tak zvané haute volee (nejvznešenější společnosti) vlastně nepatří. Tu se přihlíží především jen na postavení, na chůzi, na postoj při chůzi, zda je podle žurnálu, potom na pěknou tvář, na silně obnaženou šíji, na něžné, bílé měkké a oblé ruce a zejména na přiměřenou malou nohu a také na to, zda je takové děvče zběhlé v jemné koketérii - a ovšem na to, aby byl její oblek, jak se říká, velmi vybraný. Za takových okolností je pak takový ženský haute volee - moderní nádherný exemplář hotový.

Jak šťastným, míní tu mnohý osel, by byl, kdyby mohl dostat za ženu takový ženský nádherný exemplář! Ano, šťastný by byl takový osel; neboť takový nádherný exemplář by ho mohl v krátké době přivést k nejmýš střízlivému přesvědčení, že předně byl skutečně velkým oslem a zadruhé, že jeho okouzující nádherný exemplář nebyl nic jiného, nežli obílený hrob aneb zvenčí pozlacená socha, jejíž vnitřní dřevo nemá cenu ani za groš.

Jaká je však příčina takové zvrhlosti? - Příčina byla již ukázána: je to posedlost tak zvaným zloduchem hry, jenž si dovoluje s lidstvem dělat to, co dělají děti, zejména děvčata se svými loutkami.

Nebylo by lepší, když už děti musí mít hračky, aby se jim dávaly na hraní takové věci, které by byly v té či oné souvislosti s Mým dětstvím na světě? Tím by byla dětem vštípena dobrá snaha a až by odrostly, radostně by se pak vyptávaly na bližší data a příběhy všeho toho, co vše představuje a znamená jejich hračka. Za takových okolností měl by pak opravdový katecheta jistě velmi radostnou práci v zakládání mladé vinice a brzy by také sklízel obdivuhodné plody.

Takto je zde však cesta docela opačná. Místo pro nebe bývá dítě již v kolébce školeno pro peklo, které pak nakonec také zvítězí.

Z tohoto druhu se většina přivádí peklu; neboť tací lidé považují se za velmi dobré, spravedlivé a podle jejich pojmů pro svět úplně ctnostné - proto také tu na polepšení nelze nikdy pomýšlet. To by byl podle pojmů takových lidí jen úpadek a zhoršení jejich jemných mravů.

Zloděj a vrah může pociťovat lítost; smilník, cizoložník a také pijan může být přiveden jistými okolnostmi k tomu, že svou pošetlost nahlíží a může se mu říci: „Hříchové tvoji jsou ti odpuštěni; avšak jdi a nehřeš více!“ Co by se však mělo říci tomuto jemně vzdělanému, vysokomyslnému, nadmíru pyšnému vznešenému světu? Tento svět se považuje za spravedlivý, za nadmíru civilizovaný a zachovává zákony jemného tónu a vkusu; také podporuje chudinu, pokud to dovoluje jemný vkus, chodí také do kostelů - ovšem v době, když se v něm schází jen elegantní svět - chodí též na kázání, je-li kazatel mužem jemného vkusu a dovede-li pěkně divadelně kázat, ovšem také má-li příjemný hlas a je-li to hezká osoba. Z kázání si ovšem mnoho nepamatuje; je-li však přiměřeně jemného tónu a vkusu, může je kazatel beze všeho vydat v ozdobném dvanácterkovém formátu tiskem, věnovat nějaké velké dámě, kdy pak toto kázání

vynese kazateli aspoň několik dukátů, mnohdy i také vyšší postavení a knihkupci ne snad kvůli kázání, nýbrž kvůli dobrému vkusu a kvůli vznešené dámě, které je něco takového věnováno řádný dostatečný odbyt, ovšem ne proto, aby se znovu četlo, nýbrž jen pro ozdobnou domácí knihovnu.

Z toho je patrné, jak těžko, ačli vůbec, mohou být tací lidé polepšeni; neboť u nich je vážně - jak říkáte - všechno marné. A v duchovním světě to bude velká práce, aby tací lidé byli uvedeni na cestu života; neboť takovým lidem - ani byste nevěřili! - je Mé jméno ošklivostí a Já Sám pro ně buď vůbec nejsem anebo nejvýš jako nějaký ubohý moralista staré doby, morálky, která však nyní nemá cenu, protože v Paříži vynalezli morálku mnohem lepší.

V duchovním světě, kam ovšem pařížské módní žurnály již neproniknou, vane pak ovšem jiný vítr. Je to sice vítr milosti, ale pro takové duše páchne hůře nežli mor; proto prchají již z dále před místem, na kterém by je snad mohl zastihnout takový vítr milosti. - Říkám vám: Z této třídy lidí se mnozí dostanou do zad.... satana, což znamená tolik - jako do onoho posledního neřádu hmoty, který bude jako orámování konat se svým centrem vám již oznámenou poslední cestu.

Tato paměťhodnost je jasná a o mnohém vás poučující. Bylo by zbytečné říkat o tom něco dalšího; proto příště o něčem jiném!

61. KAPITOLA PODSTATA A NÁSLEDKY HNĚVU

(6. dubna 1847)

Jelikož jsme v našich předchozích paměťhodnostech mluvili již o ovládních, budeme v nich také pokračovat a právě v této paměťhodnosti objevíme velmi nebezpečný druh posedlosti. - V čem asi bude záležet?

Záleží v ovládnutí pozemského těla ďáblem hněvu. Tato posedlost je nejnebezpečnější, jelikož takový ďábel hněvu nikdy neovládá tělo sám, nýbrž vždy ještě legie služebných zlých duchů s ním.

Hněv je nejpříkřejší protivou lásky a tvoří vlastní hlavní součást satana. Hněv nemůže však být bez potravy; proto má vždy kolem sebe nesčetné množství duchů živelů, z nichž saje a tráví. Právě tak jako láska nemůže trvat bez potravy, kterou je láska opěťovaná, tak také hněv nemůže trvat bez protihněvu, který je jeho potravou. - Podívejme se tedy jakou má tento ďábel kolem sebe pomocnou čeládku, která ho živí!

Hlavním živitelem hněvu je nenávisť, pak hrdost, z toho plynoucí sobectví, závist, lakota, cizoložství, smilstvo, opovrhování vším božským, hluboké podceňování sobě rovného, vražda a zabíjení, vládychtivost a nakonec úplná nesvědomitost. To jsou jen vedlejší náčelníci tohoto ďábla hněvu, z nichž má každý ještě značný počet podřízených špatných duchů, které lze snadno poznat z nejrozmanitějších vášní hněvem posedlého člověka.

Ovládl-li tento zlý duch tělo, lze ho právě tak těžko dostat z těla člověka, jako je těžko uhasit velký dům, který je již ve všech svých částech zachvácen požárem. Tu není žádný jiný prostředek, nežli nechat jej až do posledního trámu vyhořet a časem vychlazený popel prozkoumat, zda je v něm ještě něco, co onen strašlivý požár nestrávil.

Jelikož však tento ďábel hněvu je tak velice zlý, jak se ukázal u dvou posedlých Gergesů, musíme tedy vědět, jak tento vyvrhel pekla přichází do těla člověka.

Tento duch nepřichází jako jiní duchové snad teprve časem do těla člověka, nýbrž bývá vkládán do těla jako símě pekla již při plození a musí tam také být, jelikož právě toto símě je podmínkou zduření těla; ale símě nepřijde k žádné samostatnosti, nedostane-li se k tomu účelu novorozenému člověku výchovy.

Teprve určitou výchovou shromažďuje se tato zlá látka v játrech a když tu je jednou v plné míře, probouzí právě tato látka v duši samé samostatnost ďábla hněvu; stal-li se však tento ďábel samostatným, zajme ihned celou duši a stáhne ji do své oblasti, takže v krátké době poté se stane celý člověk hotovým ďáblem.

U mnohých lidí není však zrovna nutné, aby tento ďábel těla dosáhl úplně vlastní samostatnosti; nýbrž zlé specifické výpary se šíří dále celým tělem a to nejprve krví, která velmi snadno vzkypí, je-li s tímto specifikem již dosti smíšena. Krví se dostane do nervů, nervy do nervového ducha a nervovým duchem do duše.

Proniklo-li toto zlé specifikum také duši, pak je člověk také již nejméně polovičním ďáblem a není dobré s takovým člověkem obcovat.

Tento druh lidí se pozná tím, že kvůli každé maličkosti, která se jich i co nejméně dotýká, nadmíru prudce vybuchnou a mají pohotově hned nadávky a tlučení. Podobají se do červena rozžhavenému železu, které o sobě zdá se být zcela solidní a klidné; hodíme-li však na ně i jen nejjehčí piliny, objeví se ihned kouř a plamen!

Všemu tomu může však být zabráněno správnou a dobrou výchovou dětí; i když je při tom či onom větší náklonnost, může být přece jen právě zmíněnou dobrou výchovou a vedle toho též správnou životosprávou upravena tak, aby z ní časem mohlo vzejít jen dobro a nikdy zlo.

Největším zlem však přitom je mazlení; následkem této nectnosti bývá malému dítěti promíjen každý nezpůsob. Dítě je den ode dne starší a pozoruje, kterak se může dopouštět nezpůsobů a všelijakých malých klukovin, aniž je trestáno. I pokouší se pak provádět stále větší tak zvané klukoviny; zůstanou-li i ty se strany rodičů buď jen málo anebo zcela nepotrestány, dosáhne dítě v sobě jisté pevnosti v hněvu, zvrhne se brzy v zuřivého požadovatele a přímo poroučí, aby se mu dalo to, co si žádá. Nedá-li se mu to anebo nepřijde-li se mu s něčím jistým, zrudne ihned hněvem a stává se nežádka nesnesitelně surově a hrubě.

Dají-li se rodiče tímto chováním zastrašit a podlehnou-li divoké žádosti dítěte, dosáhne tím dítě již prvý stupeň ďábelské samostatnosti. Brzy potom se začne dorostlé dítě stále víc a více zvrhávat v brutálního zákonodárce svých rodičů a rodičům by se skutečně nedařilo dobře, kdyby takové jako zákon vypadající žádosti svého nezdárného dítěte nemohli ihned vyhovět.

Když se takové dítě stává starší, větší a silnější, pak by mnozí rodiče nebyli si ani jisti svým životem, kdybych Já tak mnohými nemocemi tohoto ďábla těla v těle takových nezdařených dětí nespoutával. Jen tyto nemoci vyhánějí do jisté míry opět tohoto ďábla, zejména v době, když se zmocnil krve. Spála, osypky, skvrnivka, neštovice a jiné nemoci jsou prostředky k vyhánění tohoto zhoubce lidské přirozenosti. Toto zlé specifikum ovšem nevyženu úplně, nýbrž jen tak dalece, jak dalece se odvážilo do krve.

Kdyby však rodiče po takové přestálé nemoci dětí, kterou jsem Já jim přišel na pomoc, byli rozumní a kdyby pak o děti jak se patří a s přiměřenou dietou pečovali, bylo by dobře pro ně i pro děti duchovně i tělesně.

Když se však potom mazlí s dítětem dvakrát tolik nežli předtím, pak bývá druhý stav obyčejně horší nežli byl prvý; neboť když tento ďábel těla zpozoruje v dítěti, že cesta krví není již bezpečná, vrhne se pominuv krev přímo na nervy. Jsou-li napadeny nervy, stává se dítě nanejvýš citlivé, což rodiče považují(obyčejně za chorobný stav a dávají pak dítěti vše co jen žádá, aby nedráždili jeho domněle slabé nervy.

Tu musím opět zakročit Já a tělo dítěte zachvátit úplavicí aneb silným kašlem, aby toto specifikum bylo opět odvedeno od nervů, čímž je pak tělu dítěte, je-li sto tyto prostředky vydržet, opět na jistou dobu pomozeno; - tehdy však bývá téměř již vždy lépe, když se takové zamořené tělo odejme duši dítěte dříve nežli mohl pomoci něho ďábel těla uchvátit duši.

Proto také odnímám děti obyčejně takovým rodičům, kteří je příliš rozmazlují, což bývá obyčejně u těch rodičů, kteří mají dětí málo a odtud také pochází nezřídka nárek: „Mám jen jediné dítě a to je neustále churavé“, anebo: „Mé jediné dítě muselo zemřít; a můj soused má celou haldu dětí a ty pobíhají často polonahé, nemají žádné opatrování a žádné ošetřování a jsou čilé, zdravé jako buk a ani jedno z nich nezemřelo!“

Tak je tomu zcela jistě, říkám Já a to proto zcela jistě, že to má svůj dobrý důvod. Jediné dítě by bylo velmi rozmazlené a časem pro Mé Království úplně usmrcené, protože jeho rodiče jsou blázni a mají opičí lásku, kterou by své dítě na celou věčnost zardousili, kdybych byl i Já s nimi také takový blázen a kdybych jim je ponechal k zahánění dlouhé chvíle, aby se mohli s nimi bavit tak, jako se baví marnivé městske a zámecké dámy s papoušky, malými psy a ptáčky.

Jelikož Já však mám s lidstvem vyšší účel, než aby bylo pouhou marnivou hříčkou hloupých pošetilých rodičů, nezbyvá ovšem jiný prostředek, než takovým rodičům děti přímo odejmout a odevzdat Mým andělům k další výchově.

Proto Si také vyhledávám vždy ty děti, které jsou rodiči, i když mají několik dětí, příliš hýčkány a milovány; neboť přílišná láska rodičů k jejich dětem je obyčejně jejich smrt.

Kdybych je nechal žít v těle, byla by jejich duše neodvratně ztracena; je tedy lepší smrt těla, aby duše zachovala život pro nebe. Proto se nesmí také nikdo divit, umírá-li tak mnoho dětí v

mládí a často již v kolébce; neboť Já nejlépe vím, proč je tak záhy beru s tohoto světa. Je lépe, aby se staly slabými duchy nebes, nežli na světě příliš silnými duchy pekla.

Tu a tam se však přece stává a také se tak kvůli světu musí dít, že tací duchové hněvu vyrostou. Jestliže rodiče ještě dosti záhy energicky potírají hněv a svéhlavost takových dětí, mohou se z nich stát velmi potřební v tom či onom oboru velmi horliví lidé; nečelí-li se však vytrvale jejich hněvu a svéhlavosti, stávají se z nich rváči, buřiči, ba i strašní trýznitelé lidstva. Proto se klade na srdce všem rodičům, kteří objeví u toho či onoho ze svých dětí zlobivost, marnivost, ješitnost, sobectví a určité hejskovství, aby se postavili těmto vášním se vši energií na odpor. Následek toho bude, že z nich získají řádné a potřebné lidi, jelikož se v nich zlé specifikum ohně zloby zvláštním psychicko-chemickým pochodem přemění ve specifikum dobré.

Tato pamětihodnost je nadmíru důležitá a třeba ji mít náležitě na zřeteli, - proto příště podáme o tom ještě něco ad memorandum (na uvážení).

62. KAPITOLA POTÍRÁNÍ HNĚVU

(7. dubna 1847)

Jelikož právě tento ďábel hněvu je tak nebezpečná bytost, je-li v držení lidského těla a bývá dokonce často nutno nechat děti tělesně zemřít, ba nezřídka i celé generace morem a jinými zhoubnými nemocemi tělesně usmrtit, nežli se tomuto ďáblu umožní vtáhnout duši úplně do své sféry, je tedy také pro každého člověka, jehož povinností je opatrovat svou vlastní duši a je-li otcem anebo matkou, také duše dětí, především nanejvýš důležité, aby znal a také zachovával správnou dietu, kterou bývají zachraňovány nejen duše, nýbrž i tělo člověka může dosáhnout co nejvyššího stáří pro věčné blaho své duše, - což se však stát nemůže, jestliže lidé většinou tuto dietu neznají, znají-li ji, nicméně ji nezachovávají.

Jak se musí podle toho člověk již od svého narození chovat, anebo jak musí z počátku být držen, aby mohl ve zralém věku zachovávat onen psychický a tělesný pořádek dietní, kterým se mu jedině umožňuje dosáhnout klidného vysokého stáří a právě tímto vysokým stářím zajistit své duši opravdovou pevnou, pro věčnost trvalou existenci.

Dítě, ukazuje-li se již v kolébce, že je povahy velmi citlivé a že může být snadno všelijakými vlivy podrážděno, má být živeno, pokud nemá ještě paměť, takovými prostředky, které nerozpálují krev, nýbrž jen mírně zchlazují.

Kojí-li matka dítě, ať se zdržuje lihových nápojů a zejména hnutí mysli; neboť vším tím ukládá do svých prsou specifika, která jsou potravou tomuto ohnivému duchu, krátce a dobře, ať se zdržuje takových jídel a nápojů, které tvoří příliš mnoho žluče, anebo které rozpěňují žluč již vytvořenou. Luštěniny, zejména fazole naprosto nelze takové matce doporučovat; zato však slabé odvary masa, také pečené z masa čistých zvířat a moučníky z pšenice, žita a bílé kukuřice; také krupky anebo rýže v netučném mléku vařené jsou takové matce prospěšné.

Nekojí-li však matka dítě sama, nýbrž nechává je pít z prsou tak zvané kojné - což sice není nikdy dobré - pak má být kojná předně dobře poznána jakého ducha je dítětem a ukázalo-li se, že je to dobrá mírná duše, musí pak zadruhé zachovávat v jídle a pití tutéž dietu a také držet na uzdě svou mysl, jak je to totiž matce předepsáno.

Kojí-li matka anebo kojná dítě, má být od prsu odstaveno jakmile se ukážou první zuby; neboť se zuby začíná u dítěte také paměť. Nejlepší pro takové dítě by však byla výchova bez prsu.

Pšeničné otruby vařené a s trochou čistého medu smíchané, byla by nejlepší prvopočáteční strava pro horkokrevné dítě. Může se však vzít také voda z ječmene slazená trochu medem anebo cukrem; právě tak dobré a mnohdy ještě lepší jsou vařené fíky a vařený svatojanský chléb.

U mnohých dětí, zejména v pozdější době, byla by také velmi povšimnutí hodnou stravou čočková kaše, jestliže, jak řečeno, věkem poněkud pokročily.

Mléko zvířecí nelze s počátku doporučovat, poněvadž zvířata nejsou mnohdy úplně zdravá a proto také nemohou poskytovat zdravé mléko, - což obyčejně bývá v zimě. Mnohdy jsou však již i zvířata horkokrevného a prudkého temperamentu, takže jejich mléko je takovému horkokrevnému, prudkému dítěti velmi škodlivé. Teprve dětem ve věku jednoho až dvou let se může dávat lehké, vodou ředěné mléko.

Naproti tomu jim však nikdy neuškodí, požívají-li časem vařenou ovocnou kaši; neboť ovoce, zvláště dobrá jablka a jemnější hrušky jsou velmi vhodné k čištění a krocení krve.

Maso se může takovým dětem podávat teprve tehdy, když se vyměnily zuby. Dostanou-li děti obzvláště zmíněné masité pokrmy dříve, je tím jejich krev příliš živena, jejich tělo příliš ztučné a tím se jejich dýchací ústrojí příliš zahlení, z čehož pro takové děti vzniká mnoho nebezpečných nemocí.

Jsou-li takové děti natolik dospělé, že již dovedou chodit a mluvit, měly by být zaměstnávány všelijakými spíše klidnými a dětskou mysl užitečně povznášejícími hrami a mělo by se přihlížet vždy k tomu, aby se takové děti nikdy příliš nerozohňovaly ani pohybem, tím méně nějakým pohnutím mysli; musí být odstraněno vše, co by je mohlo i jen v nejmenším zlobit.

Pozoruje-li se však u toho či onoho dítěte přes všechnu opatrnost, že se nezřídka dostává pobouření mysli, neměl by se nikdy zmeškat účelný trest, ale ne unáhleným bitím, nýbrž mnohem účinněji a zdárněji účelným postěním; neboť ničím se neléčí hněv lépe nežli hladem a hladovíci jsou nejméně nakloněni revoluci, důvěřovat.

Velmi dobré pro děti je, je-li je třeba trestat pro takové příčiny, aby se jim učinilo pochopitelné a řeklo, že nebeský Otec jim neposlal chleba, protože byly zlé. Budou-li však zase úplně hodné a budou-li nebeského Otce prosit o chléb, zase jim jej ihned dá. Tím se takové děti upozorňují na Boha a jejich mladé duši se vždy hlouběji všípí, že ve všem závisí na Bohu a že On je nejměnějším Odplatitelem za vše dobré i zlé.

Jestliže se potom takové děti náležitě uklidnily a umravnily, nemá pak být také opomenuto, aby jim bylo pochopitelně ukázáno, jak velkou radost z nich má nebeský Otec a jak k nim denně zrána, v poledne a večer volá: „Nechte tyto milé maličké přijít ke Mně!“

Budou-li dětičky takto vedeny, pak bude později s nimi málo nesnází; nebudou-li však takto vedeny, bude už poněkud těžší přivést je v pozdější době na pravou cestu a pak se zde splní přísloví, podle něhož se starý strom nedá již ohnout, leda mnohdy bleskem a hromem - přičemž však takový strom zřídka z toho vyjde bez škody.

Když takové dívky úplně dorostly a dosáhly již dokonalého sebepoznání – to jest v plném rozsahu tohoto pojmu po stránce přirozené - a ukazují-li se u nich ještě tu a tam patrné příznaky přehnané dráždivosti mysli, pak je jim především doporučit, aby v každém ohledu žily velmi střídavě, aby chodily záhy spát, zato však dříve vstávaly, aby se delší dobu zdržovaly lihových nápojů, rovněž i masa nečistých zvířat a aby nenavštěvovaly místa, kde se předvádí všelijaké hlouposti ke špatnému obveselení diváků, zejména však místa kde se tančí a hraje. Toho všeho se musí tací ztřeštěnci na delší dobu, ne-li u mnohých navždy vystříhat.

Pro takové lidi obého pohlaví je také dobré, když se brzy ožení; neboť žár takových ztřeštěnců je mnohem horší, nežli žár mírného člověka. Zejména se mají tací lidé vedle své přirozené diety také velmi často modlit a číst duchovní knihy anebo si dát předčítat, nemohou-li sami číst. To posílí jejich duši a uvolní pouta jejich ducha, který se snadno osvobodí, chopí-li se takoví lidé Mé lásky. Neboť, ježto takoví lidé jsou vystaveni většímu pokušení nežli ostatní, jsou zato také právě proto Mé milosti o to blíže, oč větší je jejich pokušení. Jsou to právě ti lidé, z nichž může být něco velkého, jestliže se dostali na pravou cestu, protože mají v sobě náležitou odvalu. Z těchto lidí bývají, duchovně vzato, v Mém Království vybudovány lodě a paláce jako z duhového dřeva a mramoru; z hub a rákosu nebude snadno něco lepšího, nežli je svého druhu.

Tuto dietu bylo ještě nutno připojit k této paměťohodnosti; a jelikož jsme ji nyní jasně vyložili k jistému a užitečnému povšimnutí pro každého člověka, přejdeme příště ještě k jiné paměťohodnosti.

63. KAPITOLA.

LIDSKÁ DYCHTIVOST PO PŘEDNOSTI

(8. dubna 1847)

Něco téměř ještě horšího a škodlivějšího nežli hněvivost neb ďábel v lidském těle je dychtivost po přednosti, která sice jde stejným krokem s hněvem, je však nicméně jeho základem, neboť pokorný se k hněvu snadno nepopudí, kdežto u hrdého je ihned, jak říkáváte, oheň na střeše. Dychtivost po přednosti je vlastním hlavním ďáblem u lidí a je se satanem již téměř stejnorodá. Tímto zlým duchem bývají však ovládnuty děti teprve tehdy, když dosáhly nějaké sebepoznání.

Základ k tomu se však pozoruje již dříve, kdy děti dovedou sotva mluvit. Dejte jen jednou několik dětí dohromady a pozorujte je, jak si počínají při hře - a ihned uvidíte, jak bude chtít brzy jedno nad druhým vyniknout; neboť již dítěti, které sotva dovede mluvit, se líbí, když mu ostatní holdují.

Touto vášní se zejména silně vyznačuje ženské pohlaví. Děvčátko se velmi brzy shledává být krásné a začne se fíťkat a kdo se mu chce zalichotit, ať je jen velmi často pochválí pro jeho krásu. Děvčátko se tomu začne brzy jakoby poněkud rozpačitě usmívat a nebude mu vhod, bude-li v jeho společnosti ještě druhé velmi hezké děvče. Chyba lávky, kdyby se snad v jeho společnosti shledalo druhé děvče, dokonce ještě krásnější; tu bude jistě potají, ne-li otevřeně, ronit slzy.

U chlapců, jsou-li ještě dětmi, nemá krása těla tak velký vliv, zato však síla. Tu chce být každý silnější a svou silou druhá úplně porazit a podává mu také o tom co možno bez milosti a bez pardonu svými rukama a nohama nezřídka krvavý důkaz, jen aby se ukázal silnější a proto nejobávanější ve společnosti chlapců.

Při takových příležitostech lze velmi snadno již v dětech pozorovat přítomnost satanský zlého démona.

Že by tento démon měl být ihned potírán, k tomu dává již pokyn přirozenost - i kdyby také nikdo neměl nějaké vyšší a hlubší znalosti v této oblasti - protože taková dychtivost po přednosti se může zřejmě až příliš brzy zvrhnout v největší neřesti.

Děvče, žádostivé líbit se, stane se co nejdříve koketou a ihned také nevěstkou a v tomto stavu je jaksi také již na tom bodě, kde ji pan satan chtěl mít. A z chlapce se stává brzy krobián, rváč a vůbec člověk, kterému není již nic svatého, nežli jen on sám.

Z takových lidí se stávají brzy rýpalové, mudrlanti o Bohu a o všech poměrech; vědí hned vše lépe nežli druhý, lépe všemu rozumí a jejich úsudek musí být nejsprávnější prostě proto, že jej podali oni. Kdo se takovému úsudku nechce podrobit, ten je v nejmírnějším případě oslem; v případě poněkud demonstrativnějším bývá však zbit.

Co má potom z takového člověka být? Kdo má poučovat toho, jenž ví vše lépe nežli každý druhý? A když mu někdo druhý velmi jasně ukáže jeho pošetilost, rozpálí se a co již nemůže zpravit ústy, to přenechává mrštnosti svých rukou, které jsou obyčejně silnější nežli jazyk odpůrcův. Několik mocných rýpanců do žeber a několik rovněž tak silných ran pěstí působí na okamžik více, nežli nekrásnější kapitola z listů Pavlových a více nežli veškerá moudrost Sokratova. Neboť kde kůň vyhazuje, tam Sokrates a Cicero ustupují; tam by mohli nejvýš Samson a také David jako bojovníci docílit řádný protiúčinek.

To vše pochází z dychtivosti po přednosti, podle níž chce každý být znamenitějším a kdyby byl i skutečně nejposlednějším; a když mu obojí zbraň vypoví službu, zůstávají mu ještě ústa k proklínání a neuhasitelná mstivost. Při takové příležitosti kráčí pak již ovšem pospolu dychtivost po přednosti a hněvivost; jejich sloužícím je pak lest a přetvářka.

Tento ze všeho nejhorší ďábel v lidském těle je pramenem všeho zla lidského pokolení a je úplně stejnorodý s nejspodnějším a nejhlubším peklem; neboť v něm jsou spojena všechna zla.

Byla by kdy válka, kdyby nebyl tento démon tak zkazil lidské tělo? - Žádná nepravost nemůže přivést do záhuby tak mnohé, jako tato! Člověk mající v sobě velmi mnoho z tohoto démona, vytvoří si brzy poddané - s počátku ovšem pod názvem „přátelé“; avšak tito přátelé budou muset konat z pouhého přátelství to, co jejich velící hlavní přítel chce a to proto, že je vtáhl do svého po přednosti dychtícího démona. Tito jeho přátelé si zvolí opět přátele a vtáhnou je do téhož démona, do něhož byli vtaženi sami. Tím se však hlavní náčelník stává již vrchní hlavou a protože věc jde dobře, začíná rozkazovat a jeho démon vtáhne brzy do své sítě tisíce a ti všichni budou tancovat jak on píská.

Tak vznikají pak dynastie. Tu stojí jeden v čele, diktuje a dává zákony, jak mu jen velí jeho rozmary a tisíce je musí zachovávat, zda za krvavých slz, zda ochotně či neochotně, to je jedno; neboť kde se jednou soustředila moc, tam ztroskotává každý zvláštní odpor a rozvaha; rozum a moudrost musí ustoupit tam, kde nastoupil na trůn tyranický despotismus. Zalíbí-li se tyranu mít své poddané slepé - stačí jen rozkázat, aby jim byli vypíchnuty oči. A jeho náhončí, ovládnutí týmž démonem, učiní vše, co si tento velitel přeje. Avšak lidem se děje po právu, že nad nimi vládnou tyranii a i když to také zrovna nejsou tyranii, pak to jsou aspoň tvrdošíjní despoti, kteří však požadují právě tak jako tyran nejprísrnější poslušnost, prohlašují nejmenší

odpor za urážku veličenstva a trestají jej když ne smrtí, tedy aspoň dočasným těžkým žalářem. Avšak jak bylo řečeno, lidem se děje po právu, že je tomu tak.

Lidé sami odstavili Boha a posadili na trůn svého vlastního démona pýchy a co kdysi dělávali, dělají dosud; neboť všude se starají rodiče, aby jejich děti byly něco lepšího a vyššího nežli oni sami. Prostý sedlák, i když nemůže provést své přání, chová je aspoň v srdci, aby se totiž jeho syn stal velkým pánem a jeho dcera, má-li jen poněkud měkčí tvář, aspoň paní měšťankou v nějakém městě, anebo ženou nějakého zemského úředníka. Obuvník je dalek toho, aby dal učit své děti jeho řemeslu; a má-li nějakou spíše krásnou nežli ošklivou dceru, nebylo by radno žádnému řemeslníku jeho oboru požádat ji za ženu, protože se může snadno stát úředníkovou paní, ne-li ještě více. Syn obuvníkův musí ovšem studovat a pak se stát čím více tím lépe. Stala-li se dcera takového pošetilce skutečně nějakou radovou a syn snad dokonce kriminálním aktuárem (zapisovatelem), pak se otec nesmí již nikdy příliš směle odvážit s kloboukem na hlavě přiblížit se k svým vysoce postaveným dětem. Trápí ho to sice velice a často prolévá hořké slzy, že ho jeho děti již nechtějí znát; avšak děje se mu po právu. Proč byl takový osel a měl radost z toho, že si místo dvou opor na stáří vychoval jen dva tyrany!?

Proto se děje každému po právu a celému lidstvu se děje po právu, že je shora až dolů týráno a týráno; neboť lidstvo samo má převelikou radost z toho, že tvoří ze svých vlastních dětí tyrany.

Kdo vlastně dává děti studovat? Rodiče. - Proč? Aby se děti něčím staly. - A čím se mají děti stát? Zcela přirozeně, je-li možné, vždy něčím více nežli rodiče; neboť všude platí: „Dám svého syna studovat, aby mohl být jednou buď duchovním anebo státním úředníkem a kdyby to mohl přivést na dvorního radu anebo dokonce na ministra anebo jako duchovní pokud možno na biskupa, bylo by mně jistě nejmilejší.“ Tak praví mysl otcova a právě tak srdce matčino. Že by však otec řekl: „Dám své děti jen proto studovat, aby nabyly velmi užitečné vědomosti, aby pak byly s moudrým prospěchem tím, čím jsem já sám, anebo třeba také o něco méně - ale dobří a správní!“, to se snadno neuslyší, ještě méně Mé slovo: „Kdo chce být mezi vámi první, ten budiž poslední a sluhou vás všech.“

Tak jsem to přikázal a hle, téměř ani žebrák nenásleduje toto přikázání; avšak co poroučí satan skrze svého démona, za tím pádí kdekdo, dítě i stařec. Proto se tedy děje světu také desetkrát a stokrát po právu, že je týrán mečem a ohněm; neboť na tom má přece svět sám největší zálibení.

Přestaňte vychovávat z dětí tyrany a stanete-li se sami raději posledními nežli prvními, budou tyrani na trůnech brzy osamoceni; a jelikož budete stát hluboko dole, budou i oni muset sestoupit se své výše hluboko dolů, aby ponechání sobě nezahlýnuli.

Budujete-li však z vašich dětí stále víc a více stupňů k trůnu, musí se zajisté tento trůn stále zvyšovat a čím bude vyšší, tím dále bude moci vrhat kameny se svého povýšeného stanoviště a tím tvrději trefí také vás stojící dole. A já velmi rád dopouštím, aby moc vyšších vzrůstala, aby blázní dole přece jen něco měli co je pokořuje a ukazuje jim, čím mají být a nejsou. A tak nyní jsou vládcové Mnou zmocněni a jednají zcela správně; když utiskují jak jen mohou hloupé lidstvo, neboť nic lepšího nezasluhuje.

Nedává otec svému synu dělat lepší kabát, nežli jaký nosí on? A nechodí matka se svými dcerami do módních obchodů a nehledá celé hodiny látky, v nichž by se její dcery tím lépe vyjímal, aby tím zvětšily „Eroberungen“ (dobývání). Proč Eroberungen? Erunterungen (snižování) mělo by být podle Mých slov tím, oč by mělo lidstvo usilovat! Protože však Eroberungen - jsou tu právem tyranii ano, jsou dokonce anděly, protože Eroberungssucht (výbojnost) pokud možno stlačují daněmi a jinými obtížnými zákony.

Takto mluví otec ke svému synu: „Musíš si osvojit takové chování, abys na sebe přitáhl všechny oči a uši a tím se stal celé společnosti nepostradatelný anebo jinými slovy řečeno: Snaž se státi se ve společnosti prvním!“ - Proč neříká otec raději: „Synu, drž se zpátky! Je lépe, abys upíral své zraky na společnost z nejnižšího stanoviska, nežli aby společnost upírala své zraky na tebe!“ - Či co je lepší: býti základním kamenem budovy anebo vrchem střechy? Když však přijde bouře a zboří střechu i dům, zda pohne s místa také základním kamenem?

Kdo je co nejdoleji, ten je také nejjistější; špička věže je však hříčkou veškeré nepohody.

Proto jděte dolů! Pravá pokora budiž pevným stanoviskem vašeho bytí. Tehdy pak opustí každého zlý démon přednosti a s tyranií bude na věčné časy konec.

Či myslíte, že by nějakému knížeti záleželo něco na tom, aby ho sprostá sebranka uzná-

vala za knížete? Na ni věru nebude upínat svou knížecí čest; nýbrž jako kníže žádá uznání své výsosti jen od kruhů vyšších a od kruhů jemu rovných.

Kdyby tedy lidé sestoupili veskrze na základ pokory, tu může kníže hledat sobě rovné a uznávání své výsosti u nich s lucernami; a nenajde je právě tak, jako nenajde v říčních valounech broušené diamanty.

Hleďte, to je cesta k blaženosti na tomto i na onom světě; tím může být polepšeno lidstvo i kníže, - nikoli však neposlušností a ještě méně všelikými odbojnými vzpourami proti spořádané moci. Zdola se musí začít, chce-li někdo stavět dům; začít střechem nejde vůbec. Nebo jak by chtěl někdo dostat nejprve na špičku věže prapor nebo kříž, není-li položen k celé stavbě věže ještě ani základ?

Kdo chce druhé polepšovat, polepšuj nejprve sebe a žij spravedlivě - a když uvidí druzí, že to má výhodu, budou ho následovat. A kdo chce druhé pokořovat, pokoř nejprve sebe, tak odejme sebou samým svému sousedovi stupeň, po němž by soused stoupal výše. Nese-li však již někdo svého bratra, sejde snad tento bratr s hory dolů, když se nechce odebrat dolů jeho nosič? Proto ať tedy jde napřed dolů nosič, pak půjde dolů také ten, kterého nosí; jde-li však soumar nahoru, pak jde jistě také s ním výše ten, jenž na něm sedí a ho tlačí.

Dokud se tedy Má. nauka ve všem úplně nezachovává, nebude lépe ani na tomto, ani na onom světě, ani jednotlivě, ani v celku! Bude-li však někdo Moji nauku následovat úplně, bude mu dobře na tomto i na onom světě; neboť pokorná duše se brzy vpraví do všeho a jelikož je Mně nejbližší, má také vždy nejjistější a nejlepší pomoc po ruce.

Leč žel, každé zlo lze snáze vyplnit, nežli zmíněné zlo a to proto, že lidé sami si v něm co nejvíce libují; a každý chce být raději vysoce ctěným pánem nežli v pravém slova smyslu nejpoddanějším otrokem a sluhou. Lidé se sice pozdravují slovy „nejoddanější sluha; avšak nečiní to proto, že by jím chtěli být, nýbrž jen ze zdvořilosti, aby se jejich odpůrce považoval za tím vyšší.

O, strašně hloupé lidstvo! Kdy přijdeš k poznání, že bez pevného střediska není žádný svět myslitelný? Středisko je zajisté to nejhlubší u každého světového tělesa; proč se nechce člověk odebrat do své hlubiny, aby zde našel navěky to pravé pojištění na život, které je v Mé nauce tak jasně a zřetelně oznámeno?

Avšak k čemu prospěla Má nauka, čím má být, když Ježíš, její Zakladatel Sám má nyní tu čest, že není ničím - anebo nejmýš už jen příštípem nějakého Sokrata či Platona? Anebo přeměňují Ježíše v ješitného bůžka, z kterého nezbylo nic, než pouze jméno a několik úryvků z jeho nauky ve formě egyptských hieroglyfů, o nichž přemýšlet je mimoto ještě přísně zakázáno. Zkrátka, Ježíše si vytvořit, jak by Ho mohli potřebovat, aby něco donášel a ne vynášel jak to přikázal, když řekl: „Prosí-li tě někdo o kabát, dej mu také plášť!“ - Ten však kdo by měl být poslední a sluhou všech, sedí mezi miliony nejmýš! Špatný to příklad pokory! Avšak nemůže být jinak; neboť ještě za dnešního dne je mnoho tisíc lidí, jejichž nejtoužebnějším přáním by bylo, aby se jejich synové stali papeži. Je tedy ještě velmi mnoho lásky k papežství! - Dokud je tomu tak, nemůže být lépe!

Příště si povíme ještě leccos o této věci!

64. KAPITOLA VŠELIJAKÉ LIDSKÉ NÁŘKY

(9. dubna 1847)

Všelijaké nářky jsou mezi lidmi. Jednomu jsou časy příliš zlé; vše se zdražuje a přitom také zhoršuje. Opět jiní jsou přímo zuřiví na vlády a svalují všechnu vinu na ně. Opět jiní nejsou spokojeni, když je příliš dlouho mír a není válka. Jiní svalují opět všechnu vinu na papežství; opět jiní na všeliký luxus a zejména na nyní nově vzniklé železnice. Krátce, každý hledá důvod zla v této době hned v tom, hned v onom; avšak aby někdo při všech těchto nářcích vešel do sebe a otázal se, zda třeba také on někdy nějak nepřispěl a snad dosud nepřispívá ke zhoršení této doby, to nikomu ani nenapadne! Každý pociťuje zlo jen zvenčí; avšak v sobě samém ho nevidí.

Vidím tu otce rodiny nadávat na luxus této doby, jak je právě v krámě a kupuje svým dcerkám drahé, zcela nové nejmodernější látky na šaty. Co říci takovému žalobci na luxus? Nic jiného nežli: Hlupáku, když se ti ten luxus tak nelíbí, proč se dáváš pohánět svým ďáblem luxu-

su a kupuješ svým dcerkám takové titěrné věci? - Kup jim lněné šaty anebo ještě lépe, kup přízi a nech své dcerky příst, tak opatříš svým dcerám šaty, které jim mnohem více prospějí, nežli tvá moderní látka, která tě tak zlobí, že ji ze samé zlosti kupuješ, jen abys svým dcerkám dodal lesk, aby bylo možno na nich poznat tvůj blahobyt a mohly dělat příznivé dojmy. O, blázne, pro tebe je tu ještě příliš málo luxusu, příliš málo změny módy; a změní-li se móda denně dvakrát, budeš ještě tím starým oslem - budeš sice ještě více nadávat než nyní, ale přesto budeš jak náleží holdovat pokračujícímu duchu doby. Nyní se však táži: Kdo jiný - nežli tací hlupáci jako ty, otvírají dveře luxusu, poněvadž mají zalíbení v chameleonovitém (to jest pestrém a barvami hrajícím) vzhledu svých dcer!?

Začni místo nadávání účinnivě pohrdat ve svém domě luxusem! Odívej své děti, jak bylo již oznámeno; snad najdeš některé napodobitele a ti zase některé jiné! Tak luxus, nenajde-li odbyt, zmizí ponenáhlu sám sebou. - Jsou také pisatelé novin, kteří ustavičně útočí na luxus a přitom se ve všem stále řídí nejnovější módou, čímž jejich písání zůstává ovšem vždy bez výsledku; neboť kdo nepolepšuje sama sebe, jak může polepšit druhého?

Na druhé straně vidíme opět rolníky a hospodáře mocně útočit, nadávat a klnout na daň z potravin; přitom však nepomyslí, že oni jsou prvními vynálezci této státní metly, neboť diktují svým odběratelům skutečně ještě desetkrát větší spotřební daň, nežli jakou požaduje vládce od svých poddaných.

Ještě tato daň nebyla a už brávali hospodští od svých hostů zcela nelidskou potravní daň; leckdo musel pro samou potravní daň přenechat hostinskému kabát. Tu se táži: Jak může naříkat takový člověk na nějakou daň, kterou již dávno dříve vybíral, nežli na ni pomyslel stát. Byla-li považována za slušnou v jeho domě, proč nemá být považována za slušnou pro celý stát? Nepožaduje hospodský dva krejcarů za kus chleba, který jej stojí sotva jeden krejcar? To je potravní daň 100%! Tolik stát nežádá a je mnohem slušnější a hospodský ať si jen dá potravní daň pěkně líbit; neboť už dlouho měl největší zalíbení na tomto monopolu.

A tak i sedlák, když přinese do města koš ovoce a zaplatí za ně několik krejcarů státní potravní daň. Jak si však tuto daň hradí? - Co zaplatil za celý koš, to si přirazí na deseti kusech, avšak po těchto deseti kusech má ještě devadesát v koši! Ty by podle toho měly být potravní daně prosty! Prodává je však také tak? Ó, ne; vybere si daň ještě devětkrát! Táži se: Nemá člověk skutečné zalíbení na této dani? Jak může na ni nadávat? Nemá dost ještě na 900 procent tento lichvář, kterému jsem zadarmo naplnil stromy ovocem? Proto jen tak dále; jen ještě více potravní daně a tato daň ať nepřestane, dokud nepřestala být v srdcích bratrů vůči bratrům!

Kdo někomu něco i dobrého srdce daruje, tu připomínám, že to stát zdanil buď málo anebo vůbec nezdanil, nota bene! Nemá-li však člověk vůči svému bližnímu již žádné srdce, kterak může žádat od státu to, co chybí naprosto jemu? A Já dodávám: Lidé se soudí sami; avšak stát soudím Já podle lidí

Z čeho oni mají největší, skutky se osvědčující radost, podle toho budu také soudit stát! Kdo bere větší potravní daň nežli lichvář s obilím od svých bratrů? Od něho by měl stát žádat tisíckrát větší daně a sotva by se docílilo rovnováhy!

Z toho vidíte, že lidé jsou vždy sami tvůrci zla mezi sebou; proto ať jsou také tato zla tak dlouho mezi nimi, dokud zůstávají neustálými jejich tvůrci. Chudí ať jsou však vždy přídatkem jako soužení za taková uspořádání! Neboť: kdo dělá chudé? Velká lakota a všeobecná dychtivost zámožných po potravní dani! Proto ať ji také dodržují; neboť co člověk sám plodí, to ať také má a snáší.

Rovněž velmi mocně nařikají občané města na své daně z nájemného; avšak co říkají jejich nájemníci, to neslyší Nemůže--li náhodou někdy nějaký nájemník zaplatit nájem včas, podá se na něho ihned žaloba a zabavení. Proto tedy jen ještě více činžovních daní - po tak dlouho, dokud srdce majitele domu nezměkne, aby ve svém domě poskytl také jednu světničku bezplatně a snížil více činži! Potom také Já vliju do srdcí vládců mírnější smýšlení; jinak však, jak bylo řečeno, jen ještě výše s daněmi! Místo hedvábných šatů a jiného přepychu rodiny majitele domu raději jemné srdce a malou činži, pak již bude lépe!

Také na nynější železnice se strašně kleje a nadává. Je pravda, že jsou lidem zlým znamením této doby a Já jsem chtěl, aby nebyly; ale lidé tomu chtěli a tak chci tomu také Já. Nevíděli jste dříve nikdy, kterak si velcí a bohatí drželi ekvipáže (kočáry s koňmi) a křížem krážem jezdívali? Když však nějaký chůzí unavený ubožák je snažně poprosil, aby ho nechali trochu svést, tu při jen troše dotěrnosti byl napomenut; ba i kdyby byl chtěl zaplatit, nebyl přijat. Nyní

sedí v jednom a témž voze jak páchnoucí sedlák a jiný tak zvaný vagabund a vedle něho si musí sednout městska dáma s jemným nosíkem a oba jedou za tutéž cenu a požívají stejná práva! Časté městske „Fi donc!“ („fuj!“) vedle pacholka od koní zcela přestalo a službu dřívější lahvičky s voňavkou zastává kouř kotle. Tím se jemné nosy poněkud zakouří a nepocitují již tak příliš nepříjemný zápach sedláka. Také dříve nedovedli nikdy kavalíři a vedle nich velkoměšťanské panstvo dost rychle jezdit. Nešťastný ten, kdo se nacházel na silnici; byl jednoduše bezohledně přejet. Nyní je rychlosti dost; takový rychlojezdec přijde aspoň na železnici k rozumu, že jeho koňský povoz je proti tomu přece jen pouhým hudlařením. Proto nechá svou ekvipáž doma a neobtěžuje již tak často pocesné na silnici; neboť on sám jezdí nyní raději železnicí nežli ve svém voze. Jak velké dobrodiní je to však pro ony lupičské hospodské; neboť teprve nyní začínají být trochu lidmi! A jaká spravedlivá metla pro všeliké povozníky, kteří za jediný povoz o několika málo místech žádávali nezřídka dvakrát tolik, nežli stál vůz i koně. Kováři u silnic, kteří žádali za jeden hřebík často tolik, jakoby byl ze zlata, přicházejí teprve nyní při pohledu na celé železnice k rozumu, že železo přece jen nemůže být tak drahé! Také koláři, sedláři a řemenáři teprve nyní vědí, jakou cenu má jejich zboží; neboť dříve se domnívali, že prodávají samé zlaté a stříbrné zboží. Také lichváři ovšem přicházejí ponenáhu k názoru, že budou potřebovat mnohem méně tohoto plodu! A měšťtí kočí, kteří dříve nikdy nevěděli co by měli žádat za špatný povoz, mohou nyní jezdit za dva groše a kdo žádá více, může se sám projet až k nádraží kde nějaké je a tam žalostně přihlížet, jak se na sta cestujících za nepatrné jízdné dále rychle pohybuje. Také stanoviště, která dříve nevěděla pro kolik koní by pronajala chlév, stačí nyní na nemnoho tak zvaných. klusáků. A akcionáři přijdou tím též a hlavně následkem velmi rychlého dopravního prostředku co nejdříve k názoru, že zde velmi mnoho prospěkovali; neboť jejich domnělý zisk se jistě rozplyne jako sníh na slunci a také poznají, že ve vodních parách je vedle mocné hnací sny také síla rozkládající majetek.

Taková železnice je přesně vzato ovšem tak málo v Mém řádu, jako stavba babylonské věže; avšak stavba této věže měla také svou rozhodně dobrou stránku. Rozdělila národy a přivedla je časem k přesvědčení, že člověk může žít také jinde a ne pouze v Babyloně a že Bůh dává všude Svému Slunci svítit a Svému dešti padat; a tak nakonec získali všichni, které zahнала stavba věže babylonské. Rovněž tak tomu bude i se železnicemi; nakonec každý získá. Hlavní akcionář získá hmotně; neboť vyprázdni druhým kapsy. Druzí však získají na rozumu a brzy poté i na lidskosti; neboť stanou-li se boháči žebráky, stanou se pak velmi jemnými a pokornými lidmi. Hospodští u silnic získají též; neboť ztratí co je lupičského a získají na lidskosti. Rolníci, přes jejichž nezřídka nejlepší pozemky byla vedena železnice, získají též. Neboť dříve ohrazovali své louky a pole ploty a trnám a když někdo vstoupil na jejich louku, bylo s ním často zle nakládáno; nyní však je dobré, když si musí dát líbit tak širokou železnici na svém pozemku: získává nyní na trpělivosti a vedle toho na lidskosti - a to je také velký zisk. Cestující získávají; neboť přijdou značně levněji a rychleji na místo kam chtěli a učí se aspoň ve vozech, že ne mají větší cenu nežli ti druzí, neboť každý platí stejný poplatek. Avšak přesto vše nadávají lidé i na tuto výchovnou metlu, kterou si na sebe všelijakými prostředky sami upletli; avšak: co si kdo sám udělal; musí také sám mít a trpět! Budou-li však hospodští, povozníci a jiní profesionalisté a akcionáři jak se sluší lidští, pak to s kázeňskou metlou bude také vypadat lépe; neboť vše je v ruce Mé a Já to mohu tak či onak utvářet a změnit. Řekl jsem však již, že na tomto díle nemám zalíbení a tak tomu také je; neboť kázeňská metla Mne netěší. Avšak jelikož tu jednou je, jak ji lidé chtěli, pak ať dobrým prospěje a špatným ať poslouží k prokletí! Můžete ji nyní zcela klidně používat a Já budu ještě mimoto žehnat tomu, kdo ji použije, aby se lupičům dostalo úplného potrestání.

* * *

(10. dubna 1847)

Je sice pravda, že se tím mnohým tak zvaným řemeslníkům ubral anebo dokonce vzal chléb a že mnozí se z nich stávají žebráky; také byl mnohemu rolníkovi vzat pěkný kus pozemku, čímž byl v produkci svých polních plodin velmi poškozen; také chudí povozníci ztratili svůj jinak obvyklý výdělek a mnozí hostinští, kteří byli poněkud lidštější nežli ostatní, přišli zároveň i s těmi nelidskými na mizinu; leč když se toto vše dobře uváží, lze zcela jinak počítat, nežli jak se to prvopočátečně jeví oku povrchního pozorovatele. Neboť zde v ohledu hmotném ztratil

mnoho jen ten, kdo velmi mnoho měl, kdo však beztoho měl málo, nemohl přitom také mnoho ztratit.

Kováři, jimž nebylo dříve téměř možno zaplatit, pracují nyní mnohem levněji, - jen když práci dostanou. Prováděl-li některý svou živnost již předtím ve velkém, tomu to neuškodí; neboť ten si už něco vydělal a chce-li dále ještě práci, musí být laciný. Přitom se však také stává lidš-
tější mnoho tedy neztratil. Měl-li některý z této třídy profesionistů živnost jen velmi malou, která mu nevynášela o mnoho více nežli žebráku žebrání, ten rovněž mnoho neztratil a propast mezi ním a dřívějším velkým mistrem se velmi značně zmenšila; tedy opět prospěch! Tak je tomu také se všemi ostatními živnostníky, rovněž tak i s rolníky, kteří ztratili na pozemku; neboť kdo měl jen malý pozemek, nemohl z něho velký kus dát a to co dal, mu bylo dobře uhrazeno. Velký statkář mohl postoupit také větší kus svého pozemku, který se mu také sice časem uhradí, na což však může snadno počkat, protože má beztoho ještě více nežli potřebuje. Týž případ je také u velkých a malých hostinských. Velcí svůj řez již udělali a bylo by do nebe volající, kdyby je někdo nechal ještě dále řezat; u malých hospodských byl to však beztoho jen bídný krejcarový výdělek, který mohou snadno oželeť; a jelikož zcela přirozeně za malý peníz mohli hostům poskytovat také jen věci špatné a poněnáhu si museli vypomáhat víc a více podvodem nežli dobrým zbožím, je to pro ně i pro jejich hosty fysický a duchovní zisk.

Z toho však vyplývá, že při této příležitosti neztratil nikdo příliš mnoho v ohledu hmotném; a ta kázeňská metla je tedy dobrá a bude poněnáhu ještě vždy lepší. Jako však, -jak víte - Hano-
chité za dob Noemových sami otevřeli vodní stavidla Země, jimiž pak byli pohlceni, tak si také zde lidé sami nasadili veš do kožichu. Já však pravím: Jen tak dále! Komu nestačí klidná a úrodná půda Země, ať jde na moře a učí se tu rozdílu mezi mírem a klidem a mezi pohybem a bouří. Když se mu to líbí a když bouře ho ještě nepohltily, může se opět vrátit; neboť vedle vody pokračuje také ještě vždy pevná půda, jako vedle těchto novot trvá také dále staré Slovo Boží a Má milost pro každého, kdo ji hledá. Komu však nezáleží na ní, nýbrž vše jen na novotách, buď z pouhé všeobecné anebo ze zvláštní dychtivosti po hodnosti, ať si jen sedne do nejrychleji jedoucího parního vozu a jede jím ke svým čertům a může být ujištěn, že v Mých nebích nebude ho následovat žádné soucitné ACH; neboť hloupí hejskové jsou i pro Má nebe ošklivost budící ohavností a všude jsou jen pro smích.

Co se týče nadávek a nářků na kněžstvo, podobné nářky a nadávky nepronikají naprosto k Mému uchu. Já jsem to tak dalece zařídil, že Mé slovo může mít každý jen když chce.

Z toho však každý snadno vyrozumí, že u Mne nemá cenu nic jiného, nežli jen čisté láskyplné srdce a opravdová víra ve Mne. Komu to nestačí, komu slovo nějakého zežloutlého řečníka na kazatelně je svatější nežli to, co jsem mluvil Já Sám, nechť si zůstane ve své hlouposti. Komu je milejší bič nežli Má milost, ať se nechá mrskat. Komu je modlitebna velkým nákladem nádherně zbudovaná svatější a vznešenější nežli čisté srdce, které je chrámem svatého ducha, ať si jde do modlitebny, dá se každou neděli anebo svátek nejprve monstrancí požehnat, pak s kazatelnicí aspoň sedmkrát do pekla proklet a po prokletí - případně do pekla - na konci mše da capo (ještě jednou) monstrancí žehnat.

Lidé mají velkou radost ze slepých obřadů a umluvili by se a prsty by si upsali o nádheře dómu v Římě a o jiných nádherných velechrámech a používají k tomu ještě nesmírné obnosy peněz k jejich udržování a výzdobě, obyčejně pod heslem: „Vše k větší slávě Boží!“ Dobře tak, dobře! Kdo chce být oslem, ať jím navěky zůstane. Proč by měl takový ubohý velechrám a všechny velechrámy Země zvětšovat Mou slávu?!

Já jsem předně na světě nikdy Svou čest nehledal, nýbrž jen víru a lásku. Podle toho je však každé jiné marnivé vzdávání úcty, které ze Mne jediného, věčného, živoucně pravého Boha činí bůžka, ošklivostí; neboť Já chci být vzýván v duchu a v pravdě, která je v živém srdci člověka, nikoli však v nějakém velechrámu a opravdové vzývání v duchu a v pravdě záleží však v tom, že Mne lidé poznávají jako svého Boha a Otce, pak jako takového nadevšecko milují a přikázání lásky také vůči svým bratřím zachovávají. To je právě uctívání Boha; velechrám je však ohavností a nemůže nikterak přispět k většímu proslavení Mého jména, protože přece jistě neukazuje, co dovedu Já, nýbrž co jen dovedou ješitní a pyšní lidé.

Kdo však chce obdivovat Mou sílu a velikost, ať jde do přírodních velechrámů, ať jde k Zemi samé a pohlédne na Slunce, Měsíc a Hvězdy a bude mít jistě dosti toho, z čeho může poznat všemohoucnost Boha, svého Otce.

Při pozorování hory nedá se ovšem poznat ani gotický, ani maurský, rovněž ne římský,

jónský, frygický a dokonce ne babylonský sloh; také tu nelze spatřit sochy, malby a řezby všelikých tak zvaných slavných mistrů; zato však na těchto velkých přírodních velechrámech lze poznat ruku Otcovu a místo soch a maleb bydlí na takových velechrámech skuteční živí lidé a jiní tvorové a místo všech těch ozdob lze na těchto velechrámech spatřovat nádherné lesy a dobrou živnou travou porostlé louky, které vesměs svědčí o moci, velikosti a moudrosti jejich věčného Mistra.

Takové pozorování může naladit lidské srdce zajisté ad majorem Dei gloriam -(k větší slávě Boží!); avšak pozorování nějakého velechrámu povznáší srdce nějakého osla jen k většímu obdivu jeho ještě větších spoluoslů, kteří museli být zřejmě i také velmi velicí oslové, protože se domnívali, že mohou dílem svých rukou všelikými řezbami, malbami a pozlátky, světlem voskovic, bohatými rouchy a k tomu divokým žvaněním - uctít Toho, Který stvořil Zemi, Slunce, Měsíc a Hvězdy!

Ještě dnešního dne vynakládají lidé velké obnosy peněz, zakládají nadace a činí odkazy, jen když může být zasvěcena nějaká nová modla, anebo dokonce uloženo nějaké svaté tělo v tak zvaném kostele pod názvem „dům boží“ ovšem jako milost z Říma za několik set dukátů zdarma - anebo když se může, což je ještě mimořádnější, vystavit na odív živůtek Kristův, plénky, pás atd. a i kdyby se to mohlo stát zároveň ve dvanácti kostelech, což by ovšem vyžadovalo dvanáct živůtků atd. - to však vše nic nedělá; hloupost tomu věří, i když také spílá a obětuje pak hojně a to vše ad maiorem Dei gloriam. Co potom na to říci? Měla by se hloupost ještě více trestat? Není třeba; vždyť právě tím se trestá sama sebou!

Kdyby jí chtěl někde dát za to něco lepšího, přijala by to? Musel by se vykonat zázrak! Živůtek však vykonal také zázrak. Rozeznala by však hloupost podvodný umělý zázrak od zázraku pravého, přirozeného? Ó, nikoli! Protože se pravý zázrak nestal v žádném velechrámu, považovala by jej za dílo ďábla a toho, jenž jej vykonal, za arcikacíře! Co by se jí tím tedy prospělo?

Proto nechť si zůstane hloupost tím čím je, ustavičným trestem hloupých oslů a bláznů; kdo však hledá moudrost a její odměnu, ten také ví, kde ji lze nalézt.

Avšak moudrost zajisté zcela brzy zvítězí nad hloupostí; ale nevěřte potom, že se proto hloupí stanou moudřejšími, - neboť tato spěš potrvá, dokud potrvá peklo.

Někdo se sice otáže, jak mohu tak dlouho přihlížet k tak mnohým ohavnostem!? Proč ne nechám bleskem a ohněm s nebes zničit toto staré modloslužebnictví!? Mohl-li jsem to učinit za starých časů; proč ne nyní?

Je pravda, že Sodoma a Gomora zanikly, zato však vzešel Babel. Také zde, jako za všech dob, bylo vrženo již mnoho ohně do modloslužebnictví, avšak znovu vyvstává; proto nechme pšenici vyrůstat i s plevelem; však již přijde doba oddělení! Proč by se také kdo vázal nějakou věcí na minutu času, k níž mu zbývá celá věčnost? Proto jen dále - zde! Kdo chce být hloupý, budiž jím; a kdo chce být moudrý, ten ví, kde má zaklepat.

66. KAPITOLA OBŘADNÉ CÍRKEVNICTVÍ

(13. dubna 1847)

Co tu pomohou marné nářky, bezuzdné nadávky a zlomyslné kritiky a co pošetilé volné vyjadřování se o všem tom, co taková modlářstvím nacpaná církev předpisuje zachovávat a dodržovat?

To vše nic neprospěje! Valí-li se jednou nějaká řeka a zmohutněla, pak je příliš pozdě ji ohrazovat a v jejím toku zadržovat, jelikož tím se jen ještě více rozvodní a hráze roztrhá a zpusťší celou zemi, kterou zaplaví. Nejrozumnější při tom je, ponechat řece její cestu; až dosáhne moře, pak její dravost již ochabne a úplně se zmírní.

Rovněž pošetilé by bylo chtít plavat v takové řece proti proudu. Tu by zajisté nikdo nepřišel ani o vlas dále; neboť čím mocněji by chtěl vzdorovat vlnám proti němu jdoucím, tím mocněji a prudčeji budou bít do jeho čela a brzy ho strhnou ke dnu. Nejlépe jest nechat řeku téci, kde a jak teče - sám se však od ní pokud možno v srdci vzdálit a sledovat suchou, ale jistou cestu čisté pravdy.

Opřít se proti něčemu, co se jednou v určitých normách po staletí víc a více utvrzovalo, bylo by zajisté největší pošetilství; byla by to válka mezi jedním a tisíci vojáky. Co pořídí jeden

proti tisíci? Právě totéž platí o tom, kdo by se chtěl vzepřít jakémukoli všeobecnému řádu; jeho názory mohou být sebe správnější, - což však chce dělat, je-li velká masa slepá a hluchá? Tu platí být chytrý a obrátit čestně plášť" - podle větru a nikoli proti němu, jelikož by mu to málo prospělo.

Já však beztoho nikdy nehledím na zevnějšek, nýbrž vždy jen na nitro v člověku; a tak se může každý čestný křesťan zcela klidně věnovat v kostele tak zvané obřadní bohoslužbě, ve svém srdci však být u Mne, aniž mu to v nejmenším uškodí.

Koho však tato bohoslužba pohoršuje, ať zůstane venku; neboť za uši nebude nikdo vta-hován dovnitř. A i kdyby se tak stalo, neuškodí nikomu, vejde-li dovnitř; neboť je přece vždy ještě lepší být v kostele a vykonávat jistou pobožnost, nežli jít ve všeobecně ustanovených slavnostních a svátečních dnech buď na honbu anebo do herny anebo dělat lichvářské obcho-dy, osnovat pletichy, navštěvovat nevěstky a podobných darebností více.

Vedle obřadů se zajisté konají též i kázání, před nimiž se přečte aspoň několik veršů evangelia! Nechce-li se již někomu kázání líbit, ať zůstane při přečtených verších z evangelia a z těchto veršů bude si pak moci vybrat tolik, že mu to k dosažení věčného života postačí, jen když těchto několik veršů správně následuje. Podle toho nemůže nikdo tak snadno něco ztratit, odebere-li se do takové modlitebny, kde bude moci vždy ještě něco nalézt, co ho upomíná na Mne; avšak když se někdo od toho uvolňuje z pouhé nenávisti k takovému pohanství, nechopí se však zato ničeho lepšího, nýbrž obyčejně jen horšího, tu se táži: Prospěje mu to? - Já mys-lím, že sotva.

Chrám v Jerusalemě byl za Mého tělesného života na Zemi chrámem úplně modlářským. O domě Božím nebylo jistě již ani řeči; neboť Jehova již v chrámu nebyl, leda že tu a tam do něho přišel a v něm učil.

Já však jsem jako Jehova, tak praví Pán, nikomu nezakazoval navštěvovat chrám a obě-tovat dary a Sám jsem často vešel do něho a učil v něm a také jsem v něm odpustil cizoložnici její vinu. Také Moji učedníci neobdrželi nikdy zákaz navštěvovat chrám, ačkoliv byl již úplně modlářský. Proč by se zde měl tedy někdo pohoršovat tím, že by šel do modlitebny? Neboť jde-li tam opravdu ve jménu Mém, pak jsem Já u něho a jdu s ním; a jsme-li v něm, nikdo nás zajis-tě nevyhodí. Pokud Já, to v něm vydržím, bude to moci zajisté také vydržet ten, s nímž jsem tam Já.

Ostatně ať tu nikdo nesvolává blesk a sirný oheň z nebe, nežli jej tam beztoho Já Sám vrhnu. Kdy však to bude nutné, vím nejlépe Já.

Já však myslím, dokud dokonce velké množství lidí má ještě velkou radost z toho, že toto modlářství všemožně podporuje, platí mše a bohoslužby, zakládá nadace, staví modlitebny a jiné kapličky, plní obětní pokladnice, dává stavět varhany, pořizuje zvony, koná bohaté pohřební slavnosti, jakož i pořizuje velmi drahé tak zvané parimenty, koná též nákladné pouti, pouští se do peníze zprostředkujících bratrství, - dotud to jde ještě dobře. Proč by mělo jediným dechem zničit jako pěnovou bublinu to, z čeho má lidstvo dosud ještě velkou radost? Kdo chce být hloupý a slepý a kdo má velké zalíbení na těchto po hodnotech bažících obřadech spojených s velkou nádherou zlata a drahokamů, ať si zůstane hloupý, slepý a blázen!

Co Mně záleží na světě plném bláznů? Pravím vám: mnohem méně nežli takovému hrncí-ři na špatném hrnci, který může rozbít kdy chce, protože se mu nezdařil! Jako však hrncíř ne-bude truchlit pro hloupý hrnec když jej rozbil, rovněž tak nebudu ani Já chovat ve Svém srdci bol pro svět plný bláznů, jakoby Mně snad bylo něco těžkého vytvořit zato svět jiný, plný nej-moudřejších andělů.

Hledá-li však někdo Mne, ten Mne také najde; Já ho přijmu a on Mně bude milejší nežli svět plný bláznů a Já pro něho samotného učiním také více, nežli pro celý svět plný bláznů.

Když Já Se tedy pro všeobecný přehloupý stav věcí příliš mocně nehýbám a nechávám je jaksi jít, budiž vám to znamením, že Mně na všech těchto věcech jak nyní ve světě jsou a na všech těch bláznech, kteří jim holdují, naprosto málo záleží.

Najdu-li však tu a tam jednotlivce, jimž jedině záleží na Mně Samém, na těch Mně pak ta-ké záleží více nežli na celém světě. Dám jim oplývat vši plností Mé milosti a světu v jeho bláz-novství poskytnu mláto; neboť, jak řečeno, na jednom dobrém Mně záleží více, ano, mnohem více - ano, záleží Mně na něm vše - nežli na nějakém bláznovstvím nacpaném světě, na němž Mně právě tolik záleží jako na nějaké shnilé rostlině, která roste u cesty a poutníky bývá zašla-pávána do nicotného prachu. Kolikrát už byla tráva na louce sežata; co na tom záleží? Vyroste

pak zajisté opět jiná; tak je tomu i s lidmi na Zemi, kteří tu jsou blázny a blázny být chtějí.

Také tady můžeme říci: Hladovému dobytku je jakákoli píce dobrá; trusnice srká šťávu z lejna, červ žere bahno; vepři nejsou právě také gurmáni a labužníci a osel jak známo se spokojí s nejhorsí pící. Jsou-li však takoví lidé podobní oněm zvířatům, - dobrá, ať jsou tedy také podobnou stravou živeni; neboť jiná strava by jim nechutnala. A když už se jinak k ničemu nehodí, poslouží jednou na onom světě k tomu, aby lepší duchové našli na nich nejkrásnější příležitost k tomu, aby dohonili zanedbanou zde zoologii; neboť zoologie je věda nanejvýš důležitá. A jelikož právě, jak v tomto spisu je dostatečně ukázáno, dokonalí duchové mají na starosti říši nerostnou, rostlinnou a zvířecí, rozumí se samo sebou, že nesmí být laiky v zoologii. Avšak to je ovšem jiná zoologie, nežli jaká je zde na světě, kde je již, anebo aspoň chce být dobrým zoologem každý, kdo zná zvířata jen podle kůže, - pročez v zoologických ústavech a k tomu nutných museích bývají žákům ukazovány většinou jen vycpané kůže.

Myslím, že bylo o tomto předmětu řečeno nyní více než dost; - proto příště přejdeme ještě ke zcela tajuplné pamětihodnosti.

67. KAPITOLA SNY A JEJICH VYZNAM

(14. dubna 1847)

Na čem a v čem se dá dobře poznat to, čemu chci, aby se zde porozumělo napřed oznámenou skrytou pamětihodností? - Má tato pamětihodnost vnější znamení?

Nemá takových znamení a má-li je již snad pro nějakého bystrého pozorovatele, dává se jim buď jen malá anebo vůbec žádná víra.

Tato skrytá pamětihodnost záleží obyčejně v určitých visích (viděních), které u dobrých jakož i u špatných lidí mohou pocházet buď z nebe anebo z pekla, - proto je nanejvýš nutno obdržet o této nadmíru pamětihodné věci řádná poučení a správná pravidla, aby se vědělo jak se chovat při podobných tajuplných, často sotva uvěřitelných jevech.

Vise jsou různého druhu. Nejobyčejnější a každému dobře známý druh jsou noční sny.

Zde vzniká otázka: Kdo vlastně sní a co jsou obrazy snu?

V obyčejném spánku sní pouze duše a toto snění není nic jiného nežli zmatené zření duše do jejích vlastních poměrů, které však nemají žádnou spojitost, nýbrž se jako obrazy v tak zvaném kaleidoskopu každým pohybem mění a nikdy se jako úplně tytéž neobjevují.

Toto nesouvislé zření poměrů a obrazů stavů o sobě má svůj důvod v tom, že duše sama je bez spojení jak se světem vnějším, tak také obzvláště se svým duchem.

Tento druh visí nemá pro duši žádný jiný užitek, nežli jen ten, aby si po takovém snu připomněla, jak je to dosud s ní v absolutním stavu.

Shrne-li duše sny, ano, možno-li dokonce napíše, může si z nich učinit dobrý portrét jí samé; neboť jí ukazují jaká je o sobě samé, jaké jsou její hlavní žádosti, její snahy, jaký je vůbec její celkový stav a jaký také bude, až bude úplně mimo masité tělo.

Tento druh snů nebývá v duši vyvoláván pekelnými a tím méně nebeskými duchy, nýbrž jsou to zcela vlastní výplody duše, na které si vzpomíná brzy více, brzy méně, brzy vůbec nevzpomíná, což závisí u dosud ještě zcela přirozeného člověka hlavně na tom, jaký je jeho nervový duch. Přiklání-li se více k duši, vzpomene si člověk téměř přesně na každý sen; přiklání-li se však více k tělu a s ním obyčejně spí, bude mít člověk malou anebo nebude mít zcela žádnou vzpomínku na své sny, - což se obyčejně stává u lidí, kteří jsou velmi smyslní a hrubohmotní.

Avšak zcela jinak je tomu s jistými jasnými sny, v nichž to snícimu připadá tak, jakoby zjev byl skutečností, takže si při probuzení sotva může uvědomit, zda to byl sen či skutečnost. Vise anebo sny toho druhu nepřináleží duši, nýbrž duchům ji obklopujícím, ať už dobrým anebo zlým. Jsou-li zlí, probouzí se duše a skrze ni i tělo z takového snu jako zcela vyčerpaná; jsou-li však tyto vise dílem duchů dobrých, pak při probuzení bývají tělo i duše posíleny.

Oba druhy těchto visí bývají dopouštěny jen ku prospěchu, nikoli však ke škodě duše; ve špatných visích ať hledá duše výstrahu, v dobrých posilu.

Tyto vise bývají proto tak živé, že duchové, kteří je způsobují, uvolňují nejprve nervového ducha od jeho hmotného služebního výkonu a spojují ho s duší. V takovém stavu má duše pocit

přirozenosti, protože je ve spojení se svým nervovým duchem; je tudíž silnější, aby mohla pojmut a podržet silnější a významnější obrazy.

Do této třídy vnitřních visí patří též zření somnambulů, jakož i - což vám bylo už jednou řečeno -, zření v, tak zvané narkose síratým éterem. Tato vidění mají tudíž také již jistou souvislost a jistý řád, protože zde duchové obklopující duši nalévají duši již čistší víno.

V takových visích duchové předvádějí duši nezřídka příští události, což pro duchy není právě nic těžkého, protože předně znají řád, v němž musí věci neměnitelně za sebou následovat a zadruhé protože jsou sami představovateli tohoto řádu.

Je to právě tak, jako kdyby někdo z vás přišel do cizího domu: tu zajisté nebude vědět, co bude pán tohoto domu dnes, zítra a pozítří dělat; ale pán tohoto domu bude to zajisté vědět, protože musí být do poměrů svých záležitostí zasvěcen. Řekne-li vám však, co bude dělat, pak to budete vědět také vy. Tak nemůžete také vy vědět, co duchové v tomto roce ještě vše provedou, ježto v domě duchů jste ještě cizinci; jestliže to však duchové nějaké duši oznámí, bude i ona vědět co se tu stane. Aby však duchové mohli něco takového duši oznámit, musí jimi být duše dříve za tím účelem připravována a tato příprava zde byla právě ukázána.

Na tuto visí lze tedy již velmi mnoho dát; nemá se jí však nikdo držet jako kdysi pohané tak zvaného nezměnitelného fatum (osudu); neboť tím nemá být přesto všechno nikdo ve své svobodné vůli zkracován. Chce-li někdo vážně něco jiného, nežli co mu duchové ukázali v této visí, ať se obrátí jen na Mne, aby se věc změnila a ona se změní, věří-li a důvěřuje-li, protože se obrátil na Mne; neboť jedině Já mohu v každém okamžiku všechny věci změnit.

A kdybych i Já Sám řekl: „Hle, zítra učiním to a ono!“, ty však pojmeš lásku a důvěru ke Mně a poprosíš Mne, abych to zadržel, učiním to jak prosíš a nikomu z toho škoda nevzejde, neboť Já mohu všech poměrů, stavů a věcí používat tak či onak a tedy Mně musí tisíc sloužit jako jedna a den být jako rok a tisíc let jako den.

Proto se nemá nikdo takových ne zrovna zřídka se vyskytujících visí přespříliš lekat; neboť jsou-li dobré, nemusí se jich nikdy nikdo lekat a jsou-li zlé mohou zajisté být změněny. Ovšem, kdo však v ně pevně věří a nepřiznává více síly Mně nežli své visí, pak nechť ovšem platí „fiat“ (staň se!).

Lidská mysl je však ovšem tak slabá, že už ze zcela prostých snů ráda a často velmi důvěřivě soudí na všelike budoucí události a lidé si již učinili jistým pravidlem, podle něhož po určitých snech se musí stát určité věci, kterážto úprava snů a jejich jistých následků je ovšem právě tak mimořádně hloupá, jako je hloupý ten, kdo ji upravil. Tak sny o vodě přináší smrt některého příbuzného anebo jiného známého? Oheň přináší buď lež nebo radost. Sny o chlebu, o hnoji a o sňatku se považují za proroky úmrtí v rodině. Zdá-li se někomu o včelách, bude oheň; zdá-li se někomu o mravencích, bude poté povodeň anebo člověk bude mít mnoho starostí. Sní-li někdo o kobykách, cvrčcích a létajících ptácích, znamená to válku a podobných ještě množství pošetilostí, - nehledíc ani ke snům loterním.

Tyto obrazy, které se představují duši ve snu, jsou sice obdobami (podobenstvími) duševního stavu, nikoli však proroky budoucích událostí.

Jak snadno je možné, že nějakému člověku, jenž má celkem tolik příbuzných přátel a známých, kolik je v roce dní, mnohdy i desetkrát tolik, někteří z několika set anebo tisíců v jednom roce zemřou? Nuže, zdá-li se mu k tomu ještě o vodě, chlebu, hnoji anebo svatbě, pak platil tento sen jistě tomu zemřelému, ať už zemřelo 14 dní dříve nebo později. A tak je to i se všemi ostatními sny. Někomu se zdálo o množství kobyek a nyní byl zpola bázlivým a zpola toužícím po válce. Ježto se však v jeho zemi nechce nic hnout a v sousedních zemích také ne, jde a čte pilně noviny a hle, v jednom článku čte „Válka mezi anglickými námořníky a jejich kolonisty s původními obyvateli na Zélandu!“, a uhodí se patheticky (důrazně) do čela a zcela vážně řekne: „Hledte, můj sen se již splnil! Zdálo se mi nedávno (NB. ve Štýrsku) o kobykách; to znamená válku a skutečně je válka na Novém Zélandě!“ Kdyby si náš čtenář dal trochu více práce, narazil by v novinách jistě ještě na několik válek v téže době.

Hledte, taková víra je pak zlem, které může velmi škodit duši, jelikož si tím duše zvyká v takových okamžicích upouštět úplně od důvěry ve Mne. A čím více takových prorockých visio-nářských vrtochů zapouští kořeny do duše, tím více oslabují víru, důvěru, jakož i lásku ke Mně. Když už takové prosté sny přináležejí pouze duši, přináležejí však potom hloupé výklady zlé chásce duchů. Ta při takových příležitostech oblézá tělo jako masařky hromadu výkalů, saje z něho podobné duševní snové vise a žvaní pak duši opět pošetilá proctví, která nejsou o sobě nic

jiného, nežli výkalem takových zlých duchovních masařek, jímž bývá duše nezřídka právě tak zamazána jako mouchami mnohá okna světnic, kterými nakonec již ani sluneční paprsek nemůže proniknout anebo jen velmi špatně, - právě tak jako také nemůže paprsek milosti z Mého Slunce vniknout do duše a zapůsobit v ní proto, že je až příliš zamazána podobnými hloupostmi.

Toto zde však podávám právě proto, abyste věděli, co máte budoucně považovat za pravdu o snech a vedle toho i o jiných visích, o kterých bude ještě podrobněji promluveno v dalších statích. Každý zjev má sice jistě svůj příslušný důvod, jakož i příslušný účel; avšak o nějaké smyšlené hlouposti nemá tu být ani řeči. Příště tedy o této pamětihodnosti více!

68. a 69. KAPITOLA O POVĚŘE

(16. dubna 1847)

Třetí způsob tak zvaných visí je přenesený- z pohanství, nanejvýš hloupý, pověřivý předpoklad, podle něhož určité zcela přirozené zjevy mají prý jakousi prorockou souvislost se skutečností, která tudíž v budoucnu nastane. Vzhledem k tomu jsem sice již leccos pověděl při jiné příležitosti; jelikož však tato věc dává dokonce nezřídka podnět k právě největším pošetilostem a z nich vycházejícím zlomyslnostem, bude zde na pravém místě její ošklivost ještě jednou řádně před oči postavena.

Není vám zajisté neznámo, k jakým nadmíru a zcela nepochopitelně hloupým manipulacím berou mnozí lidé útočiště, aby mohli z mrzuté budoucnosti něco, rozumí se samo sebou, zcela mylným způsobem vymačkat.

První blázni z nich jsou výrobci kalendářů, kteří nemajíce ani jiskérku moudrosti, předpovídají nejvš směšným způsobem na každý den počasí. Někteří mezi nimi je datují podle určitých nadmíru titěmých a nadmíru směšných tak zvaných kritických dní. Copak takový kritický den může za to, když po něm nastoupí dobré anebo špatné počasí? - Ó, ty oslovský lide Země! Kdo je Pánem počasí, Já anebo kritický den? Anebo může Mne snad někdo považovat za tak nemoudrého a bojácného, že bych stvořil určité dny v roce pouze kvůli budoucímu počasí? Či nepršelo, neblýskalo se a nehřmělo, nepadaly kroupy a sníh již v oněch dobách, kdy lidé ještě nic nevěděli o Očišťování Panny Marie (hromnicích), o 40 mučednicích, o Medardovi, o Markétě a Porciunkule (františkánské slavnosti)? Kdo pro primo (předně) učinil tyto dny určitými svátky? Hloupost lidská. A kdo potom kritické dny? Převeliká hloupost lidská.

Nemají však tyto dny podobnost s vykládáním znamení pohanů a Židů, jimž jsem řekl, že ze zapadajícího a vycházejícího Slunce sice poznávají jaký den bude následovat a dále jsem řekl: „Zvrácené plémě! Znamení nebes dovedete sice posuzovat; avšak znamení této doby, znamení, která Já konám před vašima očima, ta nepoznáváte!"

Co jsem řekl tehdy, to říkám také nyní. Kritické dny posuzují lidé a soudí z toho na budoucí počasí; ale velký kritický den svého srdce, který by jim odhalil hlavní počasí jejich budoucího věčného života neznají.

Člověk by však jednal jen teprve tehdy správně, kdyby více dbal stavů počasí svého srdce a kdyby přišel v sobě k poznání, že je v něm ustavičně velmi špatné počasí, které ovšem pochází z častých kritických dnů, jimiž jsou dny hry, dny žraní, chlastu a téměř všechny dny nevěstek, poté dny nic nedělání, dny zatvrzelého srdce, dny nactiutrhaní a ještě množství podobných žalostných dnů.

Tyto kritické dny má člověk brát v úvahu, pak přestane leckterá hloupá bouře, blesk, hrom, déšť a krupobití, sníh a led jeho srdce. A kdyby přestaly podobné bouře a neblahé počasí v srdci, odvážil by se duch vystoupit ze své komůrky do volného světa srdce a zvěstoval by duši kritický den věčného života! Dokud však v srdci řádí ustavičně všelike zlé nepohody, které pochází od zlých, bědných kritických dnů, zůstává duch ve své komůrce a člověk zůstává tím čím byl, pouze jen opovrženímhodným zvířetem, které stěží bude přijato do nebeského zvířetníku.

Tedy na ony: kritické dny, na nichž závisí počasí srdce, měl by člověk dávat pozor; ale hromnic, 40 mučedníků, Markéty, Portiunkule a Medarda si nemusí nikdo všímat; neboť Já dělám počasí světa bez hromnic, bez Portiunkule a bez Medarda.

Jsou také výrobci kalendářů, kteří své počasí předurčují ještě jiným způsobem. Počítají

takto: Zima je tak dlouhá, jaro tak dlouhé, léto rovněž dlouhé a podzim rovněž dlouhý. V zimě dáme šestnáctkrát sníh a to v těch dobách, kdy podle zkušeností jinak ještě vždy sněžilo. V polovině jara propustíme také ještě několikrát sníh, vítr a déšť, - v létě asi dvacet bouří a několik obecných dešťů, vedra a mnohdy také větry; na podzim připustíme ještě dvě bouřky, pak chladné větry, deště, jíní a nakonec několikrát sníh!" - Tomu se přece říká právem: Quia mundus vult decipi, ergo decipiatur. (Poněvadž svět chce být klamán, proto budiž klamán.)

Já bych však na takové hlouposti zrovna nic neříkal, protože nepochází z pošetilého odůvodňování; ale protože jsou šalbou, nemůže Mně být jedno, zda se taková hloupá prorokování počasí oznamují lidu kalendáři, či neoznamují - kterýmžto oznamováním se odvrací lid ve víře ode Mne a převádí k hloupé víře v kalendáře. Neboť tu pak jsou lidé, kteří věří kalendáři tak pevně, že když oznamuje počasí, musí tak jistě přijít, že bych je dokonce ani Já nemohl změnit! Co je to za plod?

Jsou opět jiní lidé, kteří považují výrobce kalendářů buď za jakési polobohy anebo za jakýsi druh kouzelníků anebo aspoň černokněžníků, kteří jsou ve chvalitebném spojení s jistými belzebubky a čarodějnicami, kteří předpovídají na každý den počasí výrobcům kalendářů, když jim zapsali své duše.

To je zajisté také opět jeden nádherný plod, který žene lidstvo místo vzhůru ke světlu, rovnou dolů do temnot! Ať tedy výrobci kalendářů vloží do svých kalendářů to, co mohou zaručit svou vědou a svým svědomím; ale s takovým lidovým šalebným určováním počasí ať si jen zůstanou hezky doma! A protože v této věci již tak velice lpí na starých Egyptanech, Řecích a Římanech a jejich vykládání znamení (hvězdopraectví) se jim zdá být něčím historickým, starobylým, vznešeným, ať si tedy také hezky hluboko vštípi ne zrovna špatné římské na ně se hodící úsloví, které zní: Quod licet Jovi, non licet bovi, to jest dobře česky přeloženo: „ Co se líbí Bohu, nelíbí se volu" a volně: Do záležitosti, kterou vyhradil Bůh jedině Sobě, ať se lidský vůl nepouští, zejména tak dlouho ne, dokud je a zůstává pouhým tělesným volem.

Já zmařím barometry, které jsou v bližším spojení s atmosferickým vzduchem, nežli duch nějakého výrobce kalendáře i s jeho kalendářem; oč více bude pak teprve zmařen výrobce kalendáře i se svým kalendářem, zejména je-li tak hloupý, že prorokuje krásné velikonoce a Já je pak udělám bílé!

Po tomto předpovídání počasí následuje pak ještě množství pošetlostí pod titulem: „Prostředky proti povětrnosti, aneb: prostředky, jimiž lze zahnat nepohody, které byly v kalendáři prorokovány, anebo se již také skutečně blíží. K těmto prostředkům na zahánění povětrnosti patří na prvém místě tak zvané „mše za. pohodu" v římském křesťanství. Chtějí-li venkovští faráři mít hodně placených mší, ať se jen po dobrém dohodnou s nějakým výrobcem kalendáře anebo jiným prorokem povětrnosti, aby prorokoval hodně mnoho blesků a krupobití; pak tu bude hojnost mší za pohodu!

Druhým takovým proti prostředkem je tak zvané „polní žehnání" buď místním duchovenstvem, které ovšem není však tak mocné, anebo nějakým žebavým mnichem, jehož požehnání je prý mnohem mocnější.

Třetím prostředkem, zejména proti blížící se již bouři, je zejména tak zvané zvonění proti bouři, které se právě nyní opět velmi vzrývá, potom střelba posvěceným prachem, pak vykuřování tak zvanou jívou, pálení posvěcených svíček, vyvěšování pravého Tobiášova požehnání, kropení polí svčnou vodou a konečně vedle mnohých ještě nevkusnějších pošetlostí, stavění nesmírně vysokých, červeně natřených „povětrnostních křížů", na které prý čarodějnice narazí a pak spadnou.

Jaký to strašný nesmysl! Ale vše to pochází hlavně od proroků povětrnosti, kteří byli sami považováni za jakýsi druh čarodějů, kteroužto domněnkou se obyčejný člověk zcela odvrátí od toho, aby považoval Boha za strůjce počasí a aby si u Něho vyprosil dobré počasí, nýbrž on nyní považuje počasí čistě za čáry, kterým se musí čelit pouze proti čarodějnými prostředky. A tu se pak stává, že se vyráží klín klínem a hloupost hloupostí, avšak obyčejně pod titulem: Omne ad maiorem Dei gloriam! (Vše k větší slávě Boží.) Za tuto slávu se však poděkuji; ta snad byla kdysi po chuti bohům kovovým, kamenným a dřevěným a nyní snad ještě dřevěným, bronzovým, tu a tak také kamenným a většinou malovaným svatým obrazům, - Já však s takovým velebením nemám nic společného!

Hleďte, to vše patří rovněž do říše visí; ovšem do té nejspinavější a má to právě tolik reality, jako kejklířské umění nějakého eskamotéra.

Tento druh visionářství má však v sobě to velmi značné zlo, že odvádí lidstvo dosud ve svém srdci lepší, zcela od důvěry v Boha a všechnu svou důvěru vkládá nakonec do kalendářů, do mší za počasí, do zvonění na počasí a pod. více; a to je pak účinek pekla, které tímto způsobem co nejhanebněji ovládá mysl nejen jednotlivých lidí, nýbrž i celých národů a nezřídka je svedlo, zejména v dřívějších dobách, k nejhanebnějším přehmatům proti jejich chudým nevinným bratrům.

A dnes, kdyby to bylo možné, dělalo by se to již zase. Neboť už zase jsou čarodějné stěly a duchovenstvem jsou trpěny; avšak Já toho budu brzy syt! Má se dát lidu světlo, nikoliv tma; dává se mu však tma! Jen tak dále! Já však v pravý čas rozžehnu národům Sám světlo a národy se potom již dovedou náležitě poděkovat dárcům temnoty.

* * *

(17. dubna 1847)

Ještě jeden jiný druh nadmíru pošetilé vise záleží v tom, že téměř všichni lidé, zejména však v římsko-katolickém náboženství, důvěřují a věří v určitá znamení štěstí a neštěstí a s podobnými pošetilostmi se shledáváme od nejvyšších kruhů dolů až po nejnepatrnějšího obyvatele chatrče.

Tak je takovým znamením pro štěstí anebo neštěstí první setkání, když někdo vyjde z domu. Potká-li vycházejícího muž, je to znamení dobré; potká-li však vycházejícího zcela nevinné ženské individuum, je to znamení nepříznivé. Víra v to je u mnohých lidí tak zakořeněna, že začnou ubohou ženu, která má to neštěstí, že je potkala nejdříve, proklínat, - když ne hlasitě, tak aspoň v srdci. Jak často se tu praví zcela zřetelně: 6, ty prokletá babo, potvoro, bestie! - a podobných chvalitebných výrazů více. Zejména myslivci, když jdou na hon, považují takové setkání za nejhorší amen (znamení) a kdyby se tací myslivci nebáli světského soudu, měla by taková nevinná ženská bytost jistě co dělat s prvým prachem a olovem myslivce! Tato zbloudilost, která měla již často nejhorší následky, je právě též pohanským zbytkem a trpí se; jenom velmi nemnozí poněkud lepší tak zvaní duchovní správcové ztratí, jsou-li zvláště dobře naladěni, proti takovému nesmyslu několik slůvek na svých kazatelkách, - což však ani zdaleka nestačí, aby tak starou rakovinu vyhubili z kořene.

Příčina toho však spočívá v tom, že podobné zbloudilosti nebývají poznány v základu, že to jsou totiž nemoci duše, které způsobuje zlá havěť oněch duchů, kteří pocházejíce z pohanství, nejsou úplně zralí pro peklo a proto požívají ještě volný průvodní list na povrchu Země za tím účelem, aby došli pravého poznání a stali se lepšími bytostmi.

Tito duchové se přidružují k všelikým lidem, lepí se na jejich těla a svým pohanstvím působí na kořeny duše tam, kde duše souvisí s tělem, čímž pak duše přichází k takovým pošetilým domněnkám.

Mnozí lidé poznávají sice velmi dobře, že na tom nemůže nic být; když se jim však nějaký případ přihodí, pak přece jen v to u sebe uvěří anebo se octnou aspoň v jakýchsi rozpacích, v domněnách, že by snad na tom přece jen něco mohlo být.

U řádného křesťana nemělo by se však něco takového nikdy stát, protože to nemůže vést nikdy k ničemu dobrému, nýbrž jen k něčemu špatnému.

Jiné takové prorocké znamení záleží v tom, že někteří lidé se domnívají a mnohdy pevně věří, že přeběhne-li jim přes cestu kočka, zajíc anebo jiné nevinné zvíře, budou mít ve svém podniku neštěstí. Jaký vliv mohou mít tato zvířátka na dobrý nebo špatný výsledek toho, co chce člověk podniknout? Toto je stejného pohanského původu jako to dřívější a má to stejný původ vzniku v lidské duši, proto je třeba co nejpečlivěji se toho střežit.

Jiná taková pošetilost záleží v tom, že mnozí pošetilí lidé chtějí vypátrat svou budoucnost z určitých tak zvaných pranostik. Bývá lito olovo do vody, také bývá čerstvě snesené vejce rozbito do vody, potom určitými kouzelnými proutky hledán skrytý poklad, také zavěšováno zlato do sklenic, aby způsobilo buď roky života člověka, anebo aby odpovědělo na danou otázku kladně či záporně, úderem nebo bez úderu.

Podobné prostředky mající odhalit budoucnost, jsou vlastně příliš hloupé, než abychom o tom ztráceli jediné slůvko.

Který jen poněkud zpola rozumný myslitel bude chtít učinit svému vlastnímu duchu takovou hanbu, aby vůči němu samému zcela tajuplně hloupě předpokládal, že mrtvý kov by měl více poznání nežli on sám!? Vždyť přece právě člověk nikdy příliš rád nepřipouští, aby byl po

jeho boku někdo chytřejší nežli je on sám, protože se domnívá, že by tím utrpěl úhonu na svém duchu! Má-li však mít mrtvý kov více poznání nežli on, jak to potom vypadá se slávou jeho ducha!? Když člověk jako duchovně živá bytost nemůže, jak řečeno, z budoucnosti vyloudit jak se utvoří, jak to teprve potom může být s to mrtvý kov!?

Zanechme však této věci, neboť její nicotnost je příliš zřejmá! Velké štěstí, že tyto pranos-tiky jsou mezi lidmi běžné spíše jako hříčky, nežli jako skutečná pověra.

A však mnohem horší způsob rozluštění budoucnosti je tak zvané, vykládání karet. Touto zlou hrou stali se již mnozí lidé časně i věčně nešťastnými. Proto má každý člověk před takovou kartářkou prchat jako před morem; neboť v obydlí kartářky, která provozuje toto řemeslo, dlí právě tolik hlavních dáblů, kolik má karet. A i když taková vykladačka karet mnohdy něco uhodne, pak se to skutečně děje jen za pomoci Belzebuba. Proto, jak řečeno a jak již bylo ve Starém zákoně řečeno: Varujte se takových prorokyní jako moru - jinak se stanete zajatci pekla!

Vedle tohoto způsobu odhalování budoucnosti a odkrývání jiných tajných věcí vykládáním karet, vzalo se v novější době útočiště dokonce k somnambulismu.

Při tomto způsobu léčení, chce-li magnetisér pomoci somnambule, ať jí nikdy neklade samolibé otázky, nýbrž ať si jen zaznamenává to, co somnambula dobrovolně praví a ať jí nikdy nenutí mluvit, což je somnambule velmi škodlivé. Ať magnetisér trpělivě vyčkává, až se somnambula rozpovídá sama; tu bude beztoho mluvit pokud bude třeba a otázka se má dát jen tehdy, když se somnambula vyjádřila o nějakém předmětu snad příliš nezřetelně, mnohdy také neslyšitelně. Vůbec tento způsob léčení vkládáním rukou se má provádět jen věřícími opět na věřících; když však nějaký domyšlivý hloupý floutek lékařský bez náboženství a bez víry, uvádí pouze jen umělou manipulací nějakou slabou ženskou bytost do magnetického spánku, aby se od ní dověděl určité věci, anebo aby na ní konal jisté vědecké zkoušky, anebo aby ji dokonce za peníze nechával jinými lidmi okukovávat a se dotazovat, pak je takový magnetisér ďáblem pod lidskou škraboškou a pro somnambulu by bylo rovněž dobře, ne-li lépe, kdyby byla posednuta skutečným ďáblem, než aby se nechávala používat takovým bezbožným, náboženství nemajícím bezectným, nesvědomitým magnetizérem.

Pro takové lidi by měly být, jako pro ty nejhorší lupiče a žháře postaveny ty nejtěžší žaláře; neboť nejošklivější všech ošklivostí a ošklivější nežli všechn obchod s otroky je, když se takový člověk opovází zaprodávat netoliko tělo svého bratra anebo sestry, nýbrž i jeho duši a ducha za mrzký pozemský zisk dílem lidem, dílem peklu.

Kde se stávají takové zločiny, dojdou však také z Mého popudu tu a tam nejspravedlivějšího potrestání!

Toto vám oznamuji proto. abyste věděli, jak se máte zachovat při tu a tam se vyskytujících případech.

Každému magnetizéru, jenž ve jménu Mém vkládá ruce na nemocné, aby je uzdravil, budu žehnat; avšak na druhé straně prokleji toho, jenž se snaží udělat si z toho jen nicotné kejklářské řemeslo, v němž nemá a nemůže mít ani tu nejmenší víru, aby z něho vytěžil mrzký zisk. Podobní divotvůrci a odhalovatelé budoucnosti zůstanou Mně na věčné časy vzdáleni.

Ostatně ať si každý zapamatuje a vy sami můžete každého upozornit na to, aby ho nikdy ani nenapadlo chtít jakýmkoli mimořádným prostředkem odhalovat budoucnost, dokud není člověk pro ni ještě zralý; neboť je to pro každou duši nejen v nejvyšší míře škodlivé, nýbrž i nanejvýš nesmyslné a hloupé, jelikož věčně věků není nikde nějaká určitá budoucnost. Budoucnost se řídí vždy jen podle svobodné vůle lidí, kteří žijí zde na Zemi proto, aby uspořádali svou svobodnou vůli. Teprve podle uspořádání svobodné vůle lidí na Zemi se vyměřuje budoucnost! Jak potom může nějaký hlupák a k tomu ještě bez víry, chtít namluvit jiným slabým lidem, co se tu stane?

Já jsem však dal beztoho každému člověku svobodného ducha, o jehož znovuzrození se má každý starat; když toto se stane, pak bude také každému člověku odhalena budoucnost. Dokud však tomu tak není, dotud také vlastně není pro člověka ještě ani žádná budoucnost. K čemu potom takové hloupé pátrání po budoucnosti? - Hledejte jen především Království Boží; vše ostatní k tomu přijde již samo sebou!

70.KAPITOLA KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ A ZNOVUZROZENÍ

(20. dubna 1847)

Jsou ovšem mnozí, kteří řeknou: Hledání Království Božího bylo by už v pořádku, kdyby je totiž bylo možno někde snáze a účinněji nalézt a kdyby někde v nějaké církvi, anebo v jiné křesťanské církvi, anebo v jiné křesťanské obci bylo možno nalézt vlastní pravou cestu ke Království Božímu; avšak Řím praví takto: „Já jsem ta jediné pravá cesta!"; rovněž tak říká o sobě i každá jiná církev. Kráčíme-li však po té neb oné cestě, která má vést ke Království Božímu, nalezneme jistě vše jiné, jen ne ono zaslíbené Království Boží, aspoň ne tak, jak by se mělo projevat u toho, kdo je vážně našel!" Já však k tomu pravím: Kdo takto mluví, nemá sice ovšem zrovna nepravdu; neboť když někdo příliš dlouho hledá i sebe cennější věc a přece z ní nic nenalézá, vzdá se časem hledání i oné drahocenné věci. Kdo však je tím vinen? Hledající sám, když totiž nehledá Království Boží tam, kde je lze nalézt, aniž v tom v čem je lze nalézt.

Řím ovšem není nikterak cestou k němu, také ne Londýn, Berlín a Petrohrad; neboť psáno je přece dosti zřetelně, že Království Boží nepřichází k člověku s nějakou vnější okázalostí, nýbrž je uvnitř v člověku. Jeho základním kamenem je Kristus, Jediný a Jedinečný Bůh a Pán nebes a Země časně a věčně v prostoru jakož i v nekonečnosti.

V Něho musí srdce věřit, Ho nadevše milovat a bližního jako sebe sama.

Splnil-li člověk tento zcela prostý požadavek ve svém srdci dokonale, pak je již Království Boží nalezeno. O to ostatní a další se nemusí člověk již starat, neboť bude každému přidáno, co bude potřebovat.

Kdo potřebuje Moudrost, bude mu dána kdykoli a kdekoli ji potřebuje. Potřebuje-li někdo určité vnější pomůcky k uhájení svého pozemského života, budou mu v pravý čas a v náležité míře přiděleny. Potřebuje-li někdo při nějaké zvláštní příležitosti zvláštní sílu, dostane se mu jí, kdy ji bude nejvíce potřebovat. Potřebuje-li někdo radu anebo útěchu, dostane se mu obou, kdykoli je bude potřebovat.

Kdyby někdo při nějaké zvláštní příležitosti potřeboval cizí jazyk, - také jím mu bude poslouženo; a chce-li nemocnému pomoci, nepotřebuje nic jiného nežli Mé Jméno a své ruce.

Rozumí se samo sebou, že žádný člověk, dokud chodí v těle a kdyby byl již i stokrát znovuzrozen, nemůže mít tyto přednosti svou mocí úplně ve svých rukou, nýbrž jen tehdy, když to neb ono skutečně vážně potřebuje.

Každý zajisté uzná, že Já neudělím nikomu Svou Milost jaksi k taškaření; neboť znovuzrozený, i kdyby Království Boží již desetkrát našel, musí tak dobře, jako každý jiný přijít ke Mně, chce-li někdy něco mít, tak jako také Já Sám, když jsem chodil v těle na Zemi jsem nemohl a nesměl konat co jsem chtěl, nýbrž co chtěl Ten, Jenž Mne poslal. Byl sice ve Mně, jako Já v Něm; byl to však Duch Boží, jako Otec od věčnosti, Já jsem však byl a jsem Jeho duše. Tato duše má sice Svě vlastní poznání a způsobilost, jakožto nejvyšší duše a nejdokonalejší duše všech duší; nicméně však tato duše nesměla konat co ona chtěla, nýbrž jen co chtěl Ten od Něhož vyšla. I když duše chtěla poslední hořký kalich odsunout, nechtěl to však nicméně Ten, Jenž byl ve Mně; proto tedy Má duše činila také to, co chtěl Ten, Který byl ve Mně.

Proto si tedy nesmíte pod znovuzrozeným člověkem představovat nějakého stálého divotvůrce ve všech věcech a také ne takového člověka, jenž by byl proto, že má Království Boží, obléván nějakou vylhanou, nikdy zde neexistující tak zvanou. Svatozáří ani kolem hlavy, ještě méně kolem břicha, jak malujete své světce.

Také po smrti těla znovuzrozeného nelze objevit zázračná znamení zvláště v římské legendě o svatých vychvalovaná, tedy žádnou každoročně nejméně jednou vytryskující krev sv. Januaria, žádný čerstvý jazyk Petrův, Antonínův a Nepomuckého, také žádné zázračné řetězy, šaty a sandály, ještě méně nějaké blaženým činící kutny kapucínů, františkánů, minoritů a servitů a podobně, rovněž také žádné neztrouchnivělosti odloženého těla jako u mumie. Všechno to na znovuzrozených nelze objevit a kdyby to bylo možno objevit, pak ať se jen každý rozumný otázka sama sebe, k čemu by to bylo dobré! Co by blažený duch znovuzrozeného získal tím, kdyby se mu dostalo na Zemi takových obdivuhodných, avšak přitom nicméně bezvýznamných vyznamenání, která by mu předně nic neprospěla, zato však by mohla velmi, mnoho škody způsobit jeho dosud žijícím bratřím? Nuže, ze všeho toho nemají nálezci Království Božího na

sobě nic, nýbrž jak jsem předtím ukázal, Má jediná Milost, - je jen tehdy zjevná, když ji potřebují.

Také si nesmíte představovat znovuzrozeného nálezce Mého Království jako nějaké kartuziány anebo trapisty, kteří naprosto ve všem všude úplně odumřeli světu, ničím se již neobírají nežli růžencem, mší a litaniami, směšným postěním, opovrhováním ženským pohlavím, nej přísnějším proklínáním hříšníků a z kratochvíle uvažováním o svém hrobě a rakvi.

Ó, to nejsou žádná znamení znovuzrození, nýbrž naopak znamení výplodů vši temnoty v nich! Světlo znovuzrozených nezná stinné stránky života, neboť v nich je všude denní jas.

Hrob a rakev nejsou znaky znovuzrozeného, jenž nalezl Království Boží; neboť tam nejsou ani hroby ani rakve, jelikož není mrtvých, nýbrž tam je jen věčné vzkříšení a věčný život a k tomu netřeba ani hrob ani rakev. Neboť znovuzrozený žije již ustavičně ve svém duchu a odpadnutí svého těla již nepovažuje právě tak za smrt, jako nemůže nějaký člověk považovat za smrt to, když večer svlékne kabát anebo ještě lépe, když nějaký nosič, kterého jeho břemeno velmi tlačí, odloží konečně u cíle toto břemeno.

Z tohoto důvodu není pro znovuzrozeného již žádná smrt. Toto je sice nádherné znamení znovuzrození, je však jen vnitřně v člověku a nenosí se zevně jako nějaký moderní pařížský kabát veřejně na obdiv; také se toto nádherné znamení nevyvěšuje jako tak zvaný živůtek Trierský, nýbrž, jak řečeno, toto znamení je uvnitř.

Rovněž jsou také ostatní znamení znovuzrození pouze jen uvnitř v člověku a zevně jsou viditelná jen tehdy, je-li toho třeba.

Má-li někdo dar prorokování, má jej jen tehdy když ho potřebuje a když Mne vždy napřed o to poprosí; neboť nikdo nemůže prorokovat - nežli Já sám. Kladu-li pak znovuzrozenému do srdce a na jazyk slova Já, bude prorokovat; jinak však bude mluvit jako každý jiný člověk. Tak je tomu i s ostatními dary, jak bylo již dříve poznamenáno.

Z toho všeho však také vyplývá, že Království Boží není zrovna tak těžko nalézt a že také není zrovna tak těžké dospět ke znovuzrození, jak mnohý myslí, aneb se aspoň domnívá.

Lidi s tak zvaným druhým zřením nelze považovat za znovuzrozené pouze pro jejich druhé zření, které je jen důsledkem jejich nervové soustavy, kterou duše snadno - nervovým duchem - přenáší co vidí ze své duševní říše do organismu těla, protože právě takovéto snadno vznětlivé nervy nečiní v této věci překážku. Silné nervy to ovšem nejsou s to, proto také lidé silných nervů mívají zřídka aneb nemají vůbec nikdy tak zvané druhé zření.

Druhé zření nelze tedy považovat u člověka, jenž je má, ani za něco dobrého, ani za něco špatného, nýbrž je to druh nemoci těla, ke které přicházejí lidé většinou všelikými nepříznivými událostmi za jejich pozemského života. Velký smutek, dlouho trávající úzkost, velké hrůzy a pod. bývají obvykle příčinami toho, mnohdy však i umělé prostředky jako: magnetismus, opájení a občasné omamování zvláštními narkotickými bylinami. Krátce a dobře: taková znamení nelze vůbec považovat za znamení znovuzrození, což vysvětluje už z toho, že tací visionáři (jasnovidci) líčí své zřené obrazy asi tak, jak se jim namanuly; avšak ve všech jejich vyprávěních není nikde nějaký základ, na který by byly postaveny a potom taková vypravování i když znějí sebe vzácněji, postrádají veškerou souvislost a leží pospolu jako listy v lese, když opadaly se stromů.

Důvod však spočívá v tomto: ježto u takových jednotlivců duch a duše nejsou ještě spolu spojeny, proto také v jejich viděních není žádný základ a žádné spojení, které by bylo názorné a snadno pochopitelné před očima každého, kdežto z úst znovuzrozeného, i když také zprvu jen z části, každé léčení duchovních věcí dává najevo správný základ a nejuplněnější souvislost.

Toť tedy také jedno znamení vlastního znovuzrození a velmi význačný rozdíl mezi pouhým visionářem. Proto také nesmíme jako následek znovuzrození očekávat nějaké titěrné zázračné věci, nýbrž zcela přirozené plody zdravého ducha a jím ozdravené duše; vše ostatní patří do bláznince.

Znovuzrozený ví, že s Dary Ducha svatého nesmí člověk dělat kejklíře; těchto darů používá tudíž jen tehdy - a obvykle jen potají - je-li jich třeba.

Kdo by však chtěl dosáhnout znovuzrození kvůli jakýmkoli zřejmým zázračným vlastnostem, ten může být ujistěn, že se mu na tomto světě takové milosti nedostane; neboť to by do slovně znamenalo házet nejušlechtlejší perly sviním za potravu.

Láska ke Mně, velká dobrota srdce, láska ke všem lidem, to v jednom svazku pospolu je správné znamení znovuzrození; kde však toto chybí a kde pokora není ještě pro každý úder dosti silná, tam nic neprospívá ani svatozář, ani kutna, ani duchovní vise a všichni tací lidé bý-

vají od Království Božího vzdálenější nežli mnozí jiní s tváří velmi světsky vypadající; neboť jak řečeno, Království Boží nepřichází nikdy se zevní okázalostí, nýbrž jen vnitřně ve vsí tichosti a bez povšimnutí do srdce člověka.

Vryjete-li si toto co nejhluběji jak jen dovedete do své mysli, pak najdete Království Boží mnohem snáze, nežli si myslíte. Představujete-li si však pod „Královstvím Božím“ všelijaké směšné zázračné hlouposti, očekáváte je - a ony přece nepřichází, pak musíte sami sobě přičíst, jestliže se u toho či onoho z vás Království Boží nedostavuje. Neboť v podobných pošetilostech nebylo Království Boží nikdy zaslíbeno; v čem je však zaslíbeno, v tom se dá také snadno nalézt. Jsou tu však mnozí, kteří se při hledání Království Božího chovají právě tak, jako mnozí roztržití, kteří hledají svůj klobouk, zatím co jej již mají na hlavě.

Vise, které má znovuzrozený. jsou jedině správné; všechny ostatní vise mohou dosáhnout správnosti teprve tehdy, jsou-li osvětleny duchem znovuzrozeného. Na to lze přistoupit a toho se držet; ale na všechny ostatní vise, sny a jiné prorocké prostředky nelze nic dát, protože pochází jen od zlé lůzy, jež při nescetných příležitostech leze po těle lidském a tím polepuje lehkověrnou duši všelikou špínou a blátem.

Jako však na takové pošetilosti nemá nikdo nic dát, tak má vše dát na slovo opravdu znovuzrozeného, protože on nepodává nic jiného, nežli co dostává - jiný však podává jen to, co se domnívá sám tvořit.

Kdo velkolepě říká: „Já to říkám a to je mé dílo!“, tomu nevěřte; a mluví-li někdo jakoby mluvil ve jménu Pána, ale činí to vlastně jen pro svou čest a pro svůj prospěch, tomu také nevěřte!

Kdo však řekne nezištně a bez zvláštní ctižádostivosti: „Pán to praví!“, tomu věřte, - zvláště když se přitom nedbá autorita osoby; neboť znovuzrozený uzná jen autoritu Pána; všichni lidé jsou však jeho bratři!

71. KAPITOLA PRAVÍ A FALEŠNÍ PROROCI

(22. dubna 1847)

Zde by se mohl opět někdo tázat a říci: „Možno tedy znovuzrozenému vždy úplně věřit, předpovídá-li budoucí věci? Anebo máme také o takové předpovědi mít malou pochybnost?“ Na to pravím: Když znovuzrozený řekne: „To číňte!“, pak to číňte. Řekne-li však: „To neb ono se stane!“ a nepřipojí-li k tomu jestliže, pak mu nevěřte: neboť to už není opravdový znovuzrozený. Neboť vše, co se tu děje a díť má, děje se podmíněčně, proto se také o tom co se děje, nemůže nikdy říci pevná nezměnitelná předpověď; kdyby bylo totiž něco. určitě předpovídáno, co by se muselo stát, pak by byl svět v nejhlubším soudu a veškerá svoboda by byla ztracena. Toto pravý znovuzrozený velmi dobře ví a proto by musel prorokovat proti svému nejčistšímu poznání, tedy zřejmě lhát, kdyby chtěl s určitostí předpovídat co se tu stane.

Já Sám jsem jistě byl prvním prorokem ve světě; kdo Mně však může dokázat, že jsem mimo své zmrtvýchvstání něco zcela určitě předpověděl? Řekl jsem sice, že zemřu a třetího dne opět vstanu z mrtvých; avšak doba a hodina ani smrti ani zmrtvýchvstání nebyly nikomu předpověděny.

Tak jsem také předpověděl Svě znovu sestoupení, avšak - zdůrazňuji - že s dodatkem: „Doba a hodina není nikomu známa, leč jen Mně Samému a také tomu, komu to zjevím!“ Také jsem to však již zjevil, ale nikoli co do času a hodiny, nýbrž jen co se týče znamení, podle nichž by se měl Můj návrat poznat.

Takto prorokovali také všichni proroci; ale vše co prorokovali, bylo podmíněčné, aby takovým prorokováním nikdo nemohl být souzen, nýbrž aby měl volnost učinit co se mu nabízí, aby unikl soudu, jímž se mu pohrozilo anebo aby nedbal toho, co se mu nabízí a byl souzen.

Jeremiáš léta prorokoval a sám čekal, mnohdy trpce žaluje, na výsledek prorokování; neboť to, co prorokoval na zítřek, stalo se teprve po letech: ano, musel asi 23 let čekat, nežli se zcela vyplnilo jeho proroctví o sedmdesátiletém babylonském zajetí židovského národa.

Jonáš čekal dokonce marně na zánik Ninive, takže Mně nakonec zcela mrzutě dělal výčitky pro Mou dobrotu. Příčina toho všeho však je, jak bylo již předtím jednou poznamenáno, jediné v chování lidí; neboť hrozí-li jim soud, oni se však změní - i když také ne všichni, tedy přece aspoň někteří - soud se zruší.

Když mezi statisíci lidmi jen deset jich bude spravedlivých, ušetřím soudu kvůli těmto deseti také sto tisíc. A je-li mezi milionem sto spravedlivých, ušetřím kvůli nim hrozícího soudu celý milion.

Je-li ovšem počet spravedlivých přitom ještě vyšší, bude soud tím jistěji zrušen a místo všeobecného soudu, postihne jen zvláštní soud ty nejtvrdější. Je-li tu však méně spravedlivých, pak ovšem ještě po několikerém dodatečném napomenutí, soud, jímž bylo pohroženo, nebude zastaven.

V tomto náležitě vyloženém smyslu, může a smí pak také předpovídat příští události toliko a jedině znovuzrozený. Nejsou-li proroci tohoto druhu, jsou falešní a prorok nebyl ani znovuzrozený, ani povoláný, nýbrž konal to ze své vlastní moci, za což také vezme svou odplatu. A až Mně také jednou řekne - jako je takových nyní velmi mnoho - : „Pane, vždyť to vše jsem učinil ve Tvém Jménu a vše k Tvé velké slávě!“, odpovím nicméně jemu: „Odstup; neboť Já jsem tě nikdy nepoznal!“, To jest jako proroka a jako takového, kterého jsem povolal, aby ve jménu Mém prorokoval; neboť prorok, jenž prorokuje za peníze, podobá se tomu, kdo Bohu slouží za peníze a za peníze Ho vzývá. Taci už vzali odplatu svou. Proto s nimi nemám dále již co činit; neboť byli vždy falešnými proroky, jen sluhy na oko a sluhy mamonu a Belzebuba.

Vidíte však, že z toho jasně vyplývá, aby s prorokováním byl každý velmi na pozoru, znovuzrozený a povoláný právě tak dobře jako neznovuzrozený a nepovoláný; neboť kvůli prorokování nenechávám nikoho dosáhnout znovuzrození, nýbrž jedině kvůli životu věčnému.

Povolávám-li však někoho, aby prorokoval, ať tedy není tak smělý a něco k tomu svévolně nepřipojuje, anebo svévolně něco neubírá; neboť kdyby tak činil, přišlo by ho to jednou velmi draho! Není tedy tak snadnou věcí být prorokem a zcela neúčinným a škodlivým je člověk, jenž prorokuje z vlastní moci anebo dokonce si přitom osobuje božský soudcovský úřad.

Kdo to činí, ten je pošetilým pachatelem zla a přijde právě pod tíž soud, v němž soudil své bratry. Kdo tu proklíná, ten bude proklet a kdo tu zatracuje, ten bude zatracen. Kdo soudí peklem, ten dojde svého soudu v pekle. Kdo soudí smrtí, ten najde smrt; kdo mečem, mečem souzen bude a kdo soudí temnotou, ten bude do nejzazší temnoty vyvržen, kde bude pláč a skřípění zubů; - kdo však nechce být souzen, ať také nesoudí.

Kdyby však někdo řekl, že má ode Mne moc soudit, tomu říkám, že je navěky lhářem; neboť Já jsem dal Svým znovuzrozeným apoštolům a učedníkům jen moc nejvyšší lásky k bližnímu, kterou jsem postavil na roveň lásce ke Mně. A tento nejvyšší stupeň lásky k bližnímu je Můj Duch v srdci každého znovuzrozeného, jakož i v srdcích těch, kteří ve Mne věří, Mne milují a své bratry kvůli Mně. Touto láskou, která je tu Mým Duchem v člověku, má každý nejvyšší povinné právo svým nepřítelům, kdykoli chce, z celého srdce odpouštět; a kolikrát odpustil člověk Mým Duchem v něm svým nepřítelům tolikrát bude také témuž hříšníku ve všech nebích odpuštěno. '

Má-li však zlého nepřítel, u něhož je všechno odpouštění marné, potom ať člověk řekne: „Bůh ti odplat“ podle tvých skutků!“ - a v tom záleží zadržení hříchu.

Táži Se: „Je tato plná moc snad uděleným úřadem soudcovským?“ - Ó, nikoli, to je jen plná moc nejvyšší lásky k bližnímu aneb lásky, která se rovná Mé lásce božské, - avšak věčně nikdy ne soudcovský úřad, který jsem Já Sám se Sebe odsunul a proto tím méně udělil nějakému člověku.

Já jsem však tuto nejvyšší plnou moc lásky dal právě z Mé nejvyšší lásky lidem proto, aby se mohli mezi sebou tím snáze stát opravdovými bratry ve jménu Mém; neboť u Židů nemohl nikdo, nežli jedině velekněz, usmířit hřích, kterého se člověk na člověku dopustil a to jen za jistých dob a určitými oběťmi. Dva lidé, kteří vůči sobě zhřešili, zůstali tak dlouho nepřáteli, dokud je neusmířili kněz a oběť.

Jak nepříjemná to byla věc, - která ovšem byla spíše falešným pojetím zákona, nežli zákonem samým - pro lidi, kteří žili nežádka mnoho cestovních dnů vzdálení od Jerusalema! Aby se tomuto starému zneužívání zákona co nejúčinněji čelilo a lidem jejich břímě co nejvíce Ulehčilo, dal jsem tedy každému člověku nejvyšší božskou moc lásky tím, že každý může svému urážce z celého srdce odpustit a že toto odpuštění je také platné pro všechna nebe.

Kdo z toho může vyvozovat udělení plné moci, která si přisvojuje úřad soudcovský? Anebo kdybych byl něco takového učinil, neodporoval bych Sobě Samému, kdybych na jedné straně zatracoval veškeré souzení, na druhé straně však bych je doporučoval jako nevyhnutelnou

podmínku k dosažení blaženosti?! Něco takového by se asi sotva dalo očekávat od nějakého hloupého člověka, neřku-li teprve od nejvyšší Moudrosti Boží.

Řekl-li jsem: „Přijměte Ducha svatého!“, znamenalo to a znamená dosud: „Přijměte nejvyšší Sílu Mé božské Lásky!

Cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno a nebude již třeba dále žádné oběti a velekněze; a co přivázete na své srdce a co svázete ve světě, to bude také svázáno v nebi!”

„Rozvázáním“ a „vázáním“ se zde nerozumí ani odpuštění ani zadržení hříchu, nýbrž rozvázání je osvobození a vázání přijímání.

Je-li Mně například někdo něco dlužen jako člověk člověku může člověk člověka od dluhu osvobodit. Anebo kdyby tu byl nějaký pohan, může ho křesťan, vyznává-li křesťanství úplně osvobodit a může ho ihned přijmout do obce anebo vázat ho v srdci všesilou božské lásky. Učinit to má plné právo každý pravověrný křesťan, jenž ve Mne věří, Mne miluje a je ve jménu Mému pokřtěn, aniž se musí proto obracet na velekněze jemuž jedině dříve příslušelo přijímat cizí pohanské lidi do židovstva obřízkou.

Takováto plná moc se stávala proto, jak již bylo ukázáno aby byl člověku život co možno ulehčen a mohl si všude očistit své svědomí a žít dobromyslný život.

Kdo tu však může zavádět ještě obtížnější úřad soudcovský, nežli byl dřívější židovský? Kde je něco takového, pak je to proti veškerému Mému ustanovení a kdo má na tom účast, ten soudí sama sebe, myslí-li, že se zhostí svých hříchů tím, když se dál dobrovolně soudil. Takový soudcovský ústav bude pro něho pravou spořitelnou hříchů; neboť jak může někdo třetí někomu prominout vinu, které se druhý dopustil na prvém? Prvý sice může odpustit vinu druhému, ale třetí věčně nikdy ne. Třetí však může, jsou-li prvý anebo druhý anebo věřitel a dlužník hloupí lidé, dělat sice právního přítele a může je dobrou radou a dobrým činem vyrovnat; avšak o odpuštění hříchů nemůže tu být nikdy řeči, - leč by ho k tomu věřitel ze základu svého srdce zmocnil.

Doporučuje-li však Jakobus z Mého Ducha vzájemné vyznání hříchů, nemá se tím dávno ještě rozumět zpověď, nýbrž jen vzájemné důvěrné sdělení vlastních vad a slabostí, aby se za to od silnějšího přítele a bratra v duchu a v pravdě obdržel náležitě posilující proti prostředek. Hleďte, k tomu nepotřebuje nikdo ani kněžských, ani exorcistických (zaklínačských) svěcení a apoštolský úřad sám je jen bratrský učitelský úřad, avšak žádná hebrejská a pohanská pompa zlata, stříbra a drahokamů.

Že by se učitelé obce měli ukazovat v nejvyšší a nejbohatší pompě, to Jakobus jistě nemínil, když obcím radil vzájemné vyznávání přestupků a slabostí; chtěl tím vedle lékařského účelu dosáhnout též vzájemného pokořování, aby se jeden bratr nevynášel před druhým jako ten farizeus v chrámě, nýbrž aby byl jako ten pokorný celník.

Zde se tedy nemluví, jak už bylo poznamenáno, o žádné zpovědi; zato se však doporučuje nejen apoštolům, nýbrž každému, je-li toho třeba, aby dělal nespravedlivého hospodáře, který by se vedle jiného vyznačoval hlavně tímto: Kdyby se někdy velmi slabomyslní lidé prohřešili na svých bratrech a tito bratři by však zemřeli buď tělesně anebo duchovně - za kteréžto okolnosti nelze již myslet na odpuštění viny jejich omezeným urážecům - tu zajisté může přistoupit ke slabým třetí a zapsat jejich domnělou velkou vinu jako zcela malou. Vykona na nich dílo pravého křesťanského milosrdenství, zejména když je obrátí ke Mně; v každém jiném případě nemá se však mísit mezi dva bratry třetí jako promijitel viny. Činí-li to, pak budou všechny hříchy obou vloženy na něho, protože je chtěl soudit, ale nikoli polepšit.

Toto je zcela důkladné, snadné porozumění toho, jak se to má s nařizovaným odpouštěním hříchů. - Příště ještě něco o tom a dále o falešném prorokování.

72. KAPITOLA ODPOUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ A UCTÍVÁNÍ OBRAZŮ

(24. dubna 1847)

Jsou někteří mezi tak zvanými moderními filosofy, kteří Mne také ovšem nepovažují za nic více nežli pouze za filosofa; tvrdí, že v křesťanském smyslu má každý člověk právo odpouštět hříchy, neboť Já jako zakladatel této nauky, jsem také odpustil hříchy - a nota bene takovým lidem, kteří Mne předtím jistě nikdy neurazili.

Já však říkám na to a pravím těmto filosofům asi to, co jsem řekl oněm Židům, kteří po-

stavili přede Mne cizoložnici: „Kdo z vás je bez hříchu, může zajisté totéž učinit a je o jednání bude ve všech nebiích schváleno.“

Já jsem mohl ovšem jako člověk odpustit každému hříchu, protože jsem byl úplně bez hříchu; kdo však není bez hříchu a když také nemá jinak žádného hříchu, má přece jen v sobě jako dědičně jsoucí tělesný hřích plození, ten nemůže činit totéž.

Neboť být bez hříchu značí: být v nejvyšším stupni pokory a lásky. Zákon Boží musí být vlastní přirozeností takového člověka. Jeho tělo musí být od dětství ve všech svých žádostech od nejhlubšího stupně zapíráno, aby v něm mohla úplně přebývat síla Boží; tehdy by mohl takový člověk zajisté také tomu či onomu říci: „Hříchy tvé jsou ti odpuštěny!“, a budou mu odpuštěny; avšak tu neodpouští hříchy člověk, nýbrž jedině božská síla, již jediné je možné usmířit a vyrovnat srdce těch, kteří navzájem hřešili a octnuli se v nepřátelství, to jest. roznítit a prosvětlit božským ohněm jejich srdce a tím udusit veškeren hněv, veškerou pýchu a veškerou závist. Že však něco takového může jen síla Boží a nikoli síla člověka, rozumí se samo sebou; proto člověk také jen Bohu může říci:

„Pane, odpusť mi mé hříchy, kterých jsem se na svých mnohých bratrech dopustil, kteréžto bratry nyní nemohu žádat o odpuštění hříchů na nich spáchaných; Tvé Síle, ó, Pane, je však vyhrazeno pro všechen čas a věčnost provést ve vši skutečnosti to, co bych zajisté sám rád provedl, kdybych nyní mohl!“

Hledte, takovým způsobem může tedy jediné síla Boží odpouštět hříchy, které si lidé navzájem nikdy odpustit nemohou, buď pro takové místní vzdálenosti, na základě nichž dva lidé, kteří se jednou urazili, stěží se již budou moci sejít na tomto světě, - leda pomocí mrtvých dopisů - anebo však také proto, že jeden nebo druhý zemřel a tak smrt těla učinila neproniknutelnou stěnu mezi dvěma lidmi, kteří se vůči sobě prohřešili. V takových případech může tedy v nejvlastnějším smyslu jen Bůh odpouštět hříchy, ačkoliv si může vedle toho ve jménu Mému získat zásluhu na takových hříšnicích tak zvaný špatný hospodář. Co je špatný anebo nesprávný hospodář, již víte. Nemá sice právo odpouštět vinu, protože je sám velkým viníkem, - ježto tím však koná skutek milosrdenství, podává tímto výkonem doušek čerstvé posilující vody, jenž mu nezůstane nesplacen.

Nebudu zrovna příliš mnoho říkat proti zvyku, při němž nějaký člověk sděluje své chyby a vady tak zvanému duševnímu příteli mezi čtyřma očima, aby se mu dostalo od něho útěchy a nepřímého ujištění, že mu budou hříchy odpuštěny, jestliže se na Mne s vážným předsevzetím obrátí, že se takových hříchů již nedopustí a hříchy, kterých se dopustil na svém bratru pokud možno opět napraví upřímnou lítostí a možno-li láskyplným přátelským dostiučiněním za spáchanou urážku.

Takový zpovědní otec bude Mně vždy velice milý, cenný a vzácný. K tomu ovšem není třeba zrovna duchovního; jelikož však duchovní chce již být udělovatelem večere, může ovšem popsaným způsobem vzít na sebe zajisté také úřad nespravedlivého hospodáře, aniž by ovšem neschvaloval podobný úřad, koná-li jej jiný bratr vůči bratru, - předpokládaje, že byl vykonán v řečeném pořádku. Když se však nějaký takový nespravedlivý hospodář zpovědník domnívá, že výhradně on má moc odpouštět hříchy anebo hříšníkovi, jenž se mu svěřil, dokonce je zadržet, soudit jej a dát se v tak zvané zpovědnici dokonce titulovat jako „zástupce Boží“, ten je pachatelem zla a zabiják duše a ducha, ježto se o své újmě staví před brány nebe, sám dovnitř nechce a jinak tam také nikoho nechce vpustit.

Podobá se oněm farizeům, zákoníkům a kněžům Židů, kteří ukládali lidu největší a nejtěžší břemena, jejichž nemožným nesením by mohl ubohý lid jediné získat nebe; oni sami se však takových břemen ani prstem nedotknuli. Oni to jsou, kteří zavírají brány Království Božího a každého, kdo by chtěl dovnitř, odhání pekelným ohněm hněvu a sami také dovnitř nechtějí; zato však také budou, jak je psáno, tím spíše jednou zatraceni.

K této třídě patří však také oni falešní proroci, kteří s velkou vážností a horlivostí kážou chudým prostým lidem: „Jděte tam či onam a vykonajte k tomu či onomu zázračnému obrazu tak zvanou pout a nezapomeňte doma podle svých sil bohatou oběť, tak dosáhnete u obrazu - představujícího obyčejně Marii - odpuštění velkého množství hříchů a ještě jiných nevýslovných milostí pro vaši domácnost!“

Když pak ubohý slepý lid skutečně, jak zkušenost učí, hromadně následuje takových oslovských žvástů falešného proroka a na místě kde se udílí milosti, slyší obyčejně ještě větší oslovinu o zázracích a nesčetných darech milosti a takovým způsobem je ve svém duchu ne-

zřídka zcela umrtven, tu říkám Já: Takoví falešní proroci dojdou jednou své náležité odměny; neboť oni nic nevědí a nic vědět nechtějí, jak se má Bůh v duchu a v pravdě vzývat. Nejsou ničím jiným, nežli světem privilegovanými sluhy mamonu. Jejich zázračný, lidskou rukou obyčejně špatně a neesteticky zhotovený obraz je jim mnohem více nežli Bůh; neboť obraz jim vynáší peníze, - Bůh však ne, poněvadž On je beztoho všude stejný.

Ti jednou obdrží velmi velikou odměnu farizeů! Všichni, kdo takto učí a lid obrací k obrazům, jsou nejdokonalejšími antikristy a falešnými proroky, před nimiž by se měl každý mít na pozoru jako před morem, protože oni se vyznají v umění, kterak lid ošidit všelikými okázalostmi a v duchu usmrtili falešnými zázraky.

Proto taková místa nenavštěvujte; jsou plna nakažlivého duchovního moru.

Nevěřte, že by tu někdo mohl nalézt pomoc; vždyť" pomoci mohu přece jedině Já Sám, Kterýž jsem věčným nepřítelem všeho modlářství. Jak bych mohl nějakému dřevěnému, lidskou rukou zhotovenému obrazu propůjčit zázračnou sílu? Kdybych ji už někomu propůjčil, pak by to bylo správnému člověku, nikoli však výtvarnému dílu, které je mnohem nižší nežli nejnepatrnější zvíře, které má přece jen život a pohyb; ba, je mnohem méně nežli stéblo trávy a méně nežli kámen. Ten je, co je, tedy ve svém řádu; avšak obraz není to co představuje. Neboť" obraz je dřevo, představuje však člověka a bývá uctíván a vzýván proto, že ten, koho představuje, byl hrdina ctnosti.

Je tedy klanění se obrazům ještě ošklivější modlářství nežli modlářství starých pohanů. Ti to si dělali bohy z kovu, kamene a dřeva, protože pravého Boha neznali - vnitřní potřeba pravého Boha nutila je tedy k této slátanině - dnešní lidstvo však má a zná Boha a ví, že On je Jediným Pánem, nicméně však uctívá dílo řezbářské. Co o takových lidech říci? Nic nežli: jsou podobni úhlavnímu nepříteli Boha, který Boha také zcela dobře zná; leč místo aby Ho miloval a jedině Jeho vzýval, opovrhne Jím a vesměs Mu odporuje.

Hloupým však nebudiž hloupost započítávána, - zato však tím více těm, kteří vidí a mají Světlo, ale nicméně vidět nechtějí a Světlo, kdekoli je, uhasínají.

73. KAPITOLA O ÚČINLIVÉ VÍŘE

(27. dubna 1847)

Toto však neplatí snad jen papežství, nýbrž všem tak zvaným sektám anebo konfesím (vyznáním); neboť kde není hlásán Kristus v Jeho pravém Duchu a v Jeho Pravdě, tam jsou místo pravé církve falešní proroci.

I když také ta neb ona sekta řekne: „Hle, já nemám obrazy, mé vyznání je tedy nepochybně nejčistší!“ Pak pravím však Já: obraz či neobraz naprosto nerozhoduje, nýbrž jedině život podle Slova! Neboť očišťovat sebevíce nauku o sobě ode všech obřadů, aby byla učiněna způsobilejší k přijetí „čistého rozumu“, neznamená jinými slovy nic jiného nežli o dané nauce ustavičně rozumovat, avšak nikdy ne podle ní žít; - je to něco podobného, jako kdyby někdo koupil dům a chtěl by jej stále zvenčí a uvnitř čistit a leštit, aby jej učinil vždy vhodnější a vhodnější k obývání, avšak pro samé čištění a leštění a pro samé ustavičně lepší upravování za účelem obydlitelnosti, nepřišel by do něho nikdy žádný obyvatel. Není tu lepší nejbližší chatrč, která se stále obývá, nežli takový dům?

Tak se to má i s církví, Tu je vždy lepší ta církev, která má nějakou normu, v než její věřící najdou jakési trvání, nežli církev, v níž se nedělá. nic jiného, nežli ustavičně zametá a čistí. Její vyznavači stojí vedle a přihlíží jako zahálčiví lidé u stavby budovy, kteří také malicherně kritizují a dělají poznámky; avšak přitom žádnému ani nenapadne, aby podal i jen jedinou cihlu a jedinou lžici malty pracujícímu zedníku ve prospěch pána domu a přitom se tito zahaleči považují za mnohem lepší nežli pracující.

Hleďte, takový je pravý obraz mnohých vyznání! Pro samé přípravy a kritiky nic nedělají a poslintávají neustále ty, kdož nejsou jejich vyznání, z jejich slepoty si tropí posměch a ustavičně volají: „Pojďte, abychom vám vytáhli z očí třísku!“; ale přitom trám ve svém vlastním oku nepozorují.

Je sice pravda, že v římsko-katolické církvi je na tisíce velkých nepřístojností, je však v ní přece také opět všelicos dobrého, neboť se káže o lásce a pokoře. A když někdo nenásleduje jinak nic jiného nežli jen to, nebude ztracen.

Co však mám říci o sektě, která neučí ničemu jinému nežli jen víře a skutky zavrhuje? Tu je, jak říkáte, všechno marné; neboť je přece zřejmě a otevřeně psáno, že víra bez skutků je mrtvá a Já Sám jsem zřejmě a častěji řekl: „Nebudte marnivými posluchači, nýbrž vykonavatel Mého Slova!“ Tím je zajisté zřejmě oznámeno, že víra sama nic neprospívá, nýbrž skutek.

Co prospěje Zemi světlo sluneční, není-li spojeno s účinnou teplotou?

Co prospěje člověku všechny znalosti a vědomosti, nepoužívá-li jich?

Anebo co prospěje ve studené zimě pouze věřit, že hořící dřevo v kamnech může ohřát pokoj? Ohřeje se světnice vírou? Myslím, že ne.

Krátce a dobře: I ta nejpevnější víra bez skutků se podobá pošetilému člověku, jenž se chce ve studené světnici přikrýt pouze teplou myšlenkou, aby se ohřál. Je to ovšem pokrývka nejlevnější; avšak zda tato pokrývka někoho zahřeje, to necht' posoudí oni ubožáci, kteří v tuhých zimách byli nezřídka nalezeni ve svých světnicích na kost zmrzlí a to hlavně proto, že neměli jiné pokrývky nežli pouhou pokrývku myšlenkovou.

A jako tato myšlenková pokrývka bez skutečné pokrývky nic neprospívá, tak také nic neprospívá víra bez skutků. Víra je jen přijímacím ústrojem nauky, která dává návod k určité činnosti. Kdo tento návod přijímá pouze ve své víře, nejedná však podle něho, ptám se: K čemu slouží potom tento návod? - Já pravím: K ničemu jinému, nežli jen k domýšlivému kritizování, - právě tak jako všechna pravidla hudebního umění sama o sobě nikomu nic neprospějí a nelze s nimi provést ani to nejlehčí a nejjednodušší! Ale takový pouhý vlastník pravidel je pak domýšlivý a kritizuje každého umělce, jakoby sám dovedl skutečně to nejznamenitější! Já však pravím: Tu má potulný hudebník ještě vždy větší cenu, nežli takový kritik, jenž sám nic nedovede, ale o všem chce pronášet úsudek.

Proto je Mi také milejší taková církev, kde se přece ještě něco děje, nežli církev, kde se neděje nic; neboť lépe je dát někomu kousek chleba, nežli dělat tisíc plánů na zásobování chudých a chudému však přesto nic nedat, přijde-li k takovému zhotoviteli plánu. Plány jsou zajisté dobré, avšak musí přitom také být dávání, - jinak je víra opět bez skutků, při níž stovky ubohého lidstva hladoví.

Kdo však chce žít správně, ten může žít správně v každé církvi; neboť hlavním pravidlem je: Zkoumejte vše a to dobré z toho podržte!

Když jste vykoupali dítě, vylejte jenom vodu, ale dítě podržte, - a tímto dítětem je Láska!

Já neříkám nikomu: Staň se katolíkem, anebo staň se protestantem anebo staň se Řekem, nýbrž: čím kdo je, tím ať zůstane - když chce. Ať je však cokoliv, budiž účinným křesťanem a to v duchu a v pravdě; neboť každý může, chce-li, mít čisté Slovo Boží.

Já nejsem jako nějaký patriarcha a nejsem jako nějaký papež a nejsem jako nějaký generální superintendant a ani jako nějaký biskup, nýbrž jsem nadmíru dobrý a nejvyšš spravedlivý Otec všem Svým dětem a mám jen radost z toho, jsou-li činné a závodí-li v lásce, ne však z toho, že si navzájem spílají „bláznů“ a že každý z nich chce být moudřejší a neomylnější samým rozumováním, ale přitom nic nekoná.

Má Říše je Říše nejvyšší činnosti, nikoli říše lenivé domýšlivé zahálky; neboť Já jsem neřekl apoštolům: „Zůstaňte doma, přemýšlejte, vysedávejte a mudrujte nad Mou naukou!“, nýbrž „Jděte ven - do veškerého světa!“

Totéž říkám také všem blaženým. To značí být činným; neboť vždy je žeň větší nežli počet dělníků. Proto je také lépe být v nějakém řádu činný, nežli mít pouze jedině nejčistší víru. A být činný podle Mé nauky je pak jistě nesmírně lepší, nežli znát nazpaměť celou bibli a věřit.

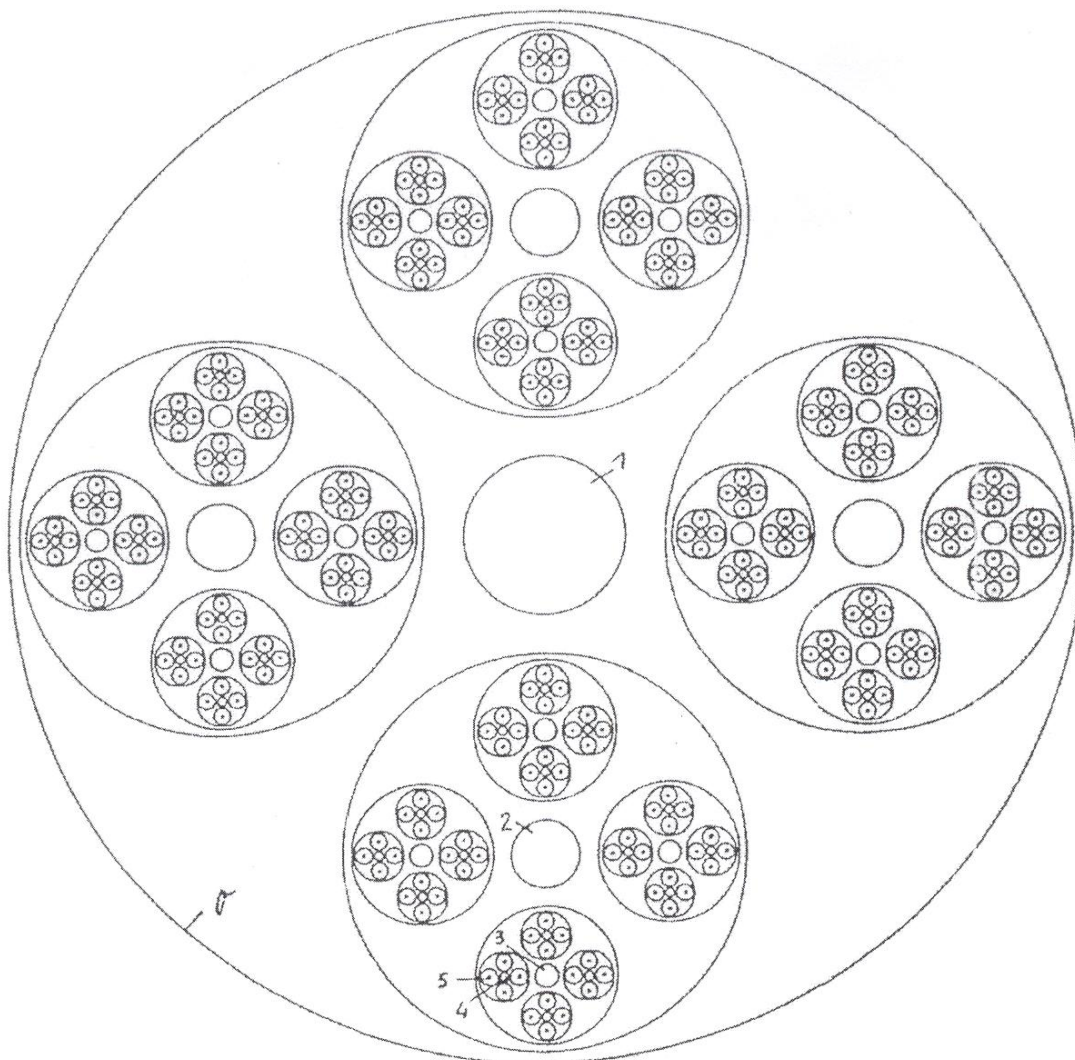
Člověk pouhé víry se podobá tomu, kdo zakopal své nadání; zná-li však někdo i jen málo z Písma, avšak jedná podle toho, podobá se tomu, kdo správně hospodařil s málem a pak bývá ustanoven nad mnohým.

Z toho co bylo dosud řečeno, bude moci snadno každý kdo má dobrou vůli, vyrozumět co má činit, aby se stal řádným člověkem. Jakou činnost má volit a jaké se vystříhat, to vše tu najde nad slunce jasně vylíčeno. Je tedy po té stránce vše vyčerpáno. A tedy Amen!

* * * KONEC SPISU» ZEMĚ PŘIROZENÁ A DUCHOVNÍ « * * *

Vzor Slupkového globu

(Ukázka od Helmuta Betsche)

ó Slupkový glob (viz. VEJ 2 kap. 57 str.96 vysvětlení J.Lorbera)

1 Ústřední Praslunce

2 Ústřední slunce

3 Ústřední slunce

4 Ústřední slunce

5 Planetární Slunce s planetami a měsíci.

1. velikosti (Slunce Všehomíra)

2. velikosti (Slunce Vesmírů)

3. velikosti (oblastních vesmírů)

O B S A H

KAPITOLA	STRANA.
PŘEDMLUVA VYDAVATELŮ	4
VĚŽNÍ HODINY – podobenství	5
ZEMĚ PŘIROZENÁ	
1. TĚŽIŠTĚ ZEMĚ	6
2. SRDCE ZEMĚ	7
3. POLOHA A PROMĚNLIVOST ZEMSKÉHO SRDCE	8
4. O PODSTATĚ HMOTY A JEJICH PRAZÁKLADNÍCH DUCHŮ	9
5. VNITŘNÍ VÝSTAVBA ZEMĚ	11
6. TĚŽIŠTÍCH A ŠTÁVÁCH ZEMĚ	12
7. VÝŽIVA A OTÁČENÍ ZEMĚ	14
8. PLÍCE A DÝCHÁNÍ ZEMĚ	16
9. SLEZINA ZEMĚ	17
10. STAVBA SLEZINY A PŘÍPRAVA KRVE	19
11. JÁTRA Země	21
12. LEDVINY ZEMĚ	22
13. ZEMĚ JAKO MUŽ A ŽENA	23
14. MUŽSKO ŽENSKÁ PLOZENÍ ZEMĚ	24
15. VŠEOBECNÝ POSTUP ŽIVOČICHŮ	26
16. MATERIÁL A KONSTRUKCE DRUHÉ ZEMĚ	28
17. POSILOVÁNÍ ZEMNÍCH ŠTÁV	29
18. KŮRA ZEMĚ	31
19. CITLIVÁ KŮŽE ZEMĚ	32
20. PODSTATA A SOUČÁSTI VZDUCHU	33
21. PŮSOBENÍ SVĚTLA NA VZDUCH	35
22. DVANÁCT ZNAMENÍ NEBESKÝCH A JEJICH PŮSOBENÍ	36
23. OVZDUŠÍ ZEMĚ A JEHO SRÁŽKY	38
24. OKO ZEMĚ	39
25. PODSTATA OHNĚ	41
26. ZJEVY V TŘETÍ VZDUŠNÉ OBLASTI	42
ZEMĚ DUCHOVNÍ	
27. VZNIK A ÚČEL HMOTY	45
28. DUCHOVÉ NEJVYŠŠÍ VZDUŠNÉ OBLASTI	46
29. POBYT A BLAŽENOST ČISTÝCH DUCHŮ	47
30. DRUHÁ VZDUŠNÁ OBLAST A JEJÍ DUCHOVÉ	49
31. SHON DUCHŮ V DRUHÉ OBLASTI VZDUŠNÉ	50
32. KTERAK SE DUCHOVÉ ZMOCŇUJÍ HMOTY	52
33. PŘÍRODNÍ DUCHOVÉ A LIDSKÉ DUŠE	52
34. DUCHOVÉ VZDUCHU, HOR A DUCHOVÉ PUTUJÍCÍ	54
35. O ČARODĚJNICÍCH A PROCESECH S ČARODĚJNICEMI	56
36. O KOUZELNÝCH HORÁCH	57
37. HORY S POVĚSTNÝMI JMÉNY	58
38. PRVNÍ NEJSPODNĚJŠÍ VZDUŠNÁ OBLAST	61
39. VEDOUcí DUCHOVÉ DOLNÍ VZDUŠNÉ OBLASTI	62
40. ČINNOST DUCHŮ V NITRU ZEMĚ	63
41. SUBSTANCE A HMOTA, SÍLA A LÁTKA	64
42. BOŽÍ PŮSOBENÍ PROSTŘEDNICTVÍM DUCHŮ	66'
43. DOJMY HMOTY NA DUŠI A DUCHA	67
44. DOZORČÍ I DUCHOVÉ V ŘÍŠI PŘÍRODNÍ	68
45. NEROST, ROSTLINA A ZVÍŘE	70
46. a 47. SLOŽENÍ INTELIGENTNÍCH SPECIFIK V ŽIVÝCH BYTOSTECH.	72

48. HRANICE MEZI PŘÍRODNÍMI ŘÍŠEMI	74
49. ZVÍŘECÍ DUŠE A JEJÍ OVLIVŇOVÁNÍ DUCHY	76
50. VLIVY DUCHŮ PŘI PLOZENÍ ČLOVĚKA	77
51. VÝVOJ LIDSKÉHO TĚLESNÉHO PLODU	78
52. DUŠE A DUCH V ČLOVĚKU	80
53. DUŠE SATANOVA	81
54. ZÁKON DĚLENÍ DUŠÍ	83
55. ZPĚTNÉ PŘIVEDENÍ A VYKOUPENÍ SATANA	84
56. BYTOST A JMÉNO SATANA	86
57. DŮLEŽITOST POZNÁNÍ ZLA	87
58. STRAŠIDLO A POSEDLOST	89
59. O TĚLESNÉ A SMYSLNÉ ROZKOŠI	91
60. ZLODUCH HRY A MODERNÍ VÝCHOVY	93
61. PODSTATA A NÁSLEDKY HNĚVU	95
62. POTÍRÁNÍ HNĚVU	97
63. LIDSKÁ DYCHTIVOST PO PŘEDNOSTI	98
64. a 65. VŠELIJAKÉ LIDSKÉ NÁŘKY	101
66. OBŘADNÍ VÍRKEVNICTVÍ	105
67. SNY A JEJICH VÝZNAM	107
68. a 69. O POVĚŘE	109
70. KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ A ZNOVUZROZENÍ	113
71. PRAVÍ A FALEŠNÍ PROROCI	115
72. ODPOUŠTĚNÍ HŘÍCHU A UCTÍVÁNÍ OBRAZŮ	117
73. O ÚČINLIVÉ VÍŘE	119
OBRÁZKOVÁ PŘÍLOHA VZOR SLUPKOVÉHO GLOBU	121

* * *

Název díla : Země přirozená a duchovní
Autor : Jakob Lorber
Překladatel : Prof. Ing. Vincenc Kroužil * Brno
Vydavatel : Nakladatelství * TRIGON *Praha
Vladislav Zadrobílek
Umělecká 2. – 170 00 Praha
Připravil : Kruh přátel Novosalémského světla Brno
Rok vydání : 1999
Původní název : Die Natürliche und geistige Erde
Překlad z němčiny podle třetího vydání
Autorská práva: Lorber Verlag – Ing. Friedrich Zluhan
: 74321 Bietigheim – Bissingen * BRD
Hindenburgstrasse 3 – 5
Tisk a
Knižní výroba . C E N T A * Spol. S R. O.
Odštěpný závod BRNO
Václavská 113 – 63900 – BRNO